

**T.C.
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**MİLLİ KÜTÜPHANE '06 MİLYAZ A 3291' NUMARADA
KAYITLI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU
METNİ VE "MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ
PROJESİ"NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Karden KARAKOÇ

OSMANİYE / 2019

T.C.
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**MİLLİ KÜTÜPHANE ‘06 Mİl Yz A 3291’ NUMARADA KAYITLI ŞİİR
MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE “MECMUALARIN
SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ”NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Karden KARAKOÇ

Danışman: Doç. Dr. Yunus KAPLAN

Jüri üyesi: Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR

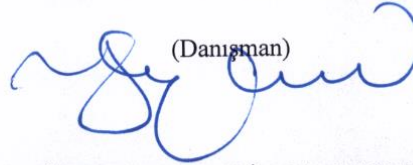
Jüri üyesi: Doç. Dr. Yakup POYRAZ

OSMANİYE/2019

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Yunus KAPLAN

(Danışman)

Üye: Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR

Üye: Doç. Dr. Yakup POYRAZ

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

.../.../2019

Doç. Dr. Müjdat AVCI

Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 22/ 11/ 2019

Karden KARAKOÇ

ÖZET

MİLLİ KÜTÜPHANE ‘06 Mil Yz A 3291’ NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE “MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ”NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

Karden KARAKOÇ

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Yunus KAPLAN

Kasım 2019, 401 sayfa

Arapça “cem’” kökünden türeyen ve “bir araya getirilen, derlenen, cem edilen” manalarını taşıyan mecmuanın çeşitli türleri vardır. Mecmua türlerinden biri olan şiir mecmuaları, içerisinde bir veya birden fazla şahsa ait muhtelif nazım şekilleri ve türlerini barındıran metinleri ihtiva eder. Derleyicilerin herhangi bir düzen gözetmeksizin tamamen kişisel zevk ve beğenilerine bağlı olarak oluşturdukları şiir mecmuaları, dönemin estetik anlayışını yansıtan birer ayna görünümündedir. Kütüphanelerimizde umumiyetle “Mecmûa-i Eş’âr” veya “Mecmû’atü’l-Eş’âr” isimleriyle kayıtlı olan şiir mecmuaları, edebi ve biyografik bilgiler içermesi açısından oldukça önemlidir.

Bu çalışmada müstensih ve istinsah tarihi hakkında herhangi bir bilginin olmadığı Milli Kütüphanede ‘06 Mil Yz A 3291’ numarada kayıtlı şiir mecmuasının transkripsiyonlu metni ve Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi’ne (MESTAP) göre tasnifi yer almaktadır.

Çalışmamızın giriş bölümü, klasik Türk edebiyatının önemli kaynakları arasında sayılan mecmuanın tanımı, sınıflandırılması, önemi ve Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi (Mestap) hakkındaki bilgilerden oluşmaktadır. İkinci bölümde Milli Kütüphane ‘06 Mil Yz A 3291’ numarada kayıtlı 74 varaktan oluşan şiir mecmuasının tanıtımı yapılarak mecmuadayer alan şairler ve bu şairlerin yaşadıkları yüzyıllar, kullanılan nazım şekilleri ve aruz vezinleri, divanlarda bulunmayan

Şiirler,mecmuanınmuhteva 6zellikleri,mecmuada Şiir başlıklarıyla ilgili yanlıŐlık ve eksikliklerle ilgili tespitlere yer verilmiştir. 6çüncü bölüm mecmuanın transkripsiyonlu metniniçermektedir. Şiirler, yayımlanan divanlarla mukayese edilmiş ve farklar dipnotta gösterilmiştir.

Anahtar kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, Şiir mecmuası, Mestap, Şiir.

ABSTRACT**NATIONAL LIBRARY THE TRANSCRIPTIONAL TEXT OF THE POEM
JOURNAL AND “THE POEM JOURNALS ACCORDING TO THEIR
SYSTEMATICAL CLASSIFICATION PROJECT” (MESTAP)
REGISTERED TO THE JOURNAL NUMBERED 06 NL Yz A3291****Karden KARAKOÇ****Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature****Supervisor: Doç. Dr. Yunus KAPLAN****November 2019, 401 pages**

Mecmua (Journal) which is derived from Arabic word cem and carries the meaning “collection of all things” has various types. The poem journals as a kind of journal include texts consisting of different verse forms and sorts that belong to one or more people. The poem journals which are created by compilers depending completely on their pleasures and likings without regarding any layouts can be considered as a mirror reflecting the esthetic understanding of the period. These journals that are registered with the names of “Mecmûa-i Eş’âr” or “Mecmûatü’l-Eş’âr” in our libraries publicly carry great importance in terms of containing literary and biographical knowledge.

In this work , the transcriptional text of the ‘06 NL Yz A 3291’ numbered poem journal registered in National Library in which no information is included about the history of müstensih and istinsah and “the poem journals according to their systematical classification Project” (MESTAP) are introduced.

The introduction part of our work is composed of the definition, classification, the importance of the journal that can be counted among valuable sources in Classical Turkish Literature and the knowledge about “the poem journals according to their systematical classification Project” (MESTAP). In second part, by presenting the poem journal comprising 74 sheets which is registered in National Library with the number of ‘06 NL Yz A 3291’, the poets in the journals and the centuries in which these poets live, verse forms and aruz prosodies that were used, the poems not existent in divans, the

content features of the journals, the evaluation of the deficiencies and mistakes related to the titles of the poems in the journals are specifically mentioned. The content of the third part reveals the transcriptional text of the journal. The poems were compared to published divans and the differences between them are demonstrated in footnote.

Keywords: Classical Turkish literature, the poem journal, Mestap, poem

ÖNSÖZ

Klasik Türk edebiyatının kaynakları arasında yer alan tezkire, divan, mesnevi gibi eserlerin yanı sıra mecmualar da hem sayılarının çokluğu hem de içerdikleri zengin bilgiler açısından klasik Türk edebiyatı çalışmaları için vazgeçilmez kaynaklardır. Arap, Fars ve Türk edebiyatında örneklerine rastlanan mecmua tarihi seyir içinde gelişerek ayet, fetva, dua, ilahi gibi dini öğelerin yanında gündelik bilgiler, şiir, divan, mesnevi vb. unsurların derlendiği defterler haline gelmiştir. Mecmua türleri arasında klasik Türk edebiyatı açısından en önemli olanı şiir mecmualarıdır.

Mecmuaların kaynak olarak değerlendirilmesindeki en önemli etken, şiir mecmuaların divanı bulunmayan şairlerin şiirleriyle divanı bulunan şairlerin divanına girmemiş şiirlerini gün yüzüne çıkarmaya imkân sağlamasıdır. Diğer taraftan şiir mecmualarında biyografik bilgilere ve tezkirelerde dahi adı geçmeyen şairlerin şiirlerine rastlanabilir. Bazı şiir mecmuaları bir şair tarafından derlenir. Derleyeni şair olan şiir mecmuaları kişisel beğeni ve zevkleri yansıtmakla birlikte dönemin sanat ve edebiyat anlayışını aksettirmesi açısından oldukça önemlidir.

Eskiden beri kaynak olarak kullanılan mecmualar üzerinde son yıllarda çeviri ve inceleme tarzı çalışmaların yoğunlaştığı görülmektedir. Mecmualar üzerinde yapılan çalışmalardan elde edilen verileri bir sistem üzerinde toplayarak araştırmacıların hizmetine sunmak amacıyla 2011 yılında Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (Mestap) Fatih KÖKSAL'ın öncülüğünde başlatılmıştır.

Bu çalışmada Milli Kütüphane "06 Mil Yz A 3291" numarada kayıtlı şiir mecmuasının transkripsiyonlu metni ve Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi'ne (Mestap) yer verilmiştir. Çalışmayla mecmuayı araştırmacıların hizmetine sunmak, bilinmeyen şairleri gün yüzüne çıkarmak amaçlanmıştır. Divanları bulunan şairlerin divanına girmemiş şiirleriyle divanı olmayan şairlerin şiirleri ortaya konulmuştur. İncelediğimiz mecmua 74 varaktan oluşmakta olup içerisinde 111 şaire ait 365 şiir ve mahlassız 11 şiirle birlikte toplam 376 şiir bulunmaktadır. Bazı kişi isimlerinin yer aldığı "Şuhûdu'l-hâl" ile başlayan mecmua tamamen manzum parçalardan oluşmakta ve muhtelif nazım şekilleriyle oluşturulmuş şiirleri içermektedir. Müstensih, mecmuada şiirleri sıralarken herhangi bir düzene bağlı kalmamakla birlikte nazire şiirleri peş peşe sıralamıştır. Müstensih ve istinsah tarihi belli olmayan mecmuanın içerisinde en geç 17. yüzyılda yaşayan şairlerin şiirlerine yer verilmiş olması mecmuanın 17. yüzyılda tertip edildiği ihtimalini güçlendirmektedir.

Çalışmamızın giriş bölümünde mecmuanın tanımı, sınıflandırılması ve Türk edebiyatı açısından önemine değinilmiştir. Birinci bölümde Milli Kütüphane ‘06 Mil Yz A 3291’ numarada kayıtlı şiir mecmuası tanıtılmış, ikinci bölümde mecmuanın transkripsiyonlu metni verilerek mecmuada bulunan şairlerin şiirleri yayımlanmış divanlarla mukayese edilip farklılıklar ve divanlarda bulunmayan şiirler dipnotta belirtilmiştir. Mecmuanın sonunda Mestap tablosuna yer verilmiştir.

Çalışmamızın klasik Türk edebiyatı alanında yapılan ve yapılacak çalışmalara katkı sağlamasını temenni ederken; tez çalışmam boyunca sabırla bana destek veren ailemeve konu seçiminden başlayarak desteğini hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocamDoç.Dr. Yunus KAPLAN’a teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	viii
KISALTMALAR	xii
TABLolar LİSTESİ	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Mecmuanın Tanımı ve Tarihsel Gelişimi	1
1.2.Mecmuaların Sınıflandırılması	2
1.2.1.Nazîre Mecmuaları	6
1.3. Mecmuanın Önemi ve Günümüz Araştırmacılarına Sağladığı İmkânlar	6
1.4. Mecmuanın Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)	10

BÖLÜM II

MİLLİ KÜTÜPHANE '06 Mil Yz A 3291' NUMARADA KAYITLI ŞİİR

MECMUASININ TANITILMASI

2.1. Mecmuanın Genel Özellikleri.....	12
2.2. Mecmuanın Fiziki Özellikleri.....	12
2.3. Mecmuada Bulunan Şairler, Yaşadıkları Yüzyıllar ve Şiir Sayıları	13
2.4. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri.....	20
2.5. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları	20
2.6. Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunmayan Şiirler.....	22
2.6.1.Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunmayan Beyit ve Bentler	26
2.7.Mecmuanın Muhteva Özellikleri	28
2.8.Mecmuada Bulunan Nazîreler	31
2.9. Mecmuadaki Şiir Başlıklarıyla İlgili Eksiklik ve Yanlışlıklar.....	31
2.10. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem	34

BÖLÜM III
MİLLİ KÜTÜPHANE '06 Mil Yz A 3291' NUMARADA KAYITLI ŞİİR
MECMUASININ ÇEVİRİYAZI METNİ

3.1.Milli Kütüphane '06 Mil Yz A 3291'Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Çeviriyazı Metni.....	37
---	----

BÖLÜM IV
MİLLİ KÜTÜPHANE '06 Mil Yz A 3291' NUMARADA KAYITLI ŞİİR
MECMUASININ MESTAP'A GÖRE DÖKÜMÜ

4.1.Milli Kütüphane '06 Mil Yz A 3291'Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Mestap'a Göre Dökümü	329
--	-----

BÖLÜM V
SONUÇ

5.1.Sonuç	388
-----------------	-----

KAYNAKÇA.....	391
EKLER (METİNDEN ÖRNEKLER)	396
ÖZGEÇMİŞ	401

KISALTMALAR**bk.:**Bakınız**C.:**Cilt**D.:**Divan**MESTAP:** Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi**No.:**Numara**s.:**Sayfa**S.:**Sayı**TDK:** Türk Dil Kurumu**vb.:**ve benzeri**vs.:**ve saire**Yay.:**Yayınları**Yp.:**Yaprak**yy.:**Yüzyıl**Yz.:**Yazma

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Mecmuada Bulunan Şairler, Yaşadıkları Yüzyıllar ve Şiir Sayıları	14
Tablo 2. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri.....	20
Tablo 3. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları.....	21
Tablo 4. Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunmayan Şiirler.....	22
Tablo 5. Metin Çevirisinde Kullanılan Özel İşaretler	35

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Mecmuanın Tanımı ve Tarihsel Gelişimi

Arapça cem’ kökünden türeyen mecmua “Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzîm edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap” (Devellioğlu, 2008, s. 65), “toplanıp biriktirilmiş ve tanzîm ve tertip edilmiş şeylerin heyeti” (Sami, 2009, s. 1293), “toplanıp biriktirilmiş ve düzenlenmiş şeylerin tamamı” (Parlatır, 2011, s. 1033), içinde seçme yazıların bulunduğu el yazması eser (Pala, 2004, s. 300) anlamlarına gelmektedir.

Yaşar Aydemir, edebiyat terimi olarak mecmuayı “çeşitli konuların işlendiği yazıları içine alan kitap veya şiir defteri” şeklinde tanımlanmıştır (Aydemir, 2007, s. 123).

“Muhtelif nesnelere bir araya toplamak anlamındaki Arapça cem’ mastarından türeyen mecmua kelimesi toplanmış, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitap şeklinde değerlendirilir. Kültürel ve edebi anlamda ise mecmualar genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimdeki dini, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan kitaplardır” (Kılıç, 2012, s. 77).

“Mecmualar genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimdeki dini, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır. Mecmua başlangıçta birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lügaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliğini kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır” (Uzun, 2003, s. 265).

Araştırmacılar tarafından çeşitli tanımları yapılan mecmua, Fars edebiyatında da görülmekte olup “cönk” veya “sefine” adlarıyla karşımıza çıkmaktadır. Türk

edebiyatında ise 15. yüzyılda örneklerine rastladığımız mecmua Osmanlı Devleti'nin en güçlü dönemini yaşadığı 16. yüzyılda daha da gelişerek ve çeşitlenerek varlığını sürdürmüştür. "Mecmuaların türlerine göre bazı tertip ve şekillere kavuşarak Araplar, Farslar ve Türkler arasında rağbet bulup farklı bir gelişim göstermesi ve çeşitli ilim dallarında müstakil bir telif türü özelliği kazanması ilk örneklerin ortaya çıkışından birkaç asır sonra gerçekleşmiştir. Not defterlerinden meydana gelen özel mecmualar için böyle bir tarihin belirlenmesi zor görünmekle birlikte bunların Osmanlı dönemindeki gelişimine bakarak XV. yüzyıldan itibaren dikkat çekmeye başladıklarını, XVI. yüzyıldan sonra ise sayı ve çeşitlerinin iyice arttığını söylemek mümkündür" (Uzun, 2003, s. 265-268).

1.2. Mecmuaların Sınıflandırılması

Edebiyatımızda sayılarının çokluğu ve zengin muhteva özellikleriyle dikkat çeken mecmuaların sınıflandırılması konusunda araştırmacılar zorlanmışlar, farklı görüş ve önerilerde bulunmuşlardır. Atabey Kılıç mecmuaları sınıflandırmadaki zorlukların sebeplerini şu etmenlere bağlamıştır:

1- Mecmuaların derleyeni ve derleniş tarihi her zaman kesin olarak bilinmemektedir. Belki muhtevası ve dil özellikleri bakımından yazıldığı dönem hakkında tahmini çıkarımlar yapmak mümkündür. Bunun neticesinde mecmuanın derlendiği dönemin şiir zevki beğenilen şairlerin ve şiirleri hakkında fikir sahibi olunabilmektedir. Mecmualar bu yönüyle günümüz antolojileriyle benzerlik göstermektedir.

2- İtina ile hazırlanmış mecmualar olabileceği gibi dağınık ve düzensiz hatta kâğıdının boyutları, renkleri birbirine uymayan mecmualara da rastlanabilmektedir. Hem farklı türlerde pek çok eseri barındırmaları hem de sahibinin el değiştirmesi sonucu çeşitlilik arz eden hattının zor çözümlenmesi bu metinleri okuma ve daha zor olanı, neşretme konusunda araştırmacıları müşkül duruma sokmaktadır" (Kılıç, 2012, s.78).

Yukarıdaki bahsedilen zorluklara rağmen mecmualar, araştırmacılar tarafından ortak bir yaklaşım ve belirli bir ölçüt gözetilmeksizin farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Bu alandaki ilk sınıflandırma Ağâh Sırrı Levend'e aittir. Yazar "Türk Edebiyatı Tarihi" adlı eserinde mecmuaları beş başlık altında sınıflandırmıştır:

1. Nazîre mecmuaları,

2. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları,
3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar (Levend, 2014, s. 166-167).

Bir başka sınıflandırmayı Günay Kut Türk Dili Edebiyatı Ansiklopedisi'nde şu şekilde yapmıştır:

1. Nazire mecmuaları,
2. Seçme şiir mecmuaları,
3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmualar,
4. Karışık mecmualar,
5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar (Kut, 1986,s. 170-176).

En geniş kapsamlı sınıflamayı yapan Atabey Kılıçmeczuaları cilt ve tertip hususiyetleri, şekil, dil, muhteva bakımından mecmualar ve şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar ana başlıkları altında sınıflandırmıştır.

1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından
 - 1.1. Cönkler
 - 1.2. Mecmualar
 - 1.2.1. Tertip durumuna göre mecmualar
 - 1.2.1.1. Mürettep mecmualar
 - 1.2.1.2. Mürettep olmayan mecmualar
 - 1.2.2. Mürettep durumuna göre mecmualar
 - 1.2.2.1. Mürettibi bilinen mecmualar
 - 1.2.2.2. Mürettibi bilinmeyen mecmualar
 - 1.2.3. Aynı zümreye mensup şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmualar
 2. Şekil bakımından
 - 2.1. Manzum metinler mecmuaları
 - 2.1.1. Kasîde mecmuaları
 - 2.1.2. Gazel mecmuaları
 - 2.1.3. Nazîre mecmuaları
 - 2.1.4. Mu'ammâ mecmuaları

- 2.1.5. Manzum lugât mecmuaları
- 2.1.6. İlâhi mecmuaları
- 2.1.7. Şehrengîz mecmuaları
- 2.1.8. Na't mecmuaları
- 2.1.9. Hilye mecmuaları
- 2.1.10. Mi'râciyye mecmuaları
- 2.1.11. Matla' mecmuaları
- 2.1.12. Mersiye mecmuaları
- 2.1.13. Çeşitli mesnevîlerden seçkileri barındıran mecmualar
- 2.1.14. Güfte mecmuaları
- 2.1.15. Müstezâd mecmuaları
- 2.1.16. Tarih mecmuaları
- 2.1.17. Musammât mecmuaları
- 2.1.18. Kıt'a ve rubâ'i mecmuaları
- 2.1.19. Divan mecmuaları
- 2.2. Mensur metinler mecmuaları
 - 2.2.1. Lugaz mecmuaları
 - 2.2.2. Fetvâ mecmuaları
 - 2.2.3. Tefsir mecmuaları
 - 2.2.4. Şerh mecmuaları
 - 2.2.5. Sakk mecmuaları
 - 2.2.6. Mekân tasvirlerini içeren mecmualar
 - 2.2.7. Münşe'ât mecmuaları
 - 2.2.7.1. Derleme münşe'ât mecmuaları
 - 2.2.7.2. Tek şahsa ait inşa örneklerinden oluşan münşe'ât mecmuaları
- 2.3. Karışık manzûm ve mensur eserler mecmuaları
 - 2.3.1. Fevâiid ve eş'âr mecmuaları
 - 2.3.2. Farklı türleri barındıran mecmualar
- 3. Dil bakımından
 - 3.1. Arapça mecmualar
 - 3.2. Farsça mecmualar
 - 3.3. Türkçe mecmualar
 - 3.4. Çok dilli mecmualar
- 4. Muhteva bakımından

- 4.1. Din
- 4.2. Tasavvuf
- 4.3. İlm-i nücûm / fal ve remil
- 4.4. Hikâye / latîfe
- 4.5. Hezel ve hiciv
- 4.6. Edviye
- 4.7. Mûsikî
- 4.8. Hat ve kitâbet
5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar (Kılıç, 2012, s. 81-96).

Diğer araştırmacılar mecmuaları genel olarak sınıflandırırken Mehmet Gürbüz sadece şiir mecmuaları üzerinde durmuş ve şiir mecmualarını beş sınıfa ayırmıştır:

1. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları,
2. Şiirlerin konu özelliklerine göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları,
3. Nazire mecmuaları,
4. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar,
5. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar (Gürbüz, 2012, s. 93).

Bir başka sınıflandırmada mecmualar yazılış amaçları bakımından sınıflandırılmıştır. Cemal Kurnaz ve Yaşar Aydemir mecmuaları yazılış amaçları bakımından şu şekilde sınıflandırmışlardır:

Mecmualar, amaçları bakımından; farklı tarikatların müntesipleri tarafından tarikat mensuplarının ihtiyaçları gözetilerek hazırlanan mecmualar, geniş halk kitlelerine hitap eden mecmualar, belli bir standardın üzerinde estetik zevki bulunan kimseler için hazırlanmış mecmualar, mürettibinin şiir zevki için hazırlanmış mecmualar, sipariş üzerine hazırlanmış mecmualar, tematik mecmualar vb. şeklinde de tasnif edilebilir (Kurnaz-Aydemir, 2013, s. 53).

Mecmuaları amaçları bakımından sınıflandıran diğer bir çalışma Müjgân Çakır ve Hanife Koncu'ya aittir:

1. Sadece şairler için
2. Genel okuyucuya yönelik bilgi vermek için
3. Mecmua tertipçisinin kendisi için aldığı notlar (Koncu-Çakır, 2012, s. 120).

Araştırmacılar tarafından farklı şekillerde yapılan sınıflandırmaların, kütüphanelerimizdeki tüm mecmualar incelendikten sonra elde edilen verilerle daha da genişleyeceği şüphesizdir.

1.2.1. Nazîre Mecmuaları

Arapça “nâzir” kelimesinden türeyen “eş, deger” anlamlarına gelen nazîre, edebiyat terimi olarak bir şairin şiirine başka bir şairin aynı vezin ve kafiye ile yazdığı şiirlere verilen genel isimdir. Nazîrelerin toplandığı mecmualara nazîre mecmuası denilmektedir. Edebiyatımızda en önemli nazîre mecmuaları şunlardır:

1. Mecmû'atü'n-nezâ'ir,
2. Câmi'u'n-nezâ'ir,
3. Mecma'u'n-nezâ'ir,
4. Pervâne Beg Mecmû'ası,
5. Metâli'ün-nezâ'ir (Levend, 1989,s. 169).

Nazire mecmualarının önemine değinen Yaşar Aydemir konuyla ilgili şunları söylemiştir: “Şairin edebi kişiliğinin tespitinde de mecmuaların önemli ölçüde katkısı vardır. Nazire mecmuaları başta olmak üzere, birçok mecmuada benzer şiirler peş peşe sıralanmıştır. Bu şiirlerin nazire olup olmadığı mecmuaların bir kısmında belirtilmiş, bir kısmında buna gerek görülmeden benzer şiirler arka arkaya verilmiştir. Buradaki bilgilerden hareketle bir şairin üslubunu oluştururken kimlerden etkilendiğini veya kimlerin şiirlerini meşk edip egzersiz yaptığını, kimleri etkilediğini tespit mümkün hale gelmektedir” (Aydemir, 2007,s. 123-125).

İncelemiş olduğumuz Milli Kütüphanede‘06 Mil Yz A 3291’ numarada kayıtlı şiir mecmuası,muhtevasına istinaden sınıflandırmaya tabi tutulduğunda mecmuada yer alan nazîre şiirler itibariylekısmen nazîre mecmuası olarak değerlendirilebilir.

1.3. Mecmuanın Önemi ve Günümüz Araştırmacılarına Sağladığı İmkânlar

Sahip oldukları çok zengin muhtevayla mecmualar bir edebiyat araştırmacısı için oldukça önemlidir. Ali Nihad Tarlan, mecmuaların önemini şu şekilde sıralamıştır:

1. Ortaya çıktığı dönemin sanat zevkini yansıtması,
2. Mecmuada toplanan eserlerin bir dönemin edebî temelini şekillendirmesi,
3. O dönemin içsel gereksinimlerini göstermesi,

4. Herhangi bir sebepten dolayı kaybolmuş eserlerin mecmuada karşımıza çıkması,
5. Dikkatsiz hattaların yanlış yazmış olabilecekleri divanların, mecmualarla mukayese edilip doğrunun, yanlışın ortaya konulması,
6. Terci-bend ve terki-bendleri vermesi,
7. Farklı şairlerin tahmis ve nazirelerinin mecmualarda beraber bulunması (Tarlan, 1946,s. 122-123).

Mecmualar konusunda kapsamlı çalışmalar yapan ve kaynaklarda adı geçmeyen birçok şairi tespit ederek bilim dünyasına kazandıran Fatih Köksal ise mecmuaların önemini şu şekilde sıralamaktadır:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.
2. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
3. Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edilebilir.
4. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.
5. Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bent yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.
6. Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır.
7. Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
8. Mecmualar -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın/şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür.
9. Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin de izini sürmek mümkündür.

10. Mecmualar dışındaki eserlerin fevayid ve vikaye yapraklarında da zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmualarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ayrıca ele alınması gereken önemli noktalar. Şöyle ki hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında, fevayid ve vikaye yapraklarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe"ül gibi bazı gizli ilimler, havas denilen bazı itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matlave müfretler bulunur. Bunlar asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar sosyoloji, tarih, antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarının alanına giren çok önemli bilgilerdir. Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyması bakımından, mecmuaların bir de bu gözle incelenmesi önemlidir.

11. Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökecektir. Tüm bunlar için başta şiir mecmuaları olmak üzere bütün mecmualar taranarak bir "bilgi bankası" oluşturmak zaruridir (Köksal, 2012,s. 88-91).

Günay Kut, Türk Edebiyatında 15. yüzyılda görülmeye başlanan mecmuaların klasik Türk edebiyatının 13. ve 14.yüzyıllarında yaşayan şairlerin şiirlerini kayıt altına alarak bu şiirlerin unutulmaktan kurtulması hususuna dikkat çekmiştir."Yazma ihtivâ eden kütüphanelerimizde *Mecmu'atü'l-eşar* adıyla karşımıza çıkan mecmua türlerinde rastladığımız kimi şairlerin tezkirelerde adı bile geçmemektedir.Bazen de divan derlemeyen bir şairin şiirlerine mecmualarda rastladığımızda bunların bir divan ya da divançe olabilecek kadar çok olduğunu, devrinde mecmualara girecek kadar çok arandığını ve okunduğunu tespit ederiz. Bunun dışında kimi hallerde de edebiyatının ilk devirleri olan 13. ve 14. yüzyıllarda yaşayan şairlerin şiirleri, nadir olmakla beraber yine bu şiir mecmualarında yer alabilir ve unutulmaktan kurtulur" (Kut, 1988,s. 182).

Cemal Kurnaz ve Yaşar Aydemir mecmuaların edebiyat araştırmacılarına sağladığı imkânlarla değinmişlerdir:"Yazıldıkları dönemin aynası durumunda olan mecmualar, edebiyat araştırmacısına; dönemin beğenilen edebî metinlerini, konularını, okuyucunun talebini, mürettibin şiir zevkini, tertip amacını, estetik anlayışını, öne çıkan isimlerive eserlerini, okunurluk oranlarını ve buna benzer birçok bilgi ile bunları yorumlama fırsatını tanır" (Kurnaz ve Aydemir, 2013,s. 182).

Bazı mecmualarda şairlerin; soyu, baba adı, nerede doğduğu ve vefat ettiği, mesleği, vs. ilgili biyografik bilgilere yer verilmektedir. Mecmualarda bir şair hakkında verilen biyografik bilgiler kimi zaman tezkirelerde dahi geçmemekte veya tezkirelerdekenden daha geniş ve doğru bilgileri içermektedir. “Tezkirelerde yer alan bazı yanlış bilgiler (şairlere olan aşırı övgü vb.) bizim de yanlış bilgi edinmemize sebep olur. Bu nedenle mecmuaların incelenmesiyle doğru bilgilere ulaşılma sağlanılır” (Yöntem, 1927, s. 363-364).

Mecmualarda şairlerin divanına girmemiş şiirleri bulunabilmektedir. Mecmualarda bulunan bu şiirlerin mevcut divana eklenmesiyle şairlerin divanları daha da genişlemektedir. “Bazı metin tesisi çalışmalarında divanlarda bulunmayan şiirler mecmualardan alınarak divan, içerdiği şiirler bakımından daha da zenginleştirilmiştir. Buna örnek olarak Amrî, Çâkerî, Vizeli Behiştî ve Bursalı Rahmî divanları ile ilgili çalışmaları getirebiliriz. Bazı mecmualar, tezkirelerde ya da diğer kaynaklarda tesadüf edilemeyen biyografik bilgileri ihtiva etmeleri bakımından önem taşırlar” (Zülfe, 2011, s. 151-169).

Hiçbir sanat eseri toplumdan bağımsız düşünülemez. Nitekim mecmualar da oluşturuldukları dönemin; kültür, inanç, sosyal hayat, siyaset ve ekonomi gibi daha pek çok alandaki yaşamlarından izler taşır. Bir toplumun kodları olan bu unsurların kayıt altına alınarak unutulmaktan kurtarılması ve geleceğe aktarılmasında mecmuaların önemli rolleri vardır. “Mecmuaların temel amacı, gelecekte gerekli olacağı varsayılan bilgilerin kayıt altına alınmasıdır. Derleyen bizzat kendisi için hazırlamış olsa da derleme sürecinin sonunda ortaya çıkan eser, bir şekilde herkese ya da belli bir zümreye hitap edecek özelliktedir. Bu çerçevede, genel olarak mecmuâların fayda prensibi doğrultusunda geleceğe yönelik olarak hazırlanmış eserler olduğu söylenebilir (Gürbüz, 2013, s. 67-74).

1.4.Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)

Mecmualar üzerinde yapılan yapılan çalışmalar eskiden daha çok tek bir hedefe yönelik bir şairin divanını tertip etmeye veya bir şairin divanı dışında kalmış şiirlerini toparlamaya yönelik kısmî nitelikteki çalışmalardır. Zengin içerikleri sayesinde edebiyat tarih, günlük hayat gibi çeşitli alanlara ait unsurları taşıyan mecmualar günümüzde araştırmacıların çokça rağbet ettikleri bir saha haline gelmiş;yüksek lisans, doktora seviyesindeki çalışmalara konu olmuştur. Ancak bu çalışmalar bütünsel bir yaklaşımdan uzak, birbirinden kopuk ve dağınıktır. Bu kopukluk ve dağınıklığı gidermek, sayıları binlerle ifade edilen mecmualar üzerindeki yapılan çalışmaları hızlandırmak ve mecmualardan elde edilen verileri tek bir sistem üzerinde toplayarak araştırmacıların hizmetine sunmak amacıyla Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (Mestap),2011 yılında Fatih Köksal'ın öncülüğünde başlatılmıştır.

Mestap, sekiz sütundan oluşan bir tablodur. Mensur metinleri ihtiva eden mecmualar ile çeşitli manzum parçalardan oluşan şiir mecmularını tasnif etmek için kullanılan iki ayrı tablo vardır. Şiir mecmularını tasnif etmek için kullanılan tablodaki sütunlar sırasıyla şu bilgileri içermektedir:

1. sütun: varak numarası
2. sütun: şairin mahlası
3. sütun: matla' beyti (musammatlarda ilk bend)
4. sütun: nazım şekli / birimi
5. sütun: nazım türü
6. sütun: vezin
7. sütun: açıklamalar

MESTAP'ın araştırmacılara sağladığı pek çok kolaylık vardır. Mestap sayesinde araştırmacılar bilgisayar başında istediği bilgiye kısa sürede ulaşabilecek; araştırdığı şiirin vezni, nazım şekli ve türünü aynı anda görebilecek;açıklamalar sütunundaki bilgilerle şiirin divandaki varlığı/yokluğunu ve şiirle ilgili özel olarak vurgulanması gereken hususları vakit kaybetmeden öğrenebilecektir. Bir şairin divanını tertip etmek isteyen veya divanı olan bir şairin divanı dışında kalmış şiirlerini araştıran kişi o şaire ait şiirleri kısa sürede toparlayabilecek; tablonun tamamını inceleyen araştırmacı dönemin zihniyeti, derleyenin zevk ve beğenisi hakkında çıkarımlarda bulunabilecektir.

MESTAP hedefine ulaşırsa Türk edebiyatına büyük katkı sağlayacaktır. Fatih Köksal projenin “sonucu ve yararları” konusunda şunları ifade etmiştir: “Proje hedeflendiği gibi yürürse dört yıl, azamî beş yıl gibi kısa denilebilecek bir sürede Türkiye kitaplıklarında bütün şiir mecmualarının, 10 yıl içinde de bütün -edebiyatla ilgili- mecmuaların ve cönklerin dökümü elimizde olacaktır. Proje sonunda tez çalışmalarının hülâsası demek olan tablolar bir ‘veri bankası’nda bir araya getirilecektir. Böylece; klasik bir örnek verecek olursak, Zâtî’nin divanında bulunmayan şiirlerini araştırarak biri, bilgisayarının başından ayrılmaksızın bunları tespit edebilecek, yer ve yaprak numaraları belli bu mecmualara yönelebilecektir. Normal olarak aylar, yıllar alacak bir araştırmayı çok kısa bir sürede halledebilecektir. En çok kullanılan aruz kalıpları, kafiyeler, redifler vb. kolaylıkla tespit edilebilecektir. Hatta mecmualardaki şiir dışında yer alan metinler dahi kültür tarihimizin kodlarının çözümü noktasında sosyoloji, tarih, halkbilim, teoloji, etnografya gibi çok farklı disiplinlere zengin bir malzeme sunacaktır” (Köksal, 2012,s. 94).

BÖLÜM II

MİLLİ KÜTÜPHANE‘06 Mil Yz A 3291’ NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ TANITILMASI

2.1. Mecmuanın Genel Özellikleri

Milli Kütüphane “06 Mil Yz A 3291” numarada kayıtlı şiir mecmuasının müstensih ve istinsah tarihine ilişkin metin üzerinde herhangi bir ibare yoktur. Mecmuadaki metinlerin tamamı şiirlerden oluşmakta olup mecmuada 111 şaire ait 365 şiir ve 11 tane de mahlassız şiir olmak üzere toplamda 376 şiir vardır.

14, 15, 16 ve 17. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerinin yer aldığı mecmuada en çok 16. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerine yer verilmiştir. En geç 17. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerine yer verilmiş olması mecmuanın 17. yüzyılda tertip edildiği ihtimalini güçlendirmektedir

Şairlerin şiirleri sıralanırken belirli bir düzen gözetilmemiş olmaklabirlikte nazîre şiirler peş peşe sıralanmıştır. Bu açıdan mecmuanın kısmen nazîre mecmuası olduğu söylenebilir.

Aruz ve hece ölçüsünün kullanıldığı mecmuanın dili Türkçedir. Mecmuada Arapça ve Farsça şiirlere rastlanılmamaktadır.

2.2. Mecmuanın Fiziki Özellikleri

Mecmua 74 varaktan oluşmaktadır.

207x142 mm dış, 173x90 mm iç ölçülere sahiptir.

Siyah bez sırtlı mukavva ciltlidir.

Kâğıt türü çapa filigranlıdır.

Yaprakları rutubet görmüş, şîrâzesi dağılmıştır.

Her sayfa iki sütun, her sütun genellikle 19 satırdan oluşmaktadır.

Her varakta cetvel kullanılmıştır. Şiir başlıkları ve cetvel sürh, metinler ise siyah mürekkeple yazılmıştır. Yazı tipi taliktir.

Bir gazel dışında derkenara şiir yazılmamakla birlikte bazı yapraklarda cetvel dışına yazılan karalamalar ve diğer sayfanın hangi kelimeyle başladığını gösteren rakabe kayıtları vardır.

Yazı stili ve düzeni baştan sona kadar aynı olan mecmuanın bir kişi tarafından tertip edildiği düşünülmektedir.

Az sayıda kelimenin farklı ve yanlış yazımı dışında müstensih inlâsı tutarlıdır ve birkaç kelime dışında hareke kullanılmamıştır.

Mecmuayı derleyen, yapraklara Arap alfabesiyle numaralar vermiştir; ancak ciltleme esnasında yapraklar gelişigüzel yapıştirıldığı için bazı şiirlere ait parçalar mecmuanın farklı yapraklarında yer almaktadır.

Mecmuada 62a'da 2 satırlık boşluk dışında yaprakların içinde boş bırakılan yer yoktur. Rutubetlenme nedeniyle 52a'da mürekkep dağılması oluşmuş ve bu kısımdaki şiirin bir kısmı okunamaz hâle gelmiştir.

Mecmuanın başı ve sonu şu şekildedir:

Baş:

Bezm-i ğamdan ney gibi nālân olan gelsün berü

Vâkıf-ı esrâr olup hayrân olan gelsün berü

Sonu:

Ehl-i dünyānuñ dilâ gūş itme kı̄l ü kâlîni

Gel kâlender ol bulup bir Rûm ili abdâlını

2.3. Mecmuada Bulunan Şairler, Yaşadıkları Yüzyıllar ve Şiir Sayıları

74 varaktan oluşan mecmuanın şair kadrosu oldukça geniştir. Mecmuada 111 farklı şaire ait 365 şiir ve 11 mahlassız şiirle birlikte toplamda 376 şiir bulunmaktadır. Müstensih kendi zevk ve edebî beğenisine uygun olarak mecmuada bazı şairlerin sadece bir şiirine yer verirken bazı şairlerin ise birden çok şiirine yer vermiştir. En fazla şiiri verilen şair 43 şiir ile Siyâhî'dir. Siyâhî'yi 27 şiirle Hayretî ve 26 şiir ile Muhibbî takip etmektedir.

Mecmuada müstensih tarafından bir şairin aynı şiirine iki defa yer yerildiği görülmektedir. Usûlî ve Ahmedî'nin birer şiiri mecmuanın farklı varaklarında tekrardan

verilmiştir. Bu durum sözü edilen şiiirlerin müstensih tarafından beğenilmiş olabileceğini göstermekle birlikte sehven tekrara düşüldüğü hususunu da akla getirmektedir.

Şiiirlerin büyük çoğunluğunun başında nazım şekli ve şairin adı birlikte verilmiştir. Başlığı ve mahlası bulunmayan şiiirler şiiirin müellifinin tespiti noktasında sıkıntıları da beraberinde getirmiş, söz konusu şiiirler imkânlar ölçüsünde akademik çalışmalarda araştırılmış, araştırmalar sonucunda bazı şiiirlerin kime ait olduğu tespit edilebilmiş 11 şiiirin ise kime ait olduğu tespit edilememiştir.

İncelediğimiz bu mecmuada 14, 15, 16 ve 17. yüzyılda yaşamış şairlerin şiiirlerine yer verilmiştir. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllara bakıldığında 16.yüzyılda yaşamış şairlerin şiiirlerinin çoğunlukta olduğu görülür. En geç 17. yüzyılda yaşamış şairlerin şiiirlerine yer verilmesi bu mecmuanın 17. yüzyılda tertip edilmiş olabileceği ihtimalini güçlendirmektedir.

Tablo 1

Sıra Nr.	Şairin Mahlası	Şairin Yaşadığı yüzyıl	Şiiir Sayısı ve Nazım Şekli	Mecmuadaki Şiiir Numarası
1	Âfitâbî	?	1 / gazel	137
2	Âhî	15.yy	3 / gazel	281, 282, 303
3	Ahmed	15.yy (?)	4 / gazel	32, 202, 203, 226
4	Ahmedî	14.yy (?)	1 / terci-i bent	252
5	Amrî	16. yy	1 / gazel	244
6	Âşık	?	1 / gazel	241
7	Atâyî	17. yy	1 / gazel	50
8	Bahârî	16. yy	1 / gazel	336
9	Bahrî	?	2 / Tahmis	82, 376
10	Bâkî	16.yy	18 / gazel 1 / tahmis	14, 15, 16, 17, 68, 69, 83, 90, 91, 92, 132, 141, 146, 153, 239, 259, 260, 268,

				274
11	Bedî'î	16.yy	2 / gazel	62, 63
12	Bedrî	?	1 / gazel	329
13	Behiştî	16. yy	1 / gazel 1 / muhammes	81, 278
14	Bilâlî	16. yy	1 / tahmis	79
15	Ca'ferî	15.yy	2 / gazel	216, 218
16	Celâlî	16.yy	1 / gazel	232
17	Cemâlî	15.yy	1 / gazel	330
18	Cinânî	16.yy	1/ Tahmis	371
19	Dâ'î	15. yy	5 / gazel	7, 175, 176, 177, 198,
20	Derûnî	?	1 / müseddes	360
21	Emrî	16.yy	3 / gazel	100, 101, 138
22	Enverî	16.yy	1 / gazel	247
23	Fakîrî	?	1 / gazel	106
24	Fazlî	16.yy	1 / gazel	309
25	Fendî	?	1 / gazel	251
26	Fenâyî	17.yy	1 / murabba	333
27	Fevrî	16.yy	4 / gazel 1 / müsemmen	41, 135, 189, 225, 231,
28	Figânî	16.yy	3 / gazel	11, 107, 145
29	Firâkî	16. yy	2 / gazel	67, 369
30	Fünûnî	16.yy	1 / gazel	235
31	Gedâyî	?	1 / gazel	197
32	Gulâmî	?	1 / gazel	222

33	Halîlî	?	1 / gazel	302
34	Harîmî	15.yy	1 / gazel	178
35	Hatâyî	16.yy	3 / gazel	18, 37, 339
36	Hâverî	16.yy	2 / gazel	233, 270
37	Hayâlî	16.yy	12 / gazel	8, 22, 57, 93, 94, 95, 96, 183, 188, 207, 307, 314
38	Haydaroglu	?	1 / gazel	40
39	Hayretî	16.yy	27 / gazel	1, 3, 4, 9, 10, 21, 43, 44, 48, 49, 108, 148, 172, 173, 174, 179, 180, 181, 194, 199, 200, 201, 204, 253, 254, 255, 256
40	Hisâlî	17. yy	1 / gazel	245
41	Hüsrev	?	1 / gazel	243
42	İbâdî	?	1 / gazel	29
43	İlmî	?	1 / gazel	111
44	İshâk	16.yy	8 / gazel, 1 / tahmis	26, 66, 155, 187, 190, 191, 192, 271, 337
45	İşretî	16.yy	2 / gazel 1 / murabba	46, 150, 285
46	Kâdî	16. yy	1 / gazel	316
47	Kalender	?	3 / gazel	19, 103, 366
48	Karînî	?	1 / gazel	311
49	Kâtibî	16. yy	1 / gazel	56
50	Kerîmî	?	1 / gazel	105
51	Lutfî	?	1 / gazel	342
52	Mahremî	?	3 / gazel	61, 272, 290
53	Me'âlî	16.yy	1 / murabba	224

54	Medhî	16. yy	1 / gazel	13
55	Mesîhî	15.yy	6 / gazel	51, 54, 184, 185, 186, 214
56	Mu'îdî	16.yy	1 / gazel	59
57	Mu'înî	?	1 gazel	312
58	Muhibbî	16.yy	23 / gazel 1 / müseddes, 1 / tahmis	42, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 133, 139, 140, 217, 249,291, 328
59	Muhlîsî	16. yy	1 / gazel	246
60	Mûyî	?	1 / gazel	70
61	Mutî'î	?	1 / tahmis	372
62	Münîrî	16. yy	1 / gazel	294
63	Na'îmî	?	1 / gazel	12
64	Nagmî	?	1 / muhammes	84
65	Nâmî	17.yy	2 / gazel	212, 341
66	Nazmî	16.yy	2 / gazel	97, 286
67	Necâtî	15.yy	14 / gazel	5, 24, 52, 53, 55, 151, 195, 213, 283, 297, 304, 305, 306, 308
68	Nesîmî	14.yy	18 / gazel	157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 208, 209, 288
69	Nev'î	16.yy	1 / muhammes	87
70	Nihâlî	16. yy	1 / gazel	219
71	Nihânî	16.yy	3 / gazel	210, 240, 250
72	Nizâmî	15.yy	1 / gazel	206

73	Nutkî	?	1 gazel	20
74	Penâhî	?	1 / tesdis	205
75	Rahmî	16.yy	1 /gazel 2 / tahmis	78, 276, 375
76	Re'yî	?	1 / gazel	152
77	Revânî	16.yy	6 / gazel	25, 27, 28, 236, 269, 310
78	Rûhî	16. yy	1 / gazel	142
79	Rumûzî	?	1 / gazel	143
80	Sadâyî	?	1 / gazel	221
81	Sâdîkî	?	1 / tahmis	374
82	Sa'yî	16. yy	1 / gazel	289
83	Sebâtî	?	1 / gazel	234
84	Selîkî	16.yy	1 / gazel	238
85	Semâ'î	?	1 / tahmis	86
86	Seyrî	16. yy	2 / gazel	182, 335
87	Siyâhî	?	40 / gazel 2 / tahmis 1 / müseddes	72, 73, 74, 75, 76, 77, 88, 89, 99, 102, 104, 110, 292, 293, 323, 324, 325, 326,327, 331, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 361, 362, 363, 364, 365, 367
88	Sun'î	15.yy	1 / gazel	134
89	Sücutî	15.yy	1 / gazel	340
90	Şâh Tahmâs	16. yy	1 / gazel	248
91	Şâlî	?	1 / müseddes	85
92	Şehîdî	?	1 / gazel	2

93	Şem'î	16.yy	1 / gazel	31
94	Şemsî	16.yy	6 / gazel, 1/muhammes 3 /tahmis	98, 109, 112, 144, 149, 287, 298, 299, 300, 301
95	Şeyhî	15. yy	1 / gazel	60
96	Şîrâzî	?	1 / gazel	317
97	Tâcirî	?	2 / gazel	319, 320
98	Ubeydî	16.yy	1 / gazel	229
99	Ulvî	16.yy	2 / gazel 2 / müseddes	131, 275, 277, 368
100	Usûlî	16.yy	5 / gazel	35, 36, 45, 227, 313
101	Ümîdî	16. yy	1 / gazel	223
102	Vahdetî	?	1 / gazel	242
103	Vâlihî	?	1 / gazel	338
104	Visâlî	?	1 / gazel	295
105	Vusûlî	16.yy	3 / gazel	237, 257, 258
106	Yahyâ	16.yy	9 / gazel 1/ muhammes 1 / murabba 1 / müseddes	23, 30, 47, 71, 80, 136, 154, 228, 230, 279, 280, 321
107	Yemînî	16. yy	3 / gazel	33, 34, 215
108	Zâtî	16.yy	5 / gazel	6, 58, 284, 318, 322
109	Zemînî	16. yy	9 / gazel, 1 / tahmis	64, 65, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 373
110	Zeynî	16.yy	1 / gazel	296
111	Zuhûrî	16.yy	2 / gazel	39, 334
112	Kime ait olduğu tespit edilemeyenler		8/ gazel, 1/ murabba 1/ muhammes 1/ kıta	38,147, 156, 193, 196, 211, 220, 273, 315, 332, 370

Tablo 1: *Mecmuada Bulunan Şairler, Yaşadıkları Yüzyıllar ve Şiir Sayıları***2.4. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri**

Divan edebiyatının en çok tercih edilen nazım biçimi olan gazel, inceleme yaptığımız mecmuada da 337 adet şiir ile en çok tercih edilen nazım biçimi olmuştur. Gazeli sırasıyla tahmis, müseddes, muhammes, murabba, müsemmen, kıt'a, terci-i bent ve tesdis takip etmektedir.

Tablo 2

	Nazım şekli	Adet
1	Gazel	337
2	Tahmis	17
3	Müseddes	7
4	Muhammes	6
5	Murabba	5
6	Terci-i bent	1
7	Tesdis	1
8	Müsemmen	1
9	Kıt'a	1
	Toplam	376

Tablo 2: *Mecmuada Bulunan Şiirlerin Nazım Şekilleri***2.5. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları**

Çalışma yaptığımız mecmuada 376 şiirden 374'ü aruz vezniyle yazılmıştır. Âşık ve Ahmedî mahlaslı şairlerin birer şiiri ise hece ölçüsüyle yazılmıştır. Aruz kalıplarının kullanım sıklığına bakıldığında Türk edebiyatında yaygın olarak kullanılan kalıplardan

oluştugu görülmektedir. 14 farklı aruz kalıbının kullanıldığı mecmuada ilk sırada 163 adet şiir ile “*Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*” yer alırken ikinci sırada 72 adet şiir ile “*Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün*” üçüncü sırada ise 58 adet şiir ile “*Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün*” kalıbı yer almaktadır.

Tablo 3

Sıra	Kullanılan Aruz Kalıbı	Adet
1	<i>Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün</i>	163
2	<i>Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün</i>	72
3	<i>Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün</i>	58
4	<i>Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün</i>	22
5	<i>Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün</i>	18
6	<i>Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün</i>	15
7	<i>Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün</i>	10
8	<i>Mef‘ülü Mefâ‘ilün Mef‘ülü Mefâ‘ilün</i>	6
9	<i>Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün</i>	3
10	<i>Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün</i>	3
11	<i>Mef‘ülü Fâ‘ilâtün Mef‘ülü Fâ‘ilâtün</i>	2
12	<i>Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün</i>	1
13	<i>Mef‘ülü Mefâ‘ilün Fe‘ülün</i>	1
14	<i>Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün</i>	1
	Toplam	374

Tablo 3: Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Çalıştığımız mecmuada vezin hususunda üzerinde durulması gereken bir husus da vezin kusurlarıdır. Mecmuada divanı olmayan şairlerin şiirlerinde vezin kusurları olmakla birlikte bu kusurların şairden mi yoksa mecmuanın mürettibinden mi kaynaklandığı belli değildir. Ancak divanı olan şairlerin şiirleri divanla karşılaştırıldığında mecmuda kullanılan eksik kelime ve eklerin veya kelime farklılıklarının vezin kusurlarına yol açtığı görülmektedir. Mürettibin eğitim seviyesinin düşüklüğü, dikkatsizliği, şiirleri divanı görmeden ezberinden yazması gibi çeşitli nedenler hatalara yol açabilmektedir. Mecmuadaki şiirlerde eksik kelime kullanımına ait bazı örnekler şöyledir:

Mecmuadaki Zâtî'ye ait 6 numaralı gazelin birinci beytindeki “şol ki”, Yahyâ'ya ait 47 numaralı gazelin beşinci beytinde “var”, Bâkî'ye ait 90 numaralı gazelin ikinci beytinde “ammâ”, Hayâlî'ye ait 93 numaralı gazelin dördüncü beytinde “konmaz”, Hayretî'ye ait 108 numaralı gazelin ikinci beytinde “bir lahza”, Necâtî'ye ait 305 numaralı gazelin üçüncü beytinde “dūd” kelimelerinin divandaki şiirlerde olup mecmuadaki şiirlerde olmaması ve mecmuada bu kelimeleri karşılayabilecek başka kelimelerin kullanılmaması vezin kusurlarına yol açmıştır.

2.6. Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunmayan Şiirler

Tablo 4

Şair İsmi	Mecmuadaki Şiir Numarası
Ahmed	32, 202, 203, 226
Ahmedî	252
Atâyî	50
Bâkî	132
Ca'ferî	216
Dâ'î	7, 175, 176, 177, 198

Fazlî	309
Fenâyî	333
Harîmî	178
Hatâyî	37
Hayretî	10, 194, 254
Hisâlî	245
Nâmî	212, 341
Nesîmî	157, 165, 167, 170, 171, 209
Nihâlî	219
Nihânî	210
Muhibbî	113, 140, 249
Münîrî	294
Revânî	28
Rûhî	142
Selîkî	238
Siyâhî	72, 73, 74, 75, 76, 77, 88, 89, 99, 102, 104, 110, 292, 293, 323, 324, 325, 326, 327, 331, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 361, 362, 363, 364, 365, 367
Seyrî	335
Şemsî	109, 149
Ümîdî	223
Vusûlî	237, 258
Zâtî	322
Zuhûrî	39, 334

Tablo 4: *Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunmayan Şiirler*

Mecmuadaki bazı şairlere ait şiirler yayımlanmış divanlarda bulunmamaktadır. Bir şaire ait şiirlerin o şairin divanında yer almamasının sebeplerini Yaşar Aydemir şu şekilde sıralar:

- Divan neşirlerinde yer almadığı halde mecmualarda bulunan bir şiir, metin tenkiti yapılan çalışmalarda görülemeyen nüshalardan kaynaklanmış olabilir.

- Şair, divanını tertip ettikten sonra şiir yazmış, yazdığı bu şiir tertip ettiği divan nüshasına girmemiş olabilir. Ömrü vefa etmediği ya da başka sebeplerle tekrar tertibe girişemediği için bu şiir dışarıda kalmıştır.

- Divan şiiri büyük oranda meşk etme, egzersiz yapma üzerine kuruludur. Meşk edilen bu şiir, bir anlamda karalamadır ve şair divanına girmesini istememiş olabilir.

- Şair, meşk ettiği çalışmaların hepsini değil en güzelini divan tertibine almak istemiş olabilir. Bazı çift matlalı gazel örnekleri buna delil teşkil edebilir.

- Şair, bazı şiirlerini estetik açıdan yetersiz gördüğü veya çalışmasını tamamlama noktasında eksik kaldığını düşündüğü için divan tertibine almamış olabilir.

- Şair, divanını kendisi tertip etmemiş, sonradan bir başkası tarafından tertip edilmiş, böylelikle bazı şiirleri tertip dışında kalmış olabilir.

- Bazı şairlerin müsveddeleri ölümünden sonra yayılmış olabilir.

-Bazı şairlerin, özellikle çok okunan şiirlerinin dilden dile dolaşması sonucu, bir anlamda miri malı olarak görülen ve zamanla aslından uzaklaşan ikinci bir manzume olarak ortaya çıkmış olabilir(Aydemir, 2007,s.132-133).

Çalıştığımız mecmuada müstensih,bazı şairlerin birden fazla şiirine yer vermiştir. Mecmuada birden fazla şiiri olan şairlerin şiirlerinden bir kısmı şairin divanında bulunurken bazı şiirleri ise şairin divanında bulunmamaktadır. Mecmuada aynı şaire ait şiirlerin büyük çoğunluğunun şairin divanında bulunması çok az sayıda şiirinin ise şairin divanında bulunmaması bu şiirlerin tamamının aynı şaire ait olduğu izlenimini vermektedir. Bu şiirler ve şairleri şu şekildedir:

Bâkî'nin 19 şiirinden 1 gazeli

Ca'ferî'nin 2 şiirinden 1 gazeli

Hayretî'nin 27 şiirinden 3 gazeli

Hatâyî'nin 3 şiirinden 1 gazeli

Muhibbî'nin 26 şiirinden 3 gazeli

Nesîmî'nin 18 şiirinden 6 gazeli

Nihânî'nin 3 şiirinden 1 gazeli

Revânî'nin 6 şiirinden 1 gazeli

Seyrî'nin 2 şiirinden 1 gazeli

Şemsî'nin 10 şiirinden 2 gazeli

Vusûlî'nin 3 şiirinden 2 gazeli

Zâtî'nin 5 şiirinden 1 gazeli bu şairlere ait yayımlanmış divanlarda bulunmamaktadır.

Mecmuada Ahmed, (4 şiir), Ahmedî (1 şiir), Atâyî (1 şiir), Dâ'î (5 şiir), Fazlî (1 şiir), Fenâyî (1 şiir), Harîmî (1 şiir), Hisâlî (1 şiir), Nâmî (2 şiir) Nihâlî (1 şiir), Münîrî (1 şiir) Rûhî (1 şiir), Selîkî (1 şiir), Siyâhî (43 şiir), Ümîdî (1 şiir), Zuhûrî (2 şiir) mahlaslı şairlere ait şiirlerin hiçbiri bu şairlere ait olduğunu düşündüğümüz divanlarda yoktur. Klasik Türk edebiyatında aynı mahlası bazen birden çok şair kullanmıştır. Bu durum aynı mahlası kullanan şairlerin şiirlerinin ayrıştırılmasını zorlaştırmaktadır. Müstensihтен kaynaklı hataların da eklenmesiyle bu zorluk daha da artmaktadır. Şairlerin divanlarında bulunmayan şiirlerin hangi şaire ait olduğu tartışmaya açık bir konudur. Zîrâ mecmuada olup divanda bulunmayan şiirler aynı mahlası kullanan başka şairlere de ait olabilir. Bu alan bizzat bu şiirler üzerinde çalışma yapacak araştırmacıların konusu olup çalışmamızın sınırını aşmaktadır. Daha sonra yapılacak detaylı araştırmalar ve bu alanda yapılan çalışmalar artıkça bilgiler yenilecektir.

Mecmuada yer alıp divanlarda yer almayan bazı şiirlere akademik çalışmalarda rastlanılmıştır. Mecmuada bulunan Nesîmî'nin 18 gazelinden 6 tanesi 14. yüzyılda yaşayan Nesîmî'nin Hüseyin Ayan tarafından hazırlanan *Nesîmî Dîvânî*'nda yoktur. *Nesîmî Dîvânî*'nda bulunmayan 6 gazelden biri olan ve sadece matla' beytini verdiğimiz aşağıdaki gazel Fatih Köksal'ın Nesîmî'nin yayımlanmamış şiirleri üzerine yaptığı çalışmada Nesîmî'ye ait gösterilmiştir (Köksal, 2009,s. 50).

Ey gönül bî-vücûddan cân umarsın ne 'aceb

Bî-keremden luğf ile ihsân umarsın ne 'aceb

Nesîmî Dîvânî'nda yer almayan ve bu bölümde sadece matla' beytini verdiğimiz aşağıdaki gazeli ise mecmuada "Gazel-i Naşîbî" başlığı altında verilmiş olup mahlasta da "Naşîbî" yazmaktadır. Filiz Kalyon'un Nesîmî'nin yayımlanmamış şiirleri üzerine yaptığı çalışmada ise bu gazel Nesîmî'ye ait gösterilmiştir (Kalyon, 2015,s. 783-806).

Dâ'im ister dil ü cân ma'sûka buluşmaları

Bir nefes görmese göz kan akıdur çeşmleri

Mecmuada Şâh Tahmâs'ın gazeline, Şâh Süleymân gazel nazım biçiminde bir şiirle cevap vermiştir. Mehmet Nuri Çınarcı'nın makale çalışmasında bu iki gazelin çalışmış olduğumuz mecmua da içinde olmak üzere toplam üç mecmuada geçtiğinden söz edilmiş ve Şâh Süleymân mahlaslı şairin gazelinin Kanunî Sultan Süleyman'a ait olduğu belirtilmiştir (Çınarcı,2015,s. 206). Ancak mecmuada Şâh Süleymân mahlasıyla verilen gazel *Muhibbî Dîvânî*'nda yoktur.Farsça yazılmış bir *Tezkîre*'si olan ve bu tezkirede birkaç tane Türkçe yazdığı şiire yer verenŞâh Tahmâs'ın divanı yoktur. Çalıştığımız mecmuada Şâh Tahmâs'a ait Türkçe bir gazelin olması mecmuanın değerini artırmaktadır.

Mecmuada *Muhibbî*'ye ait 24 gazel, 1 müseddes ve 1 tahmis bulunmaktadır. Çalıştığımız mecmuada kayıtlı olan 21 gazel, 1 tahmis ve 1 müseddes tez çalışmamızdan önce yapılan bir çalışmayla yayımlanmıştır (Kesik, Pehlivan ve Şengül, 2015,s. 361-373). Yapılan bu çalışmayla Milli Kütüphane '06 Mil Yz A 3291' numaralı şiir mecmuasından alınan 21 gazel, 1 tahmis ve 1 müseddes *Muhibbî Dîvânî*'nin II. cildine ek şiirler başlığı altında dâhil edilmiştir. Mecmuada *Muhibbî*'ye ait 3 gazel ise söz konusu çalışmada ve *Muhibbî Dîvânî*'nda yoktur.

Mecmuada 16. yüzyılda yaşayan Seyrî'ye ait 2 gazelden biri *Seyrî Dîvânî*'na çalışmış olduğumuz mecmudan alınarak eklenmiştir.Mecmuada bulunan Seyrî'ye ait diğer gazel ise *Seyrî Dîvânî*'nda yoktur.

2.6.1. Mecmuada Bulunup Divanlarda Bulunmayan Beyit ve Bentler

Mecmuadaki şiirlerle divandaki şiirler karşılaştırıldığında mecmuadaki bazı şiirlerin beyit/bent sayısı divanlardaki beyit/bent sayısından farklıdır. Mürettip bazı

şiiirleri kısaltmış bazı beyit ve bentleri mecmuaya almamıştır. Mürettip genellikle gazelleri kısaltarak 5 beyit olarak mecmuaya almakla birlikte beyitler ve bentlerde de zaman zaman takdim ve tehirler yapmıştır. Mecmualarda umumiyetle görülen bu durumu mürettibin zevk ve anlayışıyla açıklamak mümkündür.

Çalıştığımız mecmuada dikkatleri çeken bir diğer bir husus da mecmuada olan bir şiiirin divandaki şiiirden fazla sayıda beyit ve bent ile yazılmış olmasıdır. Mecmuda fazla beyit ve bentler şöyledir:

Mecmuada 33b’de kayıtlı Nesîmî’ye ait gazelin 8. beyti *Nesîmî Dîvânı*’nda yoktur. Bu beyit şu şekildedir:

Tâkatüm tâk oldı va’llâh geçdi ‘ömrüm [âh ile]

Derdüme dermân ne dersiz n’eyleyem yoldaşlar

Mecmuada 54b’de kayıtlı Ulvî’ye ait müseddesin IV. ve V. bentleri *Ulvî Dîvânı*’nda yoktur. (Mecmuada bu şiiirin başında ve mahlasında “ Maṭla‘î ” yazmakta olup araştırmalar sonucu bu müseddesin Ulvî’ye ait olduğu tespit edilmiştir.) Bu bentler şu şekildedir:

IV

Naḫş olalı gönülde cemâl-i nigârumuz

Göge şavurdu bād miḫnet-i ğubârumuz

Derdâ dükendi ḫalmadı şabr u ḫarârumuz

N’ola çıkarsa göklere feryâd u zârumuz

‘Āşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz

‘Ālemde bir maḫabbete ḫalmış gedâlaruz

V

Maḫmûr-ı mey-zede mest ü şūrîde sîne-çâk

Zâ‘îf dil oldı ḫançer-i hecr ile çâk çâk

Râh-ı maḫabbet içre olursañ ‘aceb mi ḫâk

Der bu Maṭla‘îdüp âh-ı derd-nâk

‘Āşıklaruz belâ-zedeler mübtelâlaruz

‘Ālemde bir maḫabbete ḫalmış gedâlaruz

Mecmauda 38a'da kayıtlı Necâtî'ye ait gazelin dördüncü beyti *Necâtî Beg Dîvânı*'nda yoktur. Bu beyit şu şekildedir:

La' l-i nâbun hâsretinden dōstum cismüm gibi
Kıpkızıl kanla pür olmuş peymâneler gördüñ mi hiç

Mecmuada 58a'da kayıtlı Necâtî'ye ait gazelin 4. ve 5. beyitleri *Necâtî Beg Dîvânı*'nda yoktur. Bu beyitler şu şekildedir:

Pür-cefâ pür-şîve vü nâz nâzik-i pür-uşûl
Bî-terahhüm bî-vefâ dil-dâr dir iseñ uşta sen

Hasretüñden haste-hâl olmuş firâkuñdan hafîf
Ġam bucagında yatur bîmâr dir iseñ uşta ben

2.7. Mecmuanın Muhteva Özellikleri

İncelediğimiz mecmua gazel nazım şekliyle yazılmış şiirlerin çoğunlukta olduğu bir mecmuadır. Gazellerin büyük bir kısmı da âşıkane ve rindâne gazellerden oluşmaktadır. Mecmuada öne çıkan diğer konuları ele alan şiirleri şu şekilde sıralayabiliriz:

Mecmuada 44b'de kayıtlı Me'âlî'ye ait murabba yer almaktadır. *Me'âlî Dîvânı*'nda da bulunan murabba konusuyla alışılmışın dışındadır. Mersiye nazım türünde yazılan bu murabba “*Mersiye-yi Gurbe*” olarak bilinmektedir. Me'âlî, bu mersiyeyi çok sevdiği kedisinin ölümü üzerine yazmıştır. Mersiye'nin ilk bendi şöyledir:

Çıkduñ elden n'idelüm añsuzın eyvâh pisi
Yanduñ ölüm odına derd ile nâ-gâh pisi
Hasretâ şîr-i ecel buldı saña râh pisi
N'idelüm âh pisi n'eyleyelüm vâh pisi

Mecmuada 49b'de Şâh Tahmâs ile Şâh Süleymân'ın gazel nazım şekliyle yazmış oldukları manzum mektup olarak değerlendirebileceğimiz iki şiiri vardır. Kanunî, Şâh Tahmâs'ın manzum mektup türündeki gazeline yine bir manzum mektupla cevap verir. Bu gazellerin matla' beyitleri şu şekildedir:

Şâh Tahmâs:

Şâh-ı merdân devletinde geydigüm nârencidür

Nâra karşı durmazam zirâ beni nâr incidür

Şâh Süleymân:

Âl-i 'Osmân devletinde geydügüm şuruncidur

Mürted-i dîn olanuñ yir ider [ü] nâr incidür

Mecmuada 62b'de Tâciri'ye ait gazel, hammamiye türünde yazılmıştır. Bu gazelin matla' beyti şu şekildedir:

Bir şehir hammâma kavlı itdi benümle ol perî

Çok dolandum intizâr ile o mâh[dan] ötüri

Mecmuada 4b'de Kalender, 21b'de İlmî, 46a'da Usûlî'ye kayıtlı "yuf" redifli toplumsal tenkit içeren şiirlere yer verilmiştir. Bu gazellerin matla' beyitleri şu şekildedir:

Kalender:

Ey felek işbu senüñ dâr ile devrânuña yuf

Bu fenâ 'ömrüñ ile mülk-i Süleymânuña yuf

İlmî:

Bu cihânuñ be yüri yârine agyârına yuf

Ağladup yüze güler hârına gülzârına yuf

Usûlî:

Be bu bâzâr-ı cihânuñ kuru dükkânına yuf

Çenber-i çarhına vü günbed-i eflâkine yuf

Mecmuada 64b’de kayıtlı Siyâhî’ye ait müseddeste de yuf redifli gazellerde olduğu gibi toplumsal eleştiri söz konusudur. Bu müseddesin ikinci bendi şu şekildedir:

Yoğdur şimdi cihân içre haqîkâtden eşer

Yire geçdi bulunur kalmadı bir gerçek er

Çanı di nân u nemek haqqını var mı göreler

Hele seyr eyle neler olsa gerek dağı neler

Nâ-sezâyı bu felek eyledi şâhib-i devlet

Devlete lâyıq olan kişiye letdür kıymet

Mecmuada 70a’da kayıtlı Derûnî’ye ait müseddeste memleket güzellikleri, memlekete duyulan özlem dile getirilmiştir: Bu müseddesin ikinci bendi şöyledir:

Sevâdurumabeñzer bir diyâr-ı mîvedâr olmaz

Hodabdâlı gibi bir yerde dâğ-ı lâle-zâr olmaz

Anuñ hûbı gibi ‘uşşâka mâ ’il tatlu yâr olmaz

Muhaşşal rub‘-ı meskûnda aña beñzer diyâr olmaz

Ala ey Üngürüsün dâğıvü taşsı seyleri yâhû

Seferkıldum diyâr-ı şarğa ey Rümilleri yâhû

Mecmuada dini-tasavvufî konulara sıklıkla yer verilmiş olup 43b’de Gulâmî ve 62a’da Kâdî’ye ait gazellerde bu konuların işlendiği görülmektedir. Bu gazellere ait beyitler şöyledir:

Kâdî:

Rüşvet kemigin her dem ilik gibi emersin

Çarnuñ yarılup bir gün için kan olacağdur

Gulâmî:

Bâṭınım ‘aşkıyla ma‘mûr eyleyüben zâhirüm

Bu fenâ dünyâ gibi vîrâne eyle ‘âkıbet

2.8. Mecmuada Bulunan Nazîreler

Klasik Türk edebiyatında tamamen nazîrelerden oluşan nazîre mecmuaların sayısı azdır. Mürettepler daha çok mecmuların farklı varaklarında kısmî olarak nazîrelere yer vermeyi tercih etmişlerdir. İncelediğimiz mecmuada da bazı varaklarda aynı şekil, kafiye, vezin ve redifle yazılmış gazellerin peşi sıra geldiği görülmektedir. Nazîre olarak adlandırılan bu şiirlerde Siyâhî’ye ait bir nazîre hâricinde hangi şiirin zemîn şiir hangi şiirin ise nazîre olduğu açıkça belirtilmemiştir.

2.9. Mecmuadaki Şiir Başlıklarıyla İlgili Eksiklik ve Yanlışlıklar

Mecmuadaki şiirlerin büyük çoğunluğunun başlığı vardır. Mürettep şiirlere başlık verirken nazım şekli ve şairin adını birlikte kullanmıştır. Ancak bu başlıkların bazılarının yanlış verildiği görülmektedir. Başlıklardaki hatalar sadece şairin isminde olabildiği gibi hem şairin isminde hem de mahlasında olabilmektedir. Başlık ve mahlasın uyuşmadığı şiirlerde mahlasa bakılarak şiirler araştırılmıştır. Bu tarz başlık hatalarında tespit edebildiğimiz yanlışlıklar şöyledir:

32, 202, 203, 226 numaralı gazellerin başlığında Ğazel-i Aḥmedî mahlasta ise Aḥmed yazmakta olup bu gazellerin Ahmed’e ait olduğu düşünülmektedir. Bu gazeller *Ahmed Paşa Dîvânı* ve *Ahmedî Dîvânı*’nda bulunmamaktadır.

333 numaralı şiirin başlıkta Ğazel-i Zuhûrî, mahlasta Fenâyî yazmakta olup murabbanın Fenâyî’ye ait olduğu düşünülmektedir.

78 numaralı şiirin başlığında Ğazel-i Emrî, mahlasta Raḥmî yazmakta olup bu şiir Raḥmî’ye ait bir tahmistir.

207 numaralı şiirin başlığında Ğazel-i Seyyid Nesīmīmahlasında Ğayālī yazmakta olup bu şiirHayâlī'ye ait bir gazeldir.

Mecmuadaki bazı şiirlerde hem başlığın hem de mahlasın yanlış verildiği görülmektedir. Bu tarzdaki yanlışların tespiti oldukça zordur. Tespit ettiğimiz hatalar divanları bulunan şairlerin şiirleri üzerinde olup divanları bulunmayan veya herhangi bir akademik çalışmaya konu olmamış şiirlerle ilgili yanlışların tespiti oldukça zor görünmektedir.Hataların tespiti çok titiz ve ince yapılan bir araştırmanın sonucu olup mürettibin şair başlıklarıyla ilgili yaptığı hatalar şöyledir:

Mecmuada 209 numaralı şiirin başlığında Ğazel-i Naşībī mahlasında da Naşībī yazmakta olup bu gazel Nesīmī'ye aittir.

Mecmuada 239 numaralı şiirin başlığında Ğazel-i Şādık, mahlasında da Şādık yazmakta olup bu gazel Bâkī'ye aittir.

Mecmuada240 numaralı şiirin başlığında Ğazel-i Selīmī, mahlasında da Selīmī yazmakta olup bu gazel Nihânī'ye aittir

Mecmuada 247 numaralı şiirin başlığında Ğazel-i Ğāşilī, mahlasında da Ğāşilī yazmakta olup bu gazel Mürekkepçi Enverī'ye aittir.

Mecmuada 250 numaralı şiirin başlığında Ğazel-i Nihālī, mahlasında da Nihālī yazmakta olup bu gazel Nihânī'ye aittir.

Mecmuada 277 numaralı şiirin başlığında Ğazel-i Maṭla'ī, mahlasında da Maṭla'ī yazmakta olup bu şiir Ulvī'ye ait bir müseddestir.

Mecmuada şiirler adlandırılırken genellikle şair ismi ve nazım şekli birlikte verilmiştir. Nazım şekli gazel olan şiirlerin başlığıyla nazım şekli çoğunlukla doğru olarak verilmiş olup bentlerle kurulan nazım şekillerinin bir kısmında ise nazım şekli yanlış verilmiştir. Mürettibin yaptığı bu hatalar dikkatsizlik veya bilgi eksikliğinden kaynaklanmış olabilir. Şairler, mürettipler her ne kadar şiirlere istedikleri başlıkları vermede özgür olsalar da araştırmacılar ilmî esaslara bağlı hareket etmelidirler. Bu doğrultuda çalışmamızda mecmuanın aslına sadık kalınarak hatalar ve eksikler dipnotta belirtilmiştir. Mecmuada başlığı ile nazım şekli uyuşmayan şiirler şu şekildedir:

- 13b'de Ğazel-i Emrîbaşıĝıyla kayıtlı şiir Rahmî'ye ait bir tahmistir.
- 14b'de Taĝmîs-i Yaĝyâ başlıĝıyla kayıtlı şiir Yahyâ'ya ait bir muhammestir.
- 16a'da Taĝmîs-i Naĝmî başlıĝıyla kayıtlı şiir Nagmî'ye ait bir muhammestir.
- 17a'da Taĝmîs-i Nev'î başlıĝıyla kayıtlı şiir Nev'î'ye ait bir muhammestir.
- 25a'da Taĝmîs-i 'Ulvî başlıĝıyla kayıtlı şiir Ulvî'ye ait bir müseddestir.
- 29a'da Ğazel-i 'İşretî başlıĝıyla kayıtlı şiir İşretî'ye ait bir murabbadır.
- 40a'da Taĝmîs-i Penâhî başlıĝıyla kayıtlı şiir Penâhî'ye ait bir müseddestir.
- 44b'de Ğazel-i Me'âlî başlıĝıyla kayıtlı şiir Me'âlî'ye ait bir murabbadır.
- 45a'da Ğazel başlıĝıyla kayıtlı şiir Fevrî'ye ait bir müsemmendir.
- 46b'de Taĝmîs-i Yaĝyâ başlıĝıyla kayıtlı şiir Yahyâ'ya ait bir müseddestir.
- 54b'de Ğazel-i Maĝla'î başlıĝıyla kayıtlı şiir Ulvî'ye ait bir müseddestir.
- 63a'da Ğazel-i Yaĝyâ başlıĝıyla kayıtlı şiir Yahyâ'ya ait bir murabbadır.
- 64b'de Ğazel-i Siyâhîbaşıĝıyla kayıtlı şiir Siyâhî'ye ait bir müseddestir.
- 70a'da Ğazel-i Derûnî başlıĝıyla kayıtlı şiir Derûnî'ye ait bir müseddestir.

Tespit ettiĝimiz bu tarz hatalar,mecmualar üzerinde çalıŝan araştırmacıların sorgulacı bir yaklaşım sergilemesi gerektiĝi kanaatini oluŝturmaktadır.

2.10. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

1. Metin içinde kolaylık sağlamak amacıyla mecmuadaki sıraya uyularak her şiire sıra numarası verildi. Beyitler Latin rakamlarıyla bentler Romen rakamlarıyla numaralandırıldı. Mecmuanın farklı varaklarında tekrar eden şiirlere ikinci kez yer verilmedi.

2. Mecmuada yanlış ciltlenen ve eksik yaprakların olduğu kısımlardaki şiirlere ait parçalar ilgili olduğu kısımda birleştirildi ve bu durum dipnotta belirtildi.

3. Mecmuada yer alan şairlerin yayımlanmış divanını varsa mecmuadaki şiirler divanlarla karşılaştırılıp farklılıklar dipnotta gösterildi. Mecmuada olup divanda olmayan beyit ve bentler dipnotta belirtildi.

4. Gerekli görülen yerlerde metin tamiri yapıldı, mecmuada eksik kelimeler, şairin yayımlanmış divanından alınarak köşeli ayraç [] içinde yazıldı.

5- Metinde çeşitli nedenlerle okunamayan kısımlar “[...]” şeklinde gösterildi, konuyla ilgili dipnotta bilgi verildi.

6. Mecmuada başlığı doğru olarak verilen şiirler orijinal başlıklarıyla yazıldı. Başlığı yanlış verilen şiirlerin başlığının doğru şekli köşeli ayraç içinde verilir başlıkta görülen yanlışlıklar dipnotta belirtildi. Başlığı olmayan şiirlere köşeli ayraç içinde şiirin nazım şekli ve şairin mahlası yazıldı. Başlığı ve mahlası bulunmayan şiirlerin ise başlığı boş bırakıldı.

7. Sayfanın nerede başladığını gösteren varak numaraları ilgili yere köşeli ayraç [] içinde yazıldı.

8. Tez metninde kullanılan tüm sayılar ve aruz vezinleri tarafımızdan mecmuaya eklendi, vezni kusurlu yerler dipnotta belirtildi.

9. Okunulan ancak emin olunamayan kelimelerin sonuna yay ayraç içinde soru işareti (?) konuldu.

10. Farsça “vâv-ı ma’dûle” bulunan kelimeler “˘” işaretiyle gösterildi.

11. Özel isimler büyük harfle yazıldı ancak özel isimlere gelen ekler ayrıldı.

12. Vezinde aksaklık olan dizeler dipnotta belirtilip zihaf, med ve vasl gibi aruz vezniyle ilgili karşılaşılan problemlerde Fatih Köksal'ın “*Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespit ve Teklifler*” adlı makalesindeki (Köksal 2009, s. 63-86) tekliflere uyulmaya çalışıldı.

13. Arapça veya Farsça kelime ve tamlamaların yazımında İsmail Ünver'in “*Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler*” (Ünver, 1993: s. 51-90) isimli makalesindeki önerilere uyulmaya çalışıldı.

14. Metin çevirisinde kullanılan özel işaretlerle gösterilen harflerin transkripsiyon sistemindeki karşılıkları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 5

Harf	Büyük Harf	Küçük Harf
ء	ﺀ	ﺀ
آ, ا	E, A, Ā	e, a, ā
ث	Ṣ	ṣ
ح	Ḥ	ḥ
خ	Ḫ	ḫ
ذ	Ẓ	ẓ
ص	Ṣ	ṣ
ض	Ḍ, Ḑ	ḏ, ḑ
ط	Ṭ	ṭ
ظ	Ẓ	ẓ
ع	ﺀ	ﺀ
غ	Ġ	ġ
ق	Ḳ	ḳ

ك	K,G	k, ñ, g
و	V, Ū, Ü	v, ū, ü
ه	H	h, a, e
ى	Y, İ, I, İ	y, î, ı, i

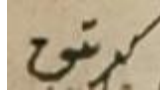
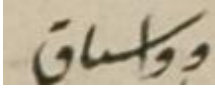
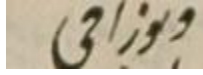
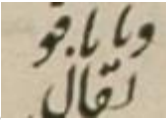
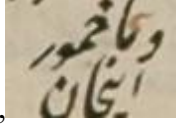
Tablo 5: *Metin Çevirisinde Kullanılan Özel İşaretler*

BÖLÜM III

**MİLLİ KÜTÜPHANE '06Mİl Yz A 3291' NUMARADA KAYITLI ŞİİR
MECMUASININ ÇEVİRİYAZI METNİ**

[1b] Şuhûdu'l-Hâl

Haţıb H̄āce, Mü'ezzin H̄āce, Cemā' at-i Miskīn, BengîHorūs, 'Alī Bālī,
 Bengî Baba Halîl, Ömer, Sarhoş Bālī, Arnavud,
 Tiryākī Hasan Çelebi, Tiryākī Naşūh, Budālī Bālī, , Kitābcı
 Elez, Bengî Hüsrev, Kertağ Dede, Qozqırān Bālī, Qavarāzān Yūsuf, 'aynīhüm hāzirūn
 diger

[1]¹

Ġazel-i Ĥayretī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Bezm-i ğamdan ney gibi nālān olan gelsün berü
 Vāqıf-ı esrār olup hayrān olan gelsün berü
2. Ehl-i diller meclisinde baş yüz üzre berdār² olur
 Zülf-i dil-ber gibi ser-gerdān olan gelsün berü
3. Şūfiyā meydān-ı 'aşka hām olanlar gelmesün
 Puhte-diller bezmidür biryān olan gelsün berü
4. Şāh-ı 'aşka çāker olsun isteyen āzādelik
 Bende iken 'āleme sulţān olan gelsün berü
5. 'aşk bahrinde vücūdı zevrağın ğark eylesün³

¹ Hayretī Dīvānı, 390. gazel

² berdār: yiri D.

³ eylesün: eyleyüp D.

Ḳatre-i nāçiz iken ‘ummān olan gelsün berü

6. Ğuşsa yiyüp kıan ićen ‘aşıklara olsun şalā
Tekyegāh-ı ‘aşkıda mihmān olan gelsün berü
7. **Ḥayretigibi** bu gün meydānda şāhuñ ‘aşkına
Cān u baş terk eyleyüp kıurbān olan gelsün berü

[2]

Ğazel-iŞehidi

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Cān u ser terk itmeyen cānāna olmaz āşinā
Virmeyenler varımı sulţāna olmaz āşinā
2. Muşhaf-ı ħüsnüñ göricek kaçsa zāhid tañ degül
Ey melek şeytān olan ĩmāna olmaz āşinā
3. ‘Aşk ile ‘aql arasında ger yoğ ise ittiḥād
Ğam degül kim ‘ākil [ü] dīvāne olmaz āşinā
4. Bizi gördükçe raķībūñ seng ursa n’ola kim
Ey şanem meşhürdur bī-gāne olmaz āşinā
5. Rūz [u] şeb feryād-ı fiğān itmeyen bülbul gibi

[2a] Ey **Şehidi** ol gül-i ħandāna olmaz āşinā

[3]⁴**Ġazel-i Ĥayretī***Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün*

1. Bahār irişdi cām içmek gerekdür
Şarāb-ı la' l-i gül-fām⁵ içmek gerekdür⁶
2. Geçüp aç u қarasından cihānuñ
Oturup şubḡ u şām içmek gerekdür
3. Hele eksüklüğüñ añladuđı bu
Bu eyyāmı tamām içmek gerekdür
4. Dilerseñ kim olasın ġamdan āzād
Müdām içmek müdām içmek gerekdür
5. Bu günlerde hemişe Ĥayretīvār
Olup rüsvā-yı 'ām içmek gerekdür

[4]⁷**Ġazel-i Ĥayretī***Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*

1. İrişür 'arşa āhum İbrāhīm
Saña irmez mi māhum İbrāhīm
2. Yazılır levḡ-i 'arşa āhum ile
Āh şāhum u māhum İbrāhīm

⁴ Hayretī Dīvānı, 90. gazel

⁵ la' l-i gülfām: la' l-fām D.

⁶ Vezin tutarsız.

⁷ Hayretī Dīvānı, 316. gazel

3. Dāmen-i çarha her gün od birağur
Nāle-i şubḡāhum İbrāhīm
4. Ben bu sūz-ı dil ile ḡāk olıcak
Od biter⁸ her giyāhum İbrāhīm
5. **Ḥayretinüñ** dil-i ḡarābını yap
Ka‘ bedür secdegāhum İbrāhīm

[5]⁹

Ġazel-i Necātī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Göñlümi қо ‘ aşkuñ ile mübtelā olsun dirin
‘ Āķibet bir şāha ķul olur saña olsun dirin
2. Hey vefā ķıl didügüm yavuz şanur şanma beni
Āh [u] zārī olmasun medḡ ü şenā olsun dirin
3. Zülfüñ ucından [yine] yirlere çaldum göñlümi¹⁰
Ķaķıduğumdan ne saña ne baña olsun dirin
4. Zülfüne müşgi müşābihdür dise bād-ı şabā
Ne sen ol ‘ ālemde ne bād-ı şabā¹¹ olsun dirin
5. Ey **Necātī** ister imiş yıķılanı yıķılan
Anuñ içün hep güzeller bī-vefā olsun dirin

⁸biter: olur D.

⁹ Necātī Dīvānı, 417. gazel, s.398.

¹⁰ yirlere çaldum göñlümi: göñlümi çaldum yirlere D.

¹¹ bad-ı şabā: müşg-i ḡıta D.

[6]¹²

[2b] Ğazel-i Zātī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Binā-yı devlet hüsne tayanmaz [şol ki] dānādur
Begüm nice ' imāretler hārāb oldı bu dünyādur
2. Mürekkkeb olsa deryālar yazılmaz çeşmimün¹³ vaşfi
Benüm iki gözüm degül vaşfa bu¹⁴ deryādur¹⁵
3. Halīlüm ni' metün hāqkı ğam-ı la' lün yimek dā'im¹⁶
Egerçi¹⁷ illere müşkil gelürse baña helvādur
4. N'ola ' ayn u qad-i zülfün dehenün¹⁸ gözlesem dā'im
Beni men' eyleme cānā ki bu ' ālem temāşādur¹⁹
5. ' Aceb mi adı çıksa hālk içinde bu Zātīnün²⁰
Senün her beyti eş' aruñ çü bir ğarrā mu' ammādur²¹

[7]²²

Ğazel-i Dā' ī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gitdi elden ihtiyārum şabra hīç imkān yoğ
Uğradum bir derde nā-gāh hīç aña dermān yoğ

¹² Zātī Dīvānı I. cilt, 257. gazel, s.145.¹³ çeşmimün: yaşımuñ D.¹⁴ degül vaşfa: kâbil degüldür şerha D.¹⁵ Vezin tutarsız.¹⁶ da'im: her dem D.¹⁷ egerçi: eger kim D.¹⁸ ' ayn u qadd-i zülfün dehenün: ' aynuñla qaddün zülfün ağzuñ D.¹⁹ Beni men' eyleme cānā ki bu ' ālem temāşādur: Benüm çok sevdüğüm men' eyleme ' ālem temāşādur D.²⁰ ' Aceb mi adı çıksa hālk içinde bu Zātīnün: ' Aceb mi hālk içinde adı çıksa Zātīyā anuñ D.²¹ Senün her beyti eş' aruñ çü bir ğarrā mu' ammādur: Senün eş' aruñ her beyti bir ğarrā mu' ammādur D.²² Bu gazel Ahmed-i Dā' ī Dīvānı'nda yoktur.

2. Luṭf idüp ‘ār itme cānā māvheş göster yüzün
Çün bilirsün ‘āşığa andan güzel seyrān yoķ
3. Ey ṭabīb cān [u] dil nice umayın ben ḥayāt
Cismüme her kim bakarsa dir ki bunda cān yoķ
4. Zāhidā olsun saña cennet ben anı n’eylerüm
Çünkim anda gönlüm egler ol şeh-i ḥübān yoķ
5. Ben maḥabbet cāmını Dā‘ī ezelden içmişem
Anuñiçün benden özge vālih ü ḥayrān yoķ

[8]²³

Ġazel-i Ḥayālī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her kaçan vahşī ġazālüm seyr ider şahrā yüzün
Ḥay ü hūyum āh kim ol dem dutar dünyā yüzün
2. Haftalarla gülmeyüp yıllarla ağlarsam n’ola
Ay olur göstermez ol mihr-i cihānārā yüzün
3. Ey şanem bir bir diyem bu resme kāfirliklerün
Rūz-ı maḥşer de görürsem Ḥazret-i ‘İsā yüzün
4. Āh-ı ‘āşık her zamān ey gül²⁴ ḥazān bādı gibi
Döndürür berg-i ḥazāna ‘āşık-ı şeydā yüzün

²³ Hayālī Dīvānı, 55. gazel, s.348.

²⁴her zamān ey gül: her kaçan erse D.

5. Faqr kũyun devlet-i dehre **Ḥayālī** virmedi
Böyle kullanmağ gerek ‘âlemde istignâ yüzün

[9]²⁵

Ġazel-i Ḥayretī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey birāder terk-i ‘ār itmek dilersen ‘āşık ol
Gizlü rāzuñ āşikār itmek dilersen ‘āşık ol

[3a]

2. Her cefāyı hoş görüp her zaḥmeti rāḥat bilüp
Her belāyı ihtiyār itmek dilersen ‘āşık ol
3. Raḥt u baḥtın tārūmār idüp dü kānuñ ey refīk
Kār u bārūñ āh u zār itmek dilersen ‘āşık ol
4. Çār dīvārda beden bünyādınıñ idüp ḥarāb
Cān esāsda üstüvār itmek dilersen ‘āşık ol
5. Bir miḥākḳ-i ma‘nevīdür ‘aşḳ-ı pāk ey **Ḥayretī**
Ḳalbüñi sen de ‘ayār itmek dilersen ‘āşık ol

[10]²⁶

Ġazel-i Ḥayretī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Senden ayru ey şanem şanma ki yārūm var benüm
Bu fenā mülküñde yāḥūd bir nigārūm var benüm
2. Yārūma varam benüm yok senden özge bir daḡı

²⁵ Hayretī Dīvānı, 251. gazel

²⁶ Bu gazel Hayretī Dīvānı’nda yoktur.

Sensin   omr m h şılı sens n ne varum benüm

3. G l yüzün Şevkine karşu bülbül-i Ő r deveŐ
Dil-ber  her r z [u]Şeb fery d [u] z rum var benüm
4. Taň idüp dirler ki baňa vire dil dil-berlere
Elde Şanurlar ki elde iŐtiy rum var benüm
5. Taşa  aldum ŐiŐe-i n m s  ben ey **Hayreti**
  AŞk yolında Şanma kim n m s-ı    rum var benüm

[11]²⁷

 azel-i Fig n 

F  il t n F  il t n F  il t n F  il n

1.  aŐlaruň doĐrusu²⁸ c n   fit b  stinded r
Őekl-i bismi'll ha beňzer kim kit b üstindedür
2.    k l iseň    lem n naŐŐın g r p meyl eyleme
K hne bir v r ned r b ny d   b üstindedür
3.  fit b     lem r  g rd gince ruŐlaruň
Zerreveş ditrer felek  zre hic b  stinded r
4. D Đlar yaŐdum ruŐuň Őevkiyle dilde l lev r
Ol sebebdend r ki iŐl m²⁹ inŐil b  stinded r
5. Dotalum kim ser-te-ser³⁰ sult n-ı    lemsin bu gün

²⁷ Fig n  D v n , 15. gazel, s.57.

²⁸ doğrusu: tugrası D.

²⁹ iŐl m:  alb m D.

Ey **Figānī** menzilūn āḥir ṭürāb üstindedür

[12]

Ġazel-i Na'īmī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Seni añduqça gözüm ḥasret ile ḳan ağlar
Ey boyı serv-i revān ya' ni firāvān ağlar
 2. Şimdi bir ḥāletdeyüm kūşe-i miḥnetde ġarīb³¹
Benüm aḥvālūme dost kāfirle müselmān ağlar³²
- [3b]
3. Ḥasteyüm derdün ile eyle za' īf oldum kim
Cem' olup üstime şimdi ḳamu yārān ağlar
 4. Ruḳ' a yazmaq dilesem ḥālūmi bildürmek için
Kāğıd iki bükülür elde ḳalem ḳan ağlar
 5. Yāre ey nāme **Na'īmī**yi şorarsa diyesin
Seni añar yüz urur yirlere her ān ağlar

[13]

Ġazel-i Medḥī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gel ki vaşluñdur dil-i bī-çāre cān eglencesi
Eglemek sensiz beni yüz biñ cihān eglencesi
2. Gönlüni her şaḥşuñ egler bu felek bir naḳş ile

³⁰ser-te-ser: ser-be-ser D.

³¹Vezin tutarsız.

³²Vezin tutarsız.

Sen melek şūretlidür ben nā-tüvān eglencesi

3. K̄ara gözün̄ k̄ara kaşuñ̄ k̄ara saçuñ̄ fikridür
Ben k̄ara günlü esirün̄ her zamān eglencesi
4. Miḥnet ü hicr ile p̄rüm vaşl üm̄idiyle civān
Gel ki ḥüsnün̄ gencidür p̄r ü civān eglencesi
5. **Medḥi**-yi dil-ḥasteye luṭf it ey serv-i nāz³³
Kim cemālün̄ bāğıdur anuñ̄ hemān eglencesi

[14]³⁴

Ġazel-i Bākī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Dil-rübālarla ' aceb keşreti var her yoluñ̄
Geçemez ḥūblarından gönül İstanbuluñ̄
2. Nic' olur dāğlaruñ̄ aşar ise ey dil-i zār³⁵
Çürümüş rāh-ı maḥabbetde bir iki puluñ̄
3. Dökilür kaṭreleri ' aşık-ı mehcūr ağlar
Yılduzı düşkün olur pādişehüm ma' zülün̄
4. Bend-i fūrḩatde ḩoma bendeñi āzād eyle
Öldürürseñ de eger ḩaçmaz efendi ḩuluñ̄
5. Yoluña **Bākī**-i dil-ḩaste revān eyler idi

³³ Vezin tutarsız.

³⁴ Bākī Dīvānı, 267. gazel, s. 193.

³⁵ aşar ise ey dil-i zār: işler ise ey abdāl D.

Tuĥfe-i cān-ı ĥaķīr olsa eger māķbūlūñ

[15]³⁶

Ġazel-i Bāķī

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn

1. Ĥoş geldi baña mey-kedenūñ āb u hevāsı
Va'llāhi güzel yirde yapılmış yıķılası
2. Ġitmez o mehūñ rā gibi ĥaņcer kemerinden
Üftādelerin öldürür āh işte burası
3. Zībā yaraşur ĥil' at-i nāz o boyı serve
İki ķolımı itsem³⁷ aña bil dolaması
4. Diķķatler ile seyr iderüz yāri ser-ā-pā
Görmez mi idük biz de eger olsa vefāsı
5. Meddāĥ olalı çeşm-i ġazāleneñe **Bāķī**
Öğrendi ġazel ŧarzını Rūmun şu' arāsı

[4a]

[16]³⁸

Ġazel-i Bāķī

Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilūn

1. Hergiz ne ķadr u cāh u ne sīm ü zer isterin
Bir serv boylu dil-ber-i sīmīn-ber isterin
2. Bāġ-ı bihişt-i kūyına yāruñ varam diyü

³⁶Bāķī Dīvānı, 508. ġazel, s. 297.

³⁷itsem: kılsam D.

³⁸Bāķī Dīvānı, 386. ġazel, s. 244.

Hakdan hemîşe uçmağa bâl ü per isterin

3. Sîm-i sirişki harc iderin hâk-i pâyüne
İksîr-i ‘aşk t̄alibiyin cevher isterin
4. Şahrâ vü kûhı geşt ü güzâr itdügüm bu kim
Dîvâne gön̄lüm egleyecek bir yir isterin
5. **Bâkî**gedâ-yı mey-kede-i ‘aşk olup yine
Bezm-i gamından ol şanemün sāgar isterin

[17]³⁹

Ġazel-i Bâkî

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Nesîm-i şubh eser cân-bağş olup âheste âheste
Cihânda böyle cân virmiş degüldür dağı bir haste
2. Ayağı elde ‘ayş eyler çemende baş kaldurmaz
Şunılmış sāgar-ı ‘işret ezelden nergis-i meste
3. Tolaşmağdan degül hâli⁴⁰ kemend-i kâküli dâ’im
Ulaşmağdan degül fâriğ⁴¹ kemân-ebrûsı peyveste
4. Temâşâgâh-ı hüsnünde cihânı hayret almışdur
Ganînün gözleri hayrân faķîrünçeşmi dem-beste
5. Bir elde **Bâkî**yâ gül gibi sāgar var iken geldi

³⁹Bâkî Dîvânı, 445. gazel, s. 270.

⁴⁰ hâli: fâriğ D.

⁴¹ fâriğ: hâli D.

Ḥayāl-i kākül-i müşgîni cānān sundı⁴²

[18]⁴³

Ġazel-i Ḥatāyī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Biz ezelden tā ebed meydāna gelmişlerdeñüz
Şāh-ı merdān ' aşkına merdāne gelmişlerdeñüz
2. Yazmağdan⁴⁴ kelāmu'llāh nāṭıķ şerhîni⁴⁵
Rūḥ-ı ḳudsün kim ruḥuñ⁴⁶ insāna gelmişlerdeñüz⁴⁷
3. Kā 'inātuñ şūreti Raḥmāna tekbîr itdi ise⁴⁸
Kim beyānı ' alleme'l-Ḳur'āna⁴⁹ gelmişlerdeñüz
4. Ġayb-ı muṭlağdan temāşâ-yı ruḥ-ı zībâ için
Bu şehādet mülkine seyrāna gelmişlerdeñüz

[4b]

5. Ey Ḥatāyī 'ıyd-ı ekberdür cemāli dil-berün
Biz bu 'ıyd-ı ekbere⁵⁰ ḳurbāna gelmişlerdeñüz

[19]

Ġazel-i Ḳalender

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Ey felek işbu senün dār ile devrānuña yuf

⁴² cānān şundi: sünbül sundı bir deste D. (Vezin tutarsız.)

⁴³ Hatāyī Dīvānı, 183. gazel, s. 178.

⁴⁴ yazmağdan: yazmağa D.

⁴⁵ Vezin tutarsız.

⁴⁶ kim ruḥuñ: ruḥuyuz D.

⁴⁷ Mecmuada 2.beytin ikinci dizesiyle 4. beytin 2. dizesi yer değıştirmiştir.

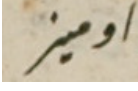
⁴⁸ tekbîr itdi ise: tebdîl eyleriz D.

⁴⁹ Kim beyānı ' Alleme'l Ḳur'āna: Bu beyānın ilmîne Ḳur'āna D.

⁵⁰ 'ıyd-ı ekbere: İd-i ekbere D.

Bu fenā 'ömrüñ ile mülk-i Süleymānuña yuf

2. K̄angı 'āhdüñe vefā kılduñ eyā mülk-i fenā
Be yalancı senüñ ol 'ahd ile peymānuña yuf

3. Yine şol beglik ile salṭanatuña
Yine şol köşküñ ile k̄aşr ile eyvānuña yuf

4. Yine şol şūfi-şıfat zikri vü tesbīhi ğalaṭ

 tersā idi Sünnī Müslümānuña yuf

5. Yüri kesb eyle **K̄alender** olasın ehl-i kemāl
Dimesünler senüñ ol cehl ile noḳşānuña yuf

[20]

Ġazel-i Nuṭḳī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ġurre olma ḥüsnüñe sen ey gül-i ra' nā geçer
Bāki k̄almaz bu güzellik şüret-i zībā geçer
2. Şol siyāh zülfüñ ḥayāli ruḥlaruñ şevki ile
Uyḳu girmez gözlerüme gün gelür eyler geçer
3. Her kime kim rāh-ı 'aşḳuñ söylesem ey meh-liḳā
Ol daḥı benden beter gün yüzüne şeydā geçer
4. K̄addüñe olmaz müşābih serv hīç bir vech ile
Gerçi kim gülşen içinde k̄amet-i zībā geçer

5. Gülşen-i kūyuñda **Nutķi** nice feryād itmesün
Gül yüzün karşısına bülbül gibi gūyā geçer

[21]⁵¹

Ġazel-i Ĥayretī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Yüklenüp gel çekme ey dil her zamān⁵² dünyā ğamın
Çün çekersin bāri çek bir dil-ber-i ra' nā ğamın
2. Kim çeker rāh-ı maḥabbetde benüm çekdüklerüm
Dōstlar⁵³ dünyā getirmez gönlümün ednā ğamın
3. Her ne toĝarsa ko toĝsun māder-i eyyāmdan
Ey birāder ibn-i vaqt ol çekme sen ferdā ğamın
4. ' aşķ-ı pākūñ zevķini Mecnūna şor kim yeg bilür
Niçe biñ yıl şādlıķdan bir nefes Leylā ğamın
5. Dādın aldum ni' met-i h'ān-ı ğamuñ şimdengirü
[5a] Yimezem ey **Ĥayretī** ḫayrān olup ḫelvā ğamın

[22]⁵⁴

Ġazel-i Ĥayālī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Dil-rübālar kim benüm şabr u qarārum aldılar
Çekdiler evvel elümden iḫtiyārum aldılar

⁵¹ Hayretī Dīvānı, 338. gazel

⁵²ey dil her zamān: ḫār-vār ey gönül D.

⁵³dōstlar: ursalar D.

⁵⁴ Hayālī Dīvānı, 58. gazel, s.174.

2. K̄anlu yaşumdan emen glzāra verdi reng-i r
şdler bülbülleri feryād  zārm aldılar
3. şabrumı dilden k̄ara gözlü güzeller k̄apdılar
Bir nice řehbāzlar elden řikārm aldılar
4. Sīnemn meydānı dolsa k̄anlu yaş ile n'ola
Leşker-i mişnet beden gibi řiřārm aldılar
5. Zaşm-ı sīnemden **Ĥayālī** tīr-i yāri çekdiler
Piste-leb bir serv-kāmet gl-‘ izārm aldılar

[23]⁵⁵

Ėazel-i Yahyā

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Mest  lā-ya‘ k̄il ider ādemi cām-ı Cem-i ‘ aşk
Geurr iki cihāndan kişi-ı ‘ ālem-i ‘ aşk
2. Ey perī cevr  cefāñ ile beni k̄orķutma
Göñül eglencesidr ādem olana ġam-ı ‘ aşk
3. Mā-sivādan geelm cām-ı maşabbet içelüm
Varalum menzil-i maķřda olup hem-dem-i ‘ aşk
4. Bir⁵⁶ k̄arınca dem olur bunda Sleymānlık ider
Ĥalka-i şoşbetmz oldu dilā ĥātem-i ‘ aşk

⁵⁵ Taşlıcalı Yahyā Dīvānı, 204. gazel, s. 417.

⁵⁶ Bir: Her D.

5. Mürşid-i kâmil dilersen⁵⁷ berü gel ey **Yahyâ**
Olalum rāh-ı maḥabbetde bu gün maḥrem-i ‘aşk

[24]⁵⁸

Ġazel-i Necâtî

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Vireliden gönümü sen⁵⁹ gözleri sāḫirlere
Nesne yoḫ vaḫtümde ḫālüm virmesün kāfirlere
2. Bunı kāfir ḫāḫîsi daḫı buyurmaz dōstum
[Kim] baña raḫm eyleyüp⁶⁰ şayd olasın sāyirlere
3. Sîm ü zer destümde yoḫ kim ḫarc ide idüm şayd için
Şimdi ḫūblar meyl⁶¹ iderler aḫçası vāfirlere
4. Yārumı benden cüdā ḫıldı cüdām olsun raḫîb
Boğazından aşıla idi tā⁶² gireydi yirlere
5. Ben **Necâtî**yem cihānda adum oldı dāsitān
Şi‘r dimek ögredeyüm⁶³ şimdiki şā‘irlere

[25]⁶⁴

[5b] Ġazel-i Revānî

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

⁵⁷dilersen: ararsan D.

⁵⁸ Necâtî Dîvânı, 544. gazel, s. 482.

⁵⁹sen: şol D.

⁶⁰baña raḫm eyleyüp: baña raḫm itmeyüp D.

⁶¹meyl: sayd D.

⁶²tā: yā D.

⁶³şi‘r dimek ögredeyüm: şi‘r oḫımaḫ ögredeyin D.

⁶⁴Revānî Dîvânı, 68. gazel, s. 215.

1. Cefâ kılmak egerçi⁶⁵ saña hûdur
Şağın gözüm yaşından kanlı şudur⁶⁶
2. Hâtı irişmeden seyr eyle hüsün
Tekâşül eyleme gün gicelüdür
3. Gönül virmiş durur zülfüne zâhid
Kara çullara⁶⁷ koyan anı budur
4. Muqâbil olmak istermiş nigâra
Gelür âyineden ol saht-rûdur
5. **Revânî** büseye 'ahd itdüğüçün⁶⁸
Turup ağzında yâri öpmelüdür

[26]⁶⁹

Gazel-i İshâk

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Ölmez ol serv-i kaba-püşı der-âgüş eyleyen
Yâre⁷⁰ cân bulur çeküp câm-ı lebin nüş eyleyen
2. Sen degül misün efendi sen degül misün begüm
Dün bizümle kavlı idüp bu gün ferâmüş eyleyen
3. Hâtır-ı mecrûhuma merhem gerekmez döstüm

⁶⁵ cefâ kılmak egerçi: güzel sevmek gönül çün D.

⁶⁶ şağın gözüm yaşından kanlı şudur: cefâsın çek anuñ kim sâde-rûdur D.

⁶⁷ çullara: çullarda D.

⁶⁸ İtdüğüçün: İtdügince D.

⁶⁹ Üsküblü İshâk Çelebi Dîvânı, 205. gazel, s. 269.

⁷⁰ yâre: tâze D.

Merhametle bir nazardur gönlümüz⁷¹ hoş eyleyen

4. Kimlerüñle içdüğüñ bir bir didilerdi dostum⁷²

Cānumı ol bādedür andukça bî-hüş eyleyen

5. Derdmend **İshāk** ol vaqtin göreydüñ hālünü

Kim saña raḥm itmeyeydi nāleñi gūş eyleyen

[27]⁷³

Ġazel-i Revānī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Diş bilersin ey gönül yārüñ leb-i ḥandānına

Kim görüpdür kim kişi ḳaşd ide kendü cānına

2. Yāri benden ṭañ degül dilerse ayırmaḳ seg⁷⁴ raḳīb

Ḳaşd ider şeyṭān beli her mü'minüñ imānına

3. Va' de-i vaşl-ı nigāra ey gönül aldanma kim

Ḥūblar ṭurmaz bilürsin 'ahdine peymānına

4. Şanuram kim desti dildāruñ gümüşden şānedür

Nāz ile el⁷⁵ urdıgınca zülf-i müşg-efşānına

5. Rūy-ı dil-berler ḥayāliyle **Revānī** gözlerüm⁷⁶

Döndi şol mir'atı [çoḳ] āyineci dükkānına

⁷¹ gönlümüz: gönlümi D.

⁷² dostum: baña D. (Vezin tutarsız.)

⁷³ Revānī Dīvānı, 332. gazel, s. 371.

⁷⁴ dilerse ayırmaḳ seg: ayırmaḳ isterse D.

⁷⁵ el: dest D.

⁷⁶ gözlerüm: bu gönül D.

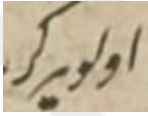
[28]⁷⁷**Ġazel-i Revānī***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Dil ġamından 'ömr-i cānā daġı mihmān istemez
Cān lebūñ cāmından özge āb-ı ġayvān istemez

[6a]

2. Bilürem baña neden dā'im 'adūdur ol raġīb
Ehli ġmān olanı elbetde ŗeytān istemez

3. Ķapuñ bir dem gedāsı olan ey ŗāh-ı cihān

yedi iġlīme sulṡān istemez

4. Ġül yüzüñ bāġın gören 'ālemde ey serv-i sehī
'Ömri olduġca daġı herġiz ġülistān istemez

5. Derdiñüñ zevġin bilelden bu **Revānī** rüz [u] ŗeb
Derdüñi ister dil-i derdine dermān istemez

[29]

Ġazel-i 'İbādī*Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Ey ġül-i ra' nā yeter ben bülbüli zār eyledüñ
Gice gündüz miġnet ü derdüm baña yār eyledüñ
2. ŗad hezārān ŗīve-i nāz ile alduñ ġöñlümi
Bilmezem n'olduñ ŗehā kim yine inkār eyledüñ

⁷⁷ Bu gazel Revānī Dīvānı'nda yoktur.

3. Raḥm umarken senden ey serv-i revānum āh kim
Gönlümi yaqduñ cihānı gözüme dar eyledüñ
4. Sevdigüm için midür bilsem günāhum ya nedür
Kim bu cihānı kākülün varına dār eyledüñ
5. Hāk olunca terküñi urmaz ‘**İbādī** dōstum
Cevr kıлмаğ ile şanma anı bī-zār eyledüñ

[30]⁷⁸

Ġazel-i Yahyā

Meḥ ūlü Meḥā‘ilün Meḥ ūlü Meḥā‘ilün

1. Bu āhum ile yaşum bu nāle vü efgānum
Cānāna beyān eyle aḥvāl-i perişānum
2. Toğruluğ ile sevdüm sen serv-i hırāmānı
Ağyāra kıyās itme ben kuluñı sultānum
3. Sevdüğine ‘āşıklar maqđürmı şarf eyler
Cānum daḥı isterseñ olsun yoluña cānum
4. Bir bir dimege ḥalka esrār-ı ğam-ı ‘aşkı
Güyā dehen olmışdur bu çāk-i girībānum
5. Yaşı gibi **Yahyā**nuñ karşıya çıkar cānı
Nāz ile kaçan gelseñ ol āfet-i devrānum ⁷⁹

⁷⁸ Taşlıcalı Yahyā Dīvānı, 281. gazel, s. 464.

⁷⁹ol āfet-i devrānum: ey Hüsrev-i ḥübānum D.

[31]⁸⁰**Ġazel-i Şem'î***Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün*

1. Alursa cânımı ġamzeñ n'ola 'ömrüm revân olsun
İçerse leblerüñ kanum efendim nüş-ı cân olsun

2. Nice başlar gider kanlar dökilür kimseler şormaz
Tariğ-i 'aşğdur bunda dimezler kana kan olsun

[6b]

3. Yoluñda oğ gibi toğrı degülsem ey kemân-ebrü
Bükülün dâl-i zulfünden elif kıaddüm kemân olsun

4. Peri-peyker melek-simâ güzeller çok durur ammâ
Görinmez gözüme sensiz gerek hür-ı cinân olsun

5. Onulmaz derdümüñ dāğı yürü 'arz eyle dildāra
Niçe bir sinede Şem'î bu göynükler nihân olsun

[32]⁸¹**Ġazel-i Aħmedî***Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün*

1. Görmeyen cân Yūsuf-ı Ken'ânı bilmez kıandadır
Kaldı nisyân içre ol insânı bilmez kıandadır

2. İçmeyen vuşlat şarâbın yâr elinden her zamân
Beñzer ol mâha kim 'ummânı bilmez kıandadır

⁸⁰ Prizrenli Şem'î Dīvânı, 122. gazel, s. 99.

⁸¹ Bu gazel Ahmed Paşa ve Ahmedî Dīvânı'nda yoktur.

*Ahmed mahlaslı şaire ait bu gazel 39b'de de yer almaktadır. Çalışmamızda bu gazel 39b'de tekrardan gösterilmemiştir.

3. Cism-i cānuñ sırrını fehm itmeyen āvāreler
Gerçi ʿāşıqdur dil-i cānānı bilmez k̄andadur
4. Sırr-ı cānı bilmeyüp eyleyen sergeşteler⁸²
Devr ider devrān ile devrānı bilmez k̄andadur
5. Cān k̄ulağıyla işit **Aḥmed** Muḥammed nuṭḫıdur
Kendü nefsin bilmeyen Raḥmānı bilmez k̄andadur

[33]

Ġazel-i Yemīnī

Meʿūlū Meʿāʿilū Meʿāʿilū Feʿūlūn

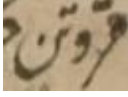
1. Dursam şanemā k̄ul gibi dīdāruña k̄arşu
K̄o kim yanayın āteş-i ruḥsāruña k̄arşu
2. Dūr eyleme ben bülbülüñi verd-i ruḥuñdan
Nālān olayın derd ile gülzāruña k̄arşu
3. Cān ğamzelerüñ sehmīne cānā siper olsun
Berdār olayın nāfe-i Tātāruña k̄arşu
4. Yaşatma niḳāb içre cemālūñ kerem eyle
Ḥayrān olayın şuʿle-i envāruña k̄arşu
5. Var ise **Yemīnī**ümidüñ vaşl-ı ḥabībe
K̄urbān idegör cānuñı dildāruña k̄arşu

⁸² Vezin tutarsız.

[34]

Ġazel-i Yemīnī*Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Düşmüşem bī-yār İlähī qalmışam dermānsuz

Bula mı revnaq cihānda hiç cānsuz

2. Luṭf idüp gitme nigārā kişver-i 'uşşāqdan
Memleket varur ḥarāba qalicaq sulṭānsuz

3. İt raqībi sür qapuñdan didüm ey dil-ber didi
Ādem-i ḥākī olur mı āteş [ü] şeyṭānsuz

[7a]

4. Qatre gelüp ḥālūñ nihān it ḥabībüm ṭañ degül
Yaraşur mı bāğ-ı cennet verd ile reyḥānsuz
5. Bu **Yemīnī** cān nişār itdi ṭavāf-ı ḥüsnüñe
'İyd-ı ekberdür şehā cā'iz degül qurbānsuz

[35]⁸³**Ġazel-i Uşūlī***Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün*

1. Açılmaz 'aşıkuñ göñli bahār u büstān içre
Ki zīrā bülbül 'ādetdür ḥazīn olur ḥazān içre
2. Maqām-ı 'aşqda bir dem qarār itmez dil-i zāhid
Mekān ehli belī dutmaz mekānı lā-mekān içre

⁸³ Usūlī Dīvānı, 126. gazel

3. Nice Mecnūn nice Vāmık başa bir kışşa geldi kim
Añulsın tā ebed ҡalsun göñül devr-i zamān içre
4. Dükān içre görüp sen zāt-ı pāki dehr-i şarrāfi
Didi bunuñ gibi gevher bulunmaya dü kān içre
5. Nitekim bir senūñ mişlūñ güzel yoқdur bu  alemdede
Uşūlīgibi bir  aşık bulunmaya cihān içre

[36]⁸⁴

Ġazel-i Uşūlī

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

1. Dutuşdı çarḡ fānusı şerār-ı nār-ı āhumdan⁸⁵
Murādum şem i uyanmaz meded⁸⁶ baḡt-ı siyāhumdan
2. ara baḡtum uyanmadı dirīgā ḡābdan bir dem
Egerçi uyanmaz kimse giceler āh u zārundan⁸⁷
3. Esīrūmdür ben anı öldüren⁸⁸ āḡir dimiş baña⁸⁹
Yiter ölince bu devlet⁹⁰ efendüm pādişāhumdan
4. Muğaylān-ı ḡam-ı dil-ber şafādur Merve ḡaḡıyçün
Başum kesseñ yüzüm döndürmez ben⁹¹ iblegāhumdan

⁸⁴ Usūli Divānı, 107. gazel

*Bu gazel 8b'de de yer almaktadır. Çalışmamızda bu gazel 8b'de tekrardan gösterilmemiştir.

⁸⁵ āhumdan: ābımdan D.

⁸⁶ meded: benüm D.

⁸⁷ giceler āh u zārımdan: benüm bu āh u vāḡımdan D.

⁸⁸ öldüren: öldürem D.

⁸⁹ āḡir dimiş baña: yarın bugün demiş D.

⁹⁰ devlet: dirlik D.

⁹¹ Başum kesseñ yüzüm döndürmez ben: Başum gitse yüzüm döndürmezem ol D.

5. Tūlū^ç itmez sitâremde **Uşūlî** kevkeb-i t̄ali^ç
Yiridür odlara yansam felekler dūd-ı āhumdan

[37]⁹²

Ġazel-i Ĥatāyî

Fā^çilātūn Fā^çilātūn Fā^çilātūn Fā^çilūn

1. Dil-berā derd ü ğamuñla yana gelmişlerdenüm
Derd-mendüm umaram dermāna gelmişlerdenüm

2. Āteş-i ruḥşāruñ için
Bāl ü per yağmağičün pervāne gelmişlerdenüm
3. ^çĀdetūñ ^çāşıkları cevır odına yağmağ ile
Yanayım hey pādişāhum yana gelmişlerdenüm
4. La^çl-i nābuñla dil-i bî-çāreye eyle devā
Āsitān-ı devlete iḥsāna gelmişlerdenüm

[7b]

5. Ĥāndān-ı şāh-ı merdān ^çāşkına merdān var
Bir **Ĥatāyî**yem bugün meydāna gelmişlerdenüm

[38]

Tāriḥ-i Çeşme-i İmām Ĥüseynİzāre Fuzūlî-i Bağdādî

Fā^çilātūn Fā^çilātūn Fā^çilūn

1. Gūyā bu çeşmeyi bir saḳā durur
Rāh-ı ḥaḳda teşne eyler cüst ü cū

⁹² Bu gazel Hatāyî Dīvānı'nda yoktur.

2. Lūlesi anuñ dehendür Őu dili
Dil döker her kimse olsa rû-be-rû
3. Şu gibi ezberlemüş okur revân
Mâ-cerâ-yı dehri eyler sû-be-sû
4. Öñine kim gelse dir târiḥ idüp
Mâ Hüseyinle Ḥasan   aşķına Şu

[39]⁹³

Ėazel-i Zuhūrî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Ey gönül bildüm cihânda eglenülmez yârsuz
Lîkin ol daḥı bulunmaz dünyede ağyârsuz
2. Būstânın ser-te-ser seyr eyledüm bu   âlemün
Bulmadum bir yer ki anda gül açıla ḥârsuz
3. Didüm ey dil-ber yüzünde n'eyler ol kâküllerün
Didi ki bilmez misün hiç genç olur mı mârsuz
4. Dil-berâ bir buse vir yoksa helâk oldum didüm
ḤıŐm idüp dil-ber didi var hey utanmaz ârsuz
5. Ey Zuhūrîşiden âhuñ bilür neydidüni
Bu muḥaḳḳaḳdur ki zîrâ dūd olmaz nârsız

⁹³ Bu gazel İshâkzâde Zuhūrî Divânı'nda yoktur.

[40]

Ġazel-i Ĥaydaroĝlu*Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*

1. Bu cânuñ şāhibin yā Rab cihānda müstedām eyle
Müdām-ı gül gibi güldür hemīşe şād u kām eyle
2. Beķā dünyāda yā Rab sen duraĝın eyle gül cennet
Bu ben āşufte miskīn āña kemter-i ĝulām eyle
3. Yañaĝı tāze güllerin ĥazāndan şaklı kıl yā Rab
Ķo nālān eylesün bülbül cemālin ĝülsitān eyle
4. Anı sevmeyeni ķahr it belā u derd ü miĥnetle
Cehennem ķıl mekānını āña her dem ' azāb eyle
5. Bu **Ĥaydaroĝlu** Ĥaķķa niyāzı her dem oldur kim
[8a] Revā ķıl ĥacetin yā Rab du'āsın müstecāb eyle

[41]⁹⁴**Ġazel-i Fevrī***Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün*

1. Ġöñlin açar ķişinüñ āb-ı revāna baķmaķ
Ol serv anuñçün itdi ĝözüm yaşını ırmaķ
2. Didüm ĝöñül efendi baķmaķ diler yüzüne
Baķdı yüzüme didi nāz ile bire baķ baķ
3. Ġam tekyesine gel gel abdāl-ı pīr ' aşıķ ol

⁹⁴Bu gazel A. Nihat Tarlan'ın, “Şiir Mecmualarında 16. Ve 17. Asır Dīvān Şiiri: Rahmī ve Fevrī” adlı çalışmasında yoktur.

Zāl-i cihāna baḡma yār ola saña ger Hāḡ

4. **Fevrī** diyār-ı derde beg olmasaydı şāhum
Bu āh āteşinden çekmezdi başḡa sancaḡ

[42]⁹⁵

Ġazel-i Muḡibbī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ol şacı Leylā umardum baña Mecnūnam diye
Gezmesün gelsün belā daḡında maḡzūnam diye
2. Yoluna cān virmegi anuñçün ikrār eyledüm
Habs idüp cāh-ı zenaḡdānuña medyūnam diye
3. Umaram şı' r-i güherbārum işitdükde nigār
Ḳandedür gelsün berü o[1] dürr-i meknūnam diye
4. Dāll-ı devlet ol baña yitmez mi dünyāda kim
Nāz ile ol çeşm-i nergis baña meftūnam diye
5. Dil-ber oldur ey **Muḡibbī** hışm idicek 'āşıḡa
Boynuña bend eyleye zülf-i hümāyūnam diye

[43]⁹⁶

Ġazel-i Ḥayretī

Müfte' ilün Müfte' ilün Fā' ilün

1. Dil-ber ayaḡı tozı başında tāc
Besdür ger 'ārif iseñ gözün aç

⁹⁵ Muḡibbī Dīvānı II. cilt, 4100. gazel, s. 899.

⁹⁶ Ḥayretī Dīvānı, 31. gazel

2. Beş gün için var ise ger ğayretüñ
Kimseye ʿ arz itme zinhâr ihtiyâc
3. Çün olsa ser-menzilüñ âhîr türâb
Meskenüñ olmuş dutalum taht-ı ʿ âc
4. Hırcına sürer seni de rûzigâr
Ger yidi kişverden alursañ hârâc
5. Gel yüce dut himmetüñ⁹⁷ ey Hâyetî
Olma denî-tab ʿ idüp esfel-ferâc⁹⁸

[44]⁹⁹

Ġazel-i Hâyetî

Fâʿ ilâtün Fâʿ ilâtün Fâʿ ilâtün Fâʿ ilün

1. Ben gedâ idinmişem tâc u kabâyî bir nemed
Çarh-ı atlasdan baña yegdür fenâyî bir nemed
2. Hırka-i sâlûs ile tâc-ı kabâdan¹⁰⁰ geçmişem
Baña besdür ʿ âlem içre ey mürâyî bir nemed
3. Dâmenin destümden anuñçün komazam kış u yaz
Kişiden şavar niçe dürlü belâyı bir nemed
4. Anuñçün bir nedsüz olmayuz¹⁰¹ abdâllar

[8b]

⁹⁷ himmetüñ: himmeti D.

⁹⁸ idüp esfel-ferâc: olup esfel-mizâç D.

⁹⁹ Hâyetî Dîvânı, 44. gazel

¹⁰⁰ kabâdan: riyâdan D.

¹⁰¹ olmayuz: olmaz D.

Pâdişâh eyler benüm şâhum gedâyı bir nemed

5. K̄albi şâf olmayıcak âyîne-i şâfî gibi
Geymeye ey **H̄ayretî** her bir mürâyî bir nemed

[45]¹⁰²

Ġazel-i Uşûlî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Uğramaz üstüme bu ten¹⁰³ h̄âk-i derden incinür
Yüzüme başmaz kâdem nür-ı başardan incinür
2. Ey gönül âh eyleme yüzine karşı dil-berün¹⁰⁴
Tâze gül yaprağıdur bād-ı seherden incinür
3. K̄ışşasını bu dil-i pür ğuşşamuñ¹⁰⁵ yâre dimeñ
Göñli nâzıkdür gibi her dem¹⁰⁶ haberden incinür
4. Yollar üzre ferş-i râh olursa yüzler yiridür
Kim mübârek ayağı h̄âk ü mederden incinür
5. Yoluña cân virmedür zevkî **Uşûlî**nün hemân
Pâdişâhum sen anı şanma zârardan incinür

[46]

Ġazel-i 'İşretî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

¹⁰² Usûlî Dîvânı, 36. gazel

¹⁰³ten: ben D.

¹⁰⁴dil-berün: ol mehin D

¹⁰⁵ğuşşamuñ: ğastenin D.

¹⁰⁶her dem: bunun D.

1. Şanma ‘aşk ehlini mevt ile güzâr eylediler
Hicre şabr idemeyüp terk-i diyâr eylediler
2. Şûretâ görmeyelüm diyü raķībūñ yüzünü
Bindiler maħmil-i tâbûta firâr eylediler

[9a]

3. Terk idüp tâc-ı ķabāyı şarılup bir kefene
Hil‘at-ı ‘āriyeti giymege ‘ār eylediler
4. Götürüp ayağı bu memleket-i fāñiden
Vardılar ‘ālem-i bāķide ķarâr eylediler
5. Arķası üzre yatup ehli ķubūr itdi ĥuzūr
Ġam u miħnet beni ey ‘İşretizâr eylediler

[47]¹⁰⁷

Ġazel-i Yahyâ Beg

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Sevdüm ol yâri mübtelâ oldum
Kendi kendüme bir belâ oldum
2. Baña yetmez mi bu sa‘âdet kim
Āşinâsıyla¹⁰⁸ âşinâ oldum
3. Kim ne dirse disün bi-ħamdi’llâh
Hele ben lâyıķ-ı cefâ oldum
4. Ol elif-ķadd selâmum almayalı

¹⁰⁷Taşlıcalı Yahyâ Dīvânı, 265. gazel, s. 454.

¹⁰⁸Āşinâsıyla: Āşinâsına D.

Dālveş guşşadan dü-tâ oldum

5. Begligüm [var] cihānda ey **Yahyā**

Yār işiginde bir gedā oldum

[48]¹⁰⁹

Ġazel-i Ĥayretī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ben gedā geldüm kapuña yine şey'li 'llāh için

Nā-ümīd itme beni bu bābda Allāh için

2. Yol degüldür sürme kapuñdan beni maħrūm u zār

Şol cenāb-ı bāb-ı Ĥaħka ıoğrı varan rāh için

3. Nālemi gūş idicek kıl merħametle bir nazār

Ehl-i 'aşkuñ cān u dilden itdügi [şol] āh için

4. Ķalbüme bir zerre pertev şaldı ĥüsn-i devletüñ¹¹⁰

Nūr-ı Aħmed şan münevver kıldı¹¹¹ Beytu'llāh için

5. **Ĥayretī**nüñ saña ancağ bir du'ādur tuħfesi

Daħı dervişüñ nesi var ola dirsın şāh için

[49]¹¹²

Ġazel-i Ĥayretī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Serverā her ĥidmete kıbil geçer kıluñ senüñ

¹⁰⁹ Ĥayretī Dīvānı, 342. gazel

¹¹⁰ ĥüsn-i devletüñ: mihr-i ĥüsn-i dost D.

¹¹¹ şan münevver kıldı: pertev-i enđāz oldı D.

¹¹² Ĥayretī Dīvānı, 228. gazel

Bende-i muḳbil niçün olmaya maḳbūlūñ senūñ

2. Fenn-i ‘aşḳı şol ḳadar ma‘lūm idündūñ ey gönül
Bāb-ı ğamda ḳalmadı bir ḫarf-i mechūlūñ senūñ
3. Rāh-ı ‘aşḳuñda iñen çoḳdur benüm yolsuzluğum
Her ne ḳılsañ ben ḳula vardur şehā yoluñ senūñ

[9b]

4. Sen güzellik Rūminuñ beglerbegisi olalı
Şāh[lar]dur defter-i ḫüsnūñde ma‘zūlūñ senūñ
5. Derdūñe ey **Ḥayretī**timār idelden ‘aşḳ-ı yār
Göz yaşıdur ḳarye-i miḫnetde maḫşūlūñ senūñ

[50]¹¹³

Ġazel-i ‘Atāyī

Fe‘ilātūn Mefā‘ilūn Fe‘ilūn

1. Āh bir yār-ı şādıḳ olaydı
Keşf-i esrāra lāyıḳ olaydı
2. Bir kenāra ḳıḳardı fūlk-i vücūd
Rūzgārı muvāfiḳ olaydı
3. Bir daḫı zūhde tevbe eylerdi
Şūfi bir kerre ‘āşıḳ olaydı
4. Zūhdi ḳoyup baḳardı maḫbūba
Zāhidūñ gözi açıḳ olaydı

¹¹³ Bu gazel Nev‘ī-zāde ‘Atāyī Dīvānı’nda yoktur.

5. Neler eylerüm ey ‘ **Atāyī** yāre¹¹⁴
Ger bir sehlice āşinālık olaydı¹¹⁵

[51]¹¹⁶

Ġazel-i Mesīhī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Ey yüzün āyīne-i ‘ ālem-nümā
Hıtt-ı la‘ lūñ āyet-i fīhi şifā
2. Çünkü İbrāhīm yapıdı Ka‘ beyi
Sen de gönüm Ka‘ besin yapsañ n’ola
3. Bu serāyuñ şimdilik sensin begi
Biz şikāyet eylerüz senden saña
4. Dirhem-i eşküm alursañ rehn ile
Gözde dursun hāk-i pāyuñ¹¹⁷ tütüyā
5. Var ise rahmuñ **Mesīhī** bendeñe
Göz ucıyla kııl ‘ iraqdan merhabā

[52]¹¹⁸

Ġazel-i Necātī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Yanma ey dil derd ile hicrānda¹¹⁹ der-i cāna gel¹²⁰

¹¹⁴ Vezin tutarsız.

¹¹⁵ Vezin tutarsız.

¹¹⁶ Mesīhī Dīvānı, 9. gazel, s. 124.

¹¹⁷ Gözde dursun hāk-i pāyuñ: Hāk-i pāyuñ gözde tursun D.

¹¹⁸ Necātī Dīvānı, 343. gazel, s.354.

‘ Arz-ı hâl itmek dilerseñ hazret-i sulţāna gel

2. Ey ğam-ı dil-ber dilerseñ almağa cānum benüm

Gitme dilden bir nefes genc isteyü vīrāna gel

3. Didüm ey cān dönmezem tīr-i firākuñdan senün¹²¹

Didi kim da‘ vāyı қо [ger] merd iseñ meydāna gel

4. Gice zūlfūnden şikāyet idicek cān cevrine

Didi şabr it şubħa dek sulţān çıkar dīvāna gel

[10a]

5. Ey nigār-ı seng-dil bir dem it¹²² Necātībendeñe¹²³

Kāfir iseñ zulmi қо şimdengirü ĩmāna gel

[53]¹²⁴

Ġazel-i Necātī

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Dil sevdi yine cān ile cān[ān] olacağı

Bī-mest¹²⁵ ne bilür derdine dermān olacağı

2. Gün yüzi tūlū‘ eyleyeli¹²⁶ şubħ-ı şafādan

Bes bellü idi āfet-i devrān olacağı

3. Dil lebleri şevķiyle begüm¹²⁷ düşdi şarāba

¹¹⁹ Derd ile hicrānda: der-i hicrāndan D.

¹²⁰ cānā gel: cānāna gel D.

¹²¹ firākuñdan senün: müjenden mā-ħaşal D.

¹²² bir dem it: raħm it D.

¹²³ Vezin tutarsız.

¹²⁴ Necātī Dīvānı, 601. gazel, s.522.

¹²⁵ Bī-mest: Bī-çāre D.

¹²⁶ eyleyeli: eyleyicek D.

Sākī şun berü içelüm ol¹²⁸ kıan olacađı¹²⁹

4. Dil zülfüne dolaşdı didüm didi yār¹³⁰
Beñzer ki yine geldi perişān olacağı
5. Genc-i ruğı kıatında gönül ĥālını añma
Bi'llāhi **Necātī** kıo şı vīrān olacağı

[54]¹³¹

Ėazel-i Mesīĥī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Ne ĥoşdur duymadın ađyārı muĥdiş
Kılasın bezm şākī ola şāliş
2. Ĥadīş-i düşmen itdi ' ayşımı telĥ
Acıtdı datlu cānumı ĥavādiş
3. Ayrılmaz sīneden fikri raķībün
K' olur kāfir cehennem içre lābiş
4. Lebünĥün eksik olmaz cengümüz ĥiĥ
Ki ekşer mey durur ĥavĥāya ba' iş
5. **Mesīĥī** kıaldı uş bir dōst bir post
Öliceķ üstüĥ'ānın ala vāriş

¹²⁷ Dil lebleri şevķiyle begüm: Dil leblerinün şevķi ile D.

¹²⁸ Sākī şun berü içelüm ol: Sākī içelüm şun berü şol D.

¹²⁹ Vezin tutarsız.

¹³⁰ didi yār: nāz ile didi D. (Vezin tutarsız.)

¹³¹ Mesīĥī Dīvānı, 24. ĥazel, s.136.

[55]¹³²**Ġazel-i Necātī***Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün*

1. Nice kākül nice mū sünbül-i gül-būdur bu
Dil-i ‘uṣṣāķı periṣān idicek¹³³ budur bu
2. Ne gönül kōdı ne göz hāl-i ruḥ-ı ‘arız-ı dōst
Oda yanmaz şuda¹³⁴ batmaz nice cādūdur bu
3. Umarın ḥaṣrda cān oynadıgımı duyarlar¹³⁵
Māh-rūlar diyeler birbirine odur bu
4. Gözümün penceresin yapmağa emr¹³⁶ eyledi şer‘
Ki nigāruñ ḥarem-i ḥüsnine karşıdur bu

[10b]

5. Nice¹³⁷ sihr itdi **Necātī** nice söz nice ğazel
Leb-i dil-ber şıfatında bir içim şudur bu

[56]

Ġazel-i Kātibī*Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün*

1. Şana yerin māh bedr olmuş cihānda bir civān olsa
Yüzi tañ eylese eyā be-ġāyet anda āh olsa
2. Tacın ref‘-i niķāb idüp cemālin ‘arz-ġāh itse

¹³²Necātī Dīvānı, 443. ğazel, s. 415.¹³³ idicek: idici D.¹³⁴ şuda: şuya D.¹³⁵ oynadıgımı duyarlar: oynadıgımdan tuyalar D.¹³⁶ emr: ḥükm D.¹³⁷ Nice: Yine D.

- Cihānı şu'lelendirse güneş gibi 'ıyān olsa
3. Nesīm zūlf-i müşgīni mu'atṭar kılsa āfākı
Dehānı hoşka-i la'l ü leb-i şīrīn-zebān olsa
4. Kılurduñ şīşe-i tevbeñ şikest lābūd dilā görseñ
Elinde cām-ı mey-i 'aksyañağı ergavān olsa
5. Cihānda kıymet olmazdı aña ey **Kātibi** hergiz
Şarılsa sīne-ber-sīnesenüñle cāna cān olsa

[57]¹³⁸

Ġazel-i Ħayālī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Gönül şūrīde-ḥāl oldı görelden sen dil-ārāyı
Düşüp şahrā-yı 'aşq içre gezer ağlayı ağlayı
2. Hevā-yı serv-i ḫaddüñle delürüp vādi-i ḡamda
Yaşum ırmağa dönmüşdür aḡar çağlayı çağlayı
3. Gönül sevdā-yı zūlfüñle¹³⁹ gezer şūrīde-ḥāl oldı¹⁴⁰
Esirge dest-i ḡasretde bu gün¹⁴¹ Mecnūn-ı şeydāyı
4. Güzellikde nazīrūñ yoḡ iken meyl itme aḡyāra
Hey āfet şānuña düşmez diyeler saña hercāyı
5. **Ħayālī**ḡāl-i ruḡsāruñ ḡamından nār-ı hecr ile

¹³⁸Hayālī Dīvānı, 102. gazel, s. 463.

¹³⁹ sevdā-yı zūlfüñle: şeydā-yı zūlfünle D.

¹⁴⁰ oldı: olmuş D.

¹⁴¹ Dest-i ḡasretde bu gün: dest-i ḡayretde bu ben D.

Şem^{ı̇}-i derd-mend¹⁴² olmuş ciger tağlayı tağlayı

[58]¹⁴³

Ġazel-i Zātī

Mefā^{ı̇} ilün Mefā^{ı̇} ilün Mefā^{ı̇} ilün Mefā^{ı̇} ilün

1. Şaķın şayyād-ı ı̇ âlemden kemān-ı ħīle ķurmuşdur
Nice ı̇ âķillere ġaflet kemānından¹⁴⁴ oķ urmuşdur
2. Bu rūbāh-ı zemānuñ ħīlesi çoķdur ħazer eyle
Nice şīr-i nerūñ ol pençesin āl ile burmuşdur
3. Sikender gibi¹⁴⁵ bir er yoğ iken [ey] nev-cüvān anı
Şuya iltüb bu dehr-i pīre-zen şusuz getürmişdür
4. Ķumaş ile dolu dükkāna maġrūr olma ey ħı̇āce
Ĥazer ķıl ħı̇āce-i devrān metā^{ı̇}-ı ı̇ ömri dürmişdür¹⁴⁶
5. Şu deñlü bī-kes olmuşdur ki **Zātī** öliceķ anı
Bulutlar şu ķoyup bārān yuyup yiller götürmişdür

[59]¹⁴⁷

[11a] Ġazel-i Mu^{ı̇} idī

Fā^{ı̇} ilātün Fā^{ı̇} ilātün Fā^{ı̇} ilātün Fā^{ı̇} ilün

1. Ķün mey-i nāb arturur içdükçe şeydālanmaġı
Ġöresin şimdengirü ı̇ âlemde rüsvālanmaġı

¹⁴² Şem^{ı̇}-i derd-mend: Şehīd-i müst-mend D.

¹⁴³ Zātī Dīvānı I. cilt, 147. gazel, s. 90.

¹⁴⁴ ı̇ âķillere ġaflet kemānından: çābüķlere ġaflet kemīninden D.

¹⁴⁵ gibi: deñlü D.

¹⁴⁶ dürmişdür: sürmişdür D.

¹⁴⁷ Mu^{ı̇} idī Dīvānı, 473. gazel, s. 426.

2. Gül yüzüñdür söyleden ‘ aşıkıları bülbül gibi
Gösteren âyinedür tūṭiye gūyālanmağı
3. Cāme-i sebz ile şalın sebzede ṭāvūsvar
Serv-i hoş-reftāra ta‘ lim eyle ra‘ nālanmağı
4. Bāde-i şevk ile mestüm lāübālī ‘ aşıkam
Benden öğrensın ḥarābāt ehli rüsvālanmağı
5. Ey Mu‘ idībir hilāl-ebrūyı sevdüm kim anuñ
Mihr-i ḥüsninden görüpdür ğurre ğarrālanmağı

[60]¹⁴⁸

Ġazel-i Şeyḥī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Düşeli göñlüme sen cān u cihānuñ hevesi
Kalmadı tende karar itmege cānuñ hevesi
2. Dutuşup başdan ayağa yanuban şem‘ gibi
Cān oda atmağ imiş ‘ aşka¹⁴⁹ uyanuñ hevesi
3. Yārdan ben ne şikāyet ideyin çünki beni
Nā-murād itmek imiş devr-i zamānuñ hevesi
4. Yaşum ırmağ oluban seyl dökilür¹⁵⁰ şām u seher
Bitdi göñlümde çün ol¹⁵¹ serv-i revānuñ hevesi

¹⁴⁸Şeyḥī Dīvānı, 185. gazel, s.196.

¹⁴⁹ ‘ aşka: ḥūba D.

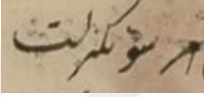
¹⁵⁰ dökilür: döker D.

5. **Şeyhî** derdi hevesini düşeli ol¹⁵² şanemüñ
Seyl görünmez¹⁵³ gözine hür u hübānuñ hevesi

[61]

Ġazel-i Maḥremî

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Zülfüñüñ nāfesidür ' anber-i sārā didigüñ
Eşkümün kaçresidür lü 'lü'-i lālā didügüñ
2. Kākülünden irişüp boyı gibi her şeb ğam
Ey ṭabīb-i dil ü cān ' illet-i sevdā didügüñ
3. Dil-i ' uşşaka pür hüsñ her
Da' vet eyler beni ol ḥalvet-i tenhā didügüñ
4. Ṭūr-ı ' aşkuñda olup Ṭūr-ı selām içre Kelīm
Penç beyti ğazelümdür yedi beyzā didügüñ
5. **Maḥremî**dür şanemā bāĝ-ı cemālünde bu gün
Gül yüzün karşıısına bülbül-i güyā didügüñ

[62]

Ġazel-i Bedī'î

Mef' ulü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Qan ağladup beni güzelüm öldürür misün
Ey nūr-ı dīde ḥalkı baña gül derer misün

¹⁵¹Bitdi gönümde çün ol: Biteli cānda sen D.

¹⁵²düşeli ol: bileli sen D.

¹⁵³Seyl görünmez: Girmez oldı D.

[11b]

2. Hem-rāh u hem-zebān olup ey şāh-ı dil-nüvāz
Ağyār-ı bed-liķā ile dā'im yürür misün
3. Şāhin baķışlu yirlere ķonmaz Hümā iken
Ol zāğ hem-demüñ ola lāyık görür misün
4. Raħm eylemez misün daħı ben 'andelībüñe
Āhumla yoħsa gül yüzüñi şoldurur mısün
5. Elden ķomaz **Bedi'**i ķuluñ dāmenüñ şehā
Sen bī-vefāyı terk idemez öldürür misün

[63]

Ġazel-i Bedi'î

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Seyrāna 'azm idüp kaçan ol dil-rübā çıķa
Cān naķdini nişāra nice mübtelā çıķa
2. Deryā deñiz gözüm yaşını tā ki meyl idüp
Seyr-i kenāra 'azm ide ol dil-rübā çıķa
3. Āsāndı señün ile o üleşmek gönül anı
Ĥavfum bu Ĥançeri ne saña ne baña çıķa
4. Ķaddüñ kemān u āhuñı tīriyle kim öle
Tīr-i kemānkeş itmege ol ķaşı yā çıķa
5. Var kūyına **Bedi'**i biliş segleri ile

Şāyed birisü söyleşerek āşinā çıka

[64]

Ġazel-i Zemīnī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Cevrin efzün eyler ise ger baña her an Nūḥ
Cūy-ı eşkümden kıparur başuma tūfān Nūḥ
2. Giryeden ger kıara şu inse 'aceb mi çeşmüme
Yaş yirine akıtmışdur gözümden kıan Nūḥ
3. Keşti-i dil baḥr-ı' aşkı içre 'acebgird-ābda
Ḥızrveş gelsün yetişün eyleyüp iḥsān Nūḥ
4. Bildirürdüm sāyeveş pā-māl olduġum dilā
Yalınız itse benümle bir yana seyrān Nūḥ
5. Rāh-ı 'aşkımda **Zemīnī** terk-i ser itmez dimiş
Dōstlar baķuñ nice itmüş baña bühtān Nūḥ

[65]

Ġazel-i Zemīnī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Şevķine senberberüñ çāk-i girībān olayın
Bir tırāş olmuş kıalender gibi 'uryān olayın
2. Dōstum üstād-ı 'ışkuñdan senüñ erkān olup
Bile baş açuķ maḥabbet pīr-i Selmān olayın

[12a]

3. Gel tırāş eyle bedenden başın aġyāruñ ŧehā
Baş u cān ile senüñ yoluña ħurbān olayın
4. Başdan saña düşer mi ŧāne zülfüñ eline
Ben ırāġdan ħüzn ile ħātır periŧān olayın
5. Ey **Zemīnī**āteŧ-i ŧevġi ile İbrāhimüñ
Dāġlarla zeyn idüp cismüm gülistān olayın

[66]¹⁵⁴

Ġazel-i İŧhāk

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Va' de-i vaŧla dilinden dil-berüñ lā gelmedi
Çok vefā ŧüretlerin gösterdi illā gelmedi
2. Gelmege ' ahd itdi gerġi ŧüretā¹⁵⁵ ol bī-vefā
Göñline ammā ki gelmek fikri aŧlā gelmedi
3. Aġzına bal ħaldı ħayrān göñlümüñ peyġām-ı yār
Baña ħelvālarda andan ŧatlu ħelvā gelmedi
4. Sūfiyi gördüm ħaçar dil-ber temāŧā itmeden
Andan özge baña ' ālemde¹⁵⁶ temāŧā gelmedi
5. Devr-i Ādemden berü **İŧhāk**a beñzer ' āleme
Bir cefākeŧ¹⁵⁷ ' aŧıġ-ı rüsvā vü ŧeydā gelmedi

¹⁵⁴Üsküblü İŧhāk Çelebi Dīvānı, 286. gazel, s. 324.

¹⁵⁵ ŧüretā: zāhirā D.

¹⁵⁶ ' ālemde: dünyāda D.

¹⁵⁷ cefākeŧ: belākeŧ D.

[67]

Ġazel-i Firākī*Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Ben ġam-ı hecriyle öldüm vuşlata irdi raķīb
Allāh Allāh kim emek çekdi kime oldı naşīb
2. Derd-i firķat cānuma kār itdi dil-ber n'eylesün
Hiç ölümlü ġasteye tīmār eyler mi řabīb
3. Kimsenüñ bir noķta miķdārı vefāsın görmedüm
'Ālemi pervāneveş gerçi dolandum ben ġarīb
4. Def' olunmaz çün mey-i 'aşķuñ ġumārı tā-ebed
Ey gönül ol bādeden bi'llāhi n'eylersin içüp
5. Tañ mı ağlarsam ser-i kūyuñda yāruñ dem-be-dem
Ey **Firākī** ġülşen-i 'ālemde ġülmez 'andelīb

[68]¹⁵⁸**Ġazel-i Bākī***Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün*

1. 'Aşķuñuñ zaġmeti ġod cānuma raġmetler idi
Dōstum cevr ü cefālar da ne zaġmetler idi
2. Kāşķī cānı şaçuñ dārına ber-dār itseñ
ġākdan ref' idi bī-çāreye rif' atler idi
3. Āşinā olmasun aġyār ile dirdüm olduñ

¹⁵⁸Bākī Dīvānı, 502. gazel, s. 295.

Çekdiğüm derd ü belâlar hep o ğayretler idi

[12b]

4. Gel[se] ol şüh-ı cefâ-pîşe dil-i vîrânı
Tîşe-i cevri ile bir pâre meremmetler idi
5. Ten-i **Bâkî**yi ser-â-pâ kılıcuñ¹⁵⁹ pârelese
Şöyle va'llâhi begüm cânına minnetler idi

[69]¹⁶⁰

Ġazel-i Bâkî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Ağlayup inlemeden derd ile dölâb gibi
Oldı çihremde yaşum yolları mîzâb gibi
2. Ağlamakdan ğam-ı hicrân ile bî-hüş oldum
‘Aqlımı kanlu yaşum aldı mey-i nâb gibi
3. Göñlümi rüşen ider şu‘ le-i dâğ-ı ‘aşkuñ
Pertev-i meş‘ ale-i mihr-i cihân-tâb gibi
4. Bâd ğisûların açduqça görünür ruḥ-ı yâr
Bâğ-ı cennetde açılmış [gül-i] sîr-âb gibi
5. Şâyed ol servi kenâre götürem ey **Bâkî**
Varayın yüz süreyin ayağına âb gibi

¹⁵⁹ kılıcuñ: kılıcım D.

¹⁶⁰ Bâkî Divânı, 507. gazel, s. 297.

[70]

Ġazel-i Mũyĩ*Mefā' ilũn Mefā' ilũn Fe'ũlũn*

1. Dirĩgā seni toğrı yār ŧanduk
Ki bũyle āteŧ-i ' aŧkuña yanduk
2. Gũzeller ' ahde durmaz dirler idi
Yalan añlar idũk gerček inanduk
3. Metā'-ı vaŧluña cehd ide ide
Belā-yı derd ũ miħnetler kazanduk
4. Çatı ğāfil yaturduk bunca yıldur
Bi-ħamdi'llāh hele ŧimdi uyanduk
5. Cihānuñ bi'-vefā dil-berlerini
Behey **Mũyĩ** seve seve uŧanduk

[71]¹⁶¹**Ġazel-i Yahyā Efendi***Fe' ilātũn Fe' ilātũn Fe' ilātũn Fe' ilũn*

1. İki ħat oldı vũcũdum ħocadum [ħat] ħaldum
Melekũ'l-mevt selāmını egildũm aldum
2. Ma' rifet mĩveleri egdi vũcũdum dalın
Rā gibi ħayret ile baħr-ı kemāle daldum
3. Ağarup gũn gibi mũstāgraħ-ı envār oldum

¹⁶¹Taŧlıcalı Yahyā Dīvānı, 273. gazel, s.459.

Sāyeveş yüz arasın rūy-ı zemīne şaldum¹⁶²

4. Rūzigār ile dū-tā oldu nihāl-i bedenüm
 Āhīr-i māh gibi ğāyet ile alçaldum

[13a]

5. Rūhum aşlına rücū^c ide gibi ey **Yahyā**
 Pīr olup gerdenümi [cānib-i] hāke şaldum

[72]

Ġazel-i Siyāhī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Görmedüm hayli zamān oldu seni
 Firat-i hāsetüñ öldürdi beni
2. Vuşlat ile ki saña hem-dem idüm
 Ol zamānlar anı ey yār anı
3. Firatüñ çekmeyin öldür beni gel
 Daayın boynuma anlı kefeni
4. Başum üstine eger ölmez isem
 Yoluña terk ideyin cān u teni
5. Bul **Siyāhī** gibi ^cuşşāk içre
 Seni bir cān u gönülden seveni

¹⁶² şaldum: çaldum D.

[73]

Ġazel-i Siyāhī*Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün*

1. Bu hüsñ ile güzellerde şāhum nazīrūñ yođ¹⁶³
Yalıñuz hūkm idersin mülkde hüsne vezīrūñ yođ
2. Ayaklarda alup ey dil eger pā-māl-i ğam olsañ
Senūñ cām-ı tūrāb-ı nāb gibi dest-ġirūñ yođ
3. Mekānuñ būm-ı pūr-nekbet gibi vīrān-ı miħnetdür
Gelürseñ bezm-i rindāna senūñ ey şūfī yirūñ yođ
4. Ferāġat mülkinūñ sulṭānısın ey dil huzūrun var
Egerçi şūret-i zāhirde bir pāre haşīrūñ yođ
5. Egerçi hīzmet eyler ullaruñ çoğ āsitānuñda
Siyāhīgibi şāhum boynı baġlu bir esīrūñ yođ

[74]

Ġazel-i Siyāhī*Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün*

1. Vāı' amda bu gice 'arızuñ öpdüm cānā
Oldı cānda uyanup 'aş u harāret peydā
2. Ayru düşdüm bir iki ġün ruħ-ı ġül-fāmuñdan
Būlbūlāsā ne 'aceb eyler isem vāveylā
3. Yollarum baġladı derbend-i firā u miħnet

¹⁶³ Vezin tutarsız.

Ṭağlara düşdüm olup ḥasretüñ ile şeydâ

4. Bükülüp firqat ü ḥasretle tenüm inceldi
Görmeyelden yüzün ey mäh hilâl-i ğarrâ

[13b]

5. Yüzüñi görmege oldı bu gün çünki naşîb
Umarum ola **Siyâhî**ye müyesser ferdâ

[75]

Ġazel-i Siyâhî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Kendüyi teşbîh idermiş cebhe-i dildâra ay
Gör nice eksükligin bilmez o yüzi qara ay
2. Āfitâbum görmedi küyuñda dîdaruñ meger
Urdı kendin dün gice dîvârdan dîvâra ay
3. Öykinür çün didiler yaruñ hilâl ebrûsına
Şerm olup bilmiş hele eksükligin bir pâre ay
4. Mihrüñ ile zerd olup iñlese tañ mıdır bu ten
Eksilür ey ruḥları ḥurşîd vara vara ay
5. Ey **Siyâhî** beñzedüp kendüñ ' izâr-ı dil-bere
Anuñ için bu zevâle uğradı bî-çâre ay

[76]

Ġazel-i Siyâhî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Āh u feryād elüñden senüñ ey çarḥ-ı denī
Bir nefes eylemedüñ ḥurrem ü ḥandān beni
2. Nuḳre-i sīm-i sirişküm dökilür dāmenüme
Her kaçan yād idersem ben o sīmīn bedeni
3. Ḥasretüñle senüñ ey ḡonca dehānum şimdi
Hep dikendür gözüme deşt-i kaçānuñ çemeni
4. Sen saçı Leylī ḡamıyla dil-i Mecnūnumı gör
Añma ey lebleri şirin baña sen Kūhkeni
5. Çün **Siyāhī** ḡam-ı aşḡ ile pā-māl itdüñ
Göreyin ḡake ber-ā-ber ol eyā çarḡ seni

[77]

Ġazel-i Siyāhī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Kūyuña vardum bu gün sen dil-rübāyı görmedüm
Menzilüñ қandeydi arayı arayı görmedüm
2. Encüm-i eşk-i revānum yirlere döksem n'ola
Çünki ey dil ben bu gün ol meh-liḡāyı görmedüm
3. Görmeyelden ol mehüñ āyīne-i ruḡsārı ile
Ḥaḡ bilür kim şād olup şūfī şafāyı görmedüm
4. Biñ 'aṡā vü luṡf ile ol māh 'ālem-tābdur
Diyemezsin ey ḡöñül mihr-i vefāyı görmedüm

5. Ey **Siyāhī** pister-i miḥnetde aldum ḥaste-dil
Ya' ni kim ol lebleri derde devāyı görmedüm

[78]¹⁶⁴

[**Tahmīs-i Rahmī**]¹⁶⁵

Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilün

I

Vaqt-i gül-z r irdi bülbül oldu g y  bir yaa
alınup ra' n lanur¹⁶⁶ her serv-i b l  bir yaa
Ehl-i diller ıldılar g l get-i aḥr  bir yaa
Ḥalk-ı '  lem bir yaa b - re tenh  bir yaa
Cennet-i köyünün omazam olsa d ny  bir yaa

II

Boynuma zencir-i zülfün ideli ol y r bend
Ḥalka ḥalka d d-ı  hum arḥa almıdur kemend
F 'ide itmez ne l zım bu dil-i¹⁶⁷ eyd ya pend
' aa m ni' olımaz z hid kel m-ı h -mend
Kimse¹⁶⁸ aru durımaz ger asa¹⁶⁹ dery  bir yaa

III

Ehl-i d ny n n dil  g  itme il    lini
Gel alender ol bulup bir R m ili abd lını

[14a] K r- b r  terk idüp uzan¹⁷⁰ mel met  lini

¹⁶⁴ Bursalı Rahm  D v n , 27. musammat, s. 135.

¹⁶⁵ Bu iirin balığı yoktur. Mahlastan ve divan taramalarından gazelin Nec t 'ye, tahmisin Rahm 'ye ait olduğu tespit edilmitir. Mecmuanın sonradan ciltlenmesi esnasında bazı varakların yerleri karıtığı iin tahmisin bir kısmı 14a'ya bir kısmı ise 74b'ye kaydedilmitir. İki kısım birletirilerek 14a'da g sterilmitir.

¹⁶⁶ alınup ra' n lanur: alınur ra' n lanup D.

¹⁶⁷ dil-i: ' a-ı D.

¹⁶⁸ Kimse: Kimsene D.

¹⁶⁹ ger asa: asa D.

¹⁷⁰ uzan: b r n D.

Māl-ı dünyā ile şerh eyler tecerrüd hālını
Yirde Qārūn bir yaña gökde Mesîhâ bir yaña

IV

Gülşene ʿ arz eyleyelden dil-berâ didâruñı
Lâle hacletden kızardı göricek ruhsâruñı
Goncalar dem-beste qaldı işidüp güftâruñı
Aradılar bulamayup¹⁷¹ şîve-i reftâruñı
Gitdi Tübâ bir yaña serv-i dilârâ bir yaña

V

Âh-ı **Rahmî**den n'ola gerdün olursa bî-çarâr
Gerd-i miñnet eyledi¹⁷² mir'ât-ı qalbin pür-ğubâr
ʿ Ârızuñda zâhir olaldan bu haqq-ı müşg-bâr
Cânna oldı **Necâtî**nün havâle ʿ aşq-bâr¹⁷³
Ey ecel sen de gelüp itme tekâzâ bir yaña

[79]¹⁷⁴

Ġazel-i Bâkî Tahmîs-i Bilâlî

Mef' ulü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün

I

Şanmañ cihânda zinde vü zîb ü fer isterin
Hâl ü menâl u la' l-i dürr-i güher isterin
Genc-i habîb beklemege ejder isterin
Hergiz ne qadr u câh u ne sîm ü zer isterin
Bir serv boylu dil-ber-i sîmîn-ber isterin

II

Bir serv ayağına yüz sürem diyü¹⁷⁵ *

¹⁷¹ Aradılar bulamayup: Bulımadılar arayup D.

¹⁷²eyledi: kıldı çün D.

¹⁷³ ʿ işq-bâr: çeşm-i yâr D.

*Bilâlî'nin tahmisine ulaşılamadığı için sadece Bâkî'nin gazeliyle karşılaştırma yapılmıştır.

¹⁷⁴ Bâkî Divâni, 386. gazel, s. 244.

Güzlār-ı kûy-ı vaşlına urup girem diyü
 Bûy-ı bahār sünbül-i hālın direm diyü
 Bâğ-ı bihişt-i kûyına yāruñ irem diyü
 Hākdan hemişe uçmağa bāl ü per isterin

III

Deşt-i belāda nāle ü zār itdügüm bu kim
 Mecnûn-ı ‘aşka mûnis-i yār itdügüm bu kim
 Çeşm-i ğazāl-i yār şikār itdügüm bu kim
 Şahrā vü kûhı geşt ü güzār itdügüm bu kim
 Dīvāne gönülüm eglemege¹⁷⁶ bir yir isterin

IV

Şanmañ maḥabbetüm ḥubb-ı āfyūnadur benüm
 Keyf ‘abā vü berş gül-i efsūnadur benüm
 Dil-teşne olduğum leb-i mey-gūñadur benüm
 Meylüm cihānda bāde-i gül-gūñadur benüm

[14b] Ma‘ cûn olursa bārileb-i dil-ber isterin

V

Peymāneler **Bilāli** bezmde ṭolup yine
 Qalb-i melûla ṭolu şafālar gelüp yine
 Pîr-i muğāna medḥ ü şenālar kı lup yine
Bākīgedā-yı mey-kede-i ‘aşk olup yine
 Bezm-i ğamından ol şanemüñ sâğar isterin

[80]¹⁷⁷

[Muḥammes-i Yahyā]¹⁷⁸

Mef’ülü Fā’ ilātü Mefā’ ilü Fā’ ilün

I

¹⁷⁵ Vezin tutarsız.

¹⁷⁶ eglemege: egleyecek D.

¹⁷⁷ Taşlıcalı Yahyā Dīvānı, 20. musammat, s. 200.

¹⁷⁸ Bu şiirin başlığında “Taḥmīs-i Yahyā” yazmaktadır.

Yâ Rabbi Һasret ile alma benüm cānumı
 Bir daҺı göreyin meh-i nâ-mihribānumı
 Cānānumı cefā kılıcı nev-cüvānumı
 Şāhīn baқışlu yārümi rûҺ-ı revānumı
 Sulţānumı efendimi şāh-ı cihānumı

II

Dâ'im taşavvurı bu idi¹⁷⁹ aşinā ola
 Gün yüzünüñ teveccühi benden yaña ola
   aşq-ı nihāna derdüme dirdüm¹⁸⁰ devā ola
 Kim dirdi anı kim¹⁸¹ bu kadar bî-vefā ola
 Sulţānumı efendimi şāh-ı cihānumı

III

Varsam sarāyına nitekim nāle vü figān
 Bir Һāl olur ki söyleyemez Һālümi zebān
 Tedbirümüñ birin idemez cān-ı nâ-tüvān
   Aқlum şaşar dilüm dutıur göricek hemān
 Sulţānumı efendimi şāh-ı cihānumı

IV

Seyrāna çıқsa gün gibi zerrīn Һabā ile
  apı Һullarıyla nice biñ¹⁸² mübtelā ile¹⁸³
   Ālem dolardı medҺ ü şenā vü du'ā ile¹⁸⁴
  urbān olurdı görse¹⁸⁵ güzeller ālāy ile
 Sulţānumı efendimi şāh-ı cihānumı

V

[Ben] nice medҺ idem cemālini ki āl bilür

¹⁷⁹ taşavvurı bu idi: taşavvurum bu idi D.

¹⁸⁰ derdüme dirdüm: derd-i derūna D.

¹⁸¹ Kim dirdi anı kim: Dir idi ki çāk D.

¹⁸²  apı Һullarıyla nice biñ:  apısı Һullarıyla nice D.

¹⁸³ Vezin tutarsız.

¹⁸⁴   Ālem dolardı medҺ u şenā u du'ā ile: Ālem tolar şadā-yı du'ā vü şenā ile D.

¹⁸⁵  urbān olurdı görse:  urbān olır yolında D.

Gün gibi nazîr ü bî-bedel bilür¹⁸⁶
 Bu devlete bu ' izzete gâyet maḥal bilür
Yahyâ 'ale'l- ḥuşûş ziyâde güzel bilür
 Sulṭānumı efendimi şâh-ı cihānumı

[81]¹⁸⁷

[Muḥammes-i Behiştî]¹⁸⁸

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

I

[15a] Anuñ feryâdına raḥm eyleyüp kevn ü mekân iñler¹⁸⁹

II

Olupdur nûr-ı ' aşk ile benüm gönülüm gözüm rûşen
 Anuñçün nice esrâr-ı nihâna vâkıf oldum ben
 Bu ma' nâyı egerçi ey kemânkeş añlamazsın sen
 Raḳîbüñ bağrına doḳınmadı diyü te'essüfden
 Ne meydânda bir oḳ atılsa ardınca kemân iñler

III

Ruḥ-ı yâri belâ deştinde bitmiş lâle mi şanduñ
 Dil-i ' uşşâkı bu ḥüsn-i mecâzî ala mı şanduñ
 Fenâ bezm-i bu ' âlemde mü'ebbed ḳala mı şanduñ
 Ney ü ceng ü rebābuñ sen fiğânın nâle mi şanduñ
 Beni gör kim bir âh itsem zemîn ü âsmân iñler

IV

Ḥarâbât ehli ol sürmek dilerseñ zevḳ-i dünyâyı¹⁹⁰
 Ele al cāmı isterseñ fenâ derdine dermânı
 Şarâb-ı nâb ile ' ömrüñ olur biñ yılca bir anı

¹⁸⁶ nazîr ü bî-bedel bilür: bî-nazîr bilür bî-bedel bilür D.

¹⁸⁷ Behiştî Divânı, 2. musammat, s.88.

¹⁸⁸ Bu şiirin başlığı yoktur.

¹⁸⁹ Muhammesin ilk bendinin ilk dört dizesi mecmuada eksiktir.

¹⁹⁰ dünyâyı: erzânî D.

‘ Acebdür kim murādınca içerken Āb-ı hayvānı
Niçün sākī za‘īf oldum diyü pīr-i muġān iñler

V

Maḥabbet ‘ āşıkı rübāh olursa dönderür bebre
Dem-i ġayretde qalmaz kudreti bir zerrece şabra¹⁹¹
Raķibe merḥamet itmez ider tersāya vü gebre
Behiştī ey güneş yüzli nice incinmüş¹⁹² ebre
İkide bir ser-i kūyuña geldükçe hemān iñler

[82]¹⁹³**Ġazel-i Ḥayretī Tahmīs-i Bahri***Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün*

I

Yine sūz ile bir āh ideyin cümle cihān yansun
Şerār-ı nār-ı āhumdan zemīn ü āsumān yansun
Maḥabbet itdüm oddan āşikāre cism [ü] cān yansun
Nice bir āteş-i ‘ aşkuñ derūnumdan¹⁹⁴ nihān yansun
Ķodum yüz dāġ sīnemde idüp sūzum nihān¹⁹⁵ yansun

II

Gel ey gül-ruḡ beni bülbül gibi zār eyle karşıñda
Şunup la‘ lüñ şarābın mest ü evkār eyle karşıñda
Yanup mihr-i ‘ izāruñla tenüm zār eyle karşıñda
Götür yüzden niķābuñ¹⁹⁶ ‘ arz-ı dīdār eyle karşıñda
Dutuşsın nār-ı Mūsī gibi cism-i nā-tuvān¹⁹⁷ yansun

¹⁹¹ şabra: cebre D.¹⁹² nice incinmüş: niçün incinmesün D.

*Bahri’nin tahmisine ulaşamadığı için sadece Hayretī’nin gazeliyle karşılaştırılmıştır.

¹⁹³ Hayretī Dīvānı, 339. gazel¹⁹⁴ derūnumdan: derūnumda D.¹⁹⁵ nihān: ‘ ayān D.¹⁹⁶ niķābuñ: niķābı D.¹⁹⁷ cism-i nā-tuvān: cān-ı nā-tuvān D.

III

[15b] Güler vaşl-ı nigār ile el ʿālem dehr-i ʿālemde

Firāḳ-ı hier-i yār ile benüm bu gözlerüm nemde
 Açılmazsa der-i bahtum ḳalursam şöyle mâtemde
 Şu deñlü āh idüben¹⁹⁸ ağlayayın vâdi-i ğamda
 Ḳara yirler¹⁹⁹ kıızıl ḳana boyansun āsumān yansun

IV

Nice bir āsitānuñdagöñül şāhum zelîl olsun
 Cefā vü cevri ile cānum çıḳup böyle ʿalîl olsun
 Beni öldür firāḳuñla yoluña cān sebîl olsun
 Şehîd-i tiġ-i ʿaşḳ olduğuma rüşen delîl olsun
 Açılsun²⁰⁰ meşhedümde ḥaşre dek ḳandîl-i cān yansun

V

Belâ küncinde **Bahrî**nüñ şorarsan yâri miḥnetdür
 İşigün taşu bālîni firâş-ı ḥâr-ı miḥnetdür
 Ğurûr itme sürûrına cihân berdâr-ı miḥnetdür
 Maḥabbet didügün ey **Ḥayretî** bir nâr-ı miḥnetdür
 Bu gün gelsün berü pervâneveş cāna ḳıyan yansun

[83]²⁰¹

Ġazel-i Muḥibbî Tahmîs-i Bâkî

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

I

Cāme-i şihḥat Ḥudādan ḥalka bir ḥilʿ at gibi
 Bir libās-ı fāḥir olmaz cisme ol kisvet gibi
 Var iken baht u saʿ âdet ḳuvvet ü ḳudret gibi
 Ḥalk içinde muʿteber bir nesne yoḳ devlet gibi

¹⁹⁸ idüben: idüp D.

¹⁹⁹ yirler: yollar D.

²⁰⁰ Açılsun: Asılun D.

²⁰¹ Bâkî Dîvânı, 4. musammat, s. 65.

Olmaya devlet ciḥānda gūşe-i²⁰² şıḥḥat gibi

II

Ehl-i vaḥdet kā'inātuñ 'âkil ü dānāsıdur
 Merd-i fāriğ 'ālemüñ mümtāz u müsteşnāsıdur
 Gör ne dir ol kim sözi gūyā Mesîḥ enfāsıdur
 Salṭanat didükleri ancak cihān gavgāsıdur
 Olmaya baḥt [u] sa'âdet dünyede vaḥdet gibi

III

Ṭā'at-i Haḫ mūnis-i bezm-i beḫādur 'âkıbet
 Şıḥḥat-i cān u cihān²⁰³ senden cüdādur 'âkıbet
 Bād-ı şarşardur fenā 'ālem hebādur 'âkıbet
 Ko bu 'ayş u 'işreti çünkim fenādur 'âkıbet
 Yār-i bâkî ister iseñ olmaya ṭā'at gibi

IV

'Ālemi gözden geçürseñ eyleseñ biñ yıl raşad
 Devr içinde durmasañ görseñ hezārān nîk ü bed

[16a] Her ṭarafdan aḫsa dünyā mālı gelse lā-yu'ad

Olsa ḫumlar sağışınca 'ömrüñe ḫadd ü 'aded
 Gelmeye bu şışe-i çarḫ içre bir sâ'at gibi

V

Menzil-i āsāyiş-i 'uḫbāya isterseñ vuşul
 Ḥubb-i dünyādan ferāğat gibi olmaz ṭoğrı yol
 Şādmān erbāb-ı 'uzletdür hemān **Bâkî** melül
 Ger ḫuzūr itmek dilerseñ ey **Muḫibbî** fāriğ ol
 Olmaya vaḥdet maḫāmı gūşe-i 'uzlet gibi

[84]

[Muḫammes-i Nağmî]²⁰⁴

²⁰² gūşe-i: bir nefes D.

²⁰³ cān u cihān: cān u beden D.

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

I

Geldi (?) ey şūh pür-nevā bülbül
 H̄ayl-i murgāna pīşvā bülbül
 Geldi(?)h̄azān u ğam şitā bülbül
 Nev-bahār irdi eş-şalā bülbül
 Nāleye eyle ibtidā bülbül

II

Cūşa geldi gürūh-ı h̄āmūşan
 Baḡş olındı cemāda raḡb-ı lisān
 Oldı dīvāne ‘aşk ile insān
 Ne durursın fiġāna başla hemān
 ‘Āleme velvele şala bülbül

III

....^{205c} azm-i gülsitān eyle
 Maḡfil-i naḡle çık fiġān eyle
 H̄āl-i ‘aşkı bize beyān eyle
 Bilmezem nuḡkuñı beyān eyle
 Ne dimekdür terallā bülbül

IV

Ceres içinde zār olan dilden
 Ceng-i ‘ūd içre çekinen kıldan
²⁰⁶ ğulġul-ı celācilden
 Şīve-i tār-ı sāz-ı kāmilden
 Virdi nālişlerüñ ğınā bülbül

V

Naġmi gibi uşūle vākıf iseñ

²⁰⁴Bu şiirin başlığında “Taḡmīs-i Naġmī” yazmaktadır.

²⁰⁵Bu kelime, ciltlenmeden dolayı okunamamıştır.

²⁰⁶Bu kelime, ciltlenmeden dolayı okunamamıştır.

Dā'ir-i meclis-i maşārif iseñ

....²⁰⁷āvāze iseñ

‘İlm-i musīkiye mü’ellif iseñ

[16b] Bağla bir tāzece hevā bülbül

[85]

Müseddes-i Şālī

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

I

Ḳaddüñi lām idüp kemān eyle

Tīr-i ‘aşğa özün nişān eyle

Pes iki ‘ālemi bir ān eyle

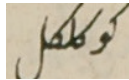
Şānuña sen bu şānı şān eyle

Ḳoma bülbül ḳoma fiğān eyle

‘Aşḳı ‘ālemde dāstān eyle

II

Rūḥuñı cismüñ üzre cān eyle

mülkini emān eyle

efkâruñı yalan eyle

Derd ile ḳaddüñi kemān eyle

Ḳoma bülbül ḳoma fiğān eyle

‘Aşḳı ‘ālemde dāstān eyle

III

Öldürüp nefsin bî-emān eyle

Remzüñi kendüñe zebān eyle

²⁰⁷Bu kelime, ciltlenmeden dolayı okunamamıştır.

Mürşide uy tenüñi hân eyle
 ‘Aşk ile kendüñi nihân eyle
 Koma bülbül koma figân eyle
 ‘Aşkı ‘âlemde dâstân eyle

IV

Zikr-i Hağğa dilüñ revân eyle
 Şānuñı dağı bî-nişân eyle
 Mülk-i ‘aşğa kendüñi hân eyle²⁰⁸
 Sırrı ‘aşkı bize beyân eyle
 Koma bülbül koma figân eyle
 ‘Aşkı ‘âlemde dâstân eyle

V

Hâne-i ‘aşkı eyleyen nālân
 Rām idüp rûh eyledi yārân
 Şāliyā eyle sırruñı seyrân
 Gözlerüñ yaşımı idüp bārân

[17a]Koma bülbül koma figân eyle

‘Aşkı ‘âlemde dâstân eyle

[86]

Ġazel-i Sırrı Taḥmīs-i Semā‘î

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

I

[Ey] yüzi gül nedür bu zibālık
 Tāzelik terlik ü dilārālık
 Hüsni (?)ḥulḳ şeh bu ne a‘lālık²⁰⁹
 Sende ḥadden ziyāde ra‘nālık
 Baña yüz dutmasun mı şeydālık

²⁰⁸Vezin tutarsız.

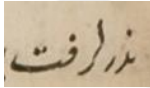
²⁰⁹Vezin tutarsız.

II

alur ise yoluñda ılca bu cān
 ekmege bir kenāra yo imkān
²¹⁰ey bāġ-ı dılde serv-i revān
 add ıyāmet ziyāde ince miyān
 Hāşılı ortalı temāşālu

III

Mişli yodur ü sen perī-zāduñ
 Gözle adamlı it bu nā-şāduñ
 Yosa Yūsuf gibi senüñ aduñ
 Hüsñ ile  alemi araladuñ

bu  alemārālu

IV

Baş atar bir araya ġisūlar
 arışur birbirine şan cūlar
 Sihr ider o eşm-i cāzūlar
 Gūşe eyler hilāl-ebrūlar
 Māha  arz ider yaġı (?) ġarrālu²¹¹

V

Ey Semā'ī yöñüñ yuaru yiġ
 Nitekim gökyüzinde ıl ıl miġ
²¹²ferzend-i merd şāhib tiġ
 Olmaz oġuldur kelām-ı belīġ
Sırrıyā ancak ola babalı

²¹⁰ Bu kelime, ciltlenmeden dolayı okunamamıştır.

²¹¹ Vezin tutarsız.

²¹² Bu kelime, ciltlenmeden dolayı okunamamıştır.

[87]²¹³[Muḥammes-i Nev'î]²¹⁴*Mefā' ilün Fe' ilâtün Mefā' ilün Fe' ilün*

I

Ne mümkünoldı ğam-ı firqatüñle ülfet idem

Ne çāre var talebüñden senüñferāġat idem

Ne kâdir oldum²¹⁵ ser-i küyuñ [varup] ziyâret idem²¹⁶Ne fırsat oldu saña ḥālümü rivāyet²¹⁷ idem[17b] Ne vaşl²¹⁸ oldu ki hicrân ğamın ḥikāyet²¹⁹ idem²²⁰

II

Hemişe olmada mümted zamān-ı ğuşşa vü ğam

Hemişe derd ü elem bî-şümār u rāḥat kem

Ne bir qarīn-i muvāfiq var olmaġa hem-dem

Ne bir şehenşeh-i 'ādil oldu²²¹ kim varam²²²Bu zūlmi 'ādet idene şāha²²³ şikāyet idem²²⁴

III

Ne bād-ı āh ile ol servi eyledüm²²⁵ meyyāl

Ne eyledi eşer ol mü-miyāna ḳīl ile ḳāl

Şalāḥ-ı zūhd²²⁶ ise şimdengirü ḥayāl-i muḥālNe ağlamaġa²²⁷ meded var ne dilde şabra mecāl²¹³ Nev'î Dīvānı, 8. musammat, s. 230.²¹⁴ Bu şiirin başlığında “Taḥmīs-i Nev'î” yazmaktadır.²¹⁵ kâdir oldum: kâdirem D.²¹⁶ Vezin tutarsız.²¹⁷ rivāyet: ḥikāyet D.²¹⁸ vaşl: vüs'at D.²¹⁹ ḥikāyet: rivāyet D.²²⁰ Vezin tutarsız.²²¹ oldu: bulundu D.²²² Vezin tutarsız.²²³ 'ādet idene şāha: 'ādet iden şāhdan D.²²⁴ Vezin tutarsız.²²⁵ eyledüm: eyledük D.²²⁶ zūhd: kār D.²²⁷ 'arz-ı ḥāle: ağlamaġa D.

Ne çäre n'eyleyeyüm bilmezem²²⁸ ne hâlet idem

IV

Murâd bir²²⁹ için nâ-murâd olam²³⁰ dâ'im²³¹

Göñül vilâyetine 'aşkı eyledüm hâkim

Bu kâra ey müdde'î şanma ben olam nâdim²³²

Murâdı çün beni güldürmemekdür o[l] zâlim

Revâ budur ki hemân ağlamağı 'âdet idem

V

Çapuñda²³³ eyleyüp ağıyâr ben gedâyı ğarîb

Düşürdi râh-ı beyâbân-ı hecre bî-takrîb

Ne çäre çün[ki] degüldür²³⁴ vişâlün aña naşîb

Çapuñda ölmeğe Nev'îye mâni' oldı raķîb

O seg kıomadı [ki] bir laħza istirâhat idem

[88]

Ġazel-i Siyâhî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Burc-ı hüsn içre görelden mâh-ı tâbânım seni
Gökde efgânım uyutmaz hür u ğilmân ehlini
2. Hânçerünle ger ola seng-i mezârım üstine
Naķş ide naķķâşlar ey ğonca berg-i süseni
3. Bezm-i ğamda tatlu cânımdan uşandım sâķiyâ
Kahr-ı zehr-i câm-ı firķat telh-i 'ıyş itdi beni

²²⁸ n'eyleyeyüm bilmezüm: n'eyleyeyin bilmezın D.

²²⁹ bir: dil-ber D.

²³⁰ olam: olup D.

²³¹ Vezin tutarsız.

²³² ey müdde'î şanma ben olam: şanma ben ey müdde'î D.

²³³ Çapuñda: Yanuñdan D.

²³⁴ degüldür: degülmüş D.

4. Ser-firāz ol ser-firāz ol ser-firāz ol [ser-firāz]
Boynuña qol şalmasun ey serv-i bālā her denī
5. Hiç cihānda eyle yoqdur bir ferāgat gūşesi
Ey **Siyāhī**taht-ı şāhāna degişme külhanı

[89]

[18a] **Ġazel-i Siyāhī**

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gelcefā vü cevri ile aqlatma ey dil-ber beni
Bend olaldan zūlfüñe dīvānedür dirler beni
2. Vuşlatuñ hasreti ile şām-ı firqatde bu gün
Şem' veş ey mäh-tābānum yidügüm yer beni
3. Gözlerüm yaşına bir dem acıyup raḥm itmedi
Hey müselmānlar ne çok aqlatdı ol kāfir beni
4. Bir(?)bir āşinā destüm dutar hiç qarada²³⁵
Mevc-i baḥr-ı ğam meded ğarḳ itdi ser-tā-ser beni
5. Ben **Siyāhī**yem bu gün meydānda qat' ā dönmezem
Tīĝ-i cevruñ şerḫa şerḫa yaralar ise beni

[90]²³⁶

Ġazel-i Bākī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

²³⁵Vezin tutarsız.

²³⁶Bākī Dīvānı, 9. gazel, s. 76.

1. [Bilini ol]²³⁷ şanemüñ çoçmadadur derd ü belâ
Yohsa şîrîn lebi ‘ aşıqlara²³⁸ hâzır helvâ
2. Ser-i zülfüyle hıatın örter imiş dirler o şüh
Açmadı kimseye [ammâ] orayı bād-ı şabâ
3. Āteş urmuş yüzi gül hırmenine ol mâhuñ
Devr-i sâğarda ruhı ‘ aksini kılmış peydâ
4. Kızaruş ruhları gülgüne-i tâb-ı mülden
Şu‘ le-i sâğar-ı mey destine yakmış hınnâ
5. [Meclis-i]²³⁹ meyde lebi-yâre dolaşur dirler
Elüme girmeye mi bir dağı cām-ı şahbâ
6. Öykünürdi lebüñe cām-ı mey ammâ dönmiş
Bugün almışlar ele bir yire gelmiş zırafâ
7. Lüle-i hâme ile çeşme-i dilden **Bâkî**
Eyledi kâ‘ ide-i âb-ı hayâtı icrâ

[91]²⁴⁰

Ġazel-i Bâkî

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

1. Şöyle olmuş cām-ı ‘ aşk-ı yârdan mest ü harâb
Kend’özin²⁴¹ dîvârdan dîvâra urmuş âfitâb

²³⁷ Bu kısım mecmuada siliktir. Bâkî Dîvânı’ndan alınarak yazılmıştır.

²³⁸ şîrîn lebi ‘ aşıqlara: ‘ aşıqlara şîrîn lebi D.

²³⁹ Bu kısım mecmuada siliktir. Bâkî Dîvânı’ndan alınarak yazılmıştır.

²⁴⁰ Bâkî Dîvânı, 20. gazel, s. 81.

²⁴¹ Kend’özin: Kendüsin D.

2. Nāfe kıldı zülf-i müşgīnūñ görüp serber- zemīn
Ayağun toprağına miskīnlik itdi müşg-i nāb
3. Tokınupdur bāde-i gülgūna çeşm-i rūzgār
Sāğar üzre şanmañuz peydā olur yir yir ḥabāb
4. Şaḥne-i devrān n'ola çekse çevürse dem-be-dem
İki қanludur añılmıř bāde-i nāb u kebāb
5. Derd-i 'āşkuñ 'āşık-ı miskīni āḥir öldürür
Mestlik pāyāne yitse irişür elbetde ḥ'āb

[18b]

6. **Bāḳi**ye senden ferāğat virdi ey gerdūn-ı dūn
Südde-i devlet- me'āb-ı pādişāh-ı kām-yāb

[92]²⁴²**Gazel-i Bāḳi***Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*

1. Ğubār-ı ḥatṭuñ olmaz çünki ḥayrān olmağā bā' is
Nedür la' l-i lebüñ çaқ böyle ḥandān olmağā bā' is
2. Hevā-yı zülf-i kılmışdur seni ey ebr āvāre
Gözüñ yaşı budur seyl-i firāvān olmağā bā' is
3. Olurken rüz [u] şeb hem-sāye ol rūḥsār-ı zībāya
Nedür zülf-i dil-āvīzūñ perişān olmağā bā' is

²⁴²Bāḳi Dīvānı, 27. gazel, s. 84.

4. Yağarlar hep fetil-i dāğ olur destâr ile cāme
Budur abdâllar ‘ aşkuñda ‘ uryān olmağa bā‘ iş
5. Meger başuñ ser-i kūyında tūb olmağ hevāsıdur
Dem-ā-dem **Bākīyā** koluñda çevgān olmağa bā‘ iş

[93]²⁴³

Ġazel-i Ĥayālī

Mef‘ ūlū Fā‘ ilātū Mefā‘ ilū Fā‘ ilūn

1. Yegdūr ŧu kaçrdan k’ola anuñ ŧoñı ħarāb
Rind-i ŧarāb-ħ‘āreye cām içre bir ħabāb
2. Cem‘ it özüñi olma periŧān raçam-miŧāl
Fāñi cihāni ŧıfr gibi ħiçe kııl ħisāb
3. Sevdā-yı zūlf [ü] dil-ber ider tīre göñlümi²⁴⁴
Gün pertevine nitekim ħā‘il olur²⁴⁵ seħāb
4. Meyl itme yüzde zūlfüñe kim [çonmaz] aña murğ
Bir gülsitān içinde aşılsa per-i ħurāb
5. Yırde gerek **Ĥayālī** yüzüñ sāyeveŧ senüñ
Başuñ göge irerse de²⁴⁶ mānend-i āfitāb

[94]²⁴⁷

Ġazel-i Ĥayālī

²⁴³Hayālī Dīvānı, 3. gazel, s. 134.

²⁴⁴göñlümi: göñlüñü D.

²⁴⁵nitekim ħā‘il olur: ħā‘il olur nitekim D. (Vezin tutarsız.)

²⁴⁶Başuñ göge irerse de: Başuñ ererse göklere D.

²⁴⁷Hayālī Dīvānı, 3. gazel, s. 136.

Mef'ülü Mefâ'ilü Me'fâilü Fe'ülün

1. Bu²⁴⁸ 'âleme ermişdürür erbâb-ı harâbât
Kim düşde dahı görmez anı ehl-i münâcât
2. Mey telh olıcağ hâlet olur anda ziyâde
'Aşğ ehline yiter bu kadar keşf ü kerâmât
3. Ârâm idemez dil göricek sâgar-ı pür-mey
Hurşîdi göricek n'ola rağş eylese zerrât
4. Ferzîn gibi kec-revligi ço naç' -ı felekde
Çarh itse gerekdür seni bir lu' b ile şâhmât

[19a]

5. Sevdâ-yı cihânı koma gönlünde **Hayâlî**
Ol Ka' be-i ' ulyâyı niçün mesken ider Lât

[95]²⁴⁹

Gazel-i Hayâlî

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Dikse ger çeşmi habâbı²⁵⁰ sen semen-ruhsâra şu
Kanlu yaşum gibi boyansun kızıl kanlara şu
2. Vâdi-i hayretde zencîrin sürür dîvânedür²⁵¹
'Aşık olmuşdur meger rûz-ı ezel dîdâra şu
3. Tîrûñ alduñ kaldı peykânüñ²⁵² dil-i mecrûhda

²⁴⁸ Bu: Bir D.

²⁴⁹ Hayâlî Dîvânı, 1. gazel, s. 361.

²⁵⁰ habâbı: habâbın D.

²⁵¹ dîvânedür: dîvâne-vâr D.

²⁵² peykânüñ: peykânı D.

Dōstum incinme kim dirler uğurlar yāre şu

4. Qalbūmi pāk eyledi ālāyişinden  ālemūñ
N'ola ben dil-teşne dirsem  arız-ı dildāra şu
5. Hep senūñçündür leb-i cūnuñ bu deñlü ñālişi
Qatı gōñūlden şikāyetler kıılır²⁵³ taşlara şu
6. Ol boyı servūñ **Ĥayālī** gözleyelden²⁵⁴ yolların
Lāle-i şahrāñun indi gözlerine²⁵⁵ kıara şu

[96]²⁵⁶

Ėazel-i Ĥayālī

Mef' ulū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilūn

1. Her kim ki cām-ı²⁵⁷  aşq ile bed-nām-ı  ām olur
Mecnūn gibi bu silsile iře be-nām olur
2. Bār-ı ümīd  aşq ile irer kemāline
Gün pertevini görmeyicek [mīve] ĥām olur
3. [Noķşānı]²⁵⁸ yoķdur ol kişinūñ kim seve seni²⁵⁹
Her kim ki saña  āşık ola ol temām olur
4. Bu dāne dāne dāğ²⁶⁰ ile sīnemde na ller

²⁵³gōñūlden şikāyetler kıılır: gōñlūnden şikāyetler ider D.

²⁵⁴gözleyelden: gözlemekden D.

²⁵⁵şahrāñun indi gözlerine: şahrālarūñ indi gözüne D.

²⁵⁶Ĥayālī Dīvānı, 44. gazel, s.166.

²⁵⁷cām-ı: ĥaşa D.

²⁵⁸Bu kısım mecmuada siliktir. Ĥayālī Dīvānı'ndan alınarak yazılmıştır.

²⁵⁹seve seni: seni seve D.

²⁶⁰dāğ: eşk D.

Murg [u] ecel şikârına dâne ile dâm olur

5. Sihr eyledi **Hayâli** ğazel dimede yine
Her bir ğazâl-i vahşi görüp anı râm olur

[97]²⁶¹

Ġazel-i Nazmî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. [Dōstum] 'aşkuñ sîne²⁶² müşkil belâ
Düşmenüm olmasun aña mübtelâ
2. Ayda yılda görmezem bir gün senün
Zerre deñlü mihrüni ey meh-liķâ
3. Derdün ile kanlu yaşı çeşmümün
Oldı derdâ bir dükenmez mâcerâ
4. Anı kim zâr eyleye nerrâd-ı ğam
Vây aña bu devr içinde vây aña

[19b]

5. **Nazmiyâ** derd ü ğam ile niceler²⁶³
Olmasun yâr u diyârından cüdâ

[98]²⁶⁴

Ġazel-i Şemsî

Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ulün

1. Yoluñda şehâ cân u dilün terk-i seri var

²⁶¹ Edirneli Nazmî Divânı, 347. gazel, s. 301.

²⁶² sîne: senün D.

²⁶³ niceler: kimseler D.

²⁶⁴ Şemsî Divânı, 78. gazel, s. 308.

Gelsün berü meydāna kimüñ kim cigeri var

2. İzün tozını bād-ı şabā urdı getürdi
Dimez ki²⁶⁵ gözümün anda ki Hâk nazarı var
3. Gelsün berü şāhbāz-ı maḥabbet yiter uçdı
Mecnün gibi başumuzuñ üstinde yiri var
4. ‘Āşıkların öldürmege cānā²⁶⁶ çıkageldi
Bir alnı kamer gün gibi elde siperi var
5. Bu nazm-ı durer-bārı görenler ide taḥsīn
Sen zerreye Şemsī diyeler hoş hüneri var

[99]²⁶⁷

Ġazel-i Ḥayretī Taḥmīs-i Siyāhī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

I

Satır-ı şi‘rüm kâmet-i dil-ber gibi mevzündür
Dişleri vaşfında nazmum şan dür-i meknündür
Şanma ey sūfī cünūnum berş ü yā āfyündür
Cānumı mest eyleyen yād-ı leb-i mey-gündür
Zār iden dil ‘andelīb[in] ol ruḥı gül-gündür

II

Nār-ı āhumdur şeb-i firqatde şem‘i şu‘le-vār
Derd ü ğamdur müstedām olsun baña ...²⁶⁸

²⁶⁵ dimez ki: dimez D.

²⁶⁶ cānā: nā-geh D.

* Siyāhī’nin tahmisine ulaşamadığı için sadece Hayretī’nin gazeliyle karşılaştırma yapılmıştır.

²⁶⁷ Hayretī Dīvānı, 93. gazel

²⁶⁸ Varaktaki yırtıktan dolayı okunamamıştır.

‘Aşk-ı yâr ile olursa tañ mı yirüm kühsâr
 Gönlümün şeydâlığın ‘ayb eylemeñ Ferhâd-vâr
 Bir leb-i Şîrîn şacı Leylîye dil²⁶⁹ Mecnündür

III

Gül gibi eyler tebessüm la‘l-i cânân ağlasam
 Rağm idüp acır baña kâfir müselmân ağlar
 Derd ü hasretle ‘aceb midür firāvân ağlasam
 Dest-i qahrından bu dehrün her kime kıan ağlasam
 Görürem benden beter bağıru anuñ da²⁷⁰ hündür

IV

Şaña lâyıq midür eygöl hem-demün hâr eylemek
 Ben fakîri guşşa u endüh ile yâr eylemek
 Şānuña düşmezdi gerçi meyl-i ağıyâr eylemek
 Nev-resîde gonca bülbüllerin[i] zâr eylemek
 Gülşen-i dehr içre dirler²⁷¹ eskiden kıanündür

[100]²⁷²

[20a][Gazel-i Emrî]²⁷³

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâün Fe‘ilün

1. Lebleriñ gonca yañağıñ gül-i handân olmış
 Hüsnün ey serv-i sehî taze gülistân olmış
2. ‘Anberîn kıakülüñe sünbülü beñzetdüğini
 İşidüp o[l] şanemün zülfi perişân olmış
3. Halka halka görinen kākül-i pür-çîn degül

²⁶⁹dil: çün D.

²⁷⁰bağıru anuñ da: anuñ da bağıru D.

²⁷¹dirler: ey dil D.

²⁷²Emrî Dīvānı, 242. gazel, s.133.

²⁷³Bu gazelin başlığı yoktur.

D̄idelerdür kim anuñ h̄üsnine hayrân olmuş

4. Kāküli cīm anuñ kıaddi elif kıaşları nūn
Ne diyem aña ki başdan ayağa cān olmuş
5. H̄asret-i la' lūñ ile cān virür **Emrī** şanemā
Gözleri²⁷⁴ kıan akıdur üstine giryān olmuş

[101]²⁷⁵

Ġazel-i Emrī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. İki kıaşuñ iki rā muşhaf-ı ruhsāruñda
İki zülfüñ iki dāl āyet-i dīdāruñda
2. Şanemā ebr-i sefid içre meh-i nev şandum
Çeşm ü ebrüñi²⁷⁶ görüp küşe-i destāruñda
3. Bekle küyını ola kim çıka yārüñ göresin
Başuña gün doğa ey dil der-i dildāruñda
4. Şa' şa' a şanma güneş h̄āme-i zerle her gün
Āh şāhum yazar ey meh der ü dīvāruñda
5. **Emrī**nüñ dün şanemā ağzına geldi cānı
Seni bir kez öpicek la' l-i dürer-bāruñda²⁷⁷

²⁷⁴gözleri: gözlerüm D.

²⁷⁵Emrī Dīvānı, 452. gazel, s. 240.

²⁷⁶Çeşm ü ebrüñi: H̄am-ı ebrüñi D.

²⁷⁷Seni bir kez öpicek la' l-i dürer-bāruñda: Bir kez öpince seni la' l-i güher-bāruñda D.

[102]

Ġazel-i Siyāhī*Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün²⁷⁸*

1. İstemez çün bu maḥabbet-zede üzre dönmeĠ
Göreyin kim bu yaĠında dönüben çarḥ-ı felek
2. Ol peri-rüya virelden gönlüm
Hiç görünmez gözüme ḥür u melek
3. Ruḥuḥna ‘ aşık olalı şem‘ üñ
Şararup düşdi içine kelebek
4. Na‘ ra-yı āhum[a] hiç öykünimez
Günde yüz biñ kere çatlarsa tüfenk
5. ‘ Azm-i rāh-ı ‘ adem it durma yüri
Ey **Siyāhī** yol eri yolda gerek

[103]

Ġazel-i Ķalender*Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün*

1. Çekdi dehrüñ ḳahrını vāfir ġarīb başum benüm
Hep ġarīblikde geçürdüm ‘ ömr ile yaşum benüm

[20b]

2. Toġalı ben anadan bir gün daġı şād olmadum
Derd ile ġamdur ezelden yār u yoldaşum benüm

²⁷⁸ İlk beyit dışındaki beyitlerde bir “Fe‘ ilātün” tefilesi eksiktir.

3. Hün-ı hicri bilmeyenler dünyede bilmez ğamı
Zehr kıatımda acıdur yidüğü aşım benüm
4. Her kaçan āhın dirilse destüme gerdānuma
Dökülür yağmurlayın gözden akan yaşım benüm
5. Nice elinden **Ƙalender** kıaldı maħbūs ağılayu
Ġurbet için hoş yaradılmış ğarīb başım benüm

[104]

Nazīre-i Siyāhī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Derd ü ğam bārānidur gözden akan yaşım benüm
Bāde-i ebr ü belādur görinen yaşım benüm
2. Yalıñuz şanma beni rāh-ı maħabbet içre sen
Derd ü ğamdur dōstum kıardaş u yoldaşım benüm
3. Senden ayrı yiyecek semm-i helāhildür baña
Sükkerīn olursa bezm-i dehrde aşım benüm
4. Dōne dōne hicr ile bu 'arşa-yı devrānda
Çekmedük miħnet mi kıaldı oñmaduķ başım benüm
5. 'Aşķ ile bir ħālete irdüm **Siyāhī** kim baña
Acıyup kıan yaşlar aĝlar çeşm-i hün-pāşım benüm

[105]

Ġazel-i Kerīmī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Āh kim ol serv-ķāmet toğrı yār olmaz baña
Aķdı gönlüm Şu gibi bir dem ķarār olmaz baña
2. Düşmüşem bir pīr olası nev-cüvānuñ ' aşķına
Nice abdāl olmayam kim ihtiyār olmaz baña
3. Kūh-ı ğamda dem-be-dem nālem kemendümden ķaçar
Āh kim ol gözleri āhū Őikār olmaz baña
4. Ğam vücūdum zevraķın Őaldı belā gird-ābına
Āh kim ķaldı bu deryāda kenār olmaz baña
5. Ey **Kerīmī** luşf idüp yāre elüm irmez benüm
Çünkim ķaldum ayakda i' tibār olmaz baña²⁷⁹

[106]

Ğazel-i Faķiri

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ğün yüzüne zūlf-i miskīnün niķāb itmek neden
Ben za' īfüñ hālını dā'im hārāb itmek neden
2. Leblerün dil-teşne olup dil-berā her dem-be-dem
Gözlerümden dökilen ķanı Őarāb itmek neden

[21a]

3. ÇeŐm-i hūsnün dem-be-dem tīĝ-i müjeñle bađrumı
Őīne iķre hicrün odıyla kebāb itmek neden

²⁷⁹ Vezin tutarsız.

4. Ey yüzi gül lebi ğonca k̄āmeti serv-i çemen
Derd ile iniledüp hem çü rebāb itmek neden
5. Vaşluña irgür nigārā ‘āşıka raħm eyle gel
Ol **Fakīre** nār-ı hicrūnle ‘azāb itmek neden

[107]²⁸⁰

Ġazel-i Figānī

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

1. Kaşlaruñ tuğrāsı cānā āfitāb üstindedür
Şekl-i bismi’llāha beñzer kim kitāb üstindedür
2. Āfitāb-ı ‘ālemārā gördügince ruħlaruñ
Zerreveş ditrer felek üzre hicāb üstindedür
3. Dāğlar yaqđum ruħuñ şevkiyle dilde lāle-vār
Ol sebebdendür ki k̄albüm ıztırāb üstindedür
4. ‘Ākıl iseñ ‘ālemūñ naqşın görüp meyl eyleme
Köhne bir vīrānedür bünyādı āb üstindedür
5. Dotalum kim ser-be-ser sultān-ı ‘ālemsin bu gün
Ey **Figānī**menzilūñ āħir türāb üstindedür

[108]²⁸¹

Ġazel-i Ĥayretī

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

1. ‘Ahdine durmaz dirīğ ol serv-k̄āmet geç gelür

²⁸⁰ Figānī Dīvānı, 15. gazel, s.57.

²⁸¹ Hayretī Dīvānı, 85. gazel

Dōstlar oldı yaķınüm kim kıyāmet geç gelür

2. Karşu varur cān u dil şabr [u] qarār itmez qarār
Her kaçan kim bezme [bir laħza] ol āfet geç gelür
3. Būstān-ı   āleme ey serv-i gül-bārum benüm
Sencileyin mīve-i bāġ-ı melāhat geç gelür
4. Zāhidā bār-ı melāmet gerçi saña güç gelür
Menzil-i   aşka velī ehl-i selāmet geç gelür
5. **Ĥayretī**yi kıлма red kim gülsitān-ı kūyına
Ancılayın bülbül-i bāġ-ı melāhat²⁸² geç gelür

[109]²⁸³

Ėazel-i Şemsi

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Kaşlaruñ yay uralıdan cānuma tır ü ĥadeng
Sīne şahrāsında oldı eşk-i çeşmüm lāle-reng
2. Üstüh ānum dem-be-dem ney gibi kılmazdı enīn
Dögmesem def gibi sīnem kāmētüm olmasa çeng
3. Cismümi ben şöyle zeyn itdüm elifle dāġ ile
Mīşezār-ı   aşk içinde olmışam bebr ü peleng

[21b]

4. Cām-ı   aşkı nüş idelden geçmedi keyfiyyetüm
Vāķıf-ı esrār-ı   aşkum yimezem āfyön beng

²⁸² melāhat: belāġat D.

²⁸³ Bu gazel Şemsi Dīvānı'nda yoktur.

5. **Şemsiyâpâk** eylesün dil hânesin cārüb-ı ʿaşk
Kalmasun dirseñ eger âyîne-i felekde jeng

[110]

Ġazel-i Siyâhî

Mefʿülü Mefāʿilün Mefʿülü Mefāʿilün

1. Dūram bir iki gündür gerçi cemālünden²⁸⁴
Olmadı gönül hālî ammā ki hayālünden
2. Āl eyleyüp āl ile ruhsāruñ ela gözlüm
Alındı saña gönülüm laʿl-i leb-i ālünden
3. Ey dil yine sevmişsin ol yār-ı sitemkārı
Bu āh u figānuñdan bu hüzn ü melālünden
4. Mihr eyleyüp ey meh-rū meyl eyleseñ ʿuşşāka
Noqşān gelüp eksülmez bir zerre kemālünden
5. Ol yāre **Siyâhî** sen dil virdüğüni bildüm
Bir kimse şağın āgāh olmaya bu hālünden

[111]

Ġazel-i ʿİlmî

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Bu cihānuñ be yūri yārine ağıyārına yuf
Ağladup yüze güler hārına gülzārına yuf

²⁸⁴ Vezin tutarsız.

2. Dağı biñ nâzla dutuşmadığı maḥbūblaruñ
‘ Aşığa eyledügi ‘ ahdine ikrârına yuf
3. Mey-i ḥalvetde görüp işbu zamân şūfileri
Ḥalkdan şakladuğı ya‘ ni ki esrârına yuf
4. Dağı bu şimdiki devrũñ zurefâdan geçünüp
Eyle ‘ irfân şaticı ‘ ârif ü ‘ ayyâruña yuf
5. ‘ İlmiyâ sen de şağın okınacağ bu ğazelũñ
Diseler buncalayın şâ‘ irũñ iş‘ ârina yuf

[112]²⁸⁵

Ġazel-i Şemsi

Fâ‘ ilâtũn Fâ‘ ilâtũn Fâ‘ ilâtũn Fâ‘ ilũn

1. Şol kul oğlı Mısr-ı ḥüsnũñ Yūsuf-ı Ken‘ ânidur
Nice sulṭân işigũnde bende-i fermânıdur
2. Zülfi altında ruḥı üstinde ḥâli dil-berũñ
Gül döşenmiş sünbül örtünmiş Ḥabeş sulṭânıdur
3. Görinen şanmañ şafağdur dâmen-i eflâkde
Tîg-i çarḥuñ âdem öldürmiş yüzinde kanıdur
4. Alıvirsin varayın şîrĩn lebũnden dâdumu

²⁸⁵Şemsi Divanı, 82. gazel, s. 312.

* Şemsi’ye ait bu gazelin makta‘ beyti eksiktir. Şemsi Divanı’nda makta‘ beyti şöyledir:

Şemsiyâ encüm ‘ aceb zeyn eylemişdür çarḥı kim
Şehr içinde şanasın âyineci dükkânıdur

Hazret-i Sultân Süleymānuñ bu gün dīvānidur²⁸⁶

[113]²⁸⁷

[22a] **Ġazel-i Muḥibbī**

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

1. Bahār irdi çemenlerde ƣadeḥ nūş idecek demdür
Şaƣın fevt eyleme fırsat zamānını bu bir demdür
2. Kenār çevrede hoş şimdi şafāya mālīk olmışdur
Şu kim bir sāƣı-i mehveş yanında yār-ı mahremdür
3. Gidüp dilden melālün ger şafā kesb itmek isterseñ
Çemen seyrine gel kim ƣarf-ı gülşen ḥüb u ḥurremdür
4. Başuñ ƣaldurmayup gülşende nergis ‘ıyş-ı nūş eyler
‘Ayağ elde aña bülbül muşāḥib yār-ı hem-demdür
5. **Muḥibbī**aşlı yoƣdur şimdi dil-teng olmanuñ aşlā
Düşüp şahrālara çāk-ı girībān idicek demdür

[114]²⁸⁸

Ġazel-i Muḥibbī

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün

1. Bāğ-ı ‘ālem yine ābād olacaƣ demlerdür
Künc-i miḥnetde gönül yād olacaƣ demlerdür
2. N’ola ger ḥāṭır-ı miḥnet-zedemüz bulsa şafā

²⁸⁶ dīvānidur: devrānidur D.

²⁸⁷ Bu gazel Muḥibbī Dīvāni’nda yoktur.

²⁸⁸ Muḥibbī Dīvāni II. cilt, 3992. gazel, s. 852.

Çāk olup ğonca-şıfat şād olacaķ demlerdür

3. Nice bir kayd-ı melāletde giriftār olalum
Bend-i ğamdan ğöñül āzād olacaķ demlerdür
4. Gül gibi ğülseñ açılsañ n'ola ğülzāra varup
‘Iyş u ‘işretlere mu‘tād olacaķ demlerdür
5. Kātı āvāre **Muħibbī** bu dil-i şeydāmız
Hırmen-i şabr ise berbād olacaķ demlerdür

[115]²⁸⁹

Ġazel-i Muħibbī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Yine hemr bülbüledür çizginüp muħkem köpürmişdür
Düşelden kadd-i bālāñuñ hevāsına esürmişdür
2. Demidür ger ağarsa dīde-i giryānumuz cānā
Delükanlu durur gerçi velī çok yaş ğeçürmişdür
3. Dutuşdı nār-ı dāmān felek anı şafaķ şanma
Hilāl-i meh meger var ise kibritin degürmişdür
4. Yanuķ yanuķ arardı şöyle ser-gerdān olup ğördüm
Dilā beñzer ol āhūyı raķīb-i seg kaçurmuşdur
5. Geçid virmezse tañ mı seyl-i eşki vādi-i ğamda
Muħibbī niçe anuñ gibi başından aşırmuşdur

²⁸⁹ Muħibbī Dīvānı II. cilt, 3993. ğazel, s. 853.

[116]

Ġazel-i Muḥibbī*Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün*

1. Seni nev-rūzda aġyār ile gördüm çün iy meh-rū
Günüm gicem ber-ā-ber oldı girmez gözime uyḡu

[22b]

2. Qosun anı ' izāruñ var iken zülf-i ' abīr-āsāñ
Ki ' aqlum daġıdan sünbül gibi ey māh būdur bū
3. Şehāb olmaz güneş yüzinde nev-rūz olıcağ çün kim
' İzāruñda n'ider ey ġonca-fem ol zülf-i müşġin-bū
4. Raqībūñ geh ikisi geh biri qarşuñda ḡāzırdur
Yanuñda bir itüñ hiç eksük olmaz ey gözi āhū
5. **Muḥibbī** şem' veş par par yanar sūz-ı firāquñla
Meded sākin qıl āb-ı vaşluñ ile ey dişi lü 'lü '

[117]²⁹⁰**Ġazel-i Muḥibbī***Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün*

1. Ayda bir görinüp ey qaşı hilāl
Qāmetüm bu ġam ile itdün dāl
2. Qıl kalemlerle yazımaz naqqāş
Şöyleyem fikr-i miyānuñla ḡayāl

²⁹⁰ Muḥibbī Dīvānı II. cilt, 4001. gazel, s. 856.

3. Tenümi kıana boyadı tıgün
Ya' ni geydürdi baña hil' at-i al
4. Öykünürdi kıaşıña ey meh-rū
Hele eksükligüni bildi hilal
5. Al ile aldı dil-i meyyali
Ey **Muhibbi** yine ol ruqları al

[118]²⁹¹

Ġazel-i Muhibbi

Fe' ilatün Fe' ilatün Fe' ilün

1. Arızuñ ġonca durur ey meh-rū
Zulf-i müşġinüñe dirler şeb-bū
2. Kıaşlarıñ fikri tenüm itdi ġayal
Kametüm kıldı miyānuñ ġamı mū
3. Meşelā dilde ġayal-i çeşmüñ
Kaysa ünsiyyet idüpdür ahū
4. Tıg-i ahum göricek baş egdi
Düşdi ġöñline raķibün kıorġu
5. Dir iseñ menzil-i maķşuda irem
Ey **Muhibbi** bu cihāndan el yu

²⁹¹Muhibbi Dıvānı II. cilt, 4051. gazel, s. 877.

[119]²⁹²**Ġazel-i Muĥibbī***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Gönlümüz sevdāya uğradan o müşğın ĥaldür
Cānuma işler geçen ol ġamze-i kıattāldür
2. Ĥasret-i zülf ü ' izāruñda dirīğā dōstum
Ġamla geçdi şubĥ u şāmum bunca mäh u sāl[dür]

[23a]

3. Ĥıdmet-i ĥāk-i derüñ itmek sa' ādetdür baña
İtlerüñle hem-sifāl olmağ ulu iğbāldür
4. Ey perī yanuğklarum kim görse eydür güyiyā
Ĥırķasına pāreler dikmiş durur abdāldür
5. Şanma sultānum **Muĥibbī**nüñ murādı şı' r ola
Ĥāk-i pāyuña ġaraz ancak bir ' arz-ı ĥaldür

[120]²⁹³**Ġazel-i Muĥibbī***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Āh kim ol tırta-i cāzūlaruñ ey ġamze-kār
' Ağlumı yağmaya virdi şabrum itdi tārümār
2. Ey perī-rū cān ser-i zülfüñ gibi āşüftedür
Gönlümü kıaddüñ hevāsı eylemişdür bī-ķarār

²⁹²Muĥibbī Dīvānı II. cilt, 3994. gazel, s. 853.²⁹³Muĥibbī Dīvānı II. cilt, 3995. gazel, s. 854.

3. Hoḡḡa-i sīm iḡre gūyā ḡabb-ı miskīdür hemān
Şol zenāḡdānuḡdaki ḡālūñ senūñ ey gül-‘ izār
4. Başuñ üzre yir idindi dōstum yüz buldı çün
Ġonca gül-ruḡsāruñ ile baḡş iderse vechi var
5. Tiġ-i hicrānuñ **Muḡibbī** sīnesin çāk itmese
‘Ālem-i derd-i derūnı olmaz idi āşikār

[121]²⁹⁴

Ġazel-i Muḡibbī

Mefā‘ Īlūn Mefā‘ Īlūn Mefā‘ Īlūn Mefā‘ Īlūn

1. Bilūm bükdi şaçuñ sevdāları cev̄ ü cefālarla
ḡayāl itdi ḡaşıñ fikri tenūm derd ü belālarla
2. Benūmçün tīr ü yā almış eline rā ḡaşıñ ġamzeñ
Helāk itdūñ beni bi ‘llāhi sulṡānum bu rālarla
3. Degüldür ey yüzi gül berḡ ü ra‘ d-āvāz iden her dem
Benūm āh ile vāhumdur cihān doldı şadālarla
4. Ser-ā-pā zaḡm-ı tīrūñden boyandı ḡanlara cismūm
Düzündüm ey kemān-ebrū yine rengin ḡabālarla
5. Şaçuñ zencīrine baġlamaḡ isterseñ **Muḡibbī**yi
Cefā itme ḡaçar dīvānedür ol da vefālarla

²⁹⁴ Muḡibbī Dīvānı II. cilt, 4101. gazel, s.899.

[122]²⁹⁵**Ġazel-i Muĥibbī***Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün*

1. Gözüm hicr-i lebünle dolmadın an
Ciger nār-ı ğamuñla oldu biryān
2. [Le]b-i la' lüñ beni dir görse cānā
Alup öldürmege ol tıĝ-i müjĝān
3. Ouñ baĝrum delüpdür ey aşı yā
N'ola ney gibi itsem āh u efgān

[23b]

4. Şoyup pīrāhenin ol şūhı seyr it
Bedensüz görmek isterseñ eger cān
5. **Muĥibbī** gice gündüz āh idersin
Dimez misin olur zülf-i perişān

[123]²⁹⁶**Ġazel-i Muĥibbī***Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün*

1. aşuñ ĥayāli k'eyledi anlı gözüm mekān
Güyā şafa içinde meh-i nev dūrür hemān
2. arşuñda urma ile şıvanmış ayaĝına
Muĥkem dayaĝa düşdi begüm sebz ü büstān

²⁹⁵Muĥibbī Dīvānı II. cilt, 4043. gazel, s. 874.

²⁹⁶Muĥibbī Dīvānı II. cilt, 4044. gazel, s. 874.

3. ul olmayınca amet-i bālāña dōstum
ılmadı serv-i gūlşeni āzād bāgbān
4. Ey serv-add senūñ de gelür yoluña şaın
Aıtma eşk[üm] şu gibi her yaña revān
5. Tır-i mūjem añar mı dimişsin **Muhibbī** hīç
Dilden ıar mı olaruñ ey aşları kemān

[124]²⁹⁷

azel-i Muhibbī

Mefā' īlūn Mefā' īlūn Mefā' īlūn Mefā' īlūn

1. Yine gōñlüm alındı āl ile sen verd-i andāna
N'ola būlbūl-şıfat āgāz idersem āh u efgāna
2. Ruħuñ reşkiyle cānā ançer-i ār üzre dūşmuş gūl
Seher gūlşende müstağrak bulandı ser-te-ser ana
3. Mey-i gūlgūn içen la' l-i lebūñ yādına rūz u şeb
Eyā Hıẓr-ı zamānum minnet itmez āb-ı ayvāna
4. Alup āl ile gōñlüm eşk-i ūnīnüm revān itdi
Baña oç reng idūpdür āşılı ruhsār-ı cānāne
5. **Muhibbī**er geçer bu pīre-zen dehre zebūn olmaz
Bi-amdi'llāh begüm merdāne gelmişdür bu meydāna

²⁹⁷ Muhibbī Dīvānı II. cilt, 4102. gazel, s. 899.

[125]²⁹⁸**Ġazel-i Muĥibbī***Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün*

1. Meyl ider iy büt-i Çin dā'im ayağun tozına
Var ise kıble-nümānuñ görünür tar gözine
2. 'Āşıkı ĥastelerün fikr-i ruĥ u zülfün ile
İrgürür nāleler ile gicesin gündüzine
3. Saña ey gözleri āhū ululanursa raķīb
Lāfdur itdügi meyl eyleme kelbün sözine
4. Var iken ol iki ruĥsār-ı leṭāfet-baĥşun
Baķmadı 'āşık-ı bī-çārelerün gül yüzine

[24a]

5. N'ola ey şūĥī **Muĥibbī**ye cefalar kılsañ
Ĥaķķıdur biñ baş anuñ kendü ider kendüzine

[126]²⁹⁹**Ġazel-i Muĥibbī***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Her kaçan sāķī lebün yādıyla mey nūş eylerem
Jeng-i ġamdan gönlümüñ āyīnesin pāk eylerem
2. İşidelden bāde-i la' l-i lebün keyfiyyetin

²⁹⁸Muĥibbī Dīvānı II. cilt, 4103. gazel, s. 900.

²⁹⁹Muĥibbī Dīvānı II. cilt, 4004. gazel, s. 857.

Başmamışdur mey ayak hüm-hâneye ey gönca-fem

3. Dürr ü gevherdür ki izüñ tozına harc iderem
Ey gözüm nûrı dağı nem var dur[ur] dîdemde nem
4. Bâde-i nâb olalı teşbîh la‘l-i fâmuña
Halk el üstinde tutar anı ‘azîz ü muhterem
5. Ey **Muhibbî**itmesün yanumda da‘vâ ehl-i ‘aşk
Cûylar hümüş olur deryâya irse lâ-cerem

[127]³⁰⁰

Ġazel-i Muhibbî

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Cânâ semâ yüzinde degüldür sitâreler
Eflâke çıkdı âhum odından şerâreler
2. Kevşer lebün peyâmın iletdi meger şabâ
Âb-ı hayât mâtem idüp geydi qaralar
3. Çekdüñ bedenden oğlaruñ ayırduñ ey perî
Tañ mı eger kan ağlasa sînemde yâreler
4. Luţfuñ göziyle bir nazâr it yoğsa dōstum
Tîġ-i gamuñ beni bu cefâlarla pâreler
5. Ceng itseñ ol şanemle vişâlin **Muhibbiyâ**
Firķat girer miyânumuza bizi aralar

³⁰⁰Muhibbî Dîvânı II. cilt, 3396. gazel, s. 854.

[128]³⁰¹**Ġazel-i Muĥibbī***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Ey şanem devr-i қaranfildür güzel hengāmdu
Sīnem üzre tāze dāğlar yanacaқ eyyāmdur
2. Bāb-ı iḥsānuñda oldı cümle 'ālem ber-murād
Ben faқırüñ iy kerem kānı dağı nā-kāmdur
3. 'İyd-ı vaşluñda beni ḥācīcuğum қurbān қıl
Ey cemāl-i Ka' be çoқ mı yılda bir bayramdur
4. Girmemişdür dest-i üstāda eyā [ol] serv-i sīm
İdemez nāzük tenüñle baḥş dağı ḥāmdur
5. Öldürürsin luḫ қıl olma **Muĥibbī**den cüdā
Rūḫ [u] cānum sensüz bil merdi bī-ārāmdur

[129]³⁰²**[24a] Ġazel-i Muĥibbī***Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün*

1. Leb-i la' lüñ görüp ey zülf-i siyāhī zulumāt
Bir қараñlıқ yire sindi utanup āb-ı ḥayvān
2. Қаsuña öyküneli şöḫreti var şehr içre

³⁰¹Muĥibbī Dīvānı II. cilt, 3397. gazel, s. 854.³⁰²Muĥibbī Dīvānı II. cilt, 3988. gazel, s. 851.

Halk gördükde hilâli getürürler şalavât

3. Şevkden vaşf-ı lebûñ eyler iken hâk olsam
Ney-şeker olamaz arada bütün cümle nebât
4. Cem' olur yüzüñi ger görseler 'uşşâk şehâ
Lâ-cerem mihri dıraşşâna üşerler zerrât
5. İy Mesîhâ-nefes olmaz olur ihyâ ebedî
Ger **Muhibbî** ile hem-dem olasın vaqt-i vefât

[130]³⁰³

[Müseddes-i Muhibbî]³⁰⁴

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

I

Firâkuñdan meded feryâd u dâd ey meh-liķâ senden
Sözüm gûş eyle kim cümle şikâyetdür saña senden
Revâ mıdur baña bu nâz u istignâ şehâ senden
Umulmazdı bu cevır ü bu cefâ ey bî-vefâ senden
Günâhum bildüm eylersem n'ola luţfuñ recâ senden
Benüm devletlü sulţânüm haţâ benden 'aţâ senden

II

'İzâruñ hasreti dil bülbülin nâlân u zâr itdi
Yıķup dil milketini hışm-ı çeşmüñ târümâr itdi
Yiter cânâ beni ķaddüñ hevâsı bî-ķarâr itdi
Meded ķıl pâdişâhum kim firâkuñ cânâ kâr itdi
Günâhum bildüm eylersem n'ola luţfuñ recâ senden
Benüm devletlü sulţânüm haţâ benden 'atâ senden

³⁰³Muhibbî Dîvânı II. cilt, 4118. şiir, s. 906.

³⁰⁴Bu şiirin başlığı yoktur.

III

Nigārā hātır-ı maḥzūnumı şād itseñ olmaz mı
 Dil-i vīrānumı luṭfuñla ābād itseñ olmaz mı
 Biraz resm-i sitemden el çeküp dād itseñ olmaz mı
 Yıķık göñlüm yapup bir Ka‘ be bünyād itseñ olmaz mı
 Günāhum bildüm eylersem n’ola luṭfuñ recā senden
 Benüm devletlü sulṭānum ḥaṭā benden ‘atā senden

IV

Gider cevri dem-i luṭf u ‘ināyet oldu sulṭānum
 Teraḥḥum eyle cürmüm zulme ğayet oldu sulṭānum
 [25a] Cefā vü cevri dirseñ bī-nihāyet oldu sulṭānum
 Teraḥḥum eyle kim vaķt-i ḥimāyet oldu sulṭānum
 Günāhum bildüm eylersem n’ola luṭfuñ recā senden
 Benüm devletlü sulṭānum ḥaṭā benden ‘atā senden

V

Periṣān olalı zūlfuñ ğamıyla hātır-ı şeydā
 Beni Mecnūn gibi ṭağa düşürdüñ ey saçı Leylā
 Kaḫaḫda seh v ile secde kıldum ṭatalum farza
 Muḥibbībendeñem bağıṣla cürmüm luṭf idüp şāhā
 Günāhum bildüm eylersem n’ola luṭfuñ recā senden
 Benüm devletlü sulṭānum ḥaṭā benden ‘atā senden

[131]³⁰⁵

[Müseddes-i ‘Ulvi]³⁰⁶

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

I

Kıl naẓar ḫālūme ey kişver-i ḫüsnüñ şāhı
 Gāhi cevr eyler iseñ gāhi esirge bāri³⁰⁷

³⁰⁵ ‘Ulvi Dīvānı, 24. musammat, s.165.

³⁰⁶Bu şiirin başlığında “Taḫmīs-i ‘Ulvi” yazmaktadır.

oma tenhāda vü fūratde dil-i güm-rāhı
 İrmesün ara dilerseñ bu arībüñ āhı
 Bezme gel bu gice ey ālem-i üsñüñ māhı
 Yosa yirden göge dek incünürüz va'llāhi

II

ulmet u fūrate alma dil-i nālānumuzı
 Her-dem irgürme meded göklere efgānumuzı
 Arz-ı üsñ it görelüm em -i eb-istānumuzı
 Meramet ılmaz iseñ bāri gel al cānumuzı
 Bezme gel bu gice ey ālem-i üsñüñ māhı
 Yosa yirden göge dek incünürüz va'llāhi

III

Gözyaın bezm-i maabbetde arāb eyleyelüm
 Nāle vü āhı bu³⁰⁸ meclisde rebāb eyleyelüm
 Cigeri āte-i ev[üñ] ile kebāb eyleyelüm
 Mey-i la lüñle dili mest-i arāb eyleyelüm
 Bezme gel bu gice ey ālem-i üsñüñ māhı
 Yosa yirden göge dek incünürüz va'llāhi

[132]³⁰⁹

[25b] azel-i Bāı

Fā ilātün Fā ilātün Fā ilātün Fā ilün

1. Dil temennā-yı viāl-i dil-rübādan gemedi
Her neden gediyse gedi ol recādan gemedi
2. Dilmeyince sine-i mecrūımı bir nice kez
Tır-i amzeñ dōstum ben mübtelādan gemedi

³⁰⁷ gāhi esirge bāri: bāri esirge gāhi D.

³⁰⁸bu: o D.

³⁰⁹ Bu gazel Bāki Dīvānı'nda yoktur.

3. Yād-ı la' lüñle gönül bezm-i cihānda sākıyā
Hālet-i keyfıyyet-i cām-ı şafādan geçmedi
4. Başmıyam hāk-i ten-i 'uşşāka diyü ol nigār
Āh kim yıllar durur rāh-ı vefādan geçmedi
5. Sā'irinden geçdi **Bākī**ol şeh-i 'ālī-cenāb
Bende-yi muhliş muhibb-i bī-riyādan geçmedi

[133]³¹⁰

Ġazel-i Muhibbī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Dil belā-yı derd ü 'aşk-ı dil-rübādan geçmedi
Cevre mu' tād eyleyüp kendin cefādan geçmedi
2. Bir niçe kez içmeyince kına kına kınumı
Tırüñ ey kaşı kemān cism-i dü-tādan geçmedi
3. Çekmeyince sīneye bir niçe dem rez duhterin
Gönlümüz keyfıyyet-i cām-ı şafādan geçmedi
4. Bir yol olmasun nigāh için diyü 'aşıklara
Bunca yıl geçdi o meh rāh-ı vefādan geçmedi
5. Hāk-i kūyuñ ter düşer diyü baña ey lāle-ruḥ
Ḥayli demdür seyl-i eşküm ol yañadan geçmedi

³¹⁰Muhibbī Dīvānı II. cilt, 4116. gazel, s. 905.

6. Hālũne beñzer geçermiş dōstum müşg-i Hıfā
Vāy bu yüzi kıara hergiz bu hāfādan geçmedi
7. Hāfır-ı ‘uşşākdan geçdi o şūh-ı ğamze-kār
Ey **Muhibbī** hiç rakīb-i bed-liķādan geçmedi

[134]³¹¹

Ġazel-i Şun‘ī

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Bir cām [ile] kııldı yine sākı beni³¹² Mecnūn
Var ise³¹³ dilā itdi şarāba o gül efsūn
2. Ey Hüsrev-i hūbān seni arayı arayı
Kān derleyūben çıkdı ayaķdan mey-i gülgūn
3. Seyr itmege ol māhı melekler gice gündüz
Revzenler açar ay ile günden yine gerdūn
4. Hātm eyleyen ey h‘āce benüm muşhaf-ı ‘aşkı
Ve‘l-leyliye dek oķudı³¹⁴ ancak anı Mecnūn
5. Bir dāneye **Şun‘ī**hele dānālar içinde
Alçaķ nazar itse n’ola dūnyā gibi her dūn³¹⁵

³¹¹ Gelibolulu Şun‘ī Dīvānı, 131. gazel, s. 95.

³¹²yine sākı beni: beni sākı yine D.

³¹³ Var ise: Beñzer ki D.

³¹⁴ oķıdı: oķımış D.

³¹⁵ Gelibolulu Şun‘ī Dīvānı’ndaki makta‘ beyti mecmuadaki makta‘ beytinden tamamen farklıdır ve şöyledir:

Hūbān-ı kelām içre bu gün ehli yanında
Ey Şun‘ī kıanı Yūsuf-ı nazmum gibi mevzūn

[135]³¹⁶[26a] [Ġazel-i Fevrî]³¹⁷*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün*

1. Gezüp mülk-i vücûdî ' âlem-i ' aşka kadem başdum
Bu günden şoñra ölmezsem ' adem iklîmidür kaçdum
2. Dü-tâ olmuş beden bir âh idüp cân virdi toğrıldı
Ġamuñdan³¹⁸ ey kemân-ebürü oğum atdum yayum yaşdum
3. Ĥabâb-ı eşkümi zeyn eyledüm âhum şerârı ile
Mezârüm türbesine nürdan kandîller aşdum
4. İki böğrüm biri birine geçdi şanma za' fumdun
Beden bol geldi cânâ süzen-i hicrân³¹⁹ ile kaçdum
5. Dutuşdum küşt-gîr-i ġamla Fevrî meclis-i meyde³²⁰
Erenler himmetinde bir ayağ ile anı³²¹ başdum

[136]³²²

Ġazel-i Yahyâ

Mef'ülü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

1. Mecnûn-ı ' aşkı lâle gibi dâğa şaldılar
Hem dâğa hem benefşe gibi bâğa şaldılar

³¹⁶ A. Nihat Tarlan, "Şiir Mecmualarında 16. ve 17. Asır Dîvân Şiiri: Rahmî ve Fevrî" 20. gazel, s. 61.

³¹⁷ Bu şiirin başlığı yoktur.

³¹⁸ ġamuñdan: ġamunla D.

³¹⁹ süzen-i hicrân: süzen-i müjgân D.

³²⁰ meclis-i meyde: bezm-i ' aşk içre D.

³²¹ anı: yıķup D.

³²² Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı, 117. gazel, s. 362.

2. Başlandı çünkü karşı-ı maḥabbet yapılmāğa
Ferḥādı taşa Ḥüsrevi toprağa şaldılar
3. Cānānı kalb-i ‘āşıka şūfiyi Ka‘ beye
Kimin yakına kimini uzağa şaldılar
4. Kayd-ı ğam-ı cihāndan alup dest-i ‘aşk ile
Şehbāz-ı rūḥ-ı ‘āşığı uçmağa şaldılar
5. Müstağrak itdi gözyaşı **Yahyā**yı nāgehān
Berg-i ḥazānı şanki bir ırmağa şaldılar

[137]

[Ġazel-i Āfitābī]³²³

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yine diş yarası var sib-i zenāhdānuḥda
Tāze şeftālū yimişler gibi būsṭānuḥda
2. Şovuk el irmedi ise saña ey ğonca-dehen
Yād ayağ izi nedür rāh-ı gülistānuḥda
3. Biz saña iremezüz sürinür ardunca raḳīb
‘Āşık-ı şādık uyuz itçe degül yanuḥda
4. Gice ağıyar ile mey içdigüñe şāhiddür
İncinürlük eşeri nergis-i mestānuḥda

³²³ Bu şiirin başlığı yoktur.

5. **Āfitābī**şefeteynüñde görüp yāre didi
Tāze şeftālū yimişler gibi bŭstānuñda

[138]³²⁴

[26b]

Ġazel-i Emrī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Vaz' idelden bāġbān-ı şun' ħüsnüñ³²⁵ gülşenin
Ĥār-ı ġayret güllerüñ şad-pāre kılmışdur tenin
2. Gül ġam-ı ħaddüñle düşmiş ħaçer-i ħār üstine
Gülşen içre ħan bulaşık buldılar pīrāhenin
3. Şanma kim peykān-ı tīrüñ dilde ħandan sürġ olur
Āteş-i ġam tābıdur anuñ kızardan demrenin
4. Gördi kim her dem sŭtŭn-ı ħāne āhumdan³²⁶ yanar
Bī-sŭtŭn itdi varup Ferĥād-ı miskīn meskenin
5. Şanma encŭm tīr-i āh-ı **Emrī**³²⁷ vehminden felek
Bile yatur her şeb³²⁸ egninden çıġarmaz cevşenin

[139]³²⁹

Ġazel-i Muĥibbī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. 'Ārızuñ ālin görüp alındı cān u dil saña

³²⁴ Emrī Dīvānı, 368. gazel, s. 198.

³²⁵ ħüsnüñ: ħaddüñ D.

³²⁶ āhumdan: āhuñdan D.

³²⁷ tīr-i āh-ı Emrī: tīġ u tīr-i Emrī D.

³²⁸ her şeb: gice D.

³²⁹ Muĥibbī Dīvānı, 3987. gazel, s. 850.

Gör ne reng itdi şehā gül-ber-i ḥandānuñ baña

2. Baḥr-ı ıŝıkuñdan kenāra gelmek āsāndur velī
Āŝinālık yok senüñle n'eyleyem ey meh-liķā
3. Ḥāk-i pāyuñ olalı 'uŝŝāķa toprak ķāzisi
Niçe kez toprak koyupdur başuma ḥükm-i ķazā
4. El uzadup zülfüñe söyledi sevdāsın gönül
Şimdi görseydüñ ne bend itdi o ķil [ü] ķāl aña
5. Ger seni sevmez **Muḥibbī**dirse a' dā ğam degül
Zāhir ü bāḥın muḥibbünüñdür hele ol mübtelā

[140]³³⁰

Ġazel-i Muḥibbī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ḳatlüme ğamzeñ ḥaṭuñdan ḥüccet ibrāz eyledi
Dōstum cellād-ı çeŝmüñ aña iĝmāz eyledi
2. Atılır üstüme ğamzeñ cānuma işler geçer
Ortamuzda mācerāyı hep o ğammāz eyledi
3. Būselikden bī-nevā 'uŝŝāķa taķsīm itmeyüp
Dün gice mey meclisinde yine ŝehbāz eyledi
4. Ḥaṭṭuñ esrārıyla gönülüm gördi çün ḥayrān u zār
Kākülün müŝĝinünün sevdāsı hem-rāz eyledi

³³⁰ Bu gazel Muḥibbī Dīvānı'nda yoktur.

5. Şimdi vaşşāfuñ ola şanma **Muhibbī** bendeñi
Medhūñe ey pādişāhum çoğdan āğāz eyledi

[141]³³¹

Ġazel-i Bākī

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn

1. Başlar kesilür zülfi perişānuñ ucından
Çanlar dökilür hañçer-i³³² bürrānuñ ucından

2. Peykān-ı belā cānuma işler geçer oldı
Ey kaşları yā nāvek-i müjgānuñ ucından

[27a]

3. Dil çarbin urur çalbe firākuñdan dem-ā-dem
Çan ağlasa zaħmum n'ola peykānuñ ucından
4. Yüz sürmek umar pāyüñe üftādeler ammā
Nevbet mi deger kimseye dāmānuñ ucından

5. Murğ-ı dil-i **Bākī**yi görüñ fāhteāsā
Efgān ider serv-i ħirāmānuñ ucından

[142]³³³

Ġazel-i Rūhī

Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn

1. Rāh-ı aşk-ı yārda cismüm ğubār itsem gerek
Bu çariğ ile nite geşt ü güzār itsem gerek

³³¹ Bākī Dīvānı, 356. gazel, s. 232.

³³² hañçer: ğamze D.

³³³ Bu gazel Bağdatlı Rūhī Dīvānı'nda yoktur.

2. Bāgbān-ı gülşen-i ‘aşk oldum ey serv-i revān
Sīnem-i dāğ-ı ğamuñla lāle-zār itsem gerek
3. Çeşme-i sirişkūmi pāyine işār itdügüm
Ol boyı servi bu āl ile kenār itsem gerek
4. Sīnede dāğūñ senūñ bir yādīgāruñdur hemān
Pādişāhum ben anuñla iftiḥār itsem gerek
5. Ta‘ne-i aġyārdan kırtulmağ için **Rūḥiyā**
Rāh-ı ‘aşk içre gezüp terk-i diyār itsem gerek

[143]

Ġazel-i Rumūzī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ağlayup eşk-i revānum cūy-bār itsem gerek
Āh idüp derd ü derūnum āşikār itsem gerek
2. Yār derbān itmek istermiş raḳībi dōstlar
Ben bu derde düşmeyüp terk-i diyār itsem gerek
3. Ayağūñ tozın budur gözden geçirmekden ġaraž
Şīşe-i çeşmüm anuñla bir ġubār itsem gerek
4. Her kişi aşḥāb-ı devletden biriyle faḥr idüp
Ben senūñ kūyuñla cānā iftiḥār itsem gerek
5. Yine bir şāḥīn bağışlu Rūm ili şehbāzını

Ey **Rumūzī** avlayup tenhā şikār itsem gerek

[144]³³⁴

Ġazel-i Şemsī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Olmaduñ gitdüñ cihānda ħālūme āgāh sen
Şām-ı ħasretde³³⁵ ħoduñ ben bendeñi ey māh sen
 2. Gāh ' aşğ gāh şīven gāh nāz itme yiter³³⁶
' Ādet itme ' aşıķa cevır itmegi her gāh sen
 3. Yolına ħarc eyle yāruñ şaķlama cān naķdüñi
Tekyegāh-ı ħamda ey dil eyle³³⁷ şey 'u'llāh sen
- [27b]
4. Böyle istiğnā ile cevır eylemezdüñ dōstum
Ĥālını ' aşıķlaruñ bilseñ n'olayduñ³³⁸ āh sen
 5. Sāye gibi pāy-māl itmeñ efendi yol degül
N'ola **Şemsī** bendeñ³³⁹ olduysa cihāna şāh sen

[145]³⁴⁰

Ġazel-i Fiğānī

Mef' ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Abdāl-ı dil ki kendüyi zeyn itdi dāğ ile
Bāzār-ı ' aşķa cerre gelüpdür çerāğ ile

³³⁴Şemsī Paşa Dīvānı, 276. gazel, s. 506.

³³⁵ ħasretde: fūrķatde D.

³³⁶ Gāh ' işğ gāh şīven gāh nāz itme yiter: Gāh şīven gāh ' işğ gāh nāz itme bize D.

³³⁷ey dil eyle: cānā D.

³³⁸ N'olayduñ: n'olaydı D.

³³⁹ bendeñ: bende D.

³⁴⁰Fiğānī Dīvānı, 75. gazel, s.87.

2. Feryād-ı nālemüñ göge çıkardı her gice³⁴¹
Āhum yoluña varmasa yalın yarağ ile
3. Ferhād lāle görse idi Bī-sütünda
Şīrini seyre çıkdı şanurdı otağ ile
4. Bezm-i cihānda şu^ç le-i āhumla āsumān
Raqqāşa döndi kim döne yalın bıçağ ile
5. El virmedi bu sāki-i devrān **Figāniyā**
Bezm-i cihānda³⁴² yıkdı beni bir ayağ ile

[146]³⁴³

Ġazel-i Bāķī

Mefā^ç Ġlün Mefā^ç Ġlün Mefā^ç Ġlün Mefā^ç Ġlün

1. Nedür bu ħandeler bu^ç işveler bu nāz u istignā
Nedür bu şīvelerle cilveler³⁴⁴ bu kāmēt-i bālā
2. Nedür bu^ç ārız u ħadd ü nedür bu çeşm ü ebrūlar
Nedür bu ħāl-i^ç anber³⁴⁵ bu nedür bu ħabbetü's-sevdā
3. Nedür bu çīn çīn ü piç piç ü ħam-[be]-ħam kākül³⁴⁶
Nedür bu ħurralar bu ħalkā ħalkā zülf-i müşgāsā

³⁴¹ göge çıkardı her gice: göge agmazdı dün gice D.

³⁴² Bezm-i cihānda: Bezm-i belāda D.

³⁴³ Bāķī Divānı, 6. gazel, s. 75.

³⁴⁴ şīvelerle cilveler: cilveler bu şīveler D.

³⁴⁵ ç anber: Hindū D.

³⁴⁶ Nedür bu çīn çīn u piç piç ü ħam-[be]-ħam kākül: Nedür bu piç piç ü çīn çīn ü ħam-be-ħam kākül D.

4. Miyānuñ rişte-i cān mı gūmiş āyīne mi sīneñ
Bināgūşuñla mengūşuñ gül ile jāle mi cānā³⁴⁷
5. Vefā ummaz cefādan yüz çevürmez **Bāki**^c āşıkdur
Niyāz itmek yaraşur aña cānā saña istiğnā

[147]³⁴⁸

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Mübtelā-yı derd ü ğam bulsam melālüm söylerüm
Ehl-i hāle rāst gelsem ḥasb-i ḥālüm söylerüm
2. Qanda bir dīvāne görsem eylerüm ' arz-ı cünün
Hem-dem-i ehl-i kemāl olsa kemālüm söylerüm
3. Ger şikār aḥvālin aḥsa cem' olup şayyādlar
Şayda qābil olmayan vaḥşī ğazālüm söylerüm
4. İtmesün mi ol güneş benden felekde ' ar kim
Bulduğum yirde hemān başlar zevālüm söylerüm

[148]³⁴⁹

[29a] Ğazel-i Ḥayretī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ey diyen ḥālūñ nedür bī-çāre dil-berden cüdā
Bülbülūñ ḥāli n'ola dirsın gül-i terden cüdā
2. Zerreym kim āfitābumdan ayırdı rüzgār

³⁴⁷ jāle mi cāna: jāledür gūyā D.

³⁴⁸ Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁴⁹ Hayretī Dīvānı, 4. gazel

Bendeyem kim düşmişem dergâh-ı serverden cüdâ

3. Gözüme ‘ âlem karanu olsa tañ mı dōstlar
Merdüm-i çeşmüm olupdur dīde-i terden cüdâ
4. Hıdmetüñden bendeñi redd itme şāhum kııl kerem
Kānbere lāyık degüldür k’ola Haydardan cüdâ
5. Yer yüzünüñ ser-te-ser ‘ arz itseler serverligin
Hey ma‘ āza ’llāh gerekmez baña bu derden cüdâ
6. Eksük olmasun başumdan hāk-i pāyūñ bir nefes
Tāc-ı devletdür İlahī eyleme serden cüdâ
7. Tañ mı bu gün³⁵⁰ bende-i maqbūlüñ olsa **Hayretī**
Ehl-i diller görmemişdür devleti erden cüdâ

[149]³⁵¹

Gazel-i Şemsi

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Seyr ider gülşende gördüm mest bir garrâ güzel
Görmedi ‘ âlemde hergiz böyle bir garrâ güzel
2. Ol şanem şekli cihānda gelmemişken şūrete
Deyr-i dilde anı naķş itmiş idi naķķāş-ı ezel
3. Taş kesmek emr olunmadan dağı Ferhāda ben
Kūh-ı gamda hānkāh-ı ‘ aşka urmuşdum temel

³⁵⁰bu gün: bir gün D.

³⁵¹Bu gazel Şemsi Dīvānı’nda yoktur.

4. Ğarğa virdüm eşk-i çeşmümle raķībūñ kūyını
Kāfirī bünyāddur gelmez aña şudan ħalel
5. Sen ayağına yüzüñ sür sāķinūñ öp dāmenin
Her ne dirlerse disünler **Şemsiyā** gūş itme al

[150]

[Murabba-ı ‘İşreti]³⁵²

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

I

Cevr itmek için bendesine ol şeh-i ħübān
‘Azm-i sefer idüp qodı ben ħaste-i bī-cān
Çāk eyledi şabrum yaķasın pençe-i hicrān
Ten bunda vü cān anda gönül arada ħayrān

II

Qurtar beni bu derdden ey Qādir-i Muṭlaķ
Kār itdi ğam [u] ħasret-i cānān baña el-Ħaķ
Bī-cān ider āķır beni bu ğuşşa muħaķķaķ
Ten bunda vü cān anda gönül arada ħayrān

III

Hicrān ele mi ħāṭırımı itdi maĥzūn
Yandı yüregüm derd ile oldı cigerüm ħūn

[29b]Cān ise meşakķatde gönül ħāli diger-gūn

Ten bunda vü cān anda gönül arada ħayrān

IV

Çün ‘İşreti ol şāh-ı cihānum sefer itdi
Terk itdi beden mülkini rūḥum bile gitdi

³⁵² Bu şiirin başlığında “Ğazel-i ‘İşreti” yazmaktadır.

Kim gördi benüm hālümü yâ Rab kim işitdi
Ten bunda vü cân anda gönül arada hayrân

[151]³⁵³

Ġazel-i Necâtî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Diler iseñ ki dil-i haste yarasın göresin
Öliceğ s̄nemi hañçerle yarasın göresin
2. Dün gece taqmış idüñ zülfüñi boynuma didüm
Didi düşüñdür ola umma qarasin göresin
3. Zâhidâ ehl-i riyâ düzaḥîdür didigüme
Eger inanmaz iseñ uşta varasin göresin
4. Ey gönül cevr ü cefâdan bu kadar şâd olduñ
Vay eger zerre kadar mihr ü vefâsın göresin
5. Ger **Necâtî** kuluña kaḥr ile düşnâm idesin
Şevk ile şâm u seḥer luḥf-ı du' âsın göresin

[152]

Ġazel-i Re 'yî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Dâğlar ile s̄nemüñ şahnı gülistândur baña
Hañçerünüñ tâze zaḥmı derdi ḥandândur baña
2. Lâle vü gül gönülüm açmaz sebzde ey bâğbân

³⁵³ Necâtî Divânı, 400. gazel, s.388.

- Ol semen-bersüz cinân büstân-ı zindândur baña
3. Şol kadar hayretdeyem ‘aşkınla ey Leylî-ḥırâm
Kim gören hâlümi Mecnûn gibi hayrândur baña
4. Şol elif kim sîneme çekdüm kıddüñ şevk ile
Hem nihâli tâze hem serv-i ḥırâmândur baña
5. Ka‘ be-i kuyum tavâfından şafâsı yok dimiş
Merve haqqıyçün gümânı dost bühtândur baña
6. Tîrüne cân karşı çıkdı çoqdan [ey] kaşı kemân
Rûḥ maḥfî olan bedende şimdi bî-gânedür baña³⁵⁴ *
7. Bağrumı büryân kıl ey dil âteş-i ‘aşk ile kim
Bu gice derd ü belâ vü ğuşşa mihmândur baña
8. Şâh-ı ‘aşkum tahtgâhum künc-i miḥnet olalı
Re‘yiyâ derd ü belâ vü ğuşşa mihmândur baña

[153]

[30a] **Ġazel-i Bâkî**

Mef‘ülü Mefâ‘îlün Mef‘ülü Mefâ‘îlün

1. Şeb-nem gibi saçılsun koñ eşk-i firāvânum
Güller gibi açılsun tek ğonca-i ḥandânum
2. Ben âb-ı revân itmek cân üzre gözüm yaşın
Tek meyl-i kenâr itsün ol serv-i ḥırâmânum

³⁵⁴ Vezin tutarsız.

3. Cām-ı mey-i ‘ışretdür ‘aşkuñda dil-i pür-ḥūn
Şem‘ -i şeb-i vuşlatdur dāğ-ı dil-i sūzānum
4. Nāz uyḥusına varmış ‘ālemden olup fāriğ
Ādem mi görür şimdi ol nergis-i³⁵⁵ mestānum
5. Sen gül gibi gülşende güllerle³⁵⁶ açılmağda
İñler kafes-i tende murğ-ı dil-i nālānum
6. Döksün güher-i eşki **Bākī** reh-i ‘aşkuñda³⁵⁷
Maḥşül-i dil ü dīde hep yoluña sulṭānum

[154]³⁵⁸

Ġazel-i Yaḥyā

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ey ecel alma bu gün cānını ben bimāruñ
Bir iki gün çekeyin bār-ı cefāsın yāruñ
2. Şevḳ ile gün yüzüñi gören ölürmiş şanemā
Gel e Allāhı seversen göreyin dīdāruñ
3. Ağzuñ ikrārı ile buse kenār idemezüz
Dehenüñ gibi efendi³⁵⁹ yoğ imiş ikrāruñ
4. Sensüz ey ḥūr-şıfat baña cehennem³⁶⁰ gibidür

³⁵⁵nergis-i: gözleri D.

³⁵⁶güllerle: gülmekte D.

³⁵⁷‘aşkuñda: küyuñda D.

³⁵⁸Taşlıcalı Yaḥyā Dīvānı, 216. gazel, s. 424.

³⁵⁹efendi: efendüm D.

Öleyin görmeyeyin güllerini gülzāruñ

5. Bu yaluñ yüzlülerüñ şevki³⁶¹ ile ey **Yahyā**
Süz ile odlara yaqdı bizi āh u zāruñ³⁶²

[155]³⁶³

Ġazel-i İshāk

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Fürqate düşdi gönül derd ü belāya cān virür
Cānına kār itdi gurbet āşināya cān virür
2. Raḥmet ol āşüfte vü şeydāya kim dildārdan
Bir göz uciyla ırakdan merḥabāya cān virür
3. Būse men' itme nigārā 'āşık-ı dil-ḥasteden
Luṭf u ṭab' olan³⁶⁴ güzeller mübtelāya cān virür
4. 'Āşık-ı şādık sevincinden ölür sögse nigār
İ' tiḳādı pāk olan güzeller mübtelāya cān virür³⁶⁵
5. Tevbe itdüm dir imiş **İshāk** dil-ber sevmeden³⁶⁶
Hāy inanmañ tañrı ḥaḳḳı Muştafāya cān virür

[156]³⁶⁷

³⁶⁰bana cehennem: nār-ı cehennem D.

³⁶¹yaluñ yüzlülerüñ şevki: güneş yüzlülerüñ vaşfi D

³⁶²Süz ile odlara yaqdı bizi āh u zāruñ: Odlara yaqdı bizi süzeñ ile eş' āruñ D.

³⁶³Üsküplü İshāk Çelebi Dīvānı, 33. gazel, s. 154.

³⁶⁴olan: ehli D.

³⁶⁵güzeller mübtelāya cān virür: kişi du' āya cān virür D. (Vezin tutarsız.)

³⁶⁶sevmeden: sevmege D.

³⁶⁷Başlık ve mahlas olmadığı için bu muhammesin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Mef' ūlū Mefā' īlūn Mef' ūlū Mefā' īlūn

I

[30b]Bildüñ mi [bu] ' âlemde cānā neye ' aşk olsun

' Uşşāka vefā eyler cānāneye ' aşk olsun

Āteş gibi gül yaqdı kâşāneye ' aşk olsun

Eyyām-ı bahār irdi mey-ḥāneye ' aşk olsun

Gül gibi güler yüzlü peymāneye ' aşk olsun

II

İrmek dileseñ ' aşık vaşl-ı ruḥ-ı cānāna

Pervāne gibi qalma cehd eyle dil ü cāna

' Āşık aña dırlar kim ' aşk āteşine yana

Ol kimse dürür şādık kâdir ola bürhāna

Yanmaqda benüm rûḥum pervāneye ' aşk olsun

III

Çün şem' gibi sākī şalındı bu meclisde

Qalmanı göñül çünkim alındı bu meclisde

Gönlüme didüm bende qalındı bu meclisde

Ālāt-ı tarab güli çalındı bu meclisde

Her sāza qulaq dutdum ammā neye ' aşk olsun

IV

Erkân-ı tariqında fāyık çok olur lîkin

Qavlinde durur ḥikmet şādık çok olur lîkin

Bürhān gerek zāhir ḥāzık çok olur lîkin

Gülzār-ı maḥabbetde ' aşık [çok] olur lîkin

Bülbül gibi āşüfte dīvāneye ' aşk olsun

V

Bu gülşen-i zībāya seyrān iderek geldüm

Fırqat odına cānum büryān iderek geldüm

Derd-i dilüme şāhum dermān iderek geldüm

Sahrâ-yı melâmetde efgân iderek geldüm
Şehrinde kıomazlarsa virâneye ‘aşk olsun

[157]³⁶⁸

Ġazel-i Nesîmî

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ey gönül [ol] bî-vücûddan cân umarsın ne ‘aceb
Bî-keremden luğf ile ihsân umarsın ne ‘aceb
2. Bî-başardan ma‘nî-i şevk-i kemâl-i ma‘rifet
Bî-ğaberden şoğbet-i ‘irfân umarsın ne ‘aceb
3. Bî-şerî‘ atler ne bilsün enbiyânuñ sırrını
Bî-ṭarîkatden reh-i erkân umarsın ne ‘aceb
4. Her kıayanuñ la‘li olmaz her denizüñ güheri
Her şadefteñ lü’lü-i mercân umarsın ne ‘aceb

[31a]

5. Çün ‘azâzîl ahsen-i taqvîme baş indirmedi
Anda sırrı Ka‘be-i ħannân umarsın ne ‘aceb
6. Dîv-i nâ-mağrem ki duymaz ism-i a‘zamdan ħaber
Ehrimenden rağmet-i Rağmân umarsın ne ‘aceb
7. Hiçmiş zühdi vü zerki zâhidüñ efsânesi
Şol fağihden ma‘nî-i Kıur‘ân umarsın ne ‘aceb
8. Umma her kıalbi zağaldan ‘âşıküñ esrârını

³⁶⁸ Bu gazel Nesîmî Dîvânı’nda yoktur.

Kāfirūñ gönlinde sen ĩmān umarsın ne ʿ aceb

9. Ey Nesīmībī-vefādanumma gel resm-i vefā
Bī-vefādan ʿ ahd ile peymān umarsın ne ʿ aceb

[158]³⁶⁹

Ġazel-i Nesīmī

Mefāʿilün Mefāʿilün Feʿülün

1. Gel ey dil-ber ki ħüsnüñ aya düşmiş
Yüzüñ görmiş güneş sevdāya düşmiş
2. Çü bŭ-yı zŭlfünŭñ³⁷⁰ āfāķı dutdı
Meger ʿ anber ŷaķuñ saĥrāya düşmiş
3. Ben ol vāʿ iz sözinden ķorķmazam kim
Ki imrŭzı anuñ³⁷¹ ferdāya düşmiş
4. Gözüñden fitne yayılmış³⁷² cihāna
Anuñçün kim³⁷³ cihān ğavġāya düşmiş
5. Nesīmīñüñgözi yaşı³⁷⁴ ğamından
Aķar³⁷⁵ her ķaķresi deryāya düşmiş

[159]³⁷⁶

³⁶⁹ Nesīmī Dīvānı, 210. gazel, 440.

³⁷⁰Çü bŭ-yı zŭlfünŭn: Dŭ zŭlfüñ ķoġusı D.

³⁷¹ anuñ: ķoyup D.

³⁷²yayılmış: yayıldı D.

³⁷³kim: bu D.

³⁷⁴yaşı: yāruñ D.

³⁷⁵ aķar: aķup D.

³⁷⁶ Nesīmī Dīvānı, 312. gazel, s. 570.

Ġazel-i Nesīmī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Cānumı yandurđı ' aşkuñ³⁷⁷ ey nigārum qāndasan³⁷⁸
Gözlerüm nūrı iki ' ālemde varum³⁷⁹ qāndasan
2. Bağrumı qan eyledi acı firākuñ gel yetiş³⁸⁰
Ey leb-i la' l gül³⁸¹ şarāb-ı hoş-güvārum qāndasan
3. Firqatūñ derdi beni gör kim ne Mecnūn³⁸² eyledi
Ey gözüm nergis-i çeşm-i³⁸³ gül-^c izārum qāndasan
4. Şabrumı yağmaladı şevkuñ qarārum qalması
Ey benüm ārāmum ey şabr u qarārum qāndasan
5. Eyledi ' aşkuñ beni qalkān³⁸⁴ melāmet tīrine
Ey gözi qaşı bölüklü şehr-i yārum qāndasın
6. Tā yüzün şem^c inden ırağ olmuşam pervāne tek
Yanarum leyl ü nehār ey nūr-ı nūrum qāndasan
7. Hicrūñ oqı deldi bu ' aşkuñla³⁸⁵ yanan bağrumı
Şūret ü ma^c nīde ey çābük-süvārum qāndasan

[31b]

8. ' Aşkuñ cennāt-ı ' Adni çün cemālūñ vaşfidur³⁸⁶

³⁷⁷ ' aşkuñ: şevkuñ D.

³⁷⁸ Qāndasın: qāndasan D. (Diğer dizelerde de “qāndasan” yerine “qāndasan” kullanılmıştır.

³⁷⁹ varum: yārum D.

³⁸⁰ yetiş: iriş D.

³⁸¹ Ey leb-i la' l gül: Ey lebün vaşlı D.

³⁸² derdi beni gör kim ne Mecnūn: hārı beni gör kim ne mecrūh D.

³⁸³ gözüm nergis-i çeşm-i: gözi nergis-i hābīb-i D.

³⁸⁴ qalkān: qalqān D.

³⁸⁵ Hicrūñ oqı deldi bu ' aşkuñla: Deldi hicrānın oqu ' işkuñda D.

Ey şarāb-ı Kevşerüm gitmez humārum kıandasān

9. Yār için her gūşede biñ dīv olur düşmen baña

Ey sevād-ı a^ç zam muhkem hişārum kıandasān

10. Zūlfüne virmiş ezelden³⁸⁷ Hāķ emānet sırrını

Ey emānetdār emīn-i Kird-i gārum kıandasān

11. Ey³⁸⁸ Nesīmīdür bu gün eyyām-ı ^ç aşķuñ rehberi³⁸⁹

Ey şeker-leb yār-i Şirīn pādişāhum³⁹⁰ kıandasān

[160]³⁹¹

Ġazel-i Nesīmī

Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilün

1. Şüretüñ nāķşını yazdı didi Rabbü'l-^ç ālemīn

Hāzihī cennāti ^ç adnin fedhulūhā hālidīn

2. Gözüñe ve'n-necm yazdı ķaşuña ve'n-nāzi^ç āt

Alnuña nūr-ı³⁹² mina'llāh görünür ^ç ayne'l-yaķīn

3. Āyet-i Tūbā gelüpdür serv-i ķaddüñ hāķķına

Yüzüñe ve's-ş-şems geldi şaķuña hāblü'l-metīn

4. Şānuña el-ķamdü-li'llāh geldi Hāķdan nitekim

Leblerüñ yādına münzel oldu min ma^ç īn ma^ç īn

³⁸⁶ vaşfidur: vaşlıdur D.

³⁸⁷ ezelden: ezelde D.

³⁸⁸ Ey: Çün D.

³⁸⁹ rehberi: Hüsrevi D.

³⁹⁰ pādişāhum: rüzigārum D.

³⁹¹ Nesīmī Dīvānı, 350. gazel, s. 620.

³⁹² nūr-ı: naşrun D.

5. Kāf u nūndan her ne kim geldi vücūduñ³⁹³ zübdesi
Şābit oldu kim sen olduñ maḥşulāt-ı mā' -i t̄in³⁹⁴
6. Lā-şek oldu çün cemālūñ³⁹⁵ kıblegāhı 'āşıkuñ
Üscūdū emr oldu Hāqdan kılmayan oldu la' in
7. Ey Nesīmī³⁹⁶ çün işitdūñ³⁹⁶ bu 'Uṭārid nazmını
Nāmesin çāk itdi ol dem oda şaldı defterin

[161]³⁹⁷

Ġazel-i Nesīmī

Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn

1. Dünye çün murdārmış³⁹⁸ igren gönül murdārdan
Gül degül dünyā tikendür ne umarsan ḥārdan
2. Dünyede bir yār vefā[lı] kimse çün bulmuş degül
Fāriğ ol bārī ne ḥāşıl şol vefāsuz yārdan
3. Dünye bir cīfe durur³⁹⁹ [çün] t̄alibleri adı kilāb
Neçe bir dünyā ḳovarsan geç bu t̄iz-bāzārdan
4. Rūz [u] şeb dünyāya meyl idince düşmişsen deni⁴⁰⁰
İrmedi ma' şūḳa 'āşıḳ geçmeyince 'ārdan

³⁹³ vücūduñ: vücūda D.

³⁹⁴ maḥşulāt mā' -i t̄in: ḥāşıl-ı çarḥ u zemīn D.

³⁹⁵ cemālūñ: sen olduñ D.

³⁹⁶ İşitdūñ: işitdi D.

³⁹⁷ Nesīmī Divānı, 300. gazel, s.554.

³⁹⁸ murdārmış: murdārdur D.

³⁹⁹ Dünye bir cīfe durur: Cīfe durur dünye D.

⁴⁰⁰ Rūz [u] şeb dünyāya meyl idince düşmişsen deni: Dün ü gündüz nām u neng ardınca düşmüşsen müdām D.

5. Āh̄iret yārından iste her ne maq̄şūduñ ki var
Dünyenüñ miq̄dārı yoq̄dur geç bu bī-miq̄dārdan

6. Müdde'î cev̄r ü cefāsın h̄adden aşırđı velī
Yār eger yārı kılırsa ğam degül aġyārdan

[32a]

7. Çün Nesīmī zāhidūñ h̄ālını bildi kim nedür
Meyden ikrāh eylemez ğāfil degül h̄ammārdan

[162]⁴⁰¹

Ġazel-i Nesīmī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ehl-i ĩmān işlerin şol⁴⁰² demde inkār itdiler
Çün Hüseynīni Haleb şehrinde ber-dār itdiler
2. Seyyide cev̄r eyleyüp zūlm ile Hāq̄kı başdılar
Aḥsen-i takvīme gör sen⁴⁰³ neçe inkār itdiler
3. Kādīlar fetvā virüp Hāq̄ sözi⁴⁰⁴ bāḫıl didiler
Küfr idüp⁴⁰⁵ ĩmāna gelmez gelmege 'ār itdiler
4. Bileyüp bıçaqların çün tenüme qaşđ itdiler⁴⁰⁶
Şaġ iken ben za' ĩfi⁴⁰⁷ gör neçe bīmār itdiler

⁴⁰¹ Nesīmī Dīvānı, 156. gazel, s. 376.

⁴⁰² işlerin şol: ısları ol D.

⁴⁰³ sen: kim D.

⁴⁰⁴ virüp Hāq̄ sözi: verüben Hāq̄ka D.

⁴⁰⁵ idüp: olup D.

⁴⁰⁶ tenüme qaşđ itdiler: kıydılar bu tenüme D.

⁴⁰⁷ za' ĩfi: miskini D.

5. Yüzdiler hançer ile etüm üzere derümi⁴⁰⁸
Yas idüp gökde melekler cümlesin⁴⁰⁹ zâr itdiler
6. Hağ baña söyle diyü emr itdi ben [de] söyledüm
Sözlerüm⁴¹⁰ dâstân idüp ‘âlemde tekrâr itdiler
7. Ey Nesîmîvâşıl olduñ Hâlık-ı Raḥmâna sen
Cennetü’l-me’vâyı bulduñ yirüñ[i] gülzâr itdiler

[163]⁴¹¹

Ġazel-i Nesîmî

Mefâ’îlün Mefâ’îlün Fe’ûlün

1. Yüzüñ Muşḥafdur ey ref’ -i muṭahhar⁴¹²
Te’âlâ şânühü Allāhu ekber
2. Sekiz ḳapusıdur⁴¹³ cennât-i ‘Adnüñ
Ḳaşuñla kirpigüñ zülfüñ mu’ anber
3. Elem neşrâḥ şaçuñ ve’ş-şems alnuñ⁴¹⁴
Boyuñ Tûbâ lebüñdür âb-ı Kevşer
4. ‘İyân oldı lebüñ ‘aynında ol şu
Ki ğarḳ oldı cihân baḫrında yek-ser
5. Tenüñ ṭininden oldı ḫalk ervâḫ

⁴⁰⁸ hançer ile etüm üzere derümi: çıkardılar çün kim Nesîmînüñ tenin D.

⁴⁰⁹ cümlesin: cümlesi D.

⁴¹⁰ Sözlerüm: Sözümi D.

⁴¹¹ Nesîmî Divanı, 72. gazel s. 268.

⁴¹² ref’ -i muṭahhar: ruḫ-ı muşavver D.

⁴¹³ Sekiz ḳapusıdur: Sekiz ḳapusı var D.

⁴¹⁴ alnuñ: yüzüñ D.

Te'ālā'llāh zihī pākīze-cevher⁴¹⁵

6. Sücüd eyler ruḥuñ⁴¹⁶ zülfüñ katında
Ay ile encüm ü ḥurşid-i ḥāver

7. Rumūzın bilmeyen beytü'l-ḥarāmuñ
Ne bilsün kim nedür mihrāb u minber

8. Felek ḥüsnünde ḥayrāndur melek māt
Ne deryāsan ne ma' densen ne gevher

9. Meger şem' -i tecellidür cemālūñ
[Ki] nūruñdan cihān oldı münevver

[32b]

10. Ser-ā-ser nūr-ı muṭlaḳdur vücūduñ
Ne māhiyyetsin ey zāt-ı muṭahhar

11. Nesīmīnūñ sözi Ḥaḳdur Ḥaḳı bil
Ki Ḥaḳdur kim anuñ dilinde söyler

[164]⁴¹⁷

Ġazel-i Nesīmī

Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün

1. Ey nāfe-i Çin şaçuñ siyāhı
Ḥüsnüñ [delü] kıldı mihr ü māhı
2. Şaḳḳü'l-kamer ile istivādan

⁴¹⁵cevher: gevher D.

⁴¹⁶ruḥuñ: ruh u D.

⁴¹⁷Nesīmī Dīvānı, 421. gazel, s. 709.

Şem^c 418 eyle bu sırrımı ke-mâ-hî

3. Mişli vü nazîri yokdur anuñ

Vaşfında ne söyleyem İlähî

4. Şol başa ki tâc-ı devlet indi

N'eyler kameri n'ider külâhı

5. Sulţândur iki cihânda ol kim

Fazl eyledi anı⁴¹⁹ püşt ü penâhı⁴²⁰

6. Ey 'aşka günâh diyen günâhkâr

Terk eylemezem ben ol günâhı

7. Mağv oldı Nesîmî^c aşk içinde

Deryâ-yı muhîta düşdi mâhî

[165]⁴²¹

Ġazel-i Nesîmî

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün

1. El-minnetüli'llâh ki bu gün yârümi buldum

Gönlümde duran dil-ber ü dildârumı buldum

2. Degmez baña bir pula cihân dirliğı kim ben

Niçün kim güzel sikkeli dînârumı buldum⁴²²

⁴¹⁸ Şem^c: Şerh D.

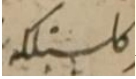
⁴¹⁹ Fazl eyledi anı: Hâk oldu anuñ D.

⁴²⁰ Vezin tutarsız.

⁴²¹ Bu gazel Nesîmî Dîvânı'nda yoktur.

⁴²² Vezin tutarsız.

3. Toprakda iken Zühre baña müşteri oldu

Dellâleçikar bāzărımı buldum

4. Ğamdan yenemezem ğam ne kadar ğam olursa

Şadiliğe çün ğamğam-ı güvārımı buldum

5. Firdevse beni da‘ vet iden zāhide sille

Şu dikene göz degmege gülzārımı buldum

6. Çün Yūsuf berīdür ki saña ğul yazıla⁴²³

Mısrında lebün teng-şeker yārümi buldum

7. Bahtum güneşi toĝdı uyuĝudan uyandı

Ma‘ nāsı bu kim devlet-i bayram[um] buldum

8. Nā-maħrem[e] fāş eylemezem rāzımı çünkim

Maħbüb-ı emīn maħzen-i esrārımı buldum

[33a]

9. Bağdāda gel ey fāşid ilet şu ħaberi kim

Şol şöĝbet iden dil-ber-i ‘ ayyārımı buldum

10. Manşūr gibi benden eger çıkdı Ene’l-Ĥaĝ

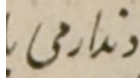
Ey ħ‘āce ‘ iĝāb eyleme uş dārımı buldum

11. Cānı n’iderüm n’eylerüm āħir bu cihānı

Çün tefriķasuz yār-ı vefādārımı buldum

12. Ey Mūsi eger yüzine müştāķ isen anuñ

⁴²³Vezin tutarsız.

Gör sende seni şöyle kim buldum

13. Virdi saçınıñ güftârına ĩmānı Nesīmī⁴²⁴

Ey hırķa giyen ben dağı zünnârumı buldum

[166]⁴²⁵

Ġazel-i Nesīmī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ey yüzüñ seb' a'l-meşānī nezzele'l-Furķān budur
Nūr-ı⁴²⁶ muṭlaķ Ḥaķ kelāmı ķāf ve'l-Ḳur'ān budur
2. Ol ḥayāt ābı ki buldı Ḥızr [anı] zūlmetde uş
Bulmuşam la' lündeñ ābı⁴²⁷ çeşme-i ḥayvān budur
3. Söylemek vaķtinde şirīn leblerüñden cān yaķar
Āferīn şol cāna ey cānāferīn bürhān budur
4. Ey irem gülzārı yüzüñ ve dudadıñ selsebil
'Āşıķuñ Rıđvānı sensen ravza-yı Rıđvān budur
5. Ger disem Ḥaķsan nigārā ğuşşadan İblīs erür
Ver disem insān bu şıĝmaz 'aķla kim insān budur
6. Ey kılan tevḥīd ü ĩmān küfr ü şirkin adını
Gel bu zībā-şürete kıl secde kim ĩmān budur

⁴²⁴Vezin tutarsız.

⁴²⁵Nesīmī Dīvānı, 138. gazel, s.352.

⁴²⁶Nūr-ı: Vaḥy-i D.

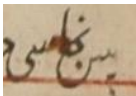
⁴²⁷la' lündeñ ābı: la' lündeñ ya' nı D.

7. Dil-berüñ yolında ҡurbān ol fedā ҡıl cānuñı
Ey beķāsuz cān-ı ‘āşık cāvidānī cān budur
8. Gözlerüñ Allāhu nūr āyetin tefsir ider
Ey bu ma‘niden ħabersüz şüret-i raĥmān budur
9. Aĥsen-i taķvīme inkār eyler imānsız faķīh
Şol ‘azāzilüñ ki adın Ħaķ didi şeytān budur
10. ‘Āşıķuñ başıyla oynar şol nigāruñ çevgānı⁴²⁸
‘ĀşıkNesīmī ol meydāna gel kim topla meydān budur⁴²⁹

[167]⁴³⁰

Ġazel-i Nesīmī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Cān u dilden sevmeyen sen şāhı dilşād olmasun
Olmayan ‘aşķuñ esiri ğamdan āzād olmasun
2. Ter lebi Şirīn dimesün ey melāĥat serveri
cān [u] dil ‘aşķuñdan Ferĥād olmasun

[33b]

3. Şoĥbet-i zevķ-i şafā şānuñla bulur revnaķı
Senden ayru ‘işretā ‘ālemde niyāz olmasun

⁴²⁸ Nesīmī Dīvānı’ndaki makta‘ beyti mecmuadaki makta‘ beytinden farklıdır ve şöyledir:

Gel Nesīmīnün elinden bādeyi nüş eyle kim
Lā-yezālī ‘işret oldur ğuşşasız devrān budur

⁴²⁹ Vezin tutarsız.

⁴³⁰ Bu gazel Nesīmī Dīvānı’nda yoktur.

4. Kim ki hüsnuñde bāzār itmedi yüz biñ cān ile
Tā ebed hüsnuñden anuñ hiç bāzārı olmasun
5. Bağrumı toğrar firākuñ hārı ey cennet güli
Nev-bahār olsun gül olsun arada hār olmasun
6. Doğrudur yāruñ bili doğru kıramaz yarasın
Her ki doğru yürür anuñ yiri hār olmasun
7. Ey Nesīmī kılma yāruñ sırrını ağıyāra faş
Tā ki yār olsun bu sırra maḥrem ağıyār olmasun

[168]⁴³¹

Ġazel-i Nesīmī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Yanaram 'aşkuñdan aḫar gözlerümden yaşlar
Ḥasretüñ⁴³² derdi çıkardı yüregümde başlar
2. Müdde' i ta' n eyleyüp başuma ḫaḫar 'aşkuñı
Şınuğa vācib degüldür bunca⁴³³ atmaḫ daşlar
3. [Şöyle] yanar cigerümde⁴³⁴ ey şanem 'aşkuñ odı
Şu' lesinden tıtuşupdur⁴³⁵ hem ḫuru hem yaşlar
4. Ḥaste olalı gönül 'aşkuñdan ey cān pāresi
İçerem ğam maḫbaḫından dürlü dürlü aşlar

⁴³¹ Nesīmī Divānı, 91. gazel, s. 291.

⁴³² Ḥasretüñ: FirḫātüñD.

⁴³³ bunca: munca D.

⁴³⁴ cigerümde: yüregümde D.

⁴³⁵ Şu' lesinden tıtuşupdur: Kim tıtuşmuş şu' lesinden D.

5. Zülfüne⁴³⁶ tolaşdı gönlüm bilmedi âşüfte kim
Zülfün ucından ne çok çok yile vardı başlar
6. Ğamdan inceldi bu gönlüm⁴³⁷ oldu yeni ay gibi⁴³⁸
Gözlerüme tüş olalı şol hilālî kaçlar
7. Olmuşam derdi firāk ile⁴³⁹ za^c if şol hadde kim
[Kim] getirmezler hayāle nakşumı⁴⁴⁰ nakķāşlar
8. Tākatüm tāk oldu va'llāh geçdi ^c ömrüm [āh ile]
Derdüme dermān ne dersiz n'eyleyem yoldaşlar⁴⁴¹
9. Öldi ^c ışkuñdan Nesīmī^c uşda dünyādan gider
Sen murād ile cihānda қal yaşağıl yaşlar

[169]⁴⁴²

Ğazel-i Nesīmī

Fā^c ilātün Fā^c ilātün Fā^c ilātün Fā^c ilün

1. Sen baña⁴⁴³ dil-ber yetersen özgeler yār olmasun
Yār bir olur ikki [olmaz ikki] zinhār olmasın
2. Bağrumı doğrar firākuñ hārı ey cennet güli
Nev-bahār olsun gül olsun arada hār olmasun

⁴³⁶ Zülfüne: Zülfünde D.

⁴³⁷ bu gönlüm: vücudum D.

⁴³⁸ gibi: kimi D.

⁴³⁹ firāk ile: firākuñla D.

⁴⁴⁰ nakşumı: nakşunı D.

⁴⁴¹ Bu beyit Nesīmī Dīvānı'nda yoktur.

⁴⁴² Nesīmī Dīvānı, 327. gazel, s. 594.

⁴⁴³ baña: maña D.

3. Doğrudur yāruñ yolu doğru kayurmaz yārdan
Her⁴⁴⁴ ki doğru yol varur anuñ yiri dār olmasun

[34a]

4. Zülfünüñ dārında ey şāh⁴⁴⁵ aşılan Manşūr imiş⁴⁴⁶
Her⁴⁴⁷ ki Manşūr olmadı zülfünde ber-dār olmasun

5. Yapıcı Hāḡdur ḡarābı Hāḡ yapar ma' mūr ider
Hāḡ yapup ma' mūr olana⁴⁴⁸ mi' mār olmasun

6. Her⁴⁴⁹ ki didāruñdan özge nesne ister ya diler
Degsün anuñ maḡsadı ol⁴⁵⁰ ehl-i didār olmasun

7. Ey Nesīmī kılma yāruñ sırrını aḡyāra fāş
Tā ki yār olsun bu sırra maḡrem aḡyār olmasun

[170]⁴⁵¹

Ġazel-i Nesīmī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ey baña nā-ḡaḡ diyenler bu vücūdum oldı Hāḡ
Kā'inātuñ içre bize gösterür envār-ı Hāḡ
2. Uşta Furḡān uşta İncil uşta Tevrat [u] Zebūr
İşbu vechüñ şānında efnān-ı fermān-ı Hāḡ⁴⁵² *

⁴⁴⁴ Her: Kim D.

⁴⁴⁵ şāh: cān D.

⁴⁴⁶ imiş: idi D.

⁴⁴⁷ Her: Kim D.

⁴⁴⁸ Hāḡ yapup ma' mūr olana: Ol yapan ma' mūra ayruḡ kimse D.

⁴⁴⁹ Her ki: Kim ki D.

⁴⁵⁰ Degsün anuñ maḡsadı ol: Yetmesün anuñ murādı D.

⁴⁵¹ Bu gazel Nesīmī Dīvānı'nda yoktur.

3. Şūfī inkār itme gel vech-i insān şūrete⁴⁵³
Ey kelāmu'llāha münkir secde kıl insānda Hāḡ
4. Şūretüñ innā fetaḡnā ḡāfū'l-Furḡān yüzün
Cümle āsmānuñ ḡurūfın gösterür zātında Hāḡ
5. Ey Nesīmī kıılma inkār veche ḡübān şūrete
Cümle Ma' nī kāmīl oldı ḡudret-i rabbāni Hāḡ

[171]⁴⁵⁴

Ġazel-i Nesīmī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Bulmadum ey dil nice 'ālemde bir yār istedüm
'Ahdine kıılır vefā bir ḡođrı dil-dār istedüm
2. Ey gül-i bāğ-ı leḡāfet bülbül-i şeydā gibi
Görmedüm bir gül dikensüz anca gülzār istedüm
3. Bu yıkılmış ḡöñlümüñ şehri ni ma' mūr itmege
Senden özge bulmadum 'ālemde mi' mār istedüm
4. Şimdi şehri içre güzeller sevmek oldı şan' atum
Bundan özge bulmadum 'ālemde bir kār istedüm
5. Her kimi sevsem baña yār ol disem ađyār olur
Ey Nesīmī bulmadum 'ālemde bir yār istedüm

⁴⁵² Vezin tutarsız.

⁴⁵³ Vezin tutarsız.

⁴⁵⁴ Bu gazel Nesīmī Dīvānı'nda yoktur.

[172]⁴⁵⁵**Ġazel-i Ĥayretī***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Çok zamāndur ĥastesidür dōstlar cān Aĥmedüñ
Emsem olurdu lebin derdüme dermān Aĥmedüñ
2. Hey Muĥammed ümmeti bi'llāhi mü'minler midür
Küfr-i zülfin bilmeyenler dīn ü imān Aĥmedüñ

[34b]

3. Nice 'aşık olmasun zāhidle şūfī yüzüne⁴⁵⁶
Yüzini görse olur kāfir müselmān Aĥmedüñ
4. Ma' n'ī-i tefsīr-i ĥüsünü[den] yazılsa bir varak
Şıĝmaya 'ālem tolu olursa dīvān Aĥmedüñ
5. Mezheb-i 'aşk içre ümmetden degüldür **Ĥayretī**
Ka'be-i kūyında ĥurbān itmeyen cān Aĥmedüñ

[173]⁴⁵⁷**Ġazel-i Ĥayretī***Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün*

1. 'Aceb serv-i ĥırāmāndur ĥad-i bālāsı Maĥmūd uñ⁴⁵⁸
İrişmiş mīve-i cāndur lebi ĥurmāsı Maĥmūduñ
2. Ya tāk-ı ĥaşr-ı cennetdür yaĥod andan 'alāmetdür
Begüm yā rā-yı raĥmetdür ĥaşı tuĝrāsı Maĥmūduñ

⁴⁵⁵Hayretī Dīvānı, 231. gazel⁴⁵⁶zāhidle şūfī yüzüne: şūfī cemāli nūrına D.⁴⁵⁷Hayretī Dīvānı, 235. gazel⁴⁵⁸Maĥmūduñ: İshākuñ D. (diĝer beyitlerde de aynıdır.)

3. Ya bir alıcı laçindür ya yağmacı Moğolçindür
Kıyar ʿuṣṣāka bī-dīndür yüzi⁴⁵⁹ şehlāsı Maḥmūduñ
4. Ya raʿ nā verd-i aḥmerdür ya nāzük lāle-i terdür
Yaḥod⁴⁶⁰ mäh-ı münevverdür ruḥ-ı zībāsı Maḥmūduñ
5. Yine ey **Ḥayretī** n'itdi beni mecnūn-ı dil⁴⁶¹ itdi
Düşürdi tağlara gitdi saçı Leylāsı⁴⁶² Maḥmūduñ

[174]⁴⁶³

Ġazel-i Ḥayretī

Feʿilātün Meḥāʿilün Feʿilün

1. İçelüm içelüm müdām içelüm
Hiç ayılmayalum müdām içelüm
2. Niçe bir yiyelüm zamāne ğamın
Durmayalum ʿaleʿd-devām içelüm
3. Var müşelles saña ḥalāl olsun
Şūfi қо biz mey-i ḥarām içelüm
4. Bize çig pişmiş anmañuz ʿaraķı
Puḥteyüz biz şarāb-ı ḥām içelüm
5. Sözi ey **Ḥayretī**uzatmayalum

⁴⁵⁹c uṣṣāka bī-dīndür yüzi: insāna bī-dīndür gözi D.

⁴⁶⁰ Yaḥod: Ya bir D.

⁴⁶¹dil: ʿiṣṣ D.

⁴⁶² Leylāsı: sevdāsı D.

⁴⁶³Ḥayretī Divānı, 318. gazel

İçelüm hâşıl-ı kelâm içelüm

[175]⁴⁶⁴

Ġazel-i Dâ'î

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Gice gündüz [hep] yiler tırılmaz anuñçün âfitâb
 'Āşık-ı pā-māl olupdur saña ey 'ālī-cenāb

2. Āfitâbla mülk kılmaz idi zerre şu' lesi
 Gün yüzün itnese idün zülfüne cānā niķāb

3. Ķaddüni bāğ-ı cihānda görmemişdür bir nazār
 Taşlar ile başımı dögüp n'ola ağlarsa āb

[35a]

4. Ġamze-i cellāduñ ile öldürüp şād it beni
 Dirseñ ey şāh-ı cihānum eyleyem 'ālī-cenāb

5. Başmaya bir kez yüzüme yañulup **Dâ'î** benüm
 İşigüñde nice yıllar yatuban olsam türāb

[176]⁴⁶⁵

Ġazel-i Dâ'î

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Cānumı ger eyler isem yolına anuñ fedā
 Raħm idüp bir kez teraħħum kılmaz ol meh-rū baña

2. Bu güzellik ħüsnüñe bāķī degüldür ey şanem

⁴⁶⁴Bu gazel Ahmed-i Dâ'î Dîvānı'nda yoktur.

⁴⁶⁵Bu gazel Ahmed-i Dâ'î Dîvānı'nda yoktur.

Hüsnüñe mağrūr olup ‘āşıqlara kıılma cefā

3. Sīnemüñ üstünde dāğ-ı hūn-feşānumdan benüm

Cümle ‘ālem halkı bilür ‘āşıq olduğum saña

4. Ey kemān-ebrū ḥabībümayağuña yüzümi

Sürmek için yollar üzre düşüp oldum ḥāk-i pā

5. Geçdi ‘ömr-i nāzeninüm ‘ıyd-ı vaşla irmedüm

Anuñiçün gice gündüz ağlarum ben **Dā’iyā**

[177]⁴⁶⁶

Ġazel-i Dā’ī

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

1. Yā қаşuñ tīrini çekmiş sīnemi delmek diler

Gözlerüñ tīğın dutunmuş қанımı içmek diler

2. Gözlerüñ қан itmege şan‘at neden itmiş didüm

Didi kim kāfir olan elbetde қан itmek diler

3. Таñ mıdur dāmānuma yapışsa kūyuñ itleri

Vaḥşi-yi şahrā gelüp Mecnūna yüz sürmek diler

4. Gördigümce gün yüzüñ yoluña cān virsem n’ola

Görse şem‘ini hemān pervāne göyünmek diler

5. Ayru düşdüm ol nigārumdan eger ben **Dā’iyā**

Mülk-i tenden rūḥ-ı nā-şādum hemān gitmek diler

⁴⁶⁶Bu gazel Ahmed-i Dā’ī Dīvānı’nda yoktur.

[178]⁴⁶⁷**Ġazel-i Ĥarīmī***Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün*

1. Dağı hoş görüñ dehrüñ lu' beti var
Bu deyrüñ dürlü dürlü şüreti var

2. Felek tanbürveş burdı kulağum
Neye beñzer benümle şöbeti var

3. Revān olup yetiş ol serve ey dil
Ki 'ömri nāzeninüñ sür' ati var

4. Şaçun küfri cemālün muşhafından
Gider bi'llāhi kim dīn ğayreti var

[35b]

5. Yetişdi birlige dil-berle sözi
Ĥarīmī 'aşk içinde maħremi var

[179]⁴⁶⁸**Ġazel-i Ĥayretī***Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

1. Bī-vefālar sevme şimdengirü ey dil vāz gel
Aşlı yoğdur olma her bī-aşla mā'il vāz gel

2. Ĥāşılı 'ālemde kendümden uşandurdı beni
Bī-vefālar sevmeden ey dil ne ĥāşıl vāz gel

⁴⁶⁷ Bu gazel Ĥarīmī Dīvānı'nda yoktur.

⁴⁶⁸ Ĥayretī Dīvānı, 265. gazel

3. Açılıp gül gibi çün şîrîn kelâm itmez saña
Bülbül-i kıuds ise de anı belâ bil vâz gel
4. Luţfi çok bir şâha kıl ol ey göñül şimdengirü
Şol vefâsuzdan⁴⁶⁹ naşîhat tut kerem kıl vâz gel
5. Pîrlikde nâgehân olduñ bir oğlan hastesi
Kılmadı çün boynuña kılın hamâ' il vâz gel
6. Künc-i zilletde bu deñlü çok zelîl olmak neden
Çünkü gördüñ yâridür anuñ erâzil vâz gel
7. Kâmil iseñ **Hayretî** hüsn iline şâh ise de
Olıcağ bir dil-berüñ hem-râzı câhil vâz gel

[180]⁴⁷⁰

Gazel-i Hayretî

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Beni vaşl ' aşıkı şanma hemân dîdâra ' aşğ olsun
Efendüm ben belâlu bülbülem gülzâra ' aşğ olsun
2. Benüm haddüm degül mihr ü vefâ ey bî-vefâ senden
Vefâsuz dil-rübâsın çünki âh u zâra ' aşğ olsun
3. Hele ben bildüğüm budur iki ' âlemde ' aşıklar
Güzellerde güzellükde bu gün ol yâra ' aşğ olsun
4. Mey-i ' aşğ ile mestâne gezer[ken] vâdi-i ğamdan⁴⁷¹

⁴⁶⁹ vefâsuzdan: keremsüzden D.

⁴⁷⁰ Hayretî Divânı, 385. gazel

Buluşdum yāra nāz ile didi āvāre ‘aşk olsun

5. Gice mey meclisinde **Ḥayretī** yār ile yār oldum
Elinde bir tolu şāğar didi bī-çāre ‘aşk olsun

[181]⁴⁷²

Ġazel-i Ḥayretī

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

1. Aldanup her dil-bere dil virme zinhārey gönül
Kim bulunmaz isteseñ dünyāyı bir yār ey gönül
2. Ḥil‘ at-i ḥüsün görüp aldanma her⁴⁷³ meh-pārenūñ
Kullanılmışdur şaķın olma ḥaridār ey gönül
3. Naķd-i cān şarf eyleseñ bir pula şaymaz ḥūblar
Eylemez bunlar iñen bī-zerle bāzār ey gönül

[36a]

4. Görmedüm bir pāk-dāmen serv-i ser-keş dünyede
Bulmadum yıylanmaduķ bir verd-i bī-ḥār ey gönül
5. Şimdi[ki] dil-berlere ‘arz-ı şadāķat eyleseñ
Ḥayretīveş sen de olursın güneḥkār ey gönül

[182]⁴⁷⁴

Ġazel-i Seyrī

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn

⁴⁷¹ gamdan: ğamda D.

⁴⁷²Ḥayretī Dīvānı, 248. gazel

⁴⁷³her: bir D.

⁴⁷⁴ Seyrī Dīvānı, 8. gazel, s. 397. (Bu gazel, çalıştığımız mecmuadan Seyrī Dīvānı’na “Mecmualarda Seyrī Mahlaslı Şiirler” alt başlığıyla kaydedilmiştir.)

1. Bilmiş ol gelmez iseñ rûh-ı revānum bu gice
Şem^ç gibi yaqarum sūz ile cānum bu gice
2. Dest-mālūñle eger raḥm idüben silmez iseñ
‘Ālemi ğarqa virür eşk-i revānum bu gice
3. Ğam-ı ‘aşkuñ beni yarına degin pîr eyler
Gel gel ey sevgülüce tâze civānum bu gice
4. Dir iseñ luṭfına ma^ç mūr ola vîrāne gönül
Gel qadem rence kıl ey genc-i nihānum bu gice
5. Görmege gelmez iseñ **Seyri**gedānuñ ḥālin
Zār zār inlede eflāki fiğānum bu gice

[183]⁴⁷⁵

Ğazel-i Ḥayālī

Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilün

1. Şol mu^ç teber⁴⁷⁶ ḥāl kim qonmuş o⁴⁷⁷ ḥadd-i mehveşe
Kāfir-i Hindūya beñzer⁴⁷⁸ secde eyler âteşe
2. Cānını qurbān iderdı uğrasa ‘aşıklarūñ
Ḥançerūñ gibi yaluñ yüzlü güzel pehlū-keşe
3. Şām-ı miḥnetde⁴⁷⁹ benümçün az giryān olmadūñ
Dilerüm⁴⁸⁰ ey merdüm ü çeşmüm İlāhī çoq yaşa

⁴⁷⁵ Ḥayālī Dīvānı, 17. gazel, s. 374.

⁴⁷⁶ Şol mu^ç teber: Ey şanem şol D.

⁴⁷⁷ o: bu D.

⁴⁷⁸ hindūya beñzer: hindū durur kim D.

⁴⁷⁹ miḥnetde: ḥasretde D.

4. Baña bu toğuz felek⁴⁸¹ peymānesin bir yerden iç
Tolu içmek dileseñ⁴⁸² ben ʿāşıkı deryā-keşe
5. Devlet-i dünyāya meyl itmez **Hayālī** pāk-dil
Şāh-bāz-ı evc-i istignā olan қonmaz leşe

[184]⁴⁸³

Ġazel-i Mesīhī

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

1. Bu ne istignā olur bu nice ʿizz ü nāz olur
Kim seni çok sevdüğümce baña meylün az olur
2. Gel bu gün şehir-i Sarāy içinde ʿişret⁴⁸⁴ sürelüm
Kim bilür yarın felek kimlerle ʿişret-bāz olur
3. Cān u dil murğın niçün şayd eyledün didüm didi
Bosnadur bu bunda⁴⁸⁵ anadan toğan şehbāz olur
4. Zülfün ucından⁴⁸⁶ beñün pusu қurar⁴⁸⁷ dil almağa
Vay bu ne ʿayyār olur⁴⁸⁸ nice kemend-endāz olur

[36b]

5. Bezm-i ğamdan⁴⁸⁹ nāle eylerken **Mesīhī** dün gice

⁴⁸⁰ Dilerüm: Göreyin D.

⁴⁸¹ bu toğuz felek: eflākın doқuz D.

⁴⁸² dileseñ: istesen D.

⁴⁸³ Mesīhī Dīvānı, 71. gazel, s. 169.

⁴⁸⁴ ʿişret: beglik D.

⁴⁸⁵ Bosna bu bunda: Bosnadur bunda kim D.

⁴⁸⁶ ucından: ucında D.

⁴⁸⁷ pusu қurar: pusudadur D.

⁴⁸⁸ ʿayyār olur: ʿayyārdadur D.

⁴⁸⁹ Bezm-i ğamdan: Çeng-i ğamda D.

Zühre gökden işidüp didi ne erkek sâz olur

[185]⁴⁹⁰

Ġazel-i Mesîhî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Kim ki derbānuñ olup қаpuñda varup⁴⁹¹ yir dutar
Kendüyi cennetdeki Rıd̄vān ile ol bir dutar
2. Ehl yanında terāzūdan iner şol kimse⁴⁹² kim
Yūsuf-ı Mışrî gibi kendüzini ağır dutar
3. Āferīn pīr-i muġānuñ himmetine kim müdām
Mey gibi başdan uluyı kiçiyi hep bir dutar
4. Gerçi қan itdi urup cām-ı meyi yire ' avām⁴⁹³
Şöyle қomaz göresin ol қan anı āhir dutar
5. Kūyuña varup **Mesîhî** dutuşur aġyār ile
Şanki ġāzīdür aқına varuban⁴⁹⁴ kāfir dutar

[186]⁴⁹⁵

Ġazel-i Mesîhî

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Niġāruñ alnına қiblem didüm dün
Didi yüzüme dirsın ırte bir ġün

⁴⁹⁰Mesîhî Dīvānı, 48. gazel, s. 151.

⁴⁹¹varup: varur D.

⁴⁹²kimse: ħüb D.

⁴⁹³' avām: ' avān D.

⁴⁹⁴aқına varuban: ki aқına varup D.

⁴⁹⁵Mesîhî Dīvānı, 173. gazel, s. 234.

2. Nice devletlü başdur çarḥ yā Rab
Ki gün toğar anuñ başına her gün

3. Benüm nālem gelür ḥalka temāşa
Bize yasıyla⁴⁹⁶ ayruqlara düğün

4. Yetiş ruḥsārına irişmedin ḥaṭ⁴⁹⁷
İgen eglenme kim gicelüdür gün

5. Didüm gün yüzüñi görsem n'olaydı
Didi günün **Mesīhī** olur ol gün

[187]⁴⁹⁸

Ġazel-i İshāk

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Seyre gelseñ gülşenüñ her güşesi seyrān olur
Açılır güller feraḥdan goncalar ḥandān olur

2. Nice ḥüsn olur bunı kim gördi kim işitdi kim
Her gören ser-mest olur her işiden ḥayrān olur

3. Bir vefā ehli güzel sevsem 'acebdür ṭālī'üm
Sevdüğüm günden güne⁴⁹⁹ bir āfet-i devrān olur

4. Ey kemān-ebrū igen 'uşşākdan incinme kim
Sağ olursa saña her birisi⁵⁰⁰ ḳurbān olur

⁴⁹⁶yasıyla: mātemdür D.

⁴⁹⁷ḥaṭ: zülf D.

⁴⁹⁸Üsküblü İshāk Çelebi Dīvānı, 29. gazel, s.151.

⁴⁹⁹güne: hemān D.

[37a]

5. Bu gice **İshāk** beni düşümde öpdi dir imiş
Gāh olur bir derdmende yoķ yere bühtān olur

[188]⁵⁰¹**Ġazel-i Ĥayālī***Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*

1. Şu kim evvel bahār irse ķadeĥ nūş itmez ayıķdur
Otursun ĥānede seyr-i ķemen aña ne lāyıķdur
2. Ne mihrinden şafā kesb it ne māhından sa' ādet um
Şaķın bu ķarĥa aldanma⁵⁰² ikiyüzlü münāfıķdur
3. Bahāra tañ ider faşl-ı şitāda künc-i mey-ĥāne
Ķadeĥler lāleler pür-mey şurāĥīler şaķāyıķdur
4. Şabāveş ĥātırından eksük olmasun ğubār-ı ğam
'İzāruñ nārına her kim dir ise mā'-i dāfıķdür
5. Etine cānāne⁵⁰³ tolu güzeller ķoçmaķ olurdı
Ĥayālīneylesün cür'et deminde ķise arıķdur

[189]⁵⁰⁴**Ġazel-i Fevrī***Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*

⁵⁰⁰ olursa saña her birisi: olurlarsa ķamusı yoluna D.

⁵⁰¹ Ĥayālī Dīvānı, 59. gazel, s. 174.

⁵⁰² bu ķarĥa aldanma: aldanma bu ķarĥa D.

⁵⁰³ cānāne: cānına D.

⁵⁰⁴ Bu gazel, A. Nihat Tarlan'ın, "Şiir Mecmualarında 16 ve 17. Asır Dīvān Şiiri: Rahmī ve Fevrī" adlı çalışmasında yoktur.

1. Şarābum bezm-i ğamdan eşk-i çeşmüm hūn-feşānumdur
Mey-i hāmra diyü nūş itdügüm hep kendü kıanumdur
2. Şeh-i ‘aşkıam belā çarh-ı otağ-ı Bî-sütūnumdur
Şehāb-ı ğam başum üzre mu‘allağ sāyebānumdur
3. Seg-i kūyuñ bu cismüm tama‘ itdi şanma dendānı
Dehānında görinen rīze rīze üstüh‘ānumdur
4. ‘Adem mülkine gitdüm kıalmadı nām u nişān benden
İşidilen hemān şimdi benüm āh u figānumdur
5. Felekde gördüğün kıavs-ı kıūzahıdur şanma ey **Fevrî**
Hadeng-endāz-ı ‘aşkıam çarha aşılmış kemānumdur

[190]⁵⁰⁵

Ġazel-i İshāk

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil-rübālar çok velî hergiz nazîr olmaz saña
Hey ne dirsın pâdişāhum kim esîr olmaz saña
2. Sen ki hüsn iklîminün şimdi begüm sultānısın
Gönlümüñ tahtı gibi ‘ālî serîr olmaz saña
3. Ey gönül n’eylerseñ eyle kıoma elden dāmeni
Ger bilürseñ andan özge dest-gîr olmaz saña
4. ‘Aklı uyma vāz gel ‘aşık iseñ ol tedbiri kıo

⁵⁰⁵Üsküblü İshāk Çelebi Dīvānı, 4. gazel, s.133.

‘aşk mülki pâdişâhısın vezîr olmaz saña

5. Gör nice bî-miśl ü bî-hemtâya virmiş göñlini
 Âferîn **İshâk** va’llâhi nazîr olmaz saña

[191]⁵⁰⁶

[37b] **Ġazel-i İshâk**

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. İsterem zâd-ı gamuñ dilde firāvân olsun
 Ki cihândan sefer itmek baña âsân olsun
2. Gitdi şimdengirübenden saña kul oldu göñül
 Elümüzden ne gelür başına sulţân olsun
3. Gel gel⁵⁰⁷ ey ğam bu gice şoĥbet-i ĥaş eyleyelüm
 Bir sen ol bir de hemân dîde-i giryân olsun
4. Gice gündüz ruĥ-ı cānāna nedür⁵⁰⁸ bunca ĥased
 Ey güneş var ne sen ol dîde-i giryân⁵⁰⁹ olsun
5. Lebin öpdüm uyanup nâz ile dildâr didi
 Yürü **İshâk**saña bu daĥı⁵¹⁰ iĥsānolsun

⁵⁰⁶Üsküblü İshâk Çelebi Dîvânı, 216. gazel, s.277.

⁵⁰⁷gel: e D.

⁵⁰⁸nedür: neden D.

⁵⁰⁹dîde-i giryân: ne meh-i tâban D.

⁵¹⁰Yürü İshâk saña bu daĥı: Hele İshâk saña var bu da D.

[192]⁵¹¹**Ġazel-i İřhāk***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün*

1. Görmedüm ol Şem' -i bezmārāyı bir gñn bir gice
Āh u yaşum gitdiler arayı bir gñn bir gice
2. Bilmedüm kendüm unuttum sensüz ey ārām-ı cān
Şöyle oldum görmedüm dñnyāyı bir gñn bir gice
3. N'eydi böyle dōstum cānsuz ĶomaĶ mıydı Ķaraź
' Āřık-ı āřüfte ⁵¹² vñ Őeydāyı bir gñn bir gice
4. Rñz-ı hicrān u Şeb-i fñrĶatdela' lñnyādına
ĶomaduĶ elden mey-i Ķamrāyı bir gñn bir gice
5. Dñnyede ādem misin **İřhāk** eger ĶoĶmaz iseñ
Ol perī-peyker melek-sīmāyı bir gñn bir gice

[193]⁵¹³*Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Cān virür cānān yolında mübtelā gördññ mi hīĶ
Yārini cāndān sever bir bī-nevā gördññ mi hīĶ
2. Bī-vefālīĶ ' ādetin terk eyle ey ĶoĶ sevdigüm
Behre-mend olmış cefādan bī-vefā gördññ mi hīĶ
3. Dil-berññ yolında cān virürseñ ey dil ne ' aceb

⁵¹¹ Üsküblü İřhāk Ķelebi Dīvānı, 241. gazel, s. 294.

⁵¹² āřüfte: üftāde D.

⁵¹³ Bu gazelin bařlıĶı ve mahlası olmadıĶı için kime ait olduĶu tespit edilememiştir.

Ol güneş yüzlü melekden bir vefâ gördüñ mi hîç

4. Ey gönül şabreyle dil-ber cevrine n'itmek gerek
Cevr kılmaz ' aşıkā bir dil-rübā gördüñmi hîç
5. Hîdmetinden yüz çevürme ol şāhuñ zinhār şağın
Aña beñzer dü ' ālem içre bir pādīşāh gördüñmi hîç

[194]⁵¹⁴

Ġazel-i Hāyretī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Ey gözüm gönlüm gibi dīvāneler gördüñ mi hîç
Yoluña cānlar virür merdāneler gördüñ mi hîç

[38a]

2. Şem' -i ' aşka yaquban hākister idüp cismini
Yanmağa cānlar virür pervāneler gördüñ mi hîç
3. Naqd-i cānı zer gibi [hep] dūd-ı āteş hāk idüp
Puhte eyler yüregın merdāneler gördüñ mi hîç
4. La' l-i dil-berden şarāb-ı ergavān içer müdām
Bāde-i gül rengi ile mestāneler gördüñ mi hîç
5. Çok zamāndur baħr-ı ' aşka āşınāsın **Hāyretī**
Eşk-i gülgünüm gibi dūr-dāneler gördüñ mi hîç

⁵¹⁴ Bu gazel Hayretī Dīvānı'nda yoktur.

[195]⁵¹⁵

Ġazel-i Necātī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Cām-ı 'aşkuñ⁵¹⁶ nüş ider mestāneler gördüñ mi hīç
Yoluña cānlar virür merdāneler gördüñ mi hīç
2. Zülfüñüñ sevdāsı zencīr⁵¹⁷ tōlayup boynına
Şehr-i hüşnüñ seyr⁵¹⁸ ider dīvāneler gördüñ mi hīç
3. İtmege aġyārdan hāli⁵¹⁹ [bu] 'aşkuñ gencini
Bu yıķık göñlüm gibi virāneler gördüñ mi hīç
4. La' l-i nābuñ ḡasretinden dōstum cismüm gibi⁵²⁰
Kıpkızıl kanla pür olmuş peymāneler gördüñ mi hīç⁵²¹
5. Bezm-i 'aşkuñdan⁵²² Necātī gibi hüşnüñ⁵²³ şem' ine
Bāl u perler yandurur pervāneler gördüñ mi hīç

[196]⁵²⁴*Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. La' l-i nābuñ yādına mestāneler gördüñ mi hīç
Cām-ı 'aşkuñ nüş ider dīvāneler gördüñ mi hīç

⁵¹⁵Necātī Divanı, 39. gazel, s.168.

⁵¹⁶ 'aşkuñ: hecrüñ D.

⁵¹⁷ zülfüñüñ sevdāsı zencīr: zülfüñün zencīr-i sevdāsın D.

⁵¹⁸ seyr: cerr D

⁵¹⁹ hāli: pinhān D.

⁵²⁰ Necātī Dīvānı'nda 4. beyit yoktur.

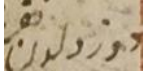
⁵²¹ Vezin tutarsız.

⁵²² 'aşkuñdan: hüşnüñde D.

⁵²³ hüşnüñ: yüzüñ D.

⁵²⁴ Gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.

2. Bu harâb olmuş yıkılmış gönlüm egler olmadı
Zulm ile ma' mür olur dīvâneler gördüñ mi hîç

3. naqş-ı ezelden vech-i taşvîrûñ senüñ
Hûblar ile zeyn olur meyhâneler gördüñ mi hîç

4. Rûh sâbitdür leb-i devrinde ' İsi-dem geçer
Mürdeler ihyâ ider cānâneler gördüñ mi hîç

5. Şem' -i hüsnuñde senüñ yansam yakılsam tañ degül
Âteşe meyl eylemez pervâneler gördüñ mi hîç

[197]

Gazel-i Gedâyî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Ey gözüm mihrâb var büt-hâneler gördüñ mi hîç
Hûblarla zeyn olunmuş mey-hâneler gördüñ mi hîç⁵²⁵
2. Ser-i küyuña ey şanem her dem çıkup ' aşıkларуñ⁵²⁶
Kan içer cāndan geçer dīvâneler gördüñ mi hîç

[38b]

3. Cām-ı la' lüñ peymânesinden bir zerrece nüş eyleyen⁵²⁷
' Aşk ile cānın virür merdâneler gördüñ mi hîç
4. Râh-ı ' aşkuñda dimiş kim sırruñı virmez didüm
Şimdi yanmağdan kaçır pervâneler gördüñ mi hîç

⁵²⁵Vezin tutarsız.

⁵²⁶Vezin tutarsız.

⁵²⁷Vezin tutarsız.

5. ‘Ārif iseñ ey **Gedāyī** gūş idüp kı1 gel nazār
Zāhidüñ güftārı gibi evsānlar gördüñ mi hīç

[198]⁵²⁸

Ġazel-i Dā‘ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bilmezem kime şikāyet eyleyem dildārdan
Gönlüm aldı āl ile şimdi gelür inkārdan
2. Şakınuram cān[dan] artık dağı aña n’eyleyüm
Bilmezem niçün kaçarsın ‘āşık-ı ğamh’ārdan
3. Hālümü görüp nigārum çünki rağm itmez baña
Geçmiyem ben tā kıyāmet nāle ile zārdan
4. Serv gibi şalınursa bile şalınur raķīb
İntikāmum nice alam bilmen ol ağyārdan
5. Ben nice derd ile **Dā‘ī** āh u efgān itmeyem
Vuşlat umarken cefālar görmüşüm ol yārdan

[199]⁵²⁹

Ġazel-i Ĥayretī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kendü luţfından idüpdür beni dil-ber güstāđ
Yüz virüp ben kı1ına kı1dı ol server güstāđ

⁵²⁸Bu gazel Ahmed-i Dā‘ī Dīvānı’nda yoktur.

⁵²⁹ Ĥayretī Dīvānı, 35. gazel

2. Dolaşaldan berü ol zülf-i dil-âvîze gönül
Dõstum kıanda görürse seni şarkar güstâh
3. Göreyin başı kesilsün ki dolar karşımdan⁵³⁰
Boynuña kıollarını zülf-i mu' anber güstâh
4. Kıoma bi'llâhi güzel başuñ için sultânım
Kıl şala boynuña karşımda benüm her güstâh
5. Kıalmaz eksüklüğine ey gönül ol şâh-ı kerîm
Düş ayağına yüzüñ sür yürî yalvar güstâh
6. Görmedi şive-i reftârûñı beñzer ki senüñ
Böyle sergeşlik ider bâğda ' ar' ar güstâh
7. **Hayretî**nüñ gelüñ eksüklüğine kıalmayalum
Kıulları şâh-ı kerîmüñ olur ekşer güstâh

[200]⁵³¹

Gazel-i Hayretî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. ' Asker-i ğam yine cânım kıaşdına bağıladı⁵³² şaf
Üstüme at şal mürüvvet eyle ey Şâh-ı Necef

[39a]

2. Dutalum kim ' asker-i⁵³³ ğam dutdı eţrafı ne ğam
Tarfetü'l-' ayn içre eylersin sen anı ber-ţaraf

⁵³⁰ karşımdan: karşımda D.

⁵³¹ Hayretî Dîvânı, 174. gazel

⁵³² bağıladı: başladı D.

⁵³³ ' asker-i: leşker-i D.

3. Nice demler an yudup an⁵³⁴ itdugum gevhlereri
Göz göre itdi gözüm merdmleri bir bir telef
4. Yine kyunda dögüp ggsm ılayın nleler
Yine alnsun maabbet meclisinde ny u def
5. Atma gmzen trini gyra dururken **ayret**
ayr⁵³⁵ olarına cnn eyleme anun telef⁵³⁶

[201]⁵³⁷

azel-i ayret

Mef'ln Mef'ln Mef'ln Mef'ln

1. Dolanup Şehr in bir dil-ber-i ' ayyr arar gönlüm
Evin yımağ in bi'llhi gr mi' mr arar gönlüm
2. Begüm her yüzi aılmıŐ gl-i ra' nya aldanmaz
Henüz yıylanmaduğ bir gnca-i ruhsr⁵³⁸ arar gönlüm
3. Sz alar bir nigr-i⁵³⁹ nktedn ister diler cnum
araż dil-ber degül mnis  gmħ'r arar gönlüm
4. İnen her ehrimen-meşreb periyi yüze göstermez
Cihn geşt idüp bir demce yr arar gönlüm

⁵³⁴ an: cem' D.

⁵³⁵ ayr: ayret D.

⁵³⁶ telef: hedef D.

⁵³⁷ ayret Dvn, 305. gazel

⁵³⁸ ruhsr: bi'-ħr D.

⁵³⁹ nigr-i: cuvn-ı D.

5. Yeñi başdan delü olmağ diler ey **Ḥayretī**ammā
Yine eski efendüm gibi bir dildâr arar göñlüm

[202]⁵⁴⁰

Ġazel-i Aḥmedī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Bu gün meydân-ı ' aşğ içre şu kim merd-i melâmetdür
Ta' alluğdan ḥalâş oldı yiri anuñ selâmetdür
2. Kıyâmet ' arz idüp va' iz bizi korğutma bi'llâhi
Kişi yârından ayrıysa hemân ol gün kıyâmetdür
3. Şalâḥ-ı zühd-i taq̄vânuñ riyâsından şağınmazsañ
Çürütdüñ ' ömrüni vâ' iz soñı anuñ nedâmetdür
4. Melâmet ḥırğasın şüfî anuñçün ihtiyâr itmez
Degül her kişiye lâyıq bu bir ' âlî ' alâmetdür
5. Gözüñ yaşın görüp **Aḥmed**senüñçün cümle ' âlem dir
deryâya ğarğ olmaz meger şâhib-i kerâmetdür

[203]⁵⁴¹

Ġazel-i Aḥmedī

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. ' Aşğa kulluğ itmeyen cânânı bilmez қandadur
Kendüzini қul bilür sultân bilmez қandadur

⁵⁴⁰ Bu gazel Ahmed Paşa ve Ahmedī Dīvânı'nda yoktur.

⁵⁴¹ Bu gazel Ahmed Paşa ve Ahmedī Dīvânı'nda yoktur.

2. Gülşen-i kûyuñda yāruñ olmayanlar çākeri
Şüreṭā ṭāvus ise cevḻān bilmez ḵandadır

[39b]

3. Bilmeyen ʿilm-i ledünnī dört kitāb oḵusa
Zāhirā ʿālimdür ol Ḷurʿān bilmez ḵandadır
4. Ḷurtulup emmāreden Yūsufa meyl eylemez
Nefsi idrāk itmeyen sulṭān bilmez ḵandadır
5. Ten libāsın çāk idüp terk itmeyenler **Aḥmedā**
Ṭālib-i fersüdedür kim cānı bilmez ḵandadır

[204]⁵⁴²

Ġazel-iḤayretī

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

1. Ger dilerseñ ey ḥarābātī şafā-yı rüzigār
Dāʾimā nüş it şarāb-ı dil-güşā-yı rüzigār
2. ʿĀrif iseñ zīnet-i dünyā-yı dūna virme dil
Çün bilürsüñ kimseye yoḵdur vefā-yı rüzigār
3. El yuyup geçmek gereksin sālīk iseñ ey göñül
Bir aḵar şudur bilirsüñ mācerā-yı rüzigār
4. Şūfiyā sāfī-derün olmaḵ dilerseñ ʿāşīḵ⁵⁴³ ol
Ürküdür murḡ-ı şafāyı hüy [u] hāy-ı rüzigār
5. Pişesi ʿāşīḵlaruñ āzādelikdür dāʾimā

⁵⁴² Hayretī Dīvānı, 118. gazel

⁵⁴³ ʿāşīḵ: fāriḡ D.

Ne belâdur olma ey dil mübtelâ-yı rûzigâr

6. Ğam yiyüp kıan içmek olmışdur nevâle ‘âşıķa
Bî-nevâdur isteme⁵⁴⁴ ey dil nevâ-yı rûzigâr

7. **Ħayretî** bir künc-i miĦnetdür maķâm-ı saltanat
Bî-Ħaberler gerçi dir devlet-sarây-ı rûzigâr

[205]⁵⁴⁵

Ğazel-i Mu‘îdî[Tesdîs-i]⁵⁴⁶ Penâhî

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

[40a] Yârdan yâd olduĦum bu baĦt-ı bî-ferden midür

Ya felâketler felekden mi bed-aĦterden midür

Göñli meyl itmez baña bilsem ki mermerden midür

Böyle ser-gerdânlıĦum ol şâĦ-manzardan midür

Tâli‘üm naĦs olduĦı çerĦ-i sitemkerden midür

Başuma bunca belâ dilden mi dil-berden midür

II

Zülfi kâfir kişidür kıaşdı dil ü îmân iden

ĦaĦt u Ħâli derdli meftün u ser-gerdân iden

Ğamze-i Ħünrîzdür baĦrumı her dem kıan iden

Leb mi ya şehd-i mükerrer mi beni Ħayrân iden

‘aşķ midür ya gül midür bülbülleri Ħayrân⁵⁴⁷ iden

Na‘rası bezm ehlinün meyden mi sâĦardan midür

III

⁵⁴⁴ İsteme: isteyen D.

*Penâhî’nin tesdisine ulaşamadığı için sadece Mu‘îdî’nin gazeliyle karşılaştırma yapılmıştır.

⁵⁴⁵ Mu‘îdî Dîvânı, 114. gazel, s.153.

⁵⁴⁶ Bu şiirin başlığında “Ğazel-i Mu‘îdî TaĦmîs-i Penâhî” yazmaktadır.

⁵⁴⁷ Ħayrân: nâlân D.

Nālemi gūş eyleyen bir nāy-ı pür-şīve şanur
 Üstüḥʿān üzre gören cismi pīrāhen şanur
 Ya şeb-i ğamda yanar fānūs-ı şeb rūşen şanur
 Cevr ider baña dil-i sūzānumı āhen şanur
 Düşmene uyma didüğümçün beni düşmen şanur
 Dōstlar bi'llāh suç benden mi dil-berden midür

IV

Ağladursuñ her nefes ben ʿandelībi tūtalum
 Nāledür ey yūzi gül anuñ naşībi tūtalum
 Derd-i hicrūñle helāk itdūñ ğarībi tūtalum
 Çāre çün çekmek dūrür cevri-ı ḥabībi tūtalum
 Defter-i ʿuşşāka yazmışsın raķībi tūtalum
 Gel sen insāf eyle andan ol bu defterden midür

V

Her nefes[de] tōbveş zār ile nālān ağlamak
 Gülşen-i kūyuñda çeşmüm seyl ü tūfān ağlamak
 Saña mı kaldı **Penāhī** böyle yeksān ağlamak
 Ey **Muʿīdī** gice gündüz inleyüp⁵⁴⁸ kıan ağlamak
 Mest olup cām-ı mey-i ʿaşķ ile her an ağlamak

[40b] Kendü kendüñden midür yoḥsa güzellerden midür

[206]⁵⁴⁹

Ġazel-i Nizāmī

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

1. Ḥaṭṭuñ ol pīrūzedür kim laʿ l-i nāb üstindedür
 Leblerüñ ol laʿ l kim dürr-i ḥoş-āb üstindedür
2. Yüzüñ üstinde gözüñ dutsa vaṭan olmaz ʿaceb

⁵⁴⁸ inleyüp: durmayup D.

⁵⁴⁹ Karamanlı Nizāmī Dīvānı, 23. gazel

Menzil-i Mirriḥ [ki] dirler āfitāb üstindedür

3. Çeşm-i giryānumdan⁵⁵⁰ ey dil-ber ḥayāli ḳaddūññ
Bir nihāl-i tāzedür⁵⁵¹ kim cūy-ı āb üstindedür
4. Ḳāmetüm şol dāle dönmişdür ki derd altındadır
Gözlerüm ol ‘ayna beñzer kim ‘azāb üstindedür
5. Ḥāk ol ey dil pertev-i ḥüsnünden isterseñ⁵⁵² naşīb
K’āfitābuñ tábına menzil türāb üstindedür
6. Zülf ü ebrūñı görenler dir hezārān āferīn
Ol mu‘anber çetr kim müşgīn ḥınāb üstindedür
7. Ey Nizāmī vaşla şād olma vü hicrāna melül
Kā’inātuñ ḥālī çünkim inḳılāb üstindedür

[207]⁵⁵³

[Ġazel-i Ḥayālī]⁵⁵⁴

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Ana raḥminde tenüm şol dem ki şüret baġladı
Bir şanem yādına zünnār-ı maḥabbet baġladı
2. Gördi Mecnūn kim beni ādemde yoḳ resm-i vefā
Vardı ol dīvāne vaḥşīlerle ülfet baġladı

⁵⁵⁰ giryānumdan: giryānumda D.

⁵⁵¹ tāzedür: tāze D.

⁵⁵² İsterseñ: isteseñ D.

⁵⁵³ Ḥayālī Dīvānı, 62. gazel, s. 444.

⁵⁵⁴ Bu şiirin başlığında “Ġazel-i Seyyid Nesīmi” yazmaktadır.

3. Maḥmil-i tābūtda olur metā'ı bir kefen
Şol ki bir kaç gün fenā şehrinde⁵⁵⁵ şöhret bağıladı
4. Genc-i cāna nefis ejderhāsın itdi pāsban
Çün tılısm-ı ādemi üstād-ı hikmet bağıladı
5. Yād-ı la' lūñle Ḥayālī nūş ider hūn u ciger
Gör taḥīb-i hecr āña cānā ne şerbet bağıladı

[208]⁵⁵⁶

Ġazel-i Seyyid Nesimī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Yi yüzün māhiyyetidür 'āleme nūr-ı necāt⁵⁵⁷
Lāmelif lā-raybe illā vechehū āña cihāt
2. Hī hilāl[ūñ] Kā' be ḳavseyn ḳaşlarıñ mi' rācdur
Vāv-ı vaḥdet nūrı yüzün ḳaşlarıñ ve'n-nāzi' āt
3. Nūn ne mu' cizdür ḳıyāmet ḳāmetüñden oldı fāş⁵⁵⁸
Mīm muvaḥḥidler didiler yüzüne ve'l-mürselāt

[41a]

4. Lām la' lūñ cür'asından 'ālemi mest eyledün⁵⁵⁹
Kāfi gördüm Ḥızr-ı 'İsādan iĉen bulur⁵⁶⁰ ḥayāt
5. Ḳāf Ḳur'āndur cemālūñ bu kelāmı Ḥaḳ dimiş⁵⁶¹

⁵⁵⁵şehrinde: dünyāda D.

⁵⁵⁶Nesimī Dīvānı, 27. gazel, s. 214.

⁵⁵⁷nūr-ı necāt: envār-ı zāt D.

⁵⁵⁸oldı fāş: keşf olan D.

⁵⁵⁹eyledün: eyledi D.

⁵⁶⁰bulur: buldı D.

⁵⁶¹bu kelāmı Ḥaḳ dimiş: kim bu söze Ḥaḳ dimez D.

- Fî felek devrinde buldı Ka^ç benüñ içinde Lât
6. Ğayn-ı ğayret⁵⁶² şemme vechu 'llâh yok ey müdde^ç î⁵⁶³
 'Ayn-ı 'ilm-i fazl-ı Hâkdur keşf⁵⁶⁴ ider her müşkilât
7. Zî zühür oldı çü 'İsâ Mehdî-i âhir zamân⁵⁶⁵
 Tı tanuğdur nuğk-ı Hâtem kâdadur⁵⁶⁶ gitdi memât
8. Zâd zalâlet mülkini nuğkuyla⁵⁶⁷ ma^ç mür eyledi
 Şad şafâ kesb itdi andan ehl-i Hâk buldı necât
9. Şîn şems-i âfitâbem câvidânam⁵⁶⁸ lem-yezel
 Sîn sa^ç âdet vâcib oldı fazl-ı⁵⁶⁹ Hâkdan mümkinât
10. Zî zülâli şerh iderken 'âleme şîrîn lebün
 Rî revân oldı bu nazmuñ⁵⁷⁰ ma^ç nîsi hem çü Fırât
11. Zâl zikrümdür cemâlün âyeti her şubh [u] şâm
 Dâl da^ç vîsi yalancı şûfîlerün oldı mât
12. Hî hayâlüm düşeliden zülfüñün sevdâsına⁵⁷¹
 Hî hayâtum kâpdı şevküñ leşkeri ve'l-^ç âdiyât

⁵⁶² ğayret: ğayra D.

⁵⁶³ yok ey müdde^ç î: durur iy mutteki D

⁵⁶⁴ keşf: hâl D.

⁵⁶⁵ mehdî-i âhir zamân: mazhar-ı şâhib zamân D.

⁵⁶⁶ kâdadur: hâdasan D.

⁵⁶⁷ nuğkuyla: nûruyla D.

⁵⁶⁸ câvidânam: câvidânî D.

⁵⁶⁹ fazl-ı: nuğk-ı D.

⁵⁷⁰ nazmuñ: luğfuñ D.

⁵⁷¹ sevdâsına: sevdâları D.

13. Cîm celâliyle cemâlûñ ma' nîsi bir hürdur⁵⁷²
Şî Şüreyyâ vü semâdan gösterür envâr-ı zât
14. Tî ta' âla'llâh ki mişlûñ görmedi devr-i felek
Bî-bekâ mülki senüñdür ey Nesîmî şeş cihât
15. Elif Allâhdur ki olmaz nuḡ-ı zâtından cüdâ
Uş kitâb-ı vaḡy-i muḡlaḡ uş Mesîḡî mu' cizât

[209]

[Ġazel-i Nesîmî]⁵⁷³

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Dâ'im ister dil ü cân ma' şûḡa buluşmaları
Bir nefes⁵⁷⁴ görmese göz ḡan aḡıdur çeşmleri
2. Yâr nâz eylese yâri olana⁵⁷⁵ hoşça gelür
Evvelinde çekişüp âhiri barışmaları
3. Oturup yanına yârüñ daḡı oynaya⁵⁷⁶ elin
Gel nazar ḡıl göresin ḡol ḡola dolaşmaları
4. Yanuban ' âşîḡ u ma' şûḡ birbirüñe şarıla⁵⁷⁷
Yürek oynamasın añma⁵⁷⁸ daḡı şoluşmaları⁵⁷⁹

⁵⁷² hürdur: nürdur D.

⁵⁷³ Bu şiirin başlığında "Ġazel-i Naşîbî" yazmaktadır. F. Kalyon'un "Nesîmî'nin Dîvânı'nda ve Diġer Kaynaklarda Rastlanmayan Şiirleri" adlı çalışmasında bu gazel Nesîmî'ye ait gösterilmiştir.

* Kalyon, F. (2015). Nesîmî'nin, Divanında ve Diġer Kaynaklarda Rastlanmayan Şiirleri, *Turkish Studies*, Ankara s. 783-806.

⁵⁷⁴ nefes: saat

⁵⁷⁵ Yâr nâz eylese yâri olana: Yâre nâz eylese yâri ol aña

⁵⁷⁶ oynaya: oḡşaya

⁵⁷⁷ Yanuban ' âşîḡ u ma' şûḡ birbirüñe şarıla: Buluşup ' âşîḡ-ı ma' şûḡa daḡı pek şarılup

⁵⁷⁸ añma: egme

5. Öpüşüben koşuşuban balı yağa kıatalar
Vây tatludur anuñ soñında sevüşmeleri⁵⁸⁰

6. Çün naşib oldı **Naşibi**⁵⁸¹saña ol lāle-‘ izār

[41b] Epsem ol şevküñle artur kıo bu çalışmaları

[210]⁵⁸²

Ġazel-i Nihānī

Fā‘ilātün Fā‘ilatün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey gönül yār gerekse ‘arı terk it fāriğ ol
Nāmūs-ı ‘ār gerek ise yāri terk it fāriğ ol
2. İncinürseñ her seher bülbül gibi zār olmadan
Añma adın gülşenüñ gülzārı terk it fāriğ ol
3. Mü’minüñ ‘aşkıñdan zāhid münker olma key şaķın
Ĥaķķa ikrār eyleyüp inkārı terk it fāriğ ol
4. Seg raķībüñdür incinürseñ ey gönül
Ol gözün nūrı kıyāmet yāri terk it fāriğ ol
5. Ey **Nihānī**der hemenden ‘āciz olma şabr kııl
Yoħsa adın añmayup dīdārı terk it fāriğ ol

⁵⁷⁹ şoluşmaları: şovuşmaları

⁵⁸⁰ Bu beyit, F. Kalyon’un çalışmasında yoktur.

⁵⁸¹ Naşibi: Nesīmī

⁵⁸² Bu gazel Nihānī Dīvānı’nda yoktur.

[211]⁵⁸³*Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilatün Fe‘ilün*

1. Bir beli ince lebi ğonca güzeller güzeli
Kul çıkardı şorarağ cānı bedenden ezeli
2. Alayın cānını cevr ile dimiş yok mı didük
Çün qadīmī kılıyuz cümle belāsına beli
3. Yār dīvān idicek kılın añup qanı dimiş
Kandadur n’oldı ne hoş gelmedi dīvāna veli
4. Nice öldürmeye işbu dil-i dīvāneyi yār
Severin diyü dirilür göricek her güzeli
5. Dil-berā cevr ü cefāyı ‘aşıqa nāz eylemek
Öğredür rû-yı fütāde dilüñ her ğazeli⁵⁸⁴

[212]⁵⁸⁵**Ġazel-i Nāmī***Fā‘ilātün Fā‘ilatün Fā‘ilātün Fā‘ilün*

1. ‘Aşıqa ‘ıyş itmege bir dil-ber-i ra‘nā gerek
Ruğları gül lebleri mül bir semen-simā gerek
2. Faşl-ı güldür bāde içsem zāhidā men‘ eyleme
Mey içen dil-ber seven āşüfte vü şeydā gerek
3. Lāleveş almañ ele içmeñ ayağı dōstlar

⁵⁸³ Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁸⁴ Vezin tutarsız.

⁵⁸⁵ Bu gazel Nāmī Dīvānı’nda yoktur.

Cām-ı mey nūş itmege bir ruḥları zībā gerek

4. Şem‘ -i ruḥsārına yārūñ dil düşüp yansa n’ola
‘Aşık ile ‘aşık olan pervāne bī-pervā gerek
5. Sīm ü zer ile olunmaz serv-kaḍ gül-ruḥ nigār
Nāmiyā ra‘ nā güzeller çoçmağa dünyā gerek

[213]⁵⁸⁶

[42a]

Ġazel-i Necātī

Mef‘ ūlū Mefā‘ ĩlū Mefā‘ ĩlū Fe‘ ūlūn

1. Baş çoşma mey-i nāb ile peymāne degülseñ
Hāy uyma delū řanluya dīvāne degülseñ
2. Ol řurraları Leyliye Mecnūn olımazsın
‘Ālemde ğam-ı ‘aşık ile efsāne degülseñ
3. Kıvvet şınayup āteř-i hecr ile şutuşma
Yanmağa heves eyleme pervāne degülseñ
4. Ey bāde-i gül-çihre müdām al geyersin
Bu řīve nedür řāhid-i kāřāne degülseñ
5. Dün gice **Necātī**nūñ iden gönlini⁵⁸⁷ yağma
Öldür beni sen gözleri mestāne degülseñ

⁵⁸⁶Necātī Dīvānı, 293. ğazel, s. 324.

⁵⁸⁷gönlini: şabrımı D.

[214]⁵⁸⁸**Ġazel-i Mesîhî***Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ulün*

1. Ne gizlersin şaçun bünüm bizden
Şehâ umduğumuz bu mıydı sizden
2. Didüm bâda dehân-ı yâr için râz
Haber işmarladum aña ağızdan
3. Seni izler yürürken⁵⁸⁹ yollar üzre
Haber şorduk şabâya yoldan izden
4. Peşimândur meger zühbine şüfî
Ki kaldurmaz başın bucağda dizden
5. Raķibe bilmezüz n'itdük **Mesîhî**
Ki hiç ayrılmaz anuñ gözi bizden

[215]

Ġazel-i Yemîni*Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilatün Fâ' ilün*

1. Bülbül-i câna dirîğâ hem-dem oldı zâğlar
Ağlamağdan nice düşmesün gözüme ağlar
2. Ağlar isem kendü hâlüm ağlarum tan tutma göz
İhtiyâr elden gidince kişi gülmez ağlar

⁵⁸⁸ Mesîhî Dîvânı, 172. gazel, s. 234.

⁵⁸⁹yürürken: yürürmiş D.

3. Derd-i ‘aşka düşmeyen derd ehli hâlin bilmez
Bu meşeldür şayrunuñ hâlini bilmez şağlar
4. Eşk-i çeşmüm seyllere ğark itdi deryâlar yüzün
Dūd-ı âhumdan kara bulut giyindi tağlar
5. Ey **Yemîni** bir eser yil gibidür ‘ömr-i şebât
Kanı evvelki heves kanı ezelki çağlar

[216]⁵⁹⁰

Ġazel-i Ca‘ ferī

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1. Sırr-ı ‘aşkı bilmek⁵⁹¹ isterseñ gönül üstâda gel
Hüsrev [ü] Şirīn oğursañ hıdmet-i Ferhâda gel
- [42b]
2. Mevsim-i gül irdi ey dil cūşa gel bülbül gibi
H‘âb-ı ğafletden uyanup nâle vü feryâda gel
3. Dest-i ‘âşığdan şarâb-ı ‘aşkı nüş it zâhidâ
Var riyâ vü zerķi terk it mürşid-i irşâda gel
4. Leşker-i ğam kılmasun dil⁵⁹² mülkini şâhum hârâb
Kıl kadem-rence gönül tahtına ‘adl ü dâda gel
5. **Ca‘ ferâ** [sen] yâr işigine düşüp yaşdanı gör
Raħm idüp şâyed diye kim derdmend üftâde gel

⁵⁹⁰Tâcizâde Ca‘ fer Dīvânı, 126. gazel, s. 232.

⁵⁹¹bilmek: tuymak D.

⁵⁹²Leşker-i ğam kılmasun dil: ‘Asker-i ğam kılmasun cân D.

[217]⁵⁹³**Ġazel-i Yahyā Tahmīs-i Muḥibbī***Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*

I

Bi-ḥamdi'llāh ne bed fikrüm ne bir bâṭıl ḥayālüm var
 Ne bir zerrāk u sālūsum ne mekr ü şeydālüm⁵⁹⁴ var⁵⁹⁵
 Sa'ādet ehliyem Ḥaḳdan tenüm ḥande ḥoş ḥālüm⁵⁹⁶ var
 Ġanīdür 'aşḳ ile gönlüm ne māl ü ne menālüm var
 Ne vaşl-ı yāra ḥandānam ne hicrāndan melālüm var

II

Ḥaḳīḳat sırrını ehl-i mükāşifden açar gönlüm⁵⁹⁷
 Hevā-yı 'ıḣk ile pervāz urup dā'im uçar gönlüm
 Dem-ā-dem Ḥızr elinden çün ḥayāt ābın iḳer gönlüm
 Ne şağ olmaḳ murādumdur ne ölmekden kaçır gönlüm
 Cihānda ḥaste-i 'aşḳ olalı bir ḥoşça ḥālüm var

III

Ḥarābāt ehliyem gāh mest ü gāhī ḳan olup⁵⁹⁸ ḥayrān
 Daḫı 'ilm-i ḥaḳāyıḳdan mücerred eylerüm⁵⁹⁹ seyrān
 Ḥayāl-i yār ile güli gülşen gelür ey cān⁶⁰⁰
 Ne meyl-i Külbe-i Aḫzān ne seyr-i şoḫbet-i yārān
 Ne ṫan-ı zāhid-i nā-dān ne ceng ü cidālüm var

IV

Ḥudā ḥaḳ itmedin nūr-ı Muḥammedden nüh eflāki
 Medār-ı çarḳı⁶⁰¹ hergiz ḳalmadın bu kürre-i ḥāki⁶⁰²

⁵⁹³Muḥibbī Dīvānı, II. cilt, 3544. musammat, s. 748.

⁵⁹⁴mekr-i şeydālüm: zerḳ u mekr ü ālum D.

⁵⁹⁵Vezin tutarsız.

⁵⁹⁶tenüm ḥande ḥoş ḥālüm: benüm ferḥunde fālüm D. (Vezin tutarsız.)

⁵⁹⁷gönlüm: cānum D.(Mecmuada ikinci bentte ilk dört dize “gönlüm” kelimesiyle bitmektedir. Muḥibbī Dīvānı'nda ise “cānum” kelimesi kullanılmıştır.)

⁵⁹⁸gāh mest ü gāhī ḳan olup: ben gāh ser-mest gehī D.

⁵⁹⁹Daḫı 'ilm-i ḥaḳāyıḳdan mücerred eylerüm: 'Alayıḳdan mücerred eyleyem dil mülkini D.

⁶⁰⁰güli gülşen gelür ey cān: külḫan baña gülşen gelür her ān D. (Vezin tutarsız.)

Baḥa esrārı gösterdi saḥa tesbīḥ ü misvākı
 Ben ol ḥayrān-ı aşkam kim yitirdüm aql u idrākı
 Ne âlemden ḥaberdāram ne kendümden ḥayālüm var

V

Periṣān olmadın dil defterinüñ köhne evrākı
 Kesilseñ⁶⁰³ ḥalk-ı âlemden gel ey cān iste Ḥallākı
 Ser-â-ser mülküñ olmuş tut **Muḥibbî** cümle āfākı
 Cihān fānidür ey **Yahyā** hüve'l-Ḥayyu hüve'l-Bākî

[43a] Değişmem atlas-ı çarḥa benüm bir köhne şalum var

[218]⁶⁰⁴

Ġazel-i Ca' ferî

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Her kim ol nā-ehle fāş itmek diler esrārını
 Dīve yağma eyledi mülk-i vücūduñ varını
2. Zāhide hergiz münācātından irmez fā'ide
 Tā riyādan ḥāli itmez ḥalka-yı bāzārını
3. Ḥaḫka irmek zāhid-i efsürde-dil mümkin degül
 Çünki ol terk itmedi cehl ile istikbārını
4. Zāhid egerçi görünür şūfî-i şāfî velî
 Hırkası altında pinhān bağlamış zünnārını
5. Āteş-i hicrān bizi ḥakister itse tañ mıdur
 Dil niyāz itdükçe çün yārūñ firāk-ı nāzını

⁶⁰¹ çarḫı: çarḫı D.

⁶⁰²bu kürre-i ḥākî: bir kerre ḥākî āfākı D.

⁶⁰³ Kesilseñ: Kesil bu D.

⁶⁰⁴ Bu gazel Tācizāde Ca' fer Dīvānı'nda yoktur.

6. Ger selâmet olmak istersen bu gün Manşûrvâr
İhtiyâr it **Ca' ferî'** aşkuñ melâmet varını

[219]⁶⁰⁵

Ġazel-i Nihâlî

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1. Cefâda katı mâhirdür cihânı baña öğretmeñ
İçi cānān ile birdür siz anı baña öğretmeñ
2. Ben öldüm gerü dirildüm cihān aḥvālını bildüm
Ruḥ-ı cānān ile cevr ü ḥubānı baña öğretmeñ
3. Elif ḳaddüm gözüm yaşıyla tıfl iken revān itdüm
Yürüñ varuñ siz ol serv-i revānı baña öğretmeñ
4. Cemālî muşḥaf[1] gördüm ruḥ-ı yāre dūrer virdüm
Gelüñ siz sūre-i Nūrı Duḥānı baña öğretmeñ
5. **Nihālî** serv-ḳāmetdür ḳıyāmetden 'alāmetdür
Siz ol ser-fitne-i āḥir zamānı baña öğretmeñ

[220]⁶⁰⁶

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Sāyeveş ḳaldı yine ben bendesin ol serv-ḳad
Dāḡlar yaḳdı derūnumdan benüm ol lāle-ḥad
Oldı aḥvālüm mükedder hey Müselmānlar meded

⁶⁰⁵ Bu gazel Nihālî Dīvānçesi'nde yoktur.

⁶⁰⁶ Bu murabbanın başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Dād elinden gönlümüñ feryād elinden gönlümüñ

II

Bir şacı Leylâ için terk itdi dil cān u seri

Geşt ider Mecnūnleyin kūyımı anuñ serserī

Ne göñül egler ferāgat ne esirger ol perī

Dād elinden gönlümüñ feryād elinden gönlümüñ

III

Cevr-i dil-ber derd-i dil çok cāna te'sīr itdiler

Ben faķirūñ katline biñ dürlü tebdīr itdiler

[43b] Hāneye zulm itmege ikisi el bir itdiler

Dād elinden gönlümüñ feryād elinden gönlümüñ

[221]

Ġazel-i Şadāyī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Vāde-i vaşl eyledi bizümle cānān irteye
Uyduğından kılcı kıldı çıķmağa cān irteye
2. Fırşatı fevt eyleme ķoma bugüni yarına
Kim bile ne fi'l ide bu çarķ-ı devrān irteye
3. 'Āķil oldur ki ķomaz dünyede bir nān irteye
Bugünüm yarına ķalsın diyene 'āķil dime
4. Gerçi dirler irteye ķalan ķazādan ķorķmazam
Āfet-i cāndur ķomaz bu çeşm-i fettān irteye
5. Oturup cān meclisinde ben şehā ķanlar yudam
Sen çıķasın yādlar ķoynundan 'üryān irteye

6. K apusunda cem  olan   aşıqlara dil-ber didi
Dađıluñ b -çareler  un  aldı d v n irteye
7. Ey **Őad y ** sen bu yirde c nu nı virmek gerek
Az durur  omaz dir g  anı Őeyt n irteye

[222]

Őazel-i Őul m 

F   il t n F   il t n F   il t n F   ilün

1. Y  İlah  sen beni d v ne eyle    kibet
Cur  a-yı   aşk i ir p mest ne eyle    kibet
2. B t num   aşkıyla ma  m r eyley ben z hir m
Bu fen  d ny  gibi vir ne eyle    kibet
3. İller içre eyleyüp Mecn n-Şıfat r sv  meni
Kendü   aŐkuñ yolına merd ne eyle    kibet
4. Kimseye dil virmeyem d ny -yı d na aldanup
Kendü hüsnüñ Őem  ine perv ne eyle    kibet
5. Bu **Őul m ** bende e göster cem l-i h sn  i
Gelmişem ben necmiy   urb na eyle    kibet

[223]⁶⁰⁷

Őazel-i  m d 

F   il t n F   il t n F   il t n F   ilün

⁶⁰⁷ Bu gazel  m d  D v n 'nda yoktur.

1. Gice didüm şöhbete gel ol meh-i tábānuma
‘İyş u ‘işret şem‘ i yaq̄dum külbe-i ahzānuma
2. Hākdan götürdi geldi luṭf idüben bendeyi
Ol meh-i hūrşīd-ṭal‘ at kılmadı noq̄şānuma
3. Baq̄dı qaldı dīde-i encüm gibi meh-pāreler
Meclisüñ rüşen çerāğı şeme-i nūr-efşānuma

[44a]

4. Yimek içmek resmi gitdi geldi gülmek oynamaq
‘Āşīqoyunı tekliṭ idelüm mihmānuma
5. Biz qapuñ ‘āşīqlarıyuz qaçma ādemden didüm
Söz mi qaldı dimedük ol āfet-i cānānuma
6. Geldi ‘āşīq ortaya otur didiler ṭurmadı
Virdi hācib ‘āşīkı ol dil-ber-i fettānuma
7. Tāzegāna ‘āşīkı ser gitdi ṭurdı gitmedi
Cümlesi beglik mübārek didiler sulṭānuma
8. Baña didi var begendigüñ yire bir gül qopar
Ben didüm varsam n’ola sen gonca-yı hāndānuma
9. Evvelā hoş dimişdi vü soñra hoş geçsün didi
Ba‘ iş oldı şūret-i ihsān ile hırmānuma
10. Didüm ol bāğ-ı vefādan degmedüñ mi bir güle
Didi yallāh görüñ qā’il degül ihsānuma

11. Ben oyundan vaz geldüm buse virmezseñ eger
Büsesüz şöbet begüm düşmez benüm 'unvānuma
12. Ortada 'aşık dönerken geldi nevbet şūfiye
Didi hācib ne buyurduñ zāhid-i nādānuma
13. Var semer doldur didüm gāyetde ol h̄ar yükledi
Didi degme k̄ā 'ilüm arķamdağı pālānuma
14. İt rakīb uş t̄urdı gördüm beñlige k̄aşd eyledi
Aşmak isterdüm anı danışmadan ol cānuma
15. Didi çıksun taşra ağzıyla getürsün üstüh'ān
İçerü koyma şakın didüm şakın derbānuma
16. Dil-berüm her vech ile lāyık degül mi beglige
Şad hezārān āferinler ol şeh-i h̄übānuma
17. O leb-i mey-gün sāk̄ieylemek k̄aşd eyledüm
Hācib aldı 'aşığı hayfā ki girdi k̄anuma
18. Hey dirīgā bilmedi eksiklük itdi ben k̄uluñ
Virmeyeydi begligi sen Yūsuf-ı Ken' ānuma
19. Hoş geleydi gönlüne tā ki iderüñ merhāmet
Bu dil-i āşüfte-hāli bī-ser ü sāmānuma
20. Devletinde begligüm vardı giyürdü 'āk̄ibet

Fırkati ma^c zül bu rükn-i (?) bu dil-i şādānuma

21. Çünkü Ümīdīsürür-ı vaşluñ egler ^c āşığı

Hıç ğayrı çāre yok def^c -i ğam-ı hicrānuma

[224]⁶⁰⁸

[Murabba-ı Me[’]ālī]⁶⁰⁹

Fe^c ilātün Fe^c ilātün Fe^c ilün Fe^c ilün

I

[44b] Çıkduñ elden n’idelüm añsuzın āh⁶¹⁰ pisi *

Yanduñ ölüm odına derd ile nā-gāh pisi

Hasetā şīr-i ecel buldı saña rāh pisi

N’idelüm āh pisi n’eyleyelüm vāh pisi

II

Çanı ol bebr bağışlu çanı ol şīr-i zamān

Çanı ol virmeyen arslan ile çaplana emān

Çanı ol olduğı evde komıyan hıç şıçan

N’idelüm āh pisi n’eyleyelüm vāh pisi

III

Çatı lāğ-bāz idi ğāyetde iyü kişi idi

Gökde uçan kuşu avlamağ anuñ işi idi

Yidüğü çörek idi dible-y-idi pişi idi

N’idelüm āh pisi n’eyleyelüm vāh pisi

IV

Derisi çakum u semmür u vaşakdan yig idi

Rāst idi hüsni gibi hulkı dağı gökçeg idi

Kedi şanmañ anı ol bir ala gözlü beg idi

⁶⁰⁸ Me[’]ālī Dīvānı, 11. musammat

⁶⁰⁹ Bu şiirin başlığında “Ġazel-i Me[’]ālī” yazmaktadır.

⁶¹⁰ āh: eyvāh D. (Vezin tutarsız.)

N'idelüm āh pisi n'eyleyelüm vāh pisi

V

Her seher kalker elini yüzini yur idi ol
 Katı pāk idi her vech ile ma' mūr idi ol
 Kimse bilmezdi anuñ qadrini bir nūr idi ol
 N'idelüm āh pisi n'eyleyelüm vāh pisi

VI

Ruḥı şād ola ki incitmez idi kimseneyi
 Ne göninden pireyi⁶¹¹ ne kulağında keneyi
 Paça ile başı hoş idi severdi teneyi
 N'idelüm āh pisi n'eyleyelüm vāh pisi

VII

Añrasa heybet ile gümler⁶¹² idi kevn ü mekân
 Mavlaşa şit ü şadāsı ile tolar idi cihân
 Defterin dürdi anuñ havf ki bu devr[an]-ı zamân
 N'idelüm āh pisi n'eyleyelüm vāh pisi

VIII

Katı nuhsind idi dilkü gibi çok yaşlu idi
 Kurd ile haşm idi kaplan ile şavaşlu idi
 Serv-қadd idi ala gözlü қara қaşlu idi
 N'idelüm āh pisi n'eyleyelüm vāh pisi

IX

Sever idüm ben anı cān ile maḥbūb gibi
 Her gice koyar idüm koynuma bir hūb gibi
 Pāk iderdi ev için қuyruğı cārūb gibi
 N'idelüm āh pisi n'eyleyelüm vāh pisi

X

Қurtarurdı yılan ağızına düşen қurbaғayı

⁶¹¹ göninden pireyi: gönindeki biti D.

⁶¹² gümler: inler D.

Yuvalardı şıçan oynar gibi kaplumbağayı

[45a] Segi⁶¹³ kılna şaymaz idi diz-dâr ağayı⁶¹⁴

N'idelüm âh pisi n'eyleyelüm vâh pisi

XI

Kâmil idi hem edeplü idi hem uşlu idi

‘Âkıl idi iyü soy idi kişi aşlu idi

Receb ayında⁶¹⁵ vefât itdügi güz faşlı idi

N'idelüm âh pisi n'eyleyelüm vâh pisi

XII

Ey Me'âlî anuñ öldüğine kim ağlamaya

Acıyup hasret ile cân ciger⁶¹⁶ dağlamaya

Cüş idüp kanlu yaşı sel gibi⁶¹⁷ çağlamaya *

N'idelüm âh pisi n'eyleyelüm vâh pisi

[225]⁶¹⁸

[Müsemmen-i Fevrî]⁶¹⁹

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

I

Mekânum meclis-i miñnet maḥabbet yâr-ı cânumdur

Perî-rû dil-berüm sâķî ḥayâli dil-sitânumdur

Elifler şem' -i şevķüm sînem⁶²⁰ altun şem' dânumdur

Nevâlem⁶²¹ ğuşşa vü ğam dâĝ-ı derd-i ' aşķ nânumdur

Kebâbum baĝrumuñ başı rübâb âh u fiĝânumdur

⁶¹³ Segi: Taşığı D.

⁶¹⁴ Vezin tutarsız.

⁶¹⁵ ayında: ayı idi D.

⁶¹⁶ cân ciger: cânını kim D.

⁶¹⁷ sel gibi: seyl oluban D. (Vezin tutarsız.)

⁶¹⁸ A. Nihat Tarlan, “Şiir Mecmualarında 16 ve 17. Asır Dîvân Şiiri: Rahmî ve Fevrî”, 1. musammat, s.43.

⁶¹⁹ Bu şiirin başlığında “Gazel” yazmaktadır.

⁶²⁰ şevķüm sînem: şevķ u sîne D.

⁶²¹ Nevâlem: Ta'âmum D.

Dil-i pür-hûn şurâhî dîde-i cām erġavānumdur⁶²²
 Şarābum bezm-i ġamda eşk-i çeşmüm⁶²³ hûn-feşānumdur
 Mey-i hamrā diyüp⁶²⁴ nûş itdügüm hep kendü kıanumdur

II

Maġabbet şāhıyam kûy-ı⁶²⁵ fenā cā-yı sükūnumdur⁶²⁶
 Başumda tāk-ı zerrîn āteş-i āh-ı derūnumdur
 Şafaqla atlası ġerdūn libās-ı lāle-ġūnumdur
 Öñümce tūġ-ı āhum ġam yolında reh-nūmūnumdur
 Sipāh-ı eşk-i çeşmümle⁶²⁷ kıamu yer ġök zebūnumdur
 Ğıriv-i ra' d-i miġnet na' ra-i taḫl-ı cūnūnumdur
 Şeh-i ' aşkıam belā çarḫı otaġ-ı bī-sütūnumdur
 Şehāb-ı ġam başum üzre mu' allaķ sāye-bānumdur

III

ġorelden sen ġözi kıatıl dehānı āb-ı ġayvānı
 Kıomadum bir nefes öldüm dirildüm āh u eġġānı
 Belā-yı hecrle çok demler aķıtdı⁶²⁸ çeşmümün kıanı
 Ve līkin itmedün herġiz taḫbībūm derde dermānı
 Kıapuñda vericek āḫir belā-yı ' aşķ ile cānı
 Maġalleñde bulup cānā ten-i bī-cānı ' üryānı⁶²⁹

[45b] Seg-i kūyuñ bu cismüm tu' me itdi şanma dendānı

Dehānında ġörinen rīze rīze üstüh'ānumdur

IV

Münevverdür yüzün⁶³⁰ ey meh çerāġ-ı şems-i rüşenden
 Velī miķdār-ı zerre ġörmedüm ey bī-vefā⁶³¹ senden

⁶²² dîde-i cām erġavānumdur: dîde cām-ı ġuşşa-dānumdur D.

⁶²³ çeşmüm: çeşm-i D.

⁶²⁴ hamrā diyüp: hamrā deyu D.

⁶²⁵ kûy-ı: şehri D.

⁶²⁶ cā-yı sükūnumdur: sükūnumdur D.

⁶²⁷ çeşmümle: āhumla D.

⁶²⁸ aķıtdı: aķdı D.

⁶²⁹ bī-cānı ' üryānı: ' üryān-ı bī-cānı D.

⁶³⁰ yüzün: ruḫun D.

Firākuñla⁶³² gönül kırtulmadı feryād u şīveñden
 Cemālũñsüz cihānı n'eylerũm⁶³³ geçdũm bu meskenden
 Ruħuñ fikri⁶³⁴ uşandurdı beni ey dil⁶³⁵ bu gülşenden
 Dehānuñ şevķi⁶³⁶ aldı cānumı ey ğonca-leb tenden
   Adem mülkine gıtdũm kıalmadı nām u nişān benden
 İşidilen hemān şimdi benũm āh u fiġānumdur

V

ılup⁶³⁷ gerdũn baña bir ğözleri āhũ içün cevri
 ũ bildũm nũr-ı⁶³⁸ vuşlatdan cũdā itmek dũrũr avrı
 Kemān-ı ğayreti ben daġı aldum destũme fevri
 Görünen encũmi şanmañ gül-i ğülzārınuñ nũri⁶³⁹
 Mũşebbek eyledũm ben tĩre dutup sĩne-i devri
 Şikār itdũm felekler tevşeni gibi nice şevri
 Felekde ğördũġũñ kıavs-ı kızaġdur şanma ey **Fevri**
 Ĥadeng-endāz-ı   aşķam arġa aşılmış kemānumdur

[226]⁶⁴⁰**Ġazel-i Aħmedi***Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilũn*

1. Ş'ir ourken kıamet-i dil-ber nevādan arġunur
 Ol nihāl-i serve beñzer kim şabādan arġunur
2. Bũselik   arz eylese Ĥasan ġüsũnde şāh Ĥüseyn

⁶³¹ey bĩ-vefā: mihr ü vefā D.

⁶³² Firākuñla: Firāķunda D.

⁶³³ n'eylerũm: n'eyleyem D.

⁶³⁴fikri: şevķi D.

⁶³⁵dil: ğül D.

⁶³⁶şevķi: fikri D.

⁶³⁷ılup: ılar D

⁶³⁸nũr-ı: ũr-ı D.

⁶³⁹ġül ğülzārınuñ nũri: felek ğülzārınuñ şevri D.

⁶⁴⁰ Bu gazel Ahmed Paşa ve Ahmedĩ Divānı'nda yoktur.

- Zümre-i ‘uşşâk ney gibi nevâdan argunur
3. Kûbbetü’l-eflâkde hürşîdi şanmañ fer viren
Pertev-i ruhsâr-ı cānāndur ki mādān argunur
4. Sīnem üzre ey kemān-ebur müjeñdür ditreyen
Tīre beñzer kim nişānda çarb-ı yādan argunur
5. ‘Anber-efşān zūlfūñi haddūñde cāna dir gören
Āba düşmiş sāye-i sūnbül hevādan argunur
6. Ey kemān-ebur baña raḥm eyle kim āh itmeyüm
Kûbbe-i eflāki bil tīr-i du‘ādan argunur
7. Ey güneş tal‘ at ruḥuñ devrinde **Aḥmed** haste-dil
Zerre-i nāçīze beñzer kim ziyādan argunur

[227]⁶⁴¹

[46a] Ġazel-i Uşulī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Be bu bāzār-ı cihānuñ quru dükkānına yuf
Çenber-i çarḥına vü günbed-i eflākine⁶⁴² yuf
2. Olısar seyl-i fenādan çü ḥarāb āḥir-i kār
Günbed-i çarḥına vü qaşr ile eyvānına yuf
3. Dürülür çün kamu defterleri tūmār gibi
Dehr sulṭānlarinuñ defter ü dīvānına yuf

⁶⁴¹ Usulī Dīvānı, 57. gazel

⁶⁴² eflākine: gerdānına D.

4. Olmaz çünkü şebihün-ı ecelden mâni⁶⁴³
Hây ile hüyına vü leşker ü serdârına⁶⁴³ yuf
5. Çünkü mihmânına her loğmada biñ zehr virür
Felegüñ kâse-i çinîsine vü hânına yuf
6. Bu cihân beglerinüñ ehl-i kemâle dâ'im
Kurı taşsinine vü itdügi ihsânına yuf
7. Derd ü miñnetle helâk oldı **Uşulî**çün kim
Şimdiden şoñra tabîbüñ dağı dermânına yuf

[228]⁶⁴⁴

Ġazel-i Yahyâ

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Dâğlar dutdı⁶⁴⁵ tenüm vuşlata imkânım yok
Kaldım ayakda kıra başuma dermânım yok
2. Ağladuğım bu durur gülşen-i ' âlemde benüm
Göñlümi eglemege bir gül-i handânım yok
3. Beni bî-çâre⁶⁴⁶ idüben gitdi habîb ile raķîb
Hey meded kuyımı seyr eylemege cânım yok
4. ' Āşık olanları kulluğa kabül itmeyici
Ben de bildüm ki o beg-zâde gibi cânım⁶⁴⁷ yok

⁶⁴³ serdârına: sulţânına D.

⁶⁴⁴ Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı, 206. gazel, s.418.

⁶⁴⁵ dutdı: tldı D.

⁶⁴⁶ bî-çâre: bî-cân D.

5. Baña bayram yirini añma şağın ey **Yahyâ**
Bile şalınmağa bir serv-i hırâmānum yok

[229]⁶⁴⁸

Ġazel-i ‘Ubeydî

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ne açıldıķ fezâ-yı gülşene gül pîreherlerle
Ne şalındıķ murâd üzre boyı serv-i çemenlerle
 2. Faķîr olduķça⁶⁴⁹ istiğnâ şatarlar bilmezüz yâ Rab
Neye varur bizüm aĥvâlümüz sîmîn-bederlerle
 3. Gidüp ‘aql ile cân zülfinde yâruñ kaldılar gördüm
Dili gönderdüm anlara o da kaldı kalanlarla
 4. Ġam ile nâfeveş pür-hûn iderler kalb-i ‘uşşâķı
Ĥatâdur ‘aşķ meşk itmek ĥattı mişk-i Ĥutenlerle
 5. Vefâ eylük diseydüñ incinürler söylemezler hîç
- [46b] ‘Ubeydî söyleşilmez ĥaķ budur ġonca-deherlerle

[230]⁶⁵⁰

[Müseddes-i Yahyâ]⁶⁵¹

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

I

⁶⁴⁷ cânım: ĥānum D.

⁶⁴⁸ ‘Ubeydî Dîvānı, 276. gazel, s.515.

⁶⁴⁹ olduķça: olduķsa D.

⁶⁵⁰ Taşlıcalı Yahyâ Dîvānı, 17. musammat, s. 195.

⁶⁵¹ Bu şiirin başlığında “Taĥmîs-i Yahya” yazmaktadır.

Niçe bir mâcerâmuz dōstâna dâsitân olsun
 Niçe bir nâr-ı ‘aşqum dūd-ı âhumdan ‘ayân olsun
 Mekânım ‘ayn-ı ‘âlemde ‘ayân-ender-‘ayân⁶⁵² olsun
 Kilâb-ı kûyuña cism-i za‘îfüm armağân olsun
 Ne kûyuñ âh ile dolsun ne çapuñda figân olsun
 Beni öldür vücūdumdan ne nâm u nişân olsun

II

İki dest-i du‘â gibi baña seng-i mezâr itme
 Mezârım nâ-bedîd it ‘ayn-ı ‘uşşâka ğubâr itme
 Ölüm bir h̄âb-ı rāhatdur hayâta i‘tibâr itme
 Enînumden emîn ol adım añılduğça ‘âr itme
 Ne deñlü zaḥmet ise ihtiyâr eyle firâr itme
 Beni öldür vücūdumdan ne nâm u nişân olsun

III

Vişâlün⁶⁵³ dil-güşâsından firâk-ı dil-rübâ yegdür
 Celâlınden cemâlin gör vefâsından cefâ yegdür
 Muḥaşşal sâlik-i rāh-ı ‘adem Hudâ yegdür
 Yoğ olmayan var olmaz ölmedin ölmek baña yegdür
 Bu derbend-i fenâdan şaḥn-ı saḥrâ-yı beķâ yegdür
 Beni öldür vücūdumdan ne nâm u nişân olsun

IV

Seni rencide-ḥâtır eyler imiş nâle vü zârı
 Niyâz ehlin helâk eyler⁶⁵⁴ gider yoluñdağı ḥârı
 Yumulmayınca ten gözi açılmaz yâr didârı
 Şevâbın kaçd idüp kırtar belâlardan bu bîmârı
 Eyâ ḥüsn ilinüñ şaḥîb-ķıranı ḥışm ile bârı
 Beni öldür vücūdumdan ne nâm u nişân olsun

⁶⁵² ‘ayân-ender-‘ayân: nihân-ender-nihân D.

⁶⁵³ Vişâlün: Vişâl-i D.

⁶⁵⁴ eyler: eyle D.

V

Maḥabbte ehline yāruñ cefāsı imtiḥānıdır
 Ölümlü ‘ aşıkā cevır oqları devlet nişānıdır
 Baña **Yahyā** gibi ölmek ḥayāt-ı cāvidānıdır
 Baқа bilme felek āyīnesini cümle fānıdır

[47a] Begüm ḥayr işi te ‘ḥır itme bi’llāhi zamānıdır
 Beni öldür vücūdumdan ne nām u nişān olsun

[231]⁶⁵⁵

Ġazel-i Fevrī

Mefā’ ĩlün Mefā’ ĩlün Mefā’ ĩlün Mefā’ ĩlün

1. Göñülde nice derdüm var ğam-ı dil-ḥāhdan ğayrı
 Kimesne derdümi bilmez benüm Allāhdan ğayrı
2. Gelür gider kimesnem yoқ benüm beytü’l-ḥazān içre
 Sirişk-i çeşm-i pür-nemle duḥān-ı āhdan ğayrı
3. ‘ Acebdür ḥāl-i ‘ ālem kişinüñ kendü dāmānı⁶⁵⁶
 Ayağın almaқ ister başқа seng-i rāhdan ğayrı
4. Züleyḥā-yı felekden Yūsuf-ı dil çoқ elem çekdi
 Belā-yı kayd-ı miḥnetle cefā-yı cāhdan ğayrı
5. Faқır ü bī-kes ü ḥoş u bī-yār oldı ve’l-ḥāşıl
 Penāhı yoқ cihānda **Fevrinüñ** sen şāhdan ğayrı

⁶⁵⁵ Bu gazel, A. Nihat Tarlan’ın, “Şiir Mecmualarında 16 ve 17. Asır Dīvān Şiiri: Rahmī ve Fevrī” adlı çalışmasında yoktur.

⁶⁵⁶ Vezin tutarsız.

[232]⁶⁵⁷**Ġazel-i Celālī***Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün*

1. Dir iseñ murğ-ı dili ey yüzi gül Şen göreyin
Aç niķābın yüzüñüñ ey yüzi gülşen göreyin
2. Ķurtıluþ haţtı ğamından dir iken Őād olavuz
Ser-ber oldı elem-i zülfi dilā Şen göreyin
3. Cenneti öge öge göge çıķarduñ vā‘ iz
Ne ķadar fehm ideceksin göster anı⁶⁵⁸ göreyin⁶⁵⁹
4. Şekl-i mir’āt-i dil-i ‘āŐıķa baķsun dir ise
Ĥüsni Yūsufdan eger ĥüsniñi aĥsen göreyin
5. Őūfi mescidde **Celālī** döŐedi eski ĥaŐır
Varayın ben daĥı mey-ĥānede mesken göreyin

[233]⁶⁶⁰**Ġazel-i Ĥāveri***Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün*

1. Seni gözler⁶⁶¹ dü çeşm-i ĥün-feŐānum nice demlerle
Gel iy nūr-ı baŐar merdümlik it demler ķademlerle
2. Ķad ü zülf [ü] dehānuñ ĥasreti lām eyledi ķaddüm
Ĥudā bilür benüm Őaĝ olacaĝum bu elemlemlerle

⁶⁵⁷Manastırlı Celāl Bey Dīvānı, 474. gazel, s. 559.

⁶⁵⁸göster anı: anı sen D.

⁶⁵⁹Vezin tutarsız.

⁶⁶⁰Hāveri Dīvāñesi, 33. gazel, s. 32.

⁶⁶¹gözler: görmez D.

3. ‘ Aceb nice yazıldı başuma bu qara yazular
Benüm hōd miḥnet ü derdüm yazılmadı⁶⁶² qalemlerle
4. Hevā-yı qadd [ü] zūlfūñle⁶⁶³ ölürsem āh idüp cānā
Mezārumda tūram maḥşerde ‘ Abbāsī ‘ alemlerle
5. Nice zūnnār-ı ‘ aşqa **Hāveri** bel bağlayayum kim [ben]
[47b] Der ü dīvār-ı deyr-i dil pūr olmışdur şanemlerle

[234]

Ġazel-i Şebātī

Mefā‘ Ġlün Mefā‘ Ġlün Mefā‘ Ġlün Mefā‘ Ġlün

1. Ġamuñdan olma bu dil-ḥaste yatur nice demlerle
Ḥudā bilür anuñ şağ olacağın bu elemlerle
2. Ruḥı zūlfine māyil oldığıçün her büt-i çinüñ
Kilīsāya dönüpdür dehr-i dil naqş-ı şanemlerle
3. Firāquñdan dönüpdür bī-sütün-ı ğamda Ferhāda
Yürür dil ḥasretüñden lāle gibi dāğ-ı ğamlarla
4. Leb-i mey-gūnuñ[ı] ger göre idi şūfisāğarda
Şarāb-ı nābı nūş itmek olurdı cām-ı Cemlerle
5. Şanasın bir nihāl-i tāzedür ḥavzuñ kenārında
Şebātī qāmet-i dildāra qarşu dīde ğamlarla

⁶⁶²yazılmadı: yazılmaya D.

⁶⁶³qadd [ü] zūlfūñle: zūlf qaduñla D.

[235]

Ġazel-i Fünūnī*Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn*

1. Eger ben ḥasteyi koyup giderseñ bu elemlele
Benüm ḥod biñde bir derdüm yazılmaya kalemlele
2. Menüm ḥālüm bilür kimse vücūda gelmemiş aṣlā
Varup mülk-i 'ademde ağlayayın bāri ğamlarla
3. Yoluñ uğrarsa türbenden yaña ey serv-i ḥübān
Çıķam qarşu benefşe gibi 'Abbāsī 'alemlerle
4. Çeküp çāk itdügüm şabrum yaķasın oldur ey sāķī
Bizi terk eyleyüp dil-ber varup yār oldı kemlele
5. Seni özler **Fünūnī** var ki miḥnetde yatur bī-cān
Gel ey 'İsī-nefes iḥyā kıl anı nice demlele

[236]⁶⁶⁴**Ġazel-i Revānī***Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilūn*

1. Didüm ey meh beni hicründe çoğ ağlatdı felek
Didi nāz ile geķen yağmura dutma kepenek
2. Seni sevdügi günāh ise bağışla suçımı⁶⁶⁵
Kıyma miskīn gönüle hāy dilek hāy dilek
3. Görmeyen tāze nihāli gül-i nesrīnler ile

⁶⁶⁴ Revānī Dīvānı, 196. gazel, s. 289.⁶⁶⁵ bağışla suçımı: suçım bağışla D.

Görsün ol şühı kaçan kim giyer altunlu benek

4. Kānuma ğamzelerüñ yoğ yire⁶⁶⁶ etmek doğrar
Yoğdur arada meğer anuñ ile hađđ-ı nemek
5. Gel begüm cān virelüm buseñe didüğüñ için
Baña ol ğonca-dehen gitdi **Revānī** söğerek

[237]⁶⁶⁷

[48a]

Ġazel-i Vuşulī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Eşküñ ile seyr iden küyuñda nađđ-ı kebkebün
Didiler ol mäh ile alışmış incü kevkebün
2. Ġonca-lebler Būstān ile Bahāristān ođur
Ey mu' allim bir ğülistāna dönüpdür mektebün
3. Her zamān dil şal' asın cevr ile ey sīmīn-beden
Eylemek zīr ü zeber lāyık mı řop-ı ğabğabuñ
4. Va' de-i vaşl ile şol dem kim tekellüm eyleseñ
Cān bağışlar dōstum ben mürdeye şimdi lebün
5. Cām-ı la' li yādına elden şomasın bādeyi
Ey **Vuşulī** āferīn saña begendüm meşrebün

⁶⁶⁶ yoğ yire: ğöz ğöre D.

⁶⁶⁷ Bu ğazel Vuşulī Dīvānı'nda yoktur.

[238]⁶⁶⁸**Ġazel-i Selîkî***Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün*

1. Şol zamân kim 'âlem-i eġibbadan pinhân idüm
'Âlem-i ervâġda cânâ ben saña ġayrân idüm
2. Olmadın 'âlemde daġı gerdiş-i gerdün-ı dñn
Ey ġamer-ťal' at reh-i 'aşġuñda ser-gerdân idüm
3. Tekye-yi dünyâya adum dâġı başmadan ġadem
Ĥânkâh-ı 'aşġuñ içre dñstüm miġmân idüm
4. Ėanı ol dem kim gedâ-yı kũyuñ idüm dñstüm
Kimseye bař egmez idüm bařuma sulťân idüm
5. Daġı te'şir itmeden erbâb-ı 'aşġa nâr-ı řevġ
Ey **Selîkî** bezm-i ġamdan şem' veş sũzân idüm

[239]⁶⁶⁹**[Ġazel-i Bâkî]⁶⁷⁰***Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün*

1. Āh kim sevdüm yine bir dil-ber-i ra' nâcuġı
Şimdiden yanında biñ var 'âşık-ı řeydâcuġı
2. Nice şirîn olmasun kim sũd yerine anası
Sũkker ile beslemiş ol tũťi-i ġũyâcuġı

⁶⁶⁸ Bu gazel Selîkî Dîvânı'nda yoktur.

⁶⁶⁹ Bâkî Dîvânı, 534. gazel, s.307.

⁶⁷⁰ Bu şiirin başlığında "Ġazel-i Şâdıġ" yazmaktadır. Yapılan divan taramaları sonucu gazelin Bâkî'ye ait olduġu tespit edilmiştir.

3. Tağınur göz degmesün diyü hamâ 'il boynına
Şağınur yavuz nazardan n'eylesün anacığı
4. Yaluñuz seyr itmege qorqar dağı nev-restedür⁶⁷¹
Qanda gitse sāyesince⁶⁷² şalınur lālācuğı
5. Dünyede hiç öldüğüme ğam yimezdüm **Şadıķā**⁶⁷³
Bir gice pehlūya çeksem ol qamer⁶⁷⁴-sīmācuğı

[240]⁶⁷⁵

[Ġazel-i Nihānī]⁶⁷⁶

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Lāleler çıkdı kızıl tāk ile⁶⁷⁷ şahīler gibi
Çekdi süsen hañçerin⁶⁷⁸ sünnī sipāhīler gibi

[48b]

2. Bir yeşil sancağ götürdi⁶⁷⁹ geldi serv [ol] ceng için
Pullu cevşen giydi gül deryāda mähīler gibi
3. Rāfizīdür lāle tācın bāde vir yā Rab diyü
Yasemenler Hağğa yüz dutmış İlāhīler gibi
4. İttifākī geçūben donandı bāğum⁶⁸⁰ c askeri
Her biri bir renge girmiş pādīşāhīler gibi

⁶⁷¹ seyr itmege qorqar dağı nev-restedür: nev-rüstedür seyr itmege qorqar dağı D.

⁶⁷² sāyesince: bilesince D.

⁶⁷³ Şadıķā: Bākıyā D.

⁶⁷⁴ qamer: melek D.

⁶⁷⁵ Nihānī Dīvānı 190. gazel, s.258.

⁶⁷⁶ Bu şiirin başlığında "Ġazel-i Selīmi" yazmaktadır. Divan taramaları sonucunda gazelin Nihānī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁶⁷⁷ Lāleler çıkdı kızıl tāk ile: Tāk-ı gülgün giydiği için lāle D.

⁶⁷⁸ Çekdi süsen hañçerin: Çekdi süsenler kılıc D.

⁶⁷⁹ götürdi: getürmüş D.

⁶⁸⁰ İttifākī geçūben donandı bāğum: Çār-yār için bugün tonandı bāğun D.

5. Ey **Selîmî**⁶⁸¹ sen de cûş eyle⁶⁸² Muḥammed‘ aşkına
Bâyezîdî-meşreb ol qalma tebâhîler gibi

[241]

Ġazel-i ‘Āşık⁶⁸³

1. Güzel seni görmez ölürsem derdüñ çeker ağlarum
Gice gündüz âh eyleyüp qanlı yaş döker ağlarum
2. Meded hey ġanî Allâhum teslîm olsun saña cânım
Maḥşer güninde kefenüm boynuma daqar ağlarum
3. Esirge begüm orandır gözümüñ yaşı bārândur
Qaygulu gönül virândur bir cânı yaqar ağlarum
4. Meded senden ġanî deyi mürüvvet ıssı kânı deyi
Kimi görsem seni deyi yollara baqar ağlarum
5. ‘Āşıkdyür düşdüm derde düşüp yanaram oda
Haq qādî oldığı yirde qabrümden çıkar ağlarum

[242]

Ġazel-i Vaḥdetî

Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün

1. Cānumı qāşuña qurbān ideyin n’olsa gerek
Alnuma resm-i qazā çekdügi resm olsa gerek

⁶⁸¹ Selîmî: Nihānî D.

⁶⁸²eyle: it D.

⁶⁸³ ‘Āşık mahlaslı hangi şaire ait olduğu tespit edilemeyen bu şiir 16’lı hece ölçüsüyle yazılmıştır.

2. ‘Āhîret gerek ise dünyâda giryân ol kim
H̄âbda ağlayan ey dil uyanup gülse gerek
3. Ka‘ r-ı deryâda yerüñ sırça serây olsa dilâ
Seni ğavvâs-ı ecel anda dağı bulsa gerek
4. Gülme pul çokluğuna gül gibi ey şâhib-i rez
Zerd olup yirüñ h̄azân gibi ruḥuñ şola gerek
5. Kef-i mîzânuñı doldurmaz iken kevn ü mekân
Bir avuç toprağ ile iki gözüñ dolsa gerek
6. Ebedü’ d-dehrdiri şanma kalam dünyâda
Çâr u nâ-çâr dilâ zinde olan ölse gerek
7. Dem bu demdür berü gel bezm-i ğama **Vahdetiyâ**
İçelüm bâde-i ‘aşkı bed yâ (?) n’olsa gerek⁶⁸⁴

[243]

[49a] **Ġazel-i H̄üsrev**

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

1. Āh ider āhuma āheng olurlar dağlar
Ağlasam yanumca bile ağlaşur ırmağlar
2. Hep gören altun beneklü câme giymiş şanurlar
Bu ten-i ‘üryânuma yağdum ser-â-ser dâğlar
3. Kaplamış ruḥsâruñı haṭṭ-ı siyehkâruñ diriğ

⁶⁸⁴Vezin tutarsız.

Gülsitân-ı hüsnüñe hayfâ ki düşmiş zâğlar

4. Ehl-i derde tan iderse zâhid-i nâ-dân ne ğam
Hâlini bîmâr-ı ‘aşkuñ fehm ider mi şağlar
5. Ben nice divâne-i ‘aşk olmayam kim **Hüsrevâ**
Ol şacı Leylâ beni Mecnûn yerine bağlar

[244]⁶⁸⁵

Ġazel-i ‘Amrî

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Nev-bahâr irdi⁶⁸⁶ güzeller ‘azm-i bûstân itdiler
Ġam tenürında dil-i ‘uşşâkı biryân itdiler
2. Her biri dâmen-keşân gülzâra oldılar revân
Güyyiâ fâvûslar cennetde cevlân itdiler
3. Gördiler gün⁶⁸⁷ yüzliler dâmen-keşide serverâ⁶⁸⁸
Ġoncalar bu şevk ile çâk-i girîbân itdiler
4. Şaçdılar reyhândan⁶⁸⁹ gül-berg-i ħandân⁶⁹⁰ üstine
Bülbül-i şeydâ gibi ‘uşşâkı ħayrân itdiler
5. ‘**Amriyâ** ben ħaste kaldum ğam bucağında hemân⁶⁹¹
Her kişi yâriyle seyr[ân]-ı gülistân itdiler

⁶⁸⁵ ‘Amrî Dîvânı, 23. Ġazel, s. 57.

⁶⁸⁶ irdi: oldı D.

⁶⁸⁷ gün: gül D.

⁶⁸⁸ serverâ: seyr ider D.

⁶⁸⁹ reyhândan: sünbüllerin D.

⁶⁹⁰ ħandân: ra‘ nâ D.

⁶⁹¹ hemân: dirîg D.

[245]⁶⁹²**Ġazel-i Hışalı***Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün*

1. Yine zeyn itdi bu gün meclisimiz iki perī
Biri řāvūs-ı cinān u birisi kebk-i derī
2. Biri řundukça ele luř ile yākūt-ı revān
şunar arunca biri nuşl-i lebinden şekeri
3. Eyledükçe birinün çeşmi dil ü cānı helāk
Cān bağışlar yine cāna birinün şandeleri
4. Birinün gözleridür nergis gülzār-ı İrem
Birinün kākül-i sünbül daşı gül-berg-i teri
5. Hızra irişdi **Hışalı** idi buldı řayāt
Ya‘ ni oldı dil ü cān ile ‘ Alīnün nökeri

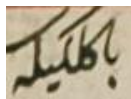
[246]

Ġazel-i Muşlışı*Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün*

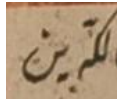
1. Tek seni tır-şıfat sīneye bir kez çekeyin
Baş egüp şidmetüne yā gibi şaddüm bükeyin /

[49b]

2. İstemem dāmenüne zerrece toz şonduğını

seni sevmezsem efendi

⁶⁹² Bu gazel Peşteli Hisālī Dīvānı’nda yoktur.

3. Sîne meydânına at tîrûni ey kaçsı kemân
Başum üstinde anuñ menzili daşın dikeyin
4. Bedene sığmadı cân şevküñ ile ur tîğüñ
Ur dikiş yirlerini tâ ki yerinden sökeyin
5. Resen-i zülfüñ ile **Muħlişiy**iberdâr itme
Şal benüm boynuma var ise vebâlin çekeyin

[247]⁶⁹³

[Ġazel-i Enverî]⁶⁹⁴

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Ġayr[a] şerbet baña tîz-âb şunarsın çekeyin
İçmeyüp⁶⁹⁵ üstüme bir kaçre dökersem lekeyin
2. Çekemez kimse benüm yayumı dirseñ sen eger⁶⁹⁶
Senden ey kaçsı kemân her ne gelürse çekeyin
3. Lebüñe âb-ı Hızır ne yüz ile öykünmiş
Ele girerse yüzi şuyını yire dökeyin
4. Yâ kaçsuñ kaçgıkemânkeş ele alup çekse⁶⁹⁷
Varayın oğa dutup kaçdini anuñ⁶⁹⁸ bükeyin
5. Umaram kim baña gel diye o kendi gelici⁶⁹⁹

⁶⁹³ Mürekkebeçi Enverî Dîvânı, 194. gazel, s.78.

⁶⁹⁴ Bu şiirin başlığında “Ġazel-i Hâşilî” yazmaktadır. Divan taramaları sonucu gazelin Enverî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁶⁹⁵ İçmeyüp: Çekmeyüp D.

⁶⁹⁶ kimse benüm yayumı dirseñ sen eger: cevr-i ğamum yayımı kimse dir iseñ D.

⁶⁹⁷ ele alup çekse: ki ilüp çekdi ise D.

⁶⁹⁸ anuñ: iki D.

Ḥāşılı**Enverî**⁷⁰⁰ yārânı yanumdan çekeyin⁷⁰¹

[248]

Ġazel-i Ṭahmās

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Şāh-ı merdān devletinde geydigüm nārencidür
Nāra karşı durmazam zīrā beni nār incidür
2. Şāh Süleymān geldi bizden il vilāyet istedi
Bir yola koyduk biz anı yol eri zār incidür
3. Ḥānesinden çıkuban dağlara düşse bir kişi
Bād eser bārān yağar zaḥmet çeker qar incidür
4. Her ne gelmişdür cihāna yol ile gelmiş dürür
Bir kadem taşra düşen bī-gāneyi ḥār incidür
5. **Şāh Ṭahmāsam** cihānda şāh-be-şāh nesl-i ' Alī
Yār ile yār olmuşam şanma beni yār incidür

[249]⁷⁰²

Şāh Süleymān

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Āl-i ' Osmān devletinde geydügüm ṭuruncıdur
Mürted-i dīn olanuñ yir ider [ü] nār incidür
2. Kaçuban kanda varasun terk-i diyār eyleyüp

⁶⁹⁹kendi gelici: gendüm-günüm D.

⁷⁰⁰Ḥāşılı Enverî: Enverî ḥāşılı D.

⁷⁰¹çekeyin: ekeyin D.

⁷⁰²Kanunî Sultan Süleymān'a ait olan bu gazel Muhibbî Dīvānı'nda yoktur.

Hāyinūñ mi' rācīdur āhīr anı dār incidür

[50a]

3. Şayd-ı naḥçīr itmege dağlarla dostsa bir kişi
 'Ādetidür avcınıñ dā'im anı qar incidür
4. Görmedüñ mi seyyidi sen yol ile ne itdugin
 Şor ilüñden Hān Selīm itdügüni 'ār incidür
5. Şāh Süleymānam cihānda Āl-i 'Oşmān neslim
 Sancağ-ı İslām benümdür küfr ĩmān incidür

[250]⁷⁰³

[Ġazel-i Nihānī]⁷⁰⁴

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. İtmezem 'ıyş hevesi⁷⁰⁵ tāze bahār olmayıcağ
 Sebze vü sāz ü mey ü rüy-ı nigār olmayıcağ
2. İçmezem āb-ı ḥayāt olsa eger cām-ı şarāb
 Sāķī bir sīm-ber ü⁷⁰⁶ lāle-' izār olmayıcağ
3. Heves-i şoḥbet iden kānī' -i dildār⁷⁰⁷ ola mı
 Geh der-āğuş u gehī būs-ı kenār olmayıcağ
4. Didüm ey [dost] ne çoğ ' aşıķ-ı üftādelerüñ
 Gül gibi güldi didi n'ola hezār olmayıcağ

⁷⁰³ Nihānī Dīvānı, 86. gazel, s. 154.

⁷⁰⁴ Bu gazelin başlığında “Ġazel-i Nihālī” yazmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucu bu gazelin Nihānī'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁷⁰⁵ 'ıyş hevesi: seyre heves D.

⁷⁰⁶ sīm-ber ü: sīm-beden D.

⁷⁰⁷ Heves-i şoḥbet iden kānī' -i dildār: Heves-i vuşlat idem kānī' -i didār D.

5. Virme her gözleri āhūya **Nihālī**⁷⁰⁸ dil ü cān
Bī-tekellūf zer ü sīm ile şikār olmayıcağ

[251]

Ġazel-i Fendī⁷⁰⁹

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Hatt-ı sebzūn bizi hayrān ideli beng gibi
Görürüz la' l-i lebüne bāde-i gül-reng gibi
2. Çeşm-i hūnrizūn ile kākülün ey şāh-ı hūsün
Bende eyler nice Rüstemleri hūşeng gibi
3. Beni gördükçe müheyyā ider ālāt-ı silāh
Hātırından geçen ol ğamzeñ gerek ceng gibi
4. Kimseyi menzil-i maşşuda dilā irgüremez
Tāvus-ı çarḥ-ı felek ğāyet ile neng gibi
5. Duttı dünyā yüzini murğ-ı dilün zemzemesi
Fendiyā cismüm aña bir kafes teng gibi

[252]⁷¹⁰

[Terci-i bend-i Aḥmedī]⁷¹¹

I

Şadr-ı nūr için o şanemün

Māt iderdi gökde kameri

⁷⁰⁸ Nihālī: Nihānī D.

⁷⁰⁹ Başlıkta “Ġazel-i Fendiyā” yazmaktadır. Fendī olarak düzeltilmiştir.

⁷¹⁰ Aḥmedī Dīvānı’nda bulunmayan bu terci-i bent 9’lu hece ölçüsüyle yazılmıştır.

⁷¹¹ Başlıkta “Ġazel-i Aḥmedī” yazmaktadır.

aşları kemānın çeküben
 Ğamzesi dolupdur cigeri
 Hıançer-i müjeñ çek ura gör
 Cān u dīl olupdur siperi

[50b] Cevri çok güzelsin güzelüm
 Hüsni-i bī-bedelsin n'idelüm
 Rāh-ı ğamda aldum kerem it
 Ayırma ben uluñdan nazarı

II

Kākülüñ dağıdup didi kim
 Nāfenüñ bu olsun bedeli
 Milk-i 'adem olupdur vaşanum
 Cān u dīl Şikeste olalı
 Hıra-yı melāmet giyeyin
 Başa yazu imiş ezeli
 Cevri çok güzelsin güzelüm
 Hüsni-i bī-bedelsin n'idelüm
 Rāh-ı ğamda aldum kerem it
 Ayırma ben uluñdan nazarı

III

Bendeñe vefālar idegör
 Ağladup n'idersin sen anı
 Kākülüñ kemendin virüben
 Boynuma daşayın reseni
Ahmedifairiñ sözi bu
 Dā'im ide mi hüsni⁷¹²
 Cevri çok güzelsin güzelüm
 Hüsni-i bī-bedelsin n'idelüm

⁷¹²Vezin tutarsız.

Rāh-ı ğamda aldum kerem it

Ayırma ben uluñdan nazarı

[253]⁷¹³

azel-i ayretī

Mef' ūlū Mefā' ilūn Mef' ūlū Mefā' ilūn

1. Ne āteş ū bād u ne āb u gil idūm cānā
Sen serv-i hevā basa ben māyil idūm cānā
2. ' Ālemde henüz adı yād olmadın engūruñ
um-āne-i vadetde ben anzil idūm cānā
3. Daı gili Ferāduñ olmamış idi tamīr
Ben rāh-ı meřakatde pā-der-gil idūm cānā
4. Leylīye henüz⁷¹⁴ Mecnūn olmamıř idi meftūn
Ben vādi-i ayretde lā-ya' il idūm cānā

[51a]

5. ' aş eyledi āvāre ben ayretīyi yosa
Her idmete cān ile mūste' cil idūm cānā

[254]⁷¹⁵

azel-i ayretī

Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn

1. Ne iki bu areket serv ile řimřāda ' aceb
addūne ūykineyin dir imiř hāy edeb⁷¹⁶

⁷¹³ayretī Dīvānı, 1. gazel

⁷¹⁴henüz: daı D.

⁷¹⁵ Bu gazel ayretī Dīvānı'nda yoktur.

⁷¹⁶Vezin tutarsız.

2. Bî-sebeb öldüreyin dimiş idi yârini
Yine öldürmedi hiç bilmedüm ne idi sebeb
3. ‘ Ârızuñda görüben hattuñı dil didi şehâ
Görmedüm böyle güzel yazılı hûb keteb
4. Reh-i kûyuñdan ayırdı dil ü cânı haṭ u hâl
Varımı yağmaladı Ka‘be ṭariḳinde ‘ Arab
5. Bezm-i ‘ aşkuñda şurâḫiyi kenâr eyleyem
Ḥayretîcâm-ı şarâb ile olalum leb leb

[255]⁷¹⁷

Ġazel-i Ḥayretî

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1. Yine cûş itdi deryâ-yı maḥabbet
Cihâni dutdı ğavġâ-yı maḥabbet
2. Götürmedi yir ü gök bâr-ı ‘ aşkı
Göñüller oldı me‘vâ-yı maḥabbet
3. Degül ol ḳalb⁷¹⁸ Beytu’llâha lâyıḳ
Göñül kim olmadı cây-ı maḥabbet
4. Çıḳarmayan ḫayâl-i nâmı dilden
Nedür bilmez mu‘ammâ-yı maḥabbet
5. Öliceḳ **Ḥayretî** her üstüḫṣânuñ

⁷¹⁷ Ḥayretî Dîvânı, 28. gazel

⁷¹⁸ol ḳalb: el-ḳalbü D.

Ola ʿ âlemde bir nây-ı maḥabbet

[256]⁷¹⁹

Ġazel-i Ḥayretî

Fāʿ ilâtün Fāʿ ilâtün Fāʿ ilâtün Fāʿ ilün

1. Eylesem tañ mı kilâb-ı kûy-ı cānān ile baḥş
Şimdi mi itdügi var yārān yārān ile baḥş
2. Başıña alduñ belā ğavġāya uğraduñ hemān
ʿ Ārif iseñ eyleme biʿllāh nā-dān ile baḥş
3. Ehl-i ʿ irfān ile düşdükçe ne var⁷²⁰ baḥş eylesem
Vaqt olur mūr-ı zaʿîf eyler Süleymān ile baḥş
4. Ehl-i ʿ aşka gel ulaşma fāriġ ol ey müddeʿî
İtme bir dīvāne sen erbāb-ı dīvāneyle baḥş⁷²¹
5. Ehl-i ʿ irfān ile yokdur baḥşümüz ey **Ḥayretî**
Kaṭreyüz [biz] itmezüz deryā-yı ʿ ummān ile baḥş

[257]⁷²²

[51b] Ġazel-i Vuşulî

Fāʿ ilâtün Fāʿ ilâtün Fāʿ ilâtün Fāʿ ilün

1. Her kimüñ cām-ı maḥabbetden şafāsı var ise
Sāk̄müñ ayaġına düşsün şafāsı var ise
2. Dehr bir āyinedür Ḥaḳḳı temāşa itmege

⁷¹⁹ Hayretî Dīvānı, 30. gazel

⁷²⁰ne var: n'ola D.

⁷²¹ İtme bir dīvāne sen erbāb-ı dīvāne ile baḥş: İdemez zāg u zagan murg-ı hoş-elhān ile baḥş D.

⁷²² Vuşulî Dīvānı, 164. gazel, s. 175.

Kiřinũ ger⁷²³ d̄ide-i ʿibret-nũmāsı var ise

3. Bĩ-ħaberdür baħr-ı ğaflet zāhidi ğarķ eyledi
Kimse yoķ mı sũylesũn bize ustası⁷²⁴ var ise
4. Tek hemān bir kez raķĩbe ķılmasun mihr ũ vefā
Rāzıyam ben çekmege yũz biñ belāsı var ise
5. Kũfr-i zũlfũne **Vuřũlĩ** d̄in u ĩmānum dimiş
Boynuma anuñ ğunāhı ger ğaķāsı var ise

[258]⁷²⁵

Ĝazel-i Vuřũlĩ

Fāʿilātũn Fāʿilātũn Fāʿilātũn Fāʿilũn

1. Dil hevāya dũřdi yine mũbtelādur var ise
Ey perĩ-peyker melek-manzar sañadur var ise
2. Ĝozlerũm yaşı yine cũř eyledi deryā gibi
Bir leb-i mercāna ğoñlũm āřinādur var ise
3. Cān ile bir bũse ister dil dehānuñdan meded
Yoķ dime bi'llāhi ğāyetde sezādur var ise
4. Ķullar arduñca revān olmiş ğelũr ālāy ile
Ey dil ũ cān ķaruřacaķ ol bādedũr var ise
5. Yine bir yāre **Vuřũlĩ** ʿařıķ u āřũftedũr

⁷²³ Kiřinũ ger: Her kimũn kim D.

⁷²⁴ bir ustası: bir āřināsı D.

⁷²⁵ Bu gazel Vuřũlĩ Dıvānı'nda yoktur.

Bilmezem kim ola ammā Meḥmedümdür var ise

[259]⁷²⁶

Ġazel-i Bākī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Lebüñe dirler ise ğonca-i ğulden terdür
Şaġın incinme begüm ḥaylice rengin yirdür
2. Dehenün ũũi-i ũekker-ũiken olsa ne 'aceb
Leb-i ũirün ü ḥaũı-ı sebz aña bāl ü perdür
3. Zülfine gerçi cihān⁷²⁷ sünbül-i ter hem-serdür
İkisinden de siyeh kāküli bālāterdür
4. Ḥalka-i zülf-i ḥayāli ğözümüzden gitmez
Ġüyyā çeũm-i 'alil üzre siyeh çenberdür
5. Dökilen kanlara baġ dide-i giryānından
Döstüm Bākīye raḥm eyleyecek demlerdür

[260]⁷²⁸

Ġazel-i Bākī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Berg-i ğulden leb o⁷²⁹ lāle-^c izāruñ terdür
Nükte fehmi eyle begüm ḥaylice rengin yirdür

[52a]

2. Murġ-ı dil naġmeleri ũevġine ol lāle-ruḥuñ⁷³⁰

⁷²⁶ Bākī Dīvānı, 108. ğazel, s. 123.

⁷²⁷ cihān: hemān D.

⁷²⁸ Bākī Dīvānı, 107. ğazel, s. 122

⁷²⁹leb o: ruḥı ol D.

Ne şafâ-bağş edâlar ne güzel yirlerdür

3. ‘Aynına şanma ğubârı ala erbâb-ı nazar
Bizi hayrân iden esrâr-ı leb-i dil-berdür
4. Mîve-i vaşlına bir kâmet-i ra^c nâ⁷³¹ güzelüñ
Zâhidâ her kim irişdiyse yitişmiş erdür
5. Cüy-ı hüsn âbı taşup çıkmış o servüñ biline
Bâkiyâ şanma miyânında duran hañçerdür

[261]

Ġazel-i Zemîni

Fe‘ilâtün Mef‘ilün Fe‘ilün

1. Bir beg oğlına eyle lâlâlık
Şonradan yoluñ ola paşalık
2. Bülbül itdi beni mey-i gül-fâm
Bende hatm oldı gibi güyâlık
3. Zeyn olupdur bahâr ile gülşen
Çemenüñ seyri var temâşâlık
4. Reh-i ‘aşk içre terk-i ‘âr itdüm
Hoş gelür baña şimdi rüsvâlık
5. Giydügiçün o şeh yeni câme
Büse aldı **Zemîni** helvâlık

⁷³⁰ol lâle-ruhuñ: gül ruğlarınıñ D.

⁷³¹ra‘ nâ: Tübâ D.

[262]

Ġazel-i Zemīnī*Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. [...] ⁷³²
Hüb-rûlar arasında cümleden mümtâz olan
2. Gün gibi evşâf-ı hüsni yayılan 'âlemlere
Mihr-i dilde âfet-i devrânum olan bu mîdur
3. Mürde cismüm la' l-i cân-bağşla ihyâ eyledi
Cânum içinde **Zemīnī**cânum olan bu mîdur

[263]

Ġazel-i Zemīnī*Fe' ilātün Mefâ' ilün Fe' ilün*

1. Nedür ol nâz u şîve sende o bel
Kâbil olsaydı olsa diz ile bel
2. Nice olmuş saña bak âyîneye
Ol perişân şarıkla ġargûre tel

[52b]

3. Şevk-i la' lüñ ile nûş-ı bâde iden
Görmez artık cihân içinde kesel
4. Hâzret-i Yûsuf ola dünyede ger
Hüsñ ile olur idi aña bedel

⁷³² Bu gazelin ilk üç beytinin tamamı ve dördüncü beytin ikinci dizesi siyah mürekkep lekesinden dolayı okunamamıştır.

5. O cüvāna **Zemīnī** lāyıkdur

Böyle rengince ‘āşıkāne ğazel

[264]

Ġazel-i Zemīnī

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Mey nūş ider diyü baña yārān ayak dolar

Sāķī ger iç[er]sem yine rindān ayak dolar

2. Kātı eyler idüm it gibi aġyār kōrkārın

Kūyı ħabībe şaĥne-i devrān ayak dolar

3. Ey dil dayanma kuvvet-i bāzūya çapük ol

Kim küşte-gīr-i ‘aşķ-ı cüvānān ayak dolar

4. Kān itmedüm yanuñda o şāhuñ nedür şuçum

Varsam ger āsitānına derbān ayak dolar

5. Evşāf-ı la‘lün ise meclisde cām içüp

Yoķdur **Zemīnī** bendeye ey cān ayak dolar

[265]

Ġazel-i Zemīnī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Oldı gönlüm çün melāmet şehrīnün āvāresi

Uġradı bir derde kim anuñ bulunmaz çāresi

2. Ĥayf her şeb dolanur kūyına ol māhuñ raķīb

Dutulur bir gün zühür eyler yüzünüñ qarası

3. Tîğ-i hecr-i yâr şöyle baña bir zaḥm urdı kim
Bitmeye oñulmaya ölince hergiz yarası
4. Ḥaḳ bilür devlet nişânıdur faḳîre ḥıṣm ile
Nice senden başuma doḳunsa seng-i ḥâresi
5. Geçmedi dil-ber hevâsından **Zemîni** derd-mend
Ehl-i ‘aşkuñ olmadı Mecnûn gibi zenpâresi

[266]

Ġazel-i Zemîni

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Sâḳi meclisde elüme silme bir cām eyledi
La‘l-i dil-ber şevḳine iç diyü ibrâm eyledi
2. İsterin yâ Rab ḥarâb olsun der-i mey-ḥâneler
Der-be-der eyledi neyi ‘âlemde bed-nâm eyledi
3. ‘Ârız-ı cânân görünmez perde çekmişdür saçı
Gör belâ-yı kâküli kim şubḥumuz şâm eyledi

[53a]

4. Bâğ-ı vaşlına girüp dermek dilermiş mîvesin
Ḳaysı gör Leylâsına endîşe-i ḥâm eyledi
5. Ger şorarsañ dâr-ı ğurbet içre ey mâh-ı ziyâm
Hecc-i zülfüne **Zemîni**ḳara bayram eyledi

[267]

Ġazel-i Zemīnī*Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün*

1. Gün gibi ziyā virdi cihāna yeñi dünyā
Rağş ursa n'ola zerre gibi çarğ-ı mu'allā
2. Oğ gibi baña doğru ħberdür hele ey dil
Yā kaşlarına dirler ise ġurre-i ġarrā
3. Ĥakkāk-ı cihān bağrını delse 'aceb olmaz
Dendānına öykündüğüün lü'lü'-i lālā
4. Pür-şevkölür mıydı döne döne feraħda
Meclisde lebün öpmege ger cām-ı muşaffā
5. Ol yār ışigin baş ten-i 'aşğ ehli **Zemīnī**
Rü'yāda ider 'arş-ı mu'allāyı temāşā

[268]⁷³³**Ġazel-i Bākī***Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün*

1. Dem-i şubħ oldı⁷³⁴ getür bādeyi şoħbet demidür
Mey-i nāb ile pür it sāğarı 'işret demidür
2. Yār ise maħrem-i ağyār gönül hem-dem ü zār
Gözlerüm kan ağıdursa n'ola ġayret demidür
3. Çok belā çekdi senün derd-i⁷³⁵ ġamuñda dil-i zār

⁷³³ Bākī Dīvānı, 81. gazel, s. 110.⁷³⁴ oldı: irdi D.

Nāyveş nāleler eylerse şikāyet demidür

4. ‘Aşkıñı şaqlar idüm s̄inede ammā şimdi
Āh idersem beni ‘ayb eyleme fūrkat demidür
5. Miḥnet-i dil ser-i zūlfūnde çeker ey **Bākī**
Kāfiristāna düşen kimse[de] miḥnet demidür

[269]⁷³⁶

Ġazel-i Revānī

Mefā‘ Īlün Mefā‘ Īlün Mefā‘ Īlün Mefā‘ Īlün

1. Bahār oldı lāle ele cām aldı rindāne
Benefşe şeb-külāhını kıvırmışdur levendāne⁷³⁷
2. Ḥabāb-ı mey gibi zāhid şarāba virmeyen tācin⁷³⁸
İçer rind-i cihān olmuş gezer meyhāne meyhāne
3. Dutup meclisde dildāruñ güciyle būseseñ almış⁷³⁹
Kosun yanına⁷⁴⁰ ey sākī ḥarāmīliğı peymāne
4. Murabba‘ lar gibi⁷⁴¹ şūfī müşelleş nūş ider şāfī⁷⁴²
Geçüp meyhāne şadrına⁷⁴³ oturmuşdur emirāne

[53b]

5. **Revānī**‘ arif ol elden düşürme ḥātem-i cāmı

⁷³⁵ derd-i: ceng-i D.

⁷³⁶ Revānī Dīvānı, 370. gazel, s. 393.

⁷³⁷ Mecmuada matla‘ beyti ile ikinci beyit yer deġiştirmiştir.

⁷³⁸ virmeyen tācin: vireli tācin D.

⁷³⁹ dildāruñ güciyle būseseñ almış: dildarı güç ile būseseñ alır D.

⁷⁴⁰ yanına: bi’llāhi D.

⁷⁴¹ Murabba‘ lar gibi: Murabba‘ lar geyüp D.

⁷⁴² şāfī: dāyīm

⁷⁴³ şadrına: şadrında D.

Bilürsin çünkü kalmadı cân⁷⁴⁴ mülki Süleymāna⁷⁴⁵ *

[270]⁷⁴⁶

Ġazel-i Hāveri

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. O[l] saçı Leylā yolında ölicecek zār u nizār⁷⁴⁷
Türbe olsun üstüme eflāk Mecnūn türbe-dār
2. Meşhedüm taşına güller naqş kırsunlar⁷⁴⁸ benüm
Hār-ı miḥnetle beni öldürdi çün ol gül' -izār
3. Ravzam eṭrāfındaki taşlarla dögüp sīnemi
İdeyüm maḥşer günü senden şikāyet zār zār
4. Ben o sengin-dil el[in]den gördüğüm miḥnetleri
Diller⁷⁴⁹ olsun söylesin üstümdeki seng-i mezār
5. Öldiğüme ağlamazdum⁷⁵⁰ Hāveri dünyāda ben
Korkum oldur ben ölem⁷⁵¹ ağıyār ile yār ola yār

[271]⁷⁵²

Ġazel-i İshāk

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Yolına sen şanemüñ cânı fedā eyleyelüm

⁷⁴⁴ çünkü kalmadı cân: kalmamışdır çün cihān D.

⁷⁴⁵ Vezin tutarsız.

⁷⁴⁶ Hāveri Dīvānçesi, 6. gazel, s.16.

⁷⁴⁷ ölicecek zār u nizār: ben ölicecek zār zār D.

⁷⁴⁸ kırsunlar: kılsınlar D.

⁷⁴⁹ Diller: Dillü D.

⁷⁵⁰ ağlamazdum: acımazdum D.

⁷⁵¹ ben ölem: kim hemān D.

⁷⁵² Üsküblü İshāk Çelebi Dīvānı, 182. gazel, s. 255.

Duralum avlimüze ‘ahde vefâ eyleyelüm

2. Sen cefâkâra Hüdâ mihr ü vefâ rûzî kıla
Gel e bu niyyete şıdķ ile du‘â eyleyelüm
3. Gel begüm [gel] cân u dil naķdini teslîm idelüm
Ölmedin borcumızı saña edâ eyleyelüm
4. Görmeyelden iki ay oldu aşuñ mihrâbın
Ol geçen vaķt namâzını azâ eyleyelüm
5. Kim baķar ni‘ mete pâyânı mı var hân-ı ğamuñ
Cümle ‘aşķ ehline **İshâķ** şalâ eyleyelüm

[272]⁷⁵³

Ġazel-i Maħremî

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ben kim olam bu cihân içre baña yâr olasın
Yârlık haķķı temâm oldu hemân var olasın
2. Ben bu gülzâr-ı cihânuñ gül-i nev-restesiyem
Ne revâdur ey gönül her güzele yâr olasın
3. Hele sen â‘ ide-yi cevride eksük omaduñ
Dösluķ haķķı ise ancaķ ola var olasın
4. Ben du‘â itmezem ammâ ki Hüdâdan dilerüm
Bir senüñ gibi cefâkâra hevâdâr olasın

⁷⁵³ Bu gazelde makta‘ beyti yoktur.

5. Mihrüm āzāde iken ‘aşka giriftār itdün

[54a] Göreyin sen de anuñ gibi giriftār olasin

[273]⁷⁵⁴

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Benüm maqşūdum ey dil-ber seni pehlūya şarmaqdur
Ġaraż va’llāhi bi’llāhi hemān pehlūya şarmaqdur
2. Rumūzī vaşluñı şaqlar dil ü cān aşikār itmez
Murādum sine-ber-sine olup pehlūya şarmaqdur
3. Egerçi şerbet-i la‘lün mariz-i ‘aşka şafī‘dür
Velī dermān-ı pür-ḥikmet revān pehlūya şarmaqdur
4. Cihānuñ lezzeti öpmek dimek içmek degül ancak
Şafā vü zevk eyā ġāfil anı pehlūya şarmaqdur
5. Ġaraż hem maşlahat budur cihānda vaşl-ı dil-berden
Ki ‘üryān eyleyüp anı hemān pehlūya şarmaqdur

[274]⁷⁵⁵

Ġazel-i Bākī

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Gönder efendi sīneme tīr-i belālaruñ
Olsun siper belālaruña mübtelālaruñ
2. Mihr ü vefālar itmez iseñ dōstum n’ola

⁷⁵⁴ Gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷⁵⁵ Bākī Divānı, 262. gazel, s. 191.

Minnet degül mi cânuma cevr ü cefâlaruñ

3. Rez-duhterini sîneye çeksem ‘aceb midür
Cevrinden özge nesnesi yoq dil-rübâlaruñ⁷⁵⁶
4. Şehr içre halk beni birbirine gösterür
Mihri hilâle beñzedeli meh-liqâlaruñ
5. **Bâkı**-i haste-hâtırın⁷⁵⁷ inletme döstüm
Maqbûl olur du‘ âsı şağın mübtelâlaruñ

[275]⁷⁵⁸

Ġazel-i ‘Ulvi

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Görmez oldum ol hilâl-ebrüyü birkaç gicedür
Gözlerüm terk itdiler uyhuyı birkaç gicedür
2. Zülmet-i fûrkatde kaldum yavı kıldum kendümi
Bulmadum ol dil-ber-i meh-rüyü birkaç gicedür
3. Merdüm-i dîdem n’ola yıldız şayarsa şubha dek
Kokmadum⁷⁵⁹ ol hâl-i ‘anber-büyü birkaç gicedür
4. Gündüzüm şâm oldı şâmum zülmet âbâd-ı ‘adem
Görmeyelden ol iki gîsüyü birkaç gicedür
5. Yâr idüm taş yaşdanup toprak döşersem ‘Ulviyâ

⁷⁵⁶ dil-rübâlaruñ: bi-vefâlaruñ D.

⁷⁵⁷ hâtırın: hâtırı D.

⁷⁵⁸ ‘Ulvi Dîvânı, 97. gazel, s. 249.

⁷⁵⁹ Kokmadum: Öpmedüm D.

Koçmadum ol nāzenīn-pehlūya birkaç gicedür

[276]⁷⁶⁰

[54b] Ğazel-i Raĥmī

Mef'ūlü Fā' ilātün Mef'ūlü Fā' ilātün

1. Āhumdan āsmāna yir yir tarāka düşdi
Nergis gibi her encüm göz uçdı bağa düşdi
2. Ķaddūñ ĥayāli ile bāğ içre eşk-i çeşmüm
Serv ayağına cānā⁷⁶¹ şu gibi ağa düşdi
3. Cismüm ĥayāl-i fānūs cān anda şem' a beñzer
Miĥnet şebinde āhum od gibi yağa düşdi
4. Çün ĥur' a itdi şūfī devr⁷⁶² ile geldi Kevşer
Maĥbūb u bāde ey dil ehl-i mezāka düşdi
5. Şem' i ruĥ-ı vişālin aĥyāra kestirelden⁷⁶³
Ĥākister oldı **Raĥmī** nār-ı firāka düşdi

[277]⁷⁶⁴

[Müseddes-i 'Ulvī]⁷⁶⁵

Mef'ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

I

⁷⁶⁰ Bursalı Raĥmī Dīvānı, 210. gazel, s. 278.

⁷⁶¹ cānā: ey gül D.

⁷⁶² itdi şūfī devr: ĥaldı sūfī ĥūr D.

⁷⁶³ kestirelden: yandıraldan D.

⁷⁶⁴ 'Ulvī Dīvānı, 23. musammat, s. 162.

⁷⁶⁵ Bu şiirin başlığında “Ğazel-i Maṭla' i” yazmaktadır. Divan taramaları sonucunda bu müseddesin 'Ulvī'ye ait olduğu tespit edilmiştir. 'Ulvī Dīvānı'nda müseddes 9 bendten oluşmaktadır. Mecmuada 5 bende yer verilmiş olup bentlerin yerleri değişiktir ve 4. ve 5. bend 'Ulvī Dīvānı'nda yoktur.

Āyīne-i cemālūñ ile pür-şafālaruz
 Dīdāra māyilüz güzelüm bī-ziyālaruz
 Ser-pā-yı bürehne gerçi baş açuḡ⁷⁶⁶ gedālaruz
 İḳlīm-i ‘aşḡ içinde bu gün pādişāhlaruz
 ‘Āşıḳlaruz belā-zedeler mübtelālaruz
 ‘Ālemde bir maḥabbete ḳalmıḡ gedālaruz

II

Şanma efendi sen bizi⁷⁶⁷ dünyāya māyilüz
 [Yā] bāḡ-ı dehre⁷⁶⁸ yā gül-i ra‘ nāya māyilüz
 Bir servi boylu ḳāmet-i bālāya māyilüz
 Bir gül-i yektā⁷⁶⁹ dil-ber-i zībāya māyilüz
 ‘Āşıḳlaruz belā-zedeler mübtelālaruz
 ‘Ālemde bir maḥabbete ḳalmıḡ gedālaruz

III

Gāh ağlaruz ki iñlerüz gāh⁷⁷⁰ eylerüz fiḡān
 Sūz u güdāzdan degülüz ḥāli bir zamān
 Rind-i⁷⁷¹ cihān u ‘ārif-i devrān-ı nüktedān⁷⁷²
 Budur sözüñ muḥaşşalı ben bildügüm⁷⁷³ hemān
 ‘Āşıḳlaruz belā-zedeler mübtelālaruz
 ‘Ālemde bir maḥabbete ḳalmıḡ gedālaruz

IV

Naḳş olalı gönülde cemāl-i nigārumuz
 Göge şavurdı bād-ı miḥnet ḡubārumuz

[55a] Derdā dükendi ḳalmadı şabr u ḳarārumuz

⁷⁶⁶baş açuḡ: kūy-ı fenāda D.

⁷⁶⁷bizi: ner-i D.

⁷⁶⁸bāḡ-ı dehre: serv-i bāḡçe D.

⁷⁶⁹gül-i yektā: gül yañaḳlu D.

⁷⁷⁰Gāh ağlaruz ki iñlerüz gāh: Geh ağlaruz aña vü gehī D.

⁷⁷¹rind: rindān D.

⁷⁷²nüktedān kelimesi ‘Ulvi Dīvānı’nda yoktur.

⁷⁷³muḥaşşalı ben bildügüm: ḥāşılı ben eyledüm D.

N'ola çıkarsa göklere feryād u zārumuz

‘ Āşıklaruz belā-zedeler mübtelālaruz

‘ Ālemde bir maḥabbete ḳalmıř gedālaruz

V

Maḥmūr-ı mey-zede mest ü řūrīde sīne-çāk

Ža‘ īf dil oldu ḥaṅçer-i hecr ile çāk çāk

Rāh-ı maḥabbet içre olursañ ‘ aceb mi ḥāk

Der bu Maṭla‘ īidüp āh-ı derd-nāk⁷⁷⁴

‘ Āşıklaruz belā-zedeler mübtelālaruz

‘ Ālemde bir maḥabbete ḳalmıř gedālaruz

[278]⁷⁷⁵

Ġazel-i Behişti

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Çünki taḳdīr-i ezel her ne ise olsa gerek
Ben senüñ tīr-i cefaña dururam n’ olsa gerek
2. Tāzelikde beni ḥüsnüñden ırağ eyleme kim
Güli bu gülşenüñ ey ḡonca-dehen şolsa gerek
3. Leb-i mey-gūnda görüp ḥaṭṭ-ı ḡubārdan⁷⁷⁶ bildüm
Dīde peymānesine ḥāk-i fenā dolsa gerek
4. İtdüġüm fikr-i viřālüñdür umaram ki bulam
Çünki ‘ ālemde kişi itdüġini bulsa gerek
5. Ey **Behişti** bu cihāndan gidicek rüz-ı bahār

⁷⁷⁴ Vezin tutarsız.

⁷⁷⁵ Behişti Dīvānı, 259.gazel, s. 247.

⁷⁷⁶ ḡubārdan: ḡubāruñ D.

Lâle kan ağlasa sünbül saçını yolsa gerek

[279]⁷⁷⁷

Ġazel-i Yahyâ

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Sâde pehlûya dirîgâ ol şanem kâ' il degül
Kimsenüñ maqşûdı yanında anuñ hâşıl degül
2. ' Âlem-i fânide ref' itdi hiçâbum ' aşk-ı döst
Gözüme gönülüm gibi kevn ü mekân hâ' il degül
3. Bilmedi keyfiyyet-i esrârını ' âşıkıların
Câm-ı ' aşk ile şu kim ser-mest ü lâ-ya' kıl degül
4. Vâdi-i hayretde ey Leylî-şifat her rûz [u] şeb
Hâlet-i ' aşk ile Mecnûn olmayan ' âkil degül
5. Ġam degül **Yahyâ**saña geldükçe⁷⁷⁸ virmesse selâm
Çünkü ol serv-i bülendüñ alçağa mâyil degül

[280]⁷⁷⁹

[55b] Ġazel-i Yahyâ

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Ağlañuz ol ' âşıkı kim gözleri giryân ola
Kendü bir rind-i cihân u sevdiği nâ-dân ola
2. Sevmezin ol ' âşıkı her yerde ğilzet eyleyüp

⁷⁷⁷ Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı, 243. gazel, s. 441.

⁷⁷⁸ geldükçe: geçdükçe D.

⁷⁷⁹ Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı, 435. gazel, s. 554.

Yārini seyrān iderken ‘āleme seyrān ola

3. Mest-i cām-ı ‘aşk olur zevk-i vişāli añlamaz
‘Āşıkuñ derdine vuşlat şanmañuz dermān ola
4. Kūlı kurbānı oluñ [ol] māh-rūnuñ ki müdām
Evleri yanında anuñ günde biñ kez kan ola
5. Halk içinde yalımı alçağ olur **Yahyā**gibi
Her kimuñ kim sevdügi gün gibi ‘ālī-şān ola

[281]⁷⁸⁰

Gazel-i Āhī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bağrına taşlar başup ben haste için ağlar
Kabrüm üzreşaçlarınçözmiş bulutlar ağlar
2. Şöyle⁷⁸¹ germ etmiş cünün-ı⁷⁸² nev-bahār-ı hüsn-i dost
Deşt ü şahrālarda zencirin sürer ırmağlar
3. Nice bir çoçsun seni altun beneklü cāmeler
Neçe bir yaçsun beni bu kanlu kanlu dāğlar
4. Ben bu fūrkat-hāne-i ğurbetde qalmazdum velī⁷⁸³
Yaşlarum kanlu şular gibi yolumı bağlar
5. Şu gibi çağlar geçer **Āhī**⁷⁸⁴ güzellik çağıdır

⁷⁸⁰ Āhī Divānı, 17. gazel, s. 12.

⁷⁸¹ Şöyle: Şol D.

⁷⁸² cünün-ı: ki cüy-ı D.

⁷⁸³ ğurbetde qalmazdum velī: fūrkatde eylerdüm sefer D.

Şanma ancak⁷⁸⁵ sen benim eşk-i revānum çağlar

[282]⁷⁸⁶

Ġazel-i Āhī

Mef'ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün

1. Derler ki ' aşık olana yā şabru yā sefer
Şabrum dükendi lāzum olupdur baña sefer
2. ' aşkuñ müsāfirini igen yaqma gün gibi
Ā kıble-gāh u Ka' be-i maqşudum ā sefer
3. Dil bir yaña çeker saña cān bir yaña beni
El-kışşa lāzım⁷⁸⁷ oldu baña bir yaña sefer
4. Görsem yüzüni gönlüme ölmek gelür hemin⁷⁸⁸
Zirā begüm mübārek olur gün toğa sefer
5. Dil-ber maħallesinden ırağ itme Āhīyi
Yazuğ degül mi eyleye bir mübtelā sefer

[283]⁷⁸⁹

Ġazel-i Necātī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1. Göricek yāruñ elde oğ u yāsın
Benüm çün h'āce başla oğu Yā-Sin⁷⁹⁰

⁷⁸⁴ Āhī: ' ömrüm D.

⁷⁸⁵ ancak: Āhī D.

⁷⁸⁶ Āhī Dīvānı, 15. gazel, s. 11.

⁷⁸⁷ lāzım: vācib D.

⁷⁸⁸ hemin: hemān D.

⁷⁸⁹ Necātī Dīvānı, 419. gazel, s.400.

[56a]

2. Kıya baqdı baña şol çeşm-i hūnriz⁷⁹¹

Bu gün bildüm qulına o kıyasın

3. Kebāb oldı ciger bu hasret ile

Ki beni bezm-i haşsa o kıyasın

4. Bu gün ‘ uşşākı şūfī⁷⁹² ko ki yarın

Bilesin sen hisābuñ o kıyasın

5. Ne yirde var ise ‘ uşşāq-ı gamgīn

Necātīnūñ olalum⁷⁹³ o kıyāsın[284]⁷⁹⁴

Ġazel-i Zātī

Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilātūn Fā‘ilūn

1. Allar geymiş yine feryād elinden ol gülūñ

Āl ile almaq diler gönlin hezārān bülbulūñ

2. Nice bir feryād idem yanūnda ey gül-ruḡ didüm

Didi yūri öte dur feryādı hoşdur bülbulūñ

3. Ol ki sizden kaçdı⁷⁹⁵ aña yol virūñ budur tarīḡ

Şol ki cān vire size anuñ yolında siz ölūñ

⁷⁹⁰Ciltleme hatasından dolayı Necātī’ye ait bu gazelin matla‘ beyti 14b’de yer almaktadır. 14b’deki matla‘ beyti bu kısma eklenmiştir.

⁷⁹¹hūnriz: cādū, D.

⁷⁹²şūfī: zāhid D.

⁷⁹³olalum: idelüm D.

⁷⁹⁴Zātī Dīvānı II. cilt, 719. gazel, s. 114.

⁷⁹⁵kaçdı: қаça D.

4. Yürüyüp üstine ‘ömrüm başladı anı kâmetün
Tâ ki anuñla ber-â-berlik çekişdi kâkülün
5. Hâsret-i hâl-i ruhuñ qalbin qurudup lâlenün⁷⁹⁶
Zâtîyi ‘ömrüm perişân itdi hecr-i sünbülün

[285]

Ġazel-i ‘İşretî

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Görüp ey ğonca-leb şermende oldırüyuñı güller
İşidüp nâlemi gülşende feryâd itdi bülbüller
2. Gel ey vaḥşî ğazâlüm Leylî vü zülfün firâquñdan
Perişân oldı Mecnûn gibi daĝa düşdi sünbüller
3. Şarâb-ı câm-ı la‘lün yâdına hûn-ı sirişkünden
Şunar bezm-i belâda baña çeşmüm sâĝarı müller
4. Görüp ruḥsâruñ üzre zülfüñi didüm bi-ḥamdi’llâh
Cemâlün bâĝımı zeyn itdi sünbüller qaranfiller
5. Dehânuñla ‘izâruñ ‘İşretîvaşf itdi gülşende
Görüp dem-beste oldı ğonca vardı ḥayrete güller

[286]⁷⁹⁷

Ġazel-i Nazmî

Fâ‘îlâtün Fâ‘îlâtün Fâ‘îlâtün Fâ‘îlün

1. Râh-ı ‘aşq içre nice derd ü belâlar varmış

⁷⁹⁶ lâlenün: lâleveş D.

⁷⁹⁷ Edirneli Nazmî Dîvânı, 2885.gazel, s. 1574.

Allāh Allāh ‘āşık olmak nice müşkil kârmış

2. ‘Aşık-ı bî-çāreye ol cevri bî-ḥad zālīmūñ
Raḥmı yok dirlerdı hem didüklerince var imiş

[56b]

3. Mihr yüzinden nazar itdi bu gün ol meh baña
Ḥamdü-li’līlāh ḫālī‘ üm mes‘ūd u baḥtum yārmış
4. Şūf̄mūñ ḫalka riyā şatmağičün⁷⁹⁸ sermāyesi
Aḳ ‘ibādın bir ḳabā tāc u siyeh destār imiş
5. **Nazmī**nüñcānānı cāndan sevdigün eş‘ār ile⁷⁹⁹
La‘l-i vaşfindan didügi cān şī‘ār eş‘ār imiş⁸⁰⁰

[287]⁸⁰¹

Ġazel-i Şemsi

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Şehre baḳḳāl imiş alduḳ yine bir cānānı
Kef-i destı ile döksün yürüsün mizānı
2. Başını taşlara urdı⁸⁰² yüregın pāreledi
Aşılı ḳaldı şeker gördi tehī dükkānı
3. Ḳılmayaldan⁸⁰³ şīre bāzārını engūr-ı lebi
Mürde ihyā idemez oldı o rūḫ-ı şānı

⁷⁹⁸ Şatmağičün: şatmağa D.

⁷⁹⁹ Nazmīnūñ cānānı cāndan sevdigün eş‘ār ile: Vaşf-ı la‘l-i yārda rengin ü nāzūk sözlerin D.

⁸⁰⁰ La‘l-i vaşfindan didügi cān şī‘ār eş‘ār imiş: Her işiden dir ki Nazmī sözde gevher-bārmış D.

⁸⁰¹ Şemsi Dīvānı, 473. gazel, s. 703.

⁸⁰² urdı: dögdı D.

⁸⁰³ Ḳılmayaldan: İtmeyelden D.

4. Şehrūñ üftâdesinūñ kalmadı çeşm-i çerezi
Götürüp⁸⁰⁴ bey^c ideli nuql-ı leb-i ħandānı
5. Halka tersâ görünürdi meger ol⁸⁰⁵ Ğisî-dem
Kısmet-i rûz-ı ezelde var imiş ĩmānı
6. Kilisenūñ mâtem için [râhibi] geydi kâra şâl
Hep şanem cümle kadîd oldı ħurudı ħanı
7. Hâħ budur ol gözi âhüyı şikâr itmekde
Şemsiyâşâh-ı cihân oldı fiġân⁸⁰⁶ arslanı

[288]⁸⁰⁷

[Ğazel-i Nesîmî]⁸⁰⁸

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Nigârüm dil-berüm yârum enîsüm mûnisüm cānum
Refîħüm hem-demüm^c ömrüm revānum derde dermānum
2. Şehüm mâhum dilârāmum ħayâtum dirligüm rûħum
Mehüm maħsûdum u cānum murādum fikrüm elħānum⁸⁰⁹
3. Ķamer-çehrem perî-rüyum zarîfüm şengülüm şühüm⁸¹⁰
Semen-büyüm gül-endāmum zihî serv-i gülistānum

⁸⁰⁴ Götürüp: Götürü D.

⁸⁰⁵ meger ol: o D.

⁸⁰⁶ fiġân: anuñ D.

⁸⁰⁷ Bu şiirin başlığı yoktur. Ciltleme hatasından dolayı makta^c beytinin ikinci dizesi 61a'da bulunmaktadır. Bu dize, bu kısımda birleştirilerek gösterilmiştir.

⁸⁰⁸ Nesîmî Divānı, 243. gazel, s. 484.

⁸⁰⁹ Mehüm maħsûdum u cānum murādum fikrüm elħānum: Penāhum maħsadum meylüm medārum fikrüm ü cānum D.

⁸¹⁰ şengülümşühüm: şuħum u şenüm D.

4. Laṭīfūm nāzenūm ḥūbum⁸¹¹ ḥabībūm ṭurfe-maḥbūbum
Ḥicāzum Ka‘ be vü Ṭūrum behiştüm ḥūr u Rıdṽānum
5. Gülüm reyḥānum eṣcārum ‘ abirūm ‘ anberūm ‘ ūdum
Dürüm mervāridüm kānum ‘ aḳıḳūm la‘ l-i mercānum
6. Dil-efrūzum vefā-dārum ciger-sūzum cefā-kārum
Ḥudāvendüm cihān-dārum emirūm pākūm ü cānum⁸¹²
7. Çerāgum ŧem‘ ūm u nūrum ziyā‘ ūm yıldızum ŧemsüm
Revānum⁸¹³ bŭlbŭlüm kebküm **Nesīmī** yaḥŧi elḥānum

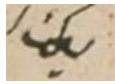
[289]

[57a]

[Ġazel-i Sa‘ yī]⁸¹⁴

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün

1. Pādişāhum sitem ü zŭlme nihāyet gereke
Ġam-ı hicrānda vaŧfuña ri‘ āyet gereke
2. Ṭotalum bār-ı belāña müteḥammildür dil
Anı yıllarca çeküp gitmege ṭāḳat gereke
3. Ḥüsrev-i mülket-i ḥüsn olduḡuñ a‘ lā bilür

ey şāh selāṭine ‘ adālet gereke

⁸¹¹ nāzenūm ḥūbum: nāziḳūm D.

⁸¹² pākūm ü cānum: şāh u sulṭānum D.

⁸¹³ Revānum: Hezārum D.

⁸¹⁴ Mecmuanın derkenarındaki bu gazelin başlıḡı yoktur. Mahlastan gazelin Sa‘ yī ‘ye ait olduḡu tespit edilmiştir.

4. Seg-i kũyuñla beni bir göre didükçe saña
Hışm idüp dirsın aña [...]
5. Hele Sa'yıķuluñı ğayra kıyās eyleme
Ki kemāl ehline elbetde ri'āyet gereke

[290]

[Ġazel-i Maħremī]⁸¹⁵

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Nice bir cevr ü cefā bir de 'ināyet gereke
Hey efendüm ķuluña ğāh ri'āyet gereke
2. Ġam yükin cism-i za'ife nice bir yükledeyin
Taĝı hıç kııl çeke mi çekmege řāķat gereke
3. Mülk-i dil ķalmadı 'ālemde ħarāb itmedüĝün
Güzelüm pādişehüm źulme nihāyet gereke
4. Seg-i kũyuñ olayın diyü ğöñül sa'y itme
Mañşıb-ı 'ālidür ol aña liyāķat gereke
5. **Maħremī** isteme yāruñ ħaťtı ğeldüĝini sen
'Aşķı dīvānesisin saña bir āfet gereke

[291]⁸¹⁶

Ġazel-i Muħibbī

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

⁸¹⁵ Bu ğazelin başlıĝı yoktur. Ciltleme hatasından dolayı 55b'de bulunan matla' beyti bu kısma eklenmiştir.

⁸¹⁶ Muħibbī Dīvānı I. cilt, 1216. ğazel, s. 686.

1. Olurdı yāri қоçмақ p̄irehensüz
Eger cān tensüz ola gül dikensüz
2. Güzeller şayd olalı s̄im ü zerle
Degüldür k̄ise-i çeşmüm diremsüz⁸¹⁷
3. Dükendi қалмады yolında varum
Қалursam ğam degül āhir kefensüz
4. İçersem gülşen-i ‘ aşk içre bāde⁸¹⁸
Harām olsun nigārā baña sensüz
5. Şehā derdüñ **Muḥibbī**ye devādur⁸¹⁹
Ki bir laḫza degüldür derd ü ğamsuz⁸²⁰

[292]

Ġazel-i Siyāhī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Leb-i şīrininüñ dadı bulunmaz çün şekerlerde
Dür-i dendānuña beñzer ya var mıdur güherlerde
2. Raḫībe dest-ḡir olma benüm serv-i ḫırāmānum
Sürünsün sāyeveş arduñca her dem ḫara yirlerde
3. Meded ḫaldum şeb-i ğamda doğup burc-ı melāḫatdan
Gel ey meh ‘ arz-ı dīdār eyle gün gibi seḫerlerde

⁸¹⁷ diremsüz: şemensüz D.

⁸¹⁸ gülşen-i ‘ ışk içre bāde: gülşen içinde benefşe D.

⁸¹⁹ derdüñ Muḥibbīye devādur: oldı Muḥibbī derdüñle mūnis D.

⁸²⁰ Ki bir laḫza degüldür derd ü ğamsuz: Ola mı kim ola bir cān bedensüz D.

4. İşitdüm pend idüp  uřřāka dil-ber sevme dirmişsün
Anı sevmek degül nāřih öperler de  oçarlar da
5. Egerçi haylimüşkildür **Siyāhi** iresin řāyed
Ümidün kesme vaşl-ı dil-rübādan gercek erlerden

[293]

Ġazel-i Siyāhi

Fe ilātün Fe ilātün Fe ilātün Fe ilün

1. Ger şorarlarsa bizimçün diyesin yārāna
şadr-ı meyġāneye geçmiş oturur řāhāne
2. Añma zāhid baña zühd ile řalāġı şimdi
Dutmiřam rāh-ı ġarābatı dūřup mestāne

[57b]

3. Rāh-ı  ařġ içre er iseñ ġuřaġuñ muġkem idüp
Zāl-i dehre bařuñı egme yüri merdāne
4. Dōstum yüz virici olma ġaġıġat yoġdur
Ya  ni her yüzi açılmış seg ile oġlana
5. Ey **Siyāhi** berü gel bezm-i mey-i nāba bu ġün
Borcumuz var mı daġı cevri-i ġam-ı devrāna

[294]⁸²¹

Ġazel-i Müniri

Mefā ilün Mefā ilün Fe ulün

1. Olupdur gerçi dil-ber lāubālī

⁸²¹ Bu gazel Müniri Dīvāni'nda yoktur.

Velī gitmez gönülden hîç hayâli

2. Elini öpmege kaçd itdigümçün

Baña hışm itme gel nedür

3. Anuñçün dil-ber şayd olunmaz

Ki gördi sîm ü zerde kîse hâlî

4. Saña şayd olur ol cân ile dilden

Yoluña harc iderseñ cümle mâli

5. Şorarlarsa Münirî kim dürür ol

Efendim pâdişâhum ‘ AliBâlî

[295]

Ġazel-i Vişâlî

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Serv-i kıaddüm râst gelse ‘ aşkın bilmez geçer

Nâz u istiğnâ mıdur yoḡsa bilür bilmez geçer

2. Gel benüm cânım biraz yanumda geç egleñ disem

Nâz ider dutmaz sözüm bir sâ‘ at eglenmez geçer

3. Bize ağyaruñ gözi doḡundı beñzer dün-şecer

Seyr iderdüm yâr ile gördüm görür görmez geçer

4. Cân nişân itsem ḡaddüñüñ ġamzesine ben anuñ

Tîri ol kaçı kemānuñ sînede ilmez geçer

5. Ey Vişālīol perīyi da' vet itsem hāneye
Şüretā görseñ gelür gibi gelür gelmez geçer

[296]

Ġazel-i Zeynī

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn

1. Erbāb-ı dile oldı kapuñ Mescid-i Akşā
Aşhāb-ı şufāya nitekim Ka' be ' āliyā

2. Sen güher için biri şadef oldı biri baħr
Ey dürr ger añmaya dil Ādem ü Hāvva

3. Kadr ile ayak başmış iken mihr-i sipihre
İster ki gedā-yı ser-i kūyuñ ola ' İsi

[58a]

4. Baş egmez iken dar diyü dār-ı cihāna
Hāk-i kademüñ efser idindi nice dārā
5. Kaldur elin el kalmasun ayağda habībüm
Zeynīgele çün eşigüñe bī-ser ü bī-pā

[297]⁸²²

Ġazel-i Necātī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Bir yüzi gül gönca-leb dil-dār dir iseñ uşta⁸²³ sen
Sen güle bülbül gibi kim zār dir iseñ uşta ben

⁸²² Necātī Dīvānı, 433. gazel, s.410.

⁸²³ uşta: işte D. (Diğer yerlerde de “işte” yerine “uşta” kelimesi kullanılmıştır.)

*4.ve 5. beyit Necātī Dīvānı'nda yoktur.

2. Zülfi ‘anber boyı ‘ar‘ar serv-ḳadd ü lāle-ḩad
Bir semen-ber yañağı gülzār⁸²⁴ dir iseñ uşta sen
3. Miḩnet ü derd ü ğam u ğuşşañla olmış başı ḩoş⁸²⁵
Bir belākeş pür-cefā kim o⁸²⁶ dir iseñ uşta ben
4. Pür-cefā pür-şive vü nāz nāzik-i pür-uşul
Bī-teraḩḩum bī-vefā dil-dār dir iseñ uşta sen
5. ḩasretüñden ḩaste-ḩāl olmış firāḩuñdan ḩafif
Ĝam bucağında yatur bīmār dir iseñ uşta ben
6. Siḩr⁸²⁷ ile cān u gönül mülkini yağmalar ḩılır
Bir ḩaşı sāḩir gözi Tātār⁸²⁸ dir isen uşta sen
7. Her zamān dir bu **Necātī** hā[y] ‘ömrüm ḩaşılı
Zülfümüñ dārına kim berdār dir iseñ uşta ben

[298]⁸²⁹

Ĝazel-i Muḩibbī Tahmis-i Şemsī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

I

Mülk-i derd ü ğamda ey dil ğuşşa yārüñdür senüñ

Rehberüñ ḩayret belālar ğām-güsāruñdur senüñ

⁸²⁴ yañağı gülzār: ğonca-leb dil-dār D

⁸²⁵ ğuşşañla olmış başı ḩoş: ‘ışkıñla olmış ḩaste-dil D.

⁸²⁶ pür-cefā kim o: ‘aşık-ı dīdār D.

⁸²⁷ Siḩr: Heçr D.

⁸²⁸ Bir ḩaşı sāḩir gözi Tātār: Bir ḩaşı yā gözleri mekkār D.

⁸²⁹ Şemsī Dīvānı, 4. musammat, s. 720.

‘ İllet-i ‘ aşk ile ölmek iftiḥāruñdur señün
 İñleden çarḥı dilā feryād u zāruñdur senüñ
 Görinen encüm degül her şeb şerāruñdur senüñ

II

Görmez olduḡ gün yüzüñ geçdi nice ay ile yıl
 Böyle cevr itmek saña lāyık degüldür muṭṭaşıl
 Yeter ağlatduñ beni gel gözlerüm yaşımı sil
 Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüñle nüş it ḥün-ı dil
 Meclisi germ it belā vü derd yārüñdür senüñ

III

Göz göre qarşumda aġyār ile itdüñ merḥabā
 Böyle itmek şānuña lāyık mıdur ey bī-vefā
 Gice gündüz hier elinden ben çekem derd ü belā
 Sīne āteş gözde nem başumda sevdā-yı hevā

[58b] Nice yıllardur yatur dil ḥāk-sāruñdur senüñ

IV

İtmemüşdür baña kimse itdüġin ol nev-cüvān
 İşidelden ḥālüme raḥm eyledi pīr ü cüvān
 Giceler tā şubḥa dek kūyuñda oldum pās-bān
 Cān nişār itsem didüm yoluñda ey serv-i revān
 Didi ne miḥnet gerek bu eski kāruñdur senüñ

V

Şemsiyāḥār-ı belā oldı cihānuñ gülşeni
 Yile virdi ḥāşıl olmışken vücūdum ḥırmeni
 Yüzüme bir kez dönüp baḡmaz beni ağlañ beni
 İşigüñde itleriyle yār bir görmüş seni
 Devlet el virdi **Muḥibbi** i‘ tibāruñdur senüñ

[299]⁸³⁰**Ġazel-i Muĥibbī Taĥmis-i Őemsī***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

I

Bezm-i 'ālemde elüme almadum peymāne ben
 Cām-ı ışık ile ezelden olmuşam mestāne⁸³¹ ben
 Baş açup geldüm şurāĥiler gibi meydāna ben
 Şem' -i ĥüsne karşı oldum yanmaġa pervāne ben
 Zülfi zencirün görelden olmuşam dīvāne ben

II

Bir naġar görmekle 'ālemde cemālün naġsını
 Yaralarla eyledüm ġadd-i nihālün naġsını
 Dāġ ile sīm eyledüm⁸³² sīnemde ĥālün naġsını
 Naġş kıldum ey şanem dilde ĥayālün naġsını
 Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme büt-ĥāne ben

III

Çeşm-i insāf ile bakşañ ey perī ādem gibi
 Ağlamaġdan gözlerüm yaşı olupdur dem⁸³³ gibi
 Yılduzum ġāyetde düşkündür sitārem kem gibi
 Yanuma düşmiş yiler derd ü belā sāye[m] gibi
 Şanmañuz tenhā varam bu vādi-i hicrāna ben

IV

Őemsiyā ol ġoncaya çün hem-dem oldu ĥār u ĥas
 Olsa tañ mı bülbüle dünyā-yı ġülistān ġafes
 Būy-ı zülfi bir uzun sevdā imiş kıldum heves
 Ey **Muĥibbī** rāyegān zülfine bulur dest-res
 Kāşki olsam şabā 'ālemde yāĥūd şāne ben

⁸³⁰ Őemsī Dīvānı, 5. musammat, s. 722.

⁸³¹ mestāne: dīvāne D.

⁸³² Dāġ ile sīm eyledüm: Dāġ ile naġş eyledüm D.

⁸³³ dem: nem D.

[300]⁸³⁴[Tahmīs-i-Şemsī]⁸³⁵*Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

I

[59a] Tîğ-i hicrūñ sīnem üzre açdı yir yir yarayı
 Bulmadum irdüm⁸³⁶ vefā kūyında yāri⁸³⁷ arayı
 N'eyleyem derdā diriğā bu dil-i şad-pāreyi
 Görmek olmadı müyesser çünki ol meh-pāreyi
 Açma ey dil çeşmi zāyi' eyleme nezzāreyi

II

Ben gedāya qalmadı dünyāda bir ārām-gāh
 Ğuşşa-ı hicrān ile hālüm tebāh oldı tebāh
 Gökleri boyadı çarha irişüp dūd-ı siyāh
 Vādi-i fūrkatde dil ben kākül-i dil-berde āh
 Ey ğam āğāh eyleseñ olmaz mı ol meh-pāreyi

III

Ṭañ mıdur feryād idersem miḥnet ile şubḥ u şām
 Raḥm idüp bir kez baña baş egmez ol serv-i ḥırām
 Nīşdür nūş itdügüm bezm içre şanmañ tolu cām
 Zād-ı ğamdur yidügüm kūh-ı belā içre müdām
 Ol leb-i şīrīn niçün añmaz bu ben ğam-ḥāreyi

IV

Sīne-i çākūñ gibi 'ālemde bir şad-pāre yoq
 Āsitānuñ tolanur göñlüm gibi āvāre yoq
 'Āşıka bir zerre deñlü meyl ider meh-pāre yoq
 Görđi Ferḥād ile Mecnūn derd-i 'aşka çāre yoq

⁸³⁴ Şemsī Dīvānı, 6. musammat, s. 724.

⁸³⁵ Bu şiirin başlığı yoktur. Mahlastan Muhibbī'nin gazeline Şemsī'nin tahmis yaptığı anlaşılmaktadır.

⁸³⁶ irdüm: vardum D.

⁸³⁷ yāri: yāruñ D.

Arayı gitdüm⁸³⁸ c' adem mülkine anlar çāreyi

V

Derd-i c' aşka **Şemsiyā** olmaz eṭibbādan devā
 Çāre yokdur kimseden illā meger c' avn-i Hūdā
 Çekdiler yok yirlere Ferhād ile Mecnūn belā
 Māh-rūlarda **Muḥibbī**çün bilürsin yok vefā
 Yā ne ser-gerdān idersin bu dil-i āvāreyi

[301]⁸³⁹

[Muḥammes-iŞemsi]

Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn

I

Ḥamdü-li'llāh kim irişdi yine faşl-ı nev-bahār
 Bir-münakkaş ḥayme ḳurdu her dirāht-ı şāhvār
 Geydi zanbaḳ başına tāc-ı muraşsa' şāhvār
 Servler bel bağlayup ḥidmetde kā'imdür çenār
 Seyr-i bāḡ it kim temāşa vaḳtidür ey gül- c' izār

II

Dil uzatdı da' vet-i dildāra şimdi her çemen
 Bāḡı tezyīn eyledi sūnbül benefşe yāsemen

[59b] Ḡoncalar dürr almaḡa şebnemden açdılar dehen

Bāḡlar hep kākül-i dil-ber gibi şalmış resen
 Seyr-i bāḡ it kim temāşā vaḳtidür ey gül- c' izār

III

Būy-ı şebbūy ile olmışdur mu' aṭṭar her dimāḡ
 Yaḳdı her nergis çemen şahnında bir zerrīn çerāḡ
 Lāleler bezm ehline tūtar elinde bir ayaḡ
 Muntazırdur saña ey rūḡ-ı revānum ehl-i bāḡ

⁸³⁸ gitdüm: gitdi D.

⁸³⁹Şemsi Dīvānı, 8.musammat, s. 72.

Seyr-i bâğ it kim temâşâ vaqtidür ey gül-^ç izâr

IV

Tiğ elinden [şanki] süzen oldu bir şâhib-ķırân
 Kıddini dâl eyleyüp zülf-i nigâr olmuş kemân
 Bâğ-ı cennet gibi olmuşdur müzeyyen bu cihân
 Başuñı kıldur benefşe gibi olma nâ-tüvân
 Seyr-i bâğ it kim temâşâ vaqtidür ey gül-^ç izâr

V

Şemsiyâ kılbünde yokdur zerrece ğamdan eşer
 Ergavânî câmelü maħbûba döndi her şecer
 ‘Âşıkun mir’ât-i kılbî şâfdur kıonmaz keder
 Aç ğozin firdevse döndi şimdi bâğ u deşt ü der
 Seyr-i bâğ it kim temâşâ vaqtidür ey gül-^ç izâr

[302]

Ğazel-i Ğalîlî

Mef^ç ulü Mef^ç ilü Mef^ç ilü Fe^ç ulün

1. Ey şâh-ı cihân zılbî ‘ayân itme ğende
 Ağyâra uyup bağrumı kıan itme ğende
2. Şol yüz ki dem-â-dem süreler ğâk-i deründe
 Luţf it anı bî-nâm u nişân itme ğende
3. Cevr ise yiter cânuma ey dil-ber-i fettân
 İşüm dün ü ğün âh u fiğân itme ğende
4. Ğöz ğöre yüzü kıara rakîb ile tekellüm
 Ey yâ kef-i ğül ğonca-dehân itme ğende

5. Raḥm eyle **Ḥalīlī**[ye]cigeri ḥūn oldı
Ser-geşte vü rüsvā-yı cihān itme igende

[303]⁸⁴⁰

Ġazel-i Āhī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. İştüdüm bir cefākāra o meh-[rū] mübtelā olmış
Bi-ḥamdi'llāh benüm gibi o daḥı pür belā⁸⁴¹ olmış
2. Dimişler kim vefāsuzdur 'adūlar yār için yāra
Meded hey ol semen-sāya yazuqlar iftirā olmış
- [60a]
3. Gezerken nāz ile gördüm efendiyle efendisin
Birisi Sidre-ḳadd olmış birisi Mūntehā olmış
4. 'Aceb mi ol güneş-ḫal' at ḳamerle iḳtirān olsa
Perīdür kendü cinsinden biriyle āşinā olmış
5. Nigāruñ çeşmini **Āhī**münevver ḳılmış⁸⁴² ol gül-ruḫ
Çerāğ-ı çeşm-i maḳşūdı o mihrūñ rüşenā olmış

[304]⁸⁴³

Ġazel-i Necātī

Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün

1. Ey ḥāl-i ruḫuñ memleketi Rum ḫarācı
Cā'iz ki şaçuñ misk-i Ḥutenden ala bācı

⁸⁴⁰ Āhī Dīvānı, 43. gazel, s. 23.

⁸⁴¹pür belā: mübtelā D.

⁸⁴²ḳılmış: etmiş D.

⁸⁴³Necātī Dīvānı, 566. gazel, s.498.

2. Geh ağzuma sükker ezer ü gāh ağularsın
Tatlusun iñen ey sitem [ü] fūrḩati acı
3. Tecrīdlerüz n'eyleyiserdür bize eflāk
Toḩuz cebelī Őoyamaya bir yalıñ acı
4. Kūyuñdan esen yile çıkar ḩarṩu dil ü cān
Şol resm ile kim Ka^c be yolından gele ḩacı
5. Bir buseñüñ ölümlüsidür ḩaste **Necātī**
Ey cān-ı lebi la^c l-i belā-dīde⁸⁴⁴ c ilacı

[305]⁸⁴⁵

Ġazel-i Necātī

Fā^c ilātün Fā^c ilātün Fā^c ilātün Fā^c ilün

1. Baña dirmiş Şöyle kendin mübtelā göstermesün
İḩtiyār eldeyse ḩüsnin dil-rübā göstermesün
2. Her kişi izi tozın başına tāc idinmesün
Her gedā kendüzini bir pādiŐāḩ göstermesün
3. Ehl-i derdüñ [dūd-ı] āhından Őaḩınsun āyīne
Yār-ı ḩod-bīn itmege iñen rızā⁸⁴⁶ göstermesün
4. Zāhidā dünyāda ger⁸⁴⁷ meyl eyler isem cennete
Sevdügüm yüzini⁸⁴⁸ Allāhum baña göstermesün

⁸⁴⁴ cān-ı lebi la^c l-i belā-dīde: la^c l-i lebi cān-ı belā-dīde D.

⁸⁴⁵ Necātī Dīvānı, 390. gazel, s. 382.

⁸⁴⁶ rızā: Őafā D.

⁸⁴⁷ dünyāda ger: dünyā degül D.

⁸⁴⁸ Sevdügüm yüzini: Sevdügümün yüzün D.

5. Geh firişte geh perī añmağdan ol ise murād
K'anları yār ile bir görem Hūdā göstermesün
6. Şākiyā nūql-ı lebūñ şun bağrumuz ezdi şarāb
Acımışdur bize nā-geh bir belā göstermesün
7. Būseñe cān vireyin dirmiş **Necātī**yāra diñ
Virür ĩmānın bile bir dem rızā göstermesün

[306]⁸⁴⁹

Ġazel-i Necātī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Var iken cānāne göñlüm cāna olmaz āşinā
Şem' i koyup ğayr ile pervāne olmaz āşinā

[60b]

2. Ey baña sen ağlamakla başa çıkmazsın diyen
Gözi yeñmeyen kişi ' ummāna olmaz āşinā
3. Cānı yüreklendüren sīnemdeki peykānıdur
Ķalbi āhen olmayan meydāna olmaz āşinā
4. Uyalı cānāna göñlüm gitdi unuttı beni⁸⁵⁰
İki gün bir kimseye dīvāne olmaz āşinā
5. Niçün aħşāmlarsın ağyār ile ey bedr-i temām
Seg bilürsin kim meh-i tábāna olmaz āşinā

⁸⁴⁹ Necātī Dīvānı, 17. gazel, s. 155.

⁸⁵⁰ Öyle cānāne göñlüm gitdi unuttı beni: Bağmadı benden yaña sen māha uyaldan göñül D.

6. Kısmet-i bezm-i ezeldür [ey] **Necâtî** şöyle bil⁸⁵¹
 Âşinâ bî-gâne vü bî-gâne olmaz âşinâ

[307]⁸⁵²

Ġazel-i Ĥayâlî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Serv-i kıaddüñdür çenârı eyleyen gülşende pest
 Bu meşel meşhürdur kim dest-ber-bâlâ-yı dest
2. Ĥaṭṭ-ı la' lüñ ey şanem ṭutmuş Mesîḥâ şerbetin
 Rûy-ı gülgünüñda ḥâlün Hindu-yı âteş-perest
3. N'ola yıksañ göñlüm ey Cemşid-i evvân-ı cemâl
 Rûzigâr âyine-i İskendere virdi şikest
4. Kem ḥabâbın bâdenün virmez Feridün tâcına
 Güşe-i kûy u ḥarâbât içre bir evkâr mest
5. Bezm-i dünyânuñ **Ĥayâlî**çekdi seyrinden ayâğ
 Oldı dürd-i mey gibi mey-ḥânedede ehl-i nişest

[308]⁸⁵³

Ġazel-i Necâtî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Gülleri bād-ı şabâ kıanda bulursa yaқalar
 Çâk olupdur şanemâ 'aşkıñ elinden yaқalar

⁸⁵¹şöyle bil: bilmiş ol D.

⁸⁵² Ĥayâlî Dîvânı, 2. gazel, s. 135.

⁸⁵³Necâtî Dîvânı, 168. gazel, s.249.

2. Cüş idüp anlu yaşı l le gibi Ferh du 
ızarupdur yine tağlar etegi ile yaalar
3. Ne rev dur bu ki ben hecr odına yanmış iken
Degme hayv nı iled p vaşlı şuyına yıalar
4. Sevinür ellerini ana boyaduka nig r
şol güzeller gibi kim eline ınn  yaalar
5. Ey **Nec t **hele ben g rdig mi s yleyeyin
Nice ola n'eyleyeler g yeyi bu kim yaalar

[309]⁸⁵⁴

[61a]

azel-i Fazl 

F 'il t n F 'il t n F 'il t n F 'ilün

1. řormazam ben ey melek saňa per ler dinmesün
şek yok anlardansın amm  k fir ler dinmesün
2.  dem lerde bu  sn   anı hergiz g rmed n
Yohsa h r -yı behişti peyker ler dinmesün
3. Boynuňa avk eylemiřs n zülfünün zencirini
Söyle arslanum kerem ıl aydar ler dinmesün
4. D men-i arh  ılersin her gice p r-eşrefi
Sende ey meh mihr-i y ra m şter ler dinmesün
5. Ehl-i illelsin bi-amdi'll h nedür **Fazliy **

⁸⁵⁴ Bu gazel Kara Fazl  D v n 'nda yoktur.

Ol büte bu resme ıapmak āzeriler dinmesün

[310]⁸⁵⁵

Ġazel-i Revānī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Göñülden gitmedi Şevki nigāruñ zevki Őahbānuñ
Mey-i maħbūbı olmasa nesi var idi dünyānuñ
2. Teferrücgāh idinsünler cemālünü ħo ' aşıklar
Benüm ħoħ sevdüğüm olmaz⁸⁵⁶ ziyānı ħün
3. Ela gözlüler aldılar benüm göñlümi virmezler
' Acā'ib memleket ancak olupdur alan alanuñ
4. Őarāb-ı nāzdan mest-i ħurūr olsa ' acem mi yār
Cihān ħayrānı olmuşdur o ħüsn-i ' ālemārānuñ
5. **Revānī**gözleri yāruñ göñül mülkin ider tābān⁸⁵⁷
Ĥarāmiler bilür ħadrin cihān içinde yağmānuñ

[311]

Ġazel-i Ķarīnī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Helāk oldum nedür cānā bu fürħatler cüdālıħlar
N'olaydı olmayadı āh ezelden āh ezelden āŐinālıħlar
2. Belā baħrına ħarħ oldum meded ey Ĥızr-ı devrānum

⁸⁵⁵ Revānī Dīvānı, 208. gazel, s. 297.

⁸⁵⁶ olmaz: yoħdur D.

⁸⁵⁷ göñül mülkin ider tābān: ider dil mülkini tārāc D.

Gözüm yaşını seyl itme demidür dil-rübâlık̄lar

3. Baña yâr olmaduñ gitdüñ niçün gelmezsin inşâfa
Ben öldüm hey benim ‘ömrüm nedür bu bî-vefâlık̄lar
4. Şağın mazlûmuñ âhından bilürsin pâyidâr olmaz
Efendüm bu güzellikler begüm bu pâdişâhlık̄lar
5. Şuçın ‘afv eyle **Ḳarîni** kapuña yüz süre geldi
Bilürsin kim ider gülşende bülbül hoş-nevâlık̄lar

[312]

[61b] **Ġazel-i Mu‘îni**

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ne müşkilkâr imiş firḳat giriftâr olmasun kimse
Dilârâmından ayrılup dil-âzâr olmasun kimse
2. İlähî dâr-ı gurbetde esîr oldum ḥalâş eyle
Düşüp bencileyin derde dil-efḡâr olmasun kimse
3. Refîḳüm derd ü miḥnetdür ciḡer ḳanıdur azıḡum
Bu yolda hiç benim gibi daḡı zâr olmasun kimse
4. Günâh imiş seni sevmek gönülden ey nigâr ammâ
Hele ben irtikâb itdüm gene gâholmasun kimse
5. **Mu‘îni**gerçi yârinden zarûri çün cüdâ düşmiş
Yüri Ḥaḳdan dilek eyle ki bî-yâr olmasun kimse

[313]⁸⁵⁸**Ġazel-i Uşulî***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Dilde hayliden hayāl-i zülf-i dil-ber var imiş
Cānum içinde yatar biñ başlu ejder var imiş
2. Kāfir itdiler beni feryād bu büt-ḥānede
Dīn ü dil ḡaret ider sīmīn şanemler var imiş
3. Yirüm od itdüm meded virdüm hevāya bilmedüm⁸⁵⁹
Āb u ḥākümde benüm bir pāk-gevher var imiş
4. Secdeler eyleñ gelün abdāllar bu ben pire⁸⁶⁰
Tekye-i Ḥaḫda tırāş olmuş ḫalender var imiş
5. Zāl-i dünyāya ḡöñül virme **Uşulî** var imiş
Gülşenī dirler vilāyet içre bir er var imiş

[314]⁸⁶¹**Ġazel-i Ḥayālî***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün*

1. Ḥaḫḫ-ı miskīnün lebünde 'anber-i sārā şatar
Ruḫlaruñ mihr [ü] maḫabbet beñleruñ sevdā şatar
2. 'İdgehde sen dükān açduñ şulu şeftālüye
Nār-ı ḫasretle yanup 'āşıḫlaruñ ayvā şatar

⁸⁵⁸ Uşulî Dīvānı, 51. gazel⁸⁵⁹ Yirüm od itdüm meded virdüm hevāya bilmedüm: Ey dirīgā hiçe şatdum kıymetini bilemedim D.⁸⁶⁰bu ben pire: kim bunda bir D.⁸⁶¹ Hayālî Dīvānı, 23. gazel, s. 156.

3. Dilde peykānuñdan ayrılmaz hayāli hāliñüñ
Güiyā tıfl-ı Hābeşdür Ka' bede hürmā şatar
4. Çarh-ı gerdün mäh-ı nev na' liyle oldı müşteri
Leblerüñ bāzār-ı hüsn içre görüp helvā şatar
5. Yūsuf-u Mısr-ı melāhatdur⁸⁶² Hayālī dōstum
Anuñ içün kendüyi kıymetle bi-pervā şatar

[315]⁸⁶³

Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün

1. Seyr ider idüm yār ile çün bağ arasında
Aḥvālümü ' arz eyler idüm lāğ arasında
2. Didüm şehā n'ola biricik öpsem⁸⁶⁴
Irmağ kenārında vü yaprağ arasında
3. İşitdi sözüme durdı keder ile şanasın
Kim ürkdi kebk gider tağ arasında⁸⁶⁵
4. Yetdüm ben anuñ dutdum etegin didüm ey dost
Dāğ urma benüm yüregüme dāğ arasında
5. Şundum elümi cebüme hem aqçe çıkardum

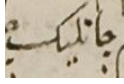
Ƙodum bir iki deng arasında

⁸⁶² melāhatdur: belāgatdur D.

⁸⁶³ Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸⁶⁴ Vezin tutarsız.

⁸⁶⁵ Vezin tutarsız.

6. Çevürdi öñüme bir kıbbe-i sîmîn
Bögrek gibi yaşlamış anı bâğ arasında
7. Vardum ben anuñ ' izzet ile arduna geçdüm
Kodum bu kıızıl tuhfeyi çün lâğ arasında
8. Mestâne kıuşum germ oluban zevkıñ iderken
Kocadı bu zâlim çâk arasında

[316]

Ġazel-i Kâği

Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ulün

1. Maşşer-i ' araşâtda ki dîvân olacağdur
Ey kâđi saña da' vacı Yezdân olacağdur
2. Rüşvet kemigin her dem ilik gibi emersin
Karnuñ yarılup bir gün içün kıan olacağdur
3. Şol sâzuñı urup perdeler ardında çalarsun
Şanma ki anuñ nâğmesi pinhân olacağdur
4. Devründe yetimüñ ki gözi yaşı revândur
Ġarķ itmege bir gün seni ' ummân olacağdur
5. O cübbe vü destâr ile fahr eyleme **Kâği**
Ol ' ârizidür kim yine ' uryân olacağdur

[317]

Ġazel-i Œirāzi*Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün*

1. Ditrer yüregüm bir güzelüm üstine dir dir
Ardunca aķar gözlerümün yaşları şır şır
2. Elinde vü alnında yañağında lebinde
Doyunca öperdüm aña girse idi bir bir
3. Yüz yüze urup yatur iken 'āşık u ma' şük
Ey bād u şabā açmağa şaķın ķapuyı çır çır
4. Terk eylemeye sevdiğüni 'āşık u ma' şük
Ger gökden anuñ başına taşlar yığa fir fir
5. **Œirāzi** sözüñ dürr ile yāķūt-ı müferriħ

[62b] Söz ehlini şād eyleyeyüm gel berü bir bir

[318]⁸⁶⁶**Ġazel-i Zāti***Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün*

1. Yine geldi bir āħiryān ķomaz alur buçuğı
Vāy bu kāfir nā-müselmān⁸⁶⁷ ķomaz alur buçuğı
2. Ol perī yüzlü ķul oğlına gönül virdüğümü
Duydı bir dīv-i Süleymān ķomaz alur buçuğı
3. Ol Süleymān-ı zamānuñ yine bir ehrimeni

⁸⁶⁶ Zāti Dīvānı, III. cilt, 1755. gazel, s.478.⁸⁶⁷ nā-müselmān: be-müselmān D.

Hışm ile geldi řitābān şomaz alur buçuğı

4. Ben didüm yarım [aęız] būseye   ahd itmiř idüñ

Didi ol ser-ver-i hūbān řomaz alur buçuęı

5. Geldi hışm ile buçuğ degmez āhiryān derüñi⁸⁶⁸

Ol buçuğ degmez āhiryān şomaz alur buçuęı⁸⁶⁹

6. Yarı cānum yoğ idi cānuma şaşd ide diyü

Şaşd ile geldi cānān şomaz alur buçuğı

7. Arada buçuğı yoğ geldi yine **Zātī** raķīb

Uydı ulaşdı firāvān⁸⁷⁰ şomaz alur buçuğı

[319]

Ġazel-i Tāciri

Fā ilātün Fā ilātün Fā ilātün Fā ilün

1. Ġamdan öldüm sāķiyā gelsün řarāb eglenmesün

Oldı bağrum nār-ı firātle kebāb eglenmesün

2. Var haber ilt ey řabā dil mülkinüñ řāhına kim

Geldi ğam   askerleri ķıldı hārāb eglenmesün

3. Eşk-i çeşmüm şol ķadar aķdı firāķ-ı yār ile

Ser-te-ser   āleme yüzini dutdı āb eglenmesün

4. Künc-i zulmetde řevābın şaşd idüp ķurtarmaęa

⁸⁶⁸ Geldi hışm ile buçuğ degmez āhiryān derüñi: Hışm ile didi buçuğ degmez ideyin derüñi D.

⁸⁶⁹ Ol buçuğ degmez āhiryān şomaz alur buçuğı: Uydı ulaşdı firāvān şomaz alur buçuğı D.

⁸⁷⁰ Uydı ulaşdı firāvān: Ol buçuğ degmez āhiryān D.

Feth-i bâb olsun baña ol âfitâb eglenmesün

5. **Tâcirî** kim ki nazîre dirse işbu şi' irüme
Gelsün imdi durmasun virsün cevâb eglenmesün

[320]

Ġazel-i Tâcirî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Bir seher hammâma qavl itdi benümle ol perî
Çoq dolandum intizâr ile o mâh[dan] ötüri
2. Qarşudan doğdı güneş gibi seherden çün nigâr
Girdi hammâma benümle ol güzeller serveri
3. Kim ki hammâm içre gördi ol perî didigümi
Mâh-ı bedr inmiş yire kim câmlar gö[z]güleri
4. Nûra garq oldı tenüm halvet içinde zâhidâ
Ġuşşa vü gamdan hemân oldı o demde dil berî

[63a]

5. O sehî sîmîn-beden bu deñlü çün kıldı vefâ
Tâcirî oldum ben anuñ cân [u] dilden çâkeri

[321]⁸⁷¹

[Murabba-ı Yahyâ]⁸⁷²

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

I

Âh kim mihr ü maḥabbet devletini⁸⁷³ bilmedüm

⁸⁷¹ Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı, 33. gazel, s. 215.

⁸⁷² Bu şiirin başlığında “Ġazel-i Yahyâ” yazmaktadır.

Zerrece rûz-ı vişālũñ vuşlatını⁸⁷⁴ bilmedüm
 Şoñ peşimân aşşı kılmaz fırsatını⁸⁷⁵ bilmedüm
 Buldum ammâ yavı kıldum kıymetini bilmedüm

II

Ayrılık müşkil belâdur işidenlerden ırak
 Gitdi ol Yûsuf-cemâlüm el-firâķ [u] el-firâķ
 Gönlümün Ya^c kûb ina kâr itdi nâr-ı iştiyâķ
 Buldum ammâ yavı kıldum kıymetini bilmedüm

III

Bir zamân divâne gönlüm söyleşürdi yâr ile
 Hasretinden söyleşür şimdi der ü divâr ile
 Aña kıldum⁸⁷⁶ ki düşem tağlara âh u zâr ile
 Buldum ammâ yavı kıldum kıymetini bilmedüm

IV

Ağladur her gün⁸⁷⁷ göz açurmaz bu bārân-ı belâ
 Kime baķsun yâre baķan gözlerüm yâ Rabbenâ
 Kime yanam yaķılam vâ hasretâ vâ fûrķatâ
 Buldum ammâ yavı kıldum kıymetini bilmedüm

V

Yalimum alçağ olupdur ğuşşadan deryâ gibi
 Yirlere düşdi yüzüm mihr-i cihânârâ gibi
 Fûrķatiyle günde biñ kez öilirüm⁸⁷⁸ **Yahyâ** gibi
 Buldum ammâ yavı kıldum kıymetini bilmedüm

⁸⁷³ devletini: miñnetini D.

⁸⁷⁴ vuşlatını: kıymetini D.

⁸⁷⁵ kılmaz fırsatını: itmez fûrķatını D.

⁸⁷⁶ kıldum: kıldı D.

⁸⁷⁷ gün: dem D.

⁸⁷⁸ öilirüm: öilirin D.

[322]⁸⁷⁹

Ġazel-i Zātī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Baña oldukça ğam-ı ‘aşk ile zillet bākī
Saña olsun şanemā devlet ü ‘izzet bākī
2. Fırşat el virmiş iken ‘āşıkuña raħm idegör
Çü bilürsin ki degül kimseye fırşat bākī
3. Hele biz şimdi lebün cāmını şun nüş idelüm
Aramızda senün ile yine şöħbet bākī
4. Şol kadar ‘aşkuñ ile ögreñe gönül umaram
Cân giderse qala gönülde maħabbet bākī
5. Zātīyā öldigüme acımazam yine de kim
Ben gidem firqat ile qala bu ħasret bākī

[323]

[63b] Ġazel-i Siyāhī

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Dilā nüş it şarāb-ı lāle-fāmı
Qoma dünyāyı dūna intiķāmı
2. Yürütmez oldu şemşir ü çenārı
Görün bi’llāh o serv-i ħoş ħırāmı
3. İgen yüz virdügünçün arķalandı

⁸⁷⁹ Bu gazel Zātī Dīvānı’nda yoktur.

Belûn bekler kılıcuñ bir harâmî

4. ‘ Aceb mi ağlar isem ol vefāsuz

Baňa yıllar geçer virmez selāmı

5. Şu maḥbūbuñ olıcağ nev-cüvānuñ

Siyāhî ‘ aks-i memdūḥ oldı nāmı

[324]

Ġazel-i Kalendar Taḥmīs-i Siyāhî

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

I

Dil-berā dil düşeli ‘ aşkuña maḡbūn oldı

Cevr-i bî-dāduñ ile ḡālî diger-gūn oldı

Eşk-i çeşmüm ruḡuñ ‘ aksi ile gül-gūn oldı

Ḥasret-i la‘l-i lebūñle cigerüm ḡūn oldı

Ḥāl-i ruḡsār ile derdüm bir iken on oldı

II

Ol şaçı Leylî benüm ‘ aşq-ı cünūnum görsün

‘ Arşa-yı mihr ü maḡabbetde oyunum görsün

Ġarḡ ider bir gün anı eşk-i füzūnum görsün

Diñüz ol yāre benüm ḡāl-i derūnum görsün

Derd ile iki gözüm yaşları Ceyḡūn oldı

III

Ne ‘ aceb āh u figān eyler isem hem-çü hezār

Güller açıldı yeşillendi çemen irdi bahār

Dime ey ḡāce nic’oldı baňa nāmūsla ‘ār

Zülf-i sevdā-yı nigār ile göñül leyl ü nehār

Kendü başına Kays bir delü Mecnūn oldı

IV

Benüm ey gönca senüñ bülbül-i şîrîn-sühanuñ
 Kûh-ı ğam kesmede ‘ aşkuñda bu gün Kûhkenüñ
 Bize keşf olmadı noқта-i sırrı dehenüñ
 Bu ķemān ķāmetümüz çeşm-i siyāhuñla senüñ
 Birbirine irişüp ķudret ile nūn oldu

V

Hırmen-i şabrum[1] āhumla irişürdi şecer
 Ey **Siyāhî**şu seper āteşüme dīde-i ter

[64a] Vaşf-ı tırrañla begüm zülf ü ğaţuñdan ne yiter
 Vaşf-ı la‘ lüñi yazup söyledüğümçün dirler
 Şi‘ r-i dil-süz-ı **Ķalender** ķatı mevzūn oldu

[325]

Ġazel-i Siyāhî

Mefā‘ Ġlün Mefā‘ Ġlün Fe‘ ūlün

1. Lebüñ evşāfin itdükçe mükerrer
 Gönül cām-ı şafādan geçmek ister
2. Göge irerse de ger başı servüñ
 Olımaz ķāmet-i bālāña hem-ser
3. Ezerler başını bir gün işitdüm
 Ezilürmiş dehān-ı yāre sükker
4. Ne ile eglenürdük olmayaydı
 Cihānda bāde-i nāb ile dil-ber
5. Ķalenderveş tırāş itdi **Siyāhî**

Bizi şol sîm-sâ' id hûb bir bir

[326]

Ġazel-i Siyâhî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Ġuşsa vü ğamla çeker her dem dil ü cân hasreti
Câna geçdi dōstlar va'llâhi cânân hasreti
2. Şâm-ı ğamda sūz-ı 'aşk ile yine pervâneveş
Odlara yaqdı beni şem' -i şebistân hasreti
3. Vâdi-i hayretde Mecnûn oldum ey Leylî-hırâm
'Aqlumi daġıtdı ol zülf-i perişân hasreti
4. Ağlasam cânâ 'aceb mi ger seg-i kûyuñ añup
Ağladurmuş kişiyi elbetde yārân hasreti
5. Güşe-i firqatde zâr u nâ-tüvân oldum yine
Kocalatdı ey **Siyâhî** bizi oġlan hasreti

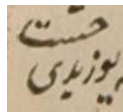
[327]

[Müseddes-i Siyâhî]⁸⁸⁰

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

I

Dil-i bî-vüs'ata kâr itse 'aceb mi 'işret

Kim olup luğf-ı 'ağâ halka

Qalmadı zerre qadar ehl-i kemâle raġbet

⁸⁸⁰Bu şiirin başlığında “Ġazel-i Siyâhî” yazmaktadır.

Kimse bakmaz güher-i nazma yatur bî- kıymet

Nâ-sezâyı bu felek eyledi şâhib-i devlet

Devlete lâyıķ olan kişiye letdür kısmet

II

Yokdurur şimdi cihân içre haķikâtden eşer

Yire geçdi bulunur qalmanı bir gerçek er

[64b]Kanı di nân u nemek haķķını var mı göreler

Hele seyr eyle neler olsa gerek daķı neler

Nâ-sezâyı bu felek eyledi şâhib-i devlet

Devlete lâyıķ olan kişiye letdür kıymet

III

Ėuşşay-ı derd ü belâ çekmede ehl-i ‘ irfân

‘ Iyş u ‘ işretde velî câhil ü nâ-dân şādân

Qanda gitdi ya nice oldı mürüvvet ihsân

N’ola ey dîde-i Ėam-dîde olursañ pür-qan

Nâ-sezâyı bu felek eyledi şâhib-i devlet

Devlete lâyıķ olan kişiye letdür kıymet

IV

Zulm ü bid‘ at çoğalup qalmanı bir dād eyler

Dest-i luţf ile yıķıķ dilleri bünyād eyler

Ya‘ ni in‘âm ile bir miskîni dil-şād eyler

Fuqarâ şığınıbilmem kime feryād eyler

Nâ-sezâyı bu felek eyledi şâhib-i devlet

Devlete lâyıķ olan kişiye letdür kısmet

V

Ėâk-i zilletde yatur miğnetle ehl-i kemâl

Şadr-ı devletde vü ‘ izzetdedür ammâ cühhâl

Ey **Siyâhî**saña olmadı müyesser çü âmâl

Yiri midür dutsa gönül âyînesin jeng-i melâl

Nā-sezāyı bu felek eyledi şāhib-i devlet
Devlete lāyık olan kişiye letdür kısmet

[328]⁸⁸¹

Ġazel-i Muḥibbī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Gülşen-i kūyı baña bāğ-ı irem gibi gelür
Hāq naşīb eyler ise aña irem gibi gelür
2. Ağlamayınca benüm yüzüme bakmaz o⁸⁸² nigār
Eşk-i çeşmüm aña dīnār u direm gibi gelür
3. Nice müddet şeb-i hicrānda⁸⁸³ yatur ḥaste gönül
Vuşlata iremeyüp cānı virem gibi gelür
4. Eyledüm gözyaşını anuñiçün āb-ı revān
Bāğ-ı ḥüsnüñe bu vech ile girem gibi gelür

[65a]

5. Ey **Muḥibbī** yüzine bakmağa yoқdur tākāt
Dağıdup ' aқlumı kendüm yitirem gibi gelür

[329]

Ġazel-i Bedrī

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Yine segrür gözüm ol yāri görem gibi gelür
Yolına mā-melegüm cümle virem gibi gelür

⁸⁸¹ Muḥibbī Dīvānı, 1136. gazel, s. 646.

⁸⁸² bakmaz o: bakmadı D.

⁸⁸³ müddet şeb-i hicrānda: yıllardur şeb-i hicriyle D.

2. Her kaçan Ka‘be-i kûyuña varırsam cānā
Baña çapuñ işigi bāb-1 irem gibi gelür
3. H̄asret-i rûyuñ ile her kaçan aḡsa yaşum
Çatre-i eşküm o dem baña direm gibi gelür
4. Def gibi kazdı yüzüm ḡayr ola çınlar kulaḡum
Ayaḡı meclis-i ḡamdan götürem gibi gelür
5. **Bedriyā** dün gice rü’yāda göründi baña yār
Vuşlat-1 yāra irüp cānı virem gibi gelür

[330]⁸⁸⁴

Ġazel-i Cemālī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. İrem-i bāḡ-1 vişālūñe irem gibi gelür
Şulu şeftālularuñ yine direm gibi gelür
2. Leblerüñde ḡaber-i Kevşeri ey ḡür-1 behişt
Al ile bezm-i şafā içre şoram gibi gelür
3. Ayaḡuñ tozını vezn eylemege iki gözüm
Oldı keffeyn başum aña virem gibi gelür
4. Vāḡı‘ amda gice bir servi der-āḡuş itdüm
Ey elif-ḡadd seni baḡruma sürem gibi gelür
5. Çanı ol dem ki **Cemālī** ile laḡm-1 dem idüñ

⁸⁸⁴Bu gazel Cemālī Dīvānı’nda yoktur.

Yine o demleri yakında görem gibi gelür

[331]

Ġazel-i Siyāhī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Hüs̄n ile ol şāh-ı 'ālī-şānum olan bu mıdur
Mülk-i dilde hük̄m iden sulṭānum olan bu mıdur
2. Dār-ı ğurbetde benüm her laḫza gönlüm egleyen
Sevdigüm biñ cān ile cānānum olan bu mıdur
3. Çāh-ı miḫnetde ḫomayan ben ḫulın Ya' ḫübveş
Mıṣr-ı dilde Yūsuf-ı Ken' ānum olan bu mıdur
4. Her gice dil ḫānesin vaşl ile pür-nür eyleyen
Burc-ı rif' atde meh-i tābānum olan bu mıdur
5. Lebleri esrārını yād idicek dil-ber didi

[65b] Ol Siyāhīvālih-i ḫayrānum olan bu mıdur

[332]⁸⁸⁵

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1. Ey ecel bir dem emān vir baña ḫılma 'acele
Şon nefes dūş ola şāyed gözüm ol bī-bedele
2. Ey ecel zaḫmete girüp yūri ḫılma 'acele
Ki nişār eylemişem cānı ben ol bī-bedele

⁸⁸⁵ Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.

3. Ey ecel bir dem emān vir baña itme ʿacele
Var raķībũñ evine bir gice anda gicele
4. Ey ecel şabra meded yok mı nedür bu ʿacele
Çoķ mı gördũñ baña cān virdüğüm ol bĩ-bedele
5. Ey ecel bir dem emān virme baña kııl ʿacele
Ki gözüm görmeye yāri aģyār ile bile⁸⁸⁶
6. Ey ecel n'olduñ idersin baña böyle ʿacele
Ben çũ teslĩm iderüm cānumı ol bĩ-bedele
7. Yār mihmān oluyor ey ecel itme ʿacele
Kõ beni ben vireyüm cānumı ol bĩ-bedele
8. Ey ecel niçün idersin baña böyle ʿacele
Var raķībũñ bu gice ışşıdanal göñlün ele
9. Ey ecel gel kerem it itme bize tĩz ʿacele
Fırşatı gözler idüm yāri düşürdüm bu gice
10. Ey ecel çıķdı mı cānuñ ne idersin ʿacele
Cānı teslĩm ideyüm şabr eyle ol bĩ-bedele
11. Ey ecel gel ne uyursun ne idersin ʿacele
Kõ nişār itmege cānum benüm ol bĩ-bedele
12. Ey ecel baña emān vir kıatı kıılma ʿacele

⁸⁸⁶ Vezin tutarsız.

Fırşat el virmiş iken yâr-i kenâr eylemege

13. Ey ecel cânuñ mı çıkdı ne idersin ‘ acele

Ƙoya mihmân olayum bir gice ol bî-bedele

[333]⁸⁸⁷

[Murabba-ı Fenâyi]⁸⁸⁸

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

Nice bir bu çarç elinden âh [u] efgân idelüm

Nice nice lâle gibi bağrımız Ƙan idelüm

Ƙutmadı mesken gönül ‘azm-i beyâbân idelüm

Yâ İlâhî şal bizi ğurbetde seyrân idelüm

II

Şâde-rûlar Ƙomadılar dilde Ƙarâr

Müdde‘ iler eylediler servimüzi âşikâr

Bir yaña ta‘ n-ı hasûdı bir yaña hecr-i nigâr

Yâ İlâhî şal bizi ğurbetde seyrân idelüm

III

[66a] Döne döne döndürür dollâbveş devrân beni

Âh kim ferdâlara şaldı yine cânân beni

Yağmayın şehrimiz içre âteş-i hicrân beni

Yâ İlâhî şal bizi ğurbetde seyrân idelüm

IV

Yanmadın pervâne gibi ‘aşğ odına cânumuz

Çıkmadın gök yüzine nâle vü efgânımız

Meskeninde şâğ esen Ƙalsun Ƙamu yârânumuz

⁸⁸⁷ Bu murabba Fenâyi Cennet Efendi Dîvânı’nda yoktur.

⁸⁸⁸ Bu şiirin başlığında “Ġazel-i Zuhûri” yazmaktadır.

Yâ İlâhî şal bizi ğurbetde seyrân idelüm

V

Ey **Fenâyi**geç hevâdan çün beķâsuzdur cihân
 Bir muşâhib ehl-i dil yârâna vir gönlün hemân
 Şağ selâmet şihhat ile ey hudâvend-i cihân
 Yâ İlâhî şal bizi ğurbetde seyrân idelüm

[334]⁸⁸⁹

[Ġazel-i Zuhûrî]⁸⁹⁰

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. 'Āşıkam gün yüzünün naķşına şâhum ezeli
 Seni naķķaş-ı ezel kudret eliyle yazalı
2. Devr idelden⁸⁹¹ berü bu çarķ-ı felek şimdiye dek
 Kimse görmedi senün gibi muşâhib güzeli
3. Dün ü gün şevķ ile bülbül gibi medhün oķuram
 Sen leb-i ğoncada bir zerre maħabbet sezeli
4. Al ile aldayup alduñ dil-i dīvânımı âh
 Şol ala gözlerüñi nâz ile bir kez süzeli
5. Ey **Zuhûrî**ķamu yârâna yüri var ħaber it
 Böyle rindâne disünler diyicek her ğazeli

⁸⁸⁹ Bu gazel Zuhûrî Dīvânı'nda yoktur.

⁸⁹⁰ Bu gazelin başlığı yoktur. Mahlastan bu gazelin Zuhûrî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁸⁹¹ Mecmuadaki "eyleyelden" kelimesi vezin gereği "idelden" olarak yazılmıştır.

[335]⁸⁹²**Ġazel-i Seyrî***Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün*

1. Gitdi ol yâri göreydüm qalmışam cânânsuz
Acısın herkes beni kim qaldı cismüm cânısz
2. Ayru düşdüm dōstlar gül yüzli yârumdan benüm
Ağlaram bülbül gibi âh ol gül-i ħandânsuz
3. Ayğa düşdüm el irmez dâmen-i vaşlına âh
Yâ İlâhî dest-gîr olup qalmışam dermânsuz
4. Ey perî sen gitmeñ ile bu gönül virân olur
Çün bilürsin taht ma' mür olamaz sulţânsuz
5. **Seyri**yâşimdengirü dirlük ħarâm olsun baña
Ey dirigâ neyleyüm ol âfet-i devrânsuz

[336]⁸⁹³**Ġazel-i Bahârî***Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün*

1. Ża' if [ü] nâ-tüvân oldum esirge ey yüzi mâhum
Yetiş kim derd-i hecrüñle çıqıpdur göklere âhum

[66b]

2. Ķapuñda ħaste gördükçe inen 'âr eyleme benden
Şikeste-beste dervişem⁸⁹⁴ quluñ qurbānuñam şâhum

⁸⁹² Bu gazel Seyrî Dîvânı'nda yoktur.

⁸⁹³ Bahârî Dîvânı, 74. gazel, s.194.

⁸⁹⁴ dervişem: her neysem D.

3. Ne[dür] bu derd ü miñnetler bunun pâyânı yok mıdur
Belâ için mi yaratduñ beni dünyâda Sübhân um⁸⁹⁵
4. Kimesne görmedi⁸⁹⁶ mihr ü cihânârâ yüzün hergiz
Çıkarsa nâgehân bir gün göge âh-ı seher-gâhum
5. **Bahârî** her ne deñlü yol haşarnâk ise pāküm yok
‘ Adem mülkine gitdükde olursa ‘ aşķ yoldařum⁸⁹⁷

[337]⁸⁹⁸

Ġazel-i İřhâķ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yâr ile ola didüm olmadı řořbet⁸⁹⁹ bâķî
Kime oldu ki baña ola bu devlet bâķî
2. ‘ Āřık öldürmek ile ĥüsnüñe gelmez noķřân
Salşanat ismin⁹⁰⁰ ider ‘ adl ü siyâset bâķî
3. Naķd-i ‘ ömri⁹⁰¹ ġam-ı ‘ aşķuñ telef eylerse n’ola⁹⁰²
Sînede mihrüñ ile mihr ü maşabbet bâķî
4. Şöyle öpdüm leb-i řîrîñüñi seyrümde gice
Daķı el-ân dehenümedür⁹⁰³ o lezzet bâķî

⁸⁹⁵ Sübhânüm: Allâhum D.

⁸⁹⁶ görmedi: görmeye D.

⁸⁹⁷ yoldaşum: hem-râhum D.

⁸⁹⁸ Üsküblü İřhâķ Çelebi Dîvâmı, 307. gazel, s.338.

⁸⁹⁹ şoşbet: vuslat D.

⁹⁰⁰ ismin: resmin D.

⁹⁰¹ ömri: ömrüm D.

⁹⁰² eylerse n’ola: itdiyse ne var D.

⁹⁰³ dehenümedür: dehanumda D.

5. Fırşat el virmiş iken götür ayağı **İshāk**
Diyelüm bezm-i fenā ehline şoḥbet bākī

[338]

Ġazel-i Vālihī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Maḥabbetler ider ol māh-rū gördükçe her yādı
Velī yıllar añmaz bu ben maḥzūn-ı nā-şādı⁹⁰⁴
2. Bahār eyyāmı irdi gülşen içre yir yir aşıklar
Kenār itmiş yatur her biri bir serv-āzādı⁹⁰⁵
3. Şikār olmaz saña varma yanınca ey gönül hergiz
Hümā-yı evc-i izzetdür re'is-zāde Beligradı
4. Felek Mısrında ol Yūsuf-liķāsız yok baña ārām
İdinsem ger vaṭan Şirāz ile Şirvān u Bağdādı
5. Yıkık dil Ka' besin bünyād idermiş dest-i luṭfuyla
Anuñçün **Vālihī** oldı Ḥalīl İbrāhimüñ adı

[339]⁹⁰⁶

Ġazel-i Ḥatāyī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Sebeb bilmem ne zulm eyler nesin aldum bu devrānuñ
Belā vü miḥneti⁹⁰⁷ derdi baña yitmez mi cānānuñ

⁹⁰⁴ Vezin tutarsız.

⁹⁰⁵ Vezin tutarsız.

⁹⁰⁶ Hatāyī Dīvānı, 4. gazel, s. 225.

⁹⁰⁷ miḥneti: firķati D.

2. Delirdüm tağlara düşdüm ara zülfüni añduça⁹⁰⁸
Felek gerdânına atdum kemendin âh u efgânuñ

[67a]

3. Der-i dil-berden ayrıldum diyâr-ı ğurbete düşdüm
Gözüme âteş-i düzağ görindi milk-i Osmânuñ
4. Dilüm par par yanar güm güm öter s̄inem aar yaşum
Gel⁹⁰⁹ ey derd ehli aşıklar devâsı ne bu hicrânuñ
5. **aâyî** biz sipâhîyüz bize dil-ber bulunmaz mı⁹¹⁰
udâ' ömrin ziyâd itsün şeh-i âdil⁹¹¹ Süleymânuñ

[340]

azel-i Sücûdî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1. Şanma bülbül nağmesi ey gül- izâr egler beni
Gülşen-i aşkuñda bu feryâd u zâr egler beni
2. Füratüñde dem-be-dem merdümlük idüp ey perî
Yaşı çoğ olsun bu çeşmüm eşk-bâr egler beni
3. Döstim çodan ölürdüm derd-i hicrân ile ben
Ârzü-yı vaşluñ ile intizâr egler beni
4. Hecr elinden başum alup gitmek isterdüm velî
Bunda biraç gün hayâl-i vaşl-ı yâr egler beni

⁹⁰⁸ Delürdüm tağlara düşdüm ara zülfüni añduça: ara zülfünü añduça dilerdüm dağlara düşem D.

⁹⁰⁹ Gel: Din D.

⁹¹⁰ aâyî biz sipâhîyüz bize dil-ber bulunmaz mı: Bize dil-ber mi bulunmaz itâbî biz sipâhîyüz D.

⁹¹¹ Adl-i: Sulân D.

5. Ey **Sücūdī** mihr-i bahtum çokdan eylerdi tülū^ç
Līk nuhs-ı t̄ālī^ç üm leyl ü nehār egler beni

[341]⁹¹²

Ġazel-i Nāmī

Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilün

1. Cām-ı mey içmezdi kimse la^ç l-i cānān olmasa
Bülbül efgān eylemezdi verd-i ħandān olmasa
2. Dōstlar cismümde cānum bir dem itmezdi qarār
Ĥāne-yi gönlümde ġam bir gice mihmān olmasa
3. Heçr elinden başum alup ^çazm iderdüm bir yaña
Bunda birkaç gün ħayāl-i vaşl-ı cānān olmasa
4. Bu göñül dīvānedür zencīr-i zülfi çek didüm
Didi benden āsān idi çāh-ı zenaħdān olmasa⁹¹³
5. Ġamzesine cān virüp la^ç lin öperdüm **Nāmīyā**
Arada yok yire bu zülf-i perīşān olmasa

[342]

[67b] **Ġazel-i Luṭfī**

Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilātün Fā^ç ilün

1. Baş açuġ ābdāl-ı ^çaşķam terk-i tāc-efser yiter
Bu şeş-i ten penbe-hā-yı dāġ ser-tā-pā yiter
2. Āteş-i şeṽķ-i ruħuñ od eyledi çünkim yirüm

⁹¹² Bu gazel Nāmī Dīvānı'nda yoktur.

⁹¹³ Vezin tutarsız.

Pister-i rāḥat bu ben abdāla pīrāhen yiter

3. Dāne-yi ḥālūñ ne ḥācet murġ-ı dil şayd itmege

[...] ⁹¹⁴ zūlfūñi göster hemān bir kez yiter

4. Baş açuġ ābdāliyuz ġamdan tırāş çün bizi

Şol vefāsuz pīr olası nev-cüvān bir bir yiter

5. Luṭf-ı ṭab^ç uñ **Luṭfiyā** fehm itmege ḥalġ-ı cihān

Lebleri vaşfında dildāruñ bu şı^ç r-i ter yiter

[343]

Ġazel-i Siyāhī

Mefā^ç Ġlūn Mefā^ç Ġlūn Fe^ç ūlūn

1. İşiginde ġul olmaġ devletidür

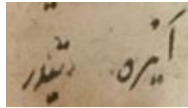
Şularkim Muştafānuñ ümmetidür

2. Efendi şafḥa-yı ruḥsāruñ üzre

Görinen ḥatṭ güzellik ḥüccetidür

3. Raġīb-i leng şol pāy-ı şikestin

Sürer arduca şan kim

4. Semend-i tab^ç umuñ yügrükligini

Şorarlarsa erenler himmetidür

5. Göñül virmek vefāsuz dil-rübāya

⁹¹⁴ Bu kısım mecmuada silik olduġu için okunamamıştır.

Siyāhīnün ezelden 'ādetidür

[344]

Ġazel-i Siyāhī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Gitdi ol meh-rū baña bir gice mihmān olmadı
Üstüme pertev şalup gün gibi tābān olmadı
2. Pister-i miḥnetde qaldum ol ṭabīb-i cān u dil
Derd-i bī-dermānuma luṭf ile dermān olmadı
3. Tīr-i ğamzeñ göz göre qan itmek ister arada
Bir nazar kıl ey qaşı yayum nedür qan olmadı
4. Yoluña cān virmeyenler qurret'ül-' aynum bugün
Gitdi yārin bende-i şāh-ı şehīdān olmadı
5. Ey **Siyāhī** çekmege ol meh-liqāyı sīneye
Her ne deñlü qaşd kıldum qābil imkān olmadı

[345]

Ġazel-i Siyāhī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1. Qul oldum bāġ-ı dehr içre yine bir serv-āzāda
Düşersem sāyeveş pāyine ṭañ mıdur ben üftāde
2. Yaqardı bī-sütünü oda dūd-ı nār-ı 'aşq ile
Eger sūz-ı derūnum zerre te'şīr itse Ferhāda

3. Nice göz nûrı döküdüm Tañrı haqqı ey şanem ammâ
Senüñ naqşuñ gibi hiç görmedüm ben deyr-i dünyâda

4. Büyükleme gedāya ey şeh-i ‘ālī-serîrüm sen
Ber-â-berdür çü âhîr her kişi seng-i muşallâda

[68a]

5. Görelden gülşen-i hüsünüde cānā verd-i ruhsāruñ
Siyāhî bülbül-i şūrîde gibi geldi feryāda

[346]

[Ġazel-i Siyāhî]⁹¹⁵

Mefā‘îlün Mefā‘îlün Mefā‘îlün Mefā‘îlün

1. Düşürüp küçeyi pîr-i muğāna der-be-der kıldı
Fırāq-ı la‘l-i mey-gūnuñ baña sākî neler kıldı
2. Dehānuñ sırrını gönlüm lebünden şormak isterdi
Velî havf eyledi cellād-ı ğamzeñden hāzer kıldı
3. Metā‘-ı vaşluña naqd-i sirişküm harc idüp bir bir
Baña bu çeşm-i dürr-pāşum efendi çok zarar kıldı
4. Şarardı gün gibi zerd oldı beñzün burc-ı hüsni içre
Meger kim âteş-i āhuñ saña ey meh eşer kıldı
5. **Siyāhî** ey kaşı yā‘ arşa-yı kûy-ı maḥabbetde
Melāmet oqlarına sinesi dutdı siper kıldı

⁹¹⁵ Bu şiirin başlığı yoktur.

[347]

Ġazel-i Siyāhī*Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün*

1. 'Acā'ib bülbülün feryādı vardır
Oğur tā şubha dek evrādı vardır
2. Lebine öykinür sükker o şūhuñ
Şanur haylıce ya' nī dadı vardır
3. Cefānuñ resmi ma' lüm oldı gerçi
Velī mihr ü vefānuñ adı vardır
4. Fenādur āhiri ey dōst şanma
Esāsı 'ālemün bünyādı vardır
5. Belā kūhında ol şīrīn-zebānuñ
Siyāhīveş nice Ferhādı vardır

[348]

Ġazel-i Siyāhī*Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün*

1. Şalınup zāğ-ı raqīb ile kaçarsın benden
'Andelībün senün ey gonca-dehānum benden
2. Āşinā olacağidün çü 'adüv-i dūna
Dōstum yā niçün eyle dimedün evvelden
3. Bāğ u rāğun n'ideyin seyrini ey serv-i revān
Tāze dāğlarla çü bu sīnem olupdur gülşen

4. Ey gönül sen bu ‘arūs-ı dehre meftūn olma kim
 Kaḥpe zendür cevr ü ḳahrı her dil-i maḥzūnadur

5. Gördüğünce bize meyl itse ‘aceb mi çeşm-i yār

[68b] Ülfet-i āhū **Siyāhī** çün yine Mecnūnadur

[349]

Ġazel-i Siyāhī

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn

1. Ḳo işüm bülbül-i şūrīde gibi zār olsun
 Tek yirüm ey yüzi gül gūşe-i gülzār olsun
2. N’ola dil murġını ey serv eger āzād itseñ
 Nice bir dām-ı belā içre giriftār olsun
3. ‘Ālem-i ḳadd-i ser-efrāzımı çeksün ol şeh
 Hūblar zümresine ḥüsn ile serdār olsun
4. Ḥasretüñle senüñ ey māh bir āh eyleyin
 Ne yatur aḥter-i baḥtum daḥı bīdār olsun
5. Bu **Siyāhī** ġam u miḥnet-zedenüñ ḥiç bir dem
 Dönmedüñ üstine ey çarḥ-ı sitemkār olsun

[350]

Ġazel-i Siyāhī

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn

1. Söyledükçe o perī ḳarşu çıkar cān sözine

Böyle hiç bir kişi cân vire mi cânân sözine

2. Söyledükde görinen şanma ki dendânidur
Nâz ile derd yazar ol ğonca-yi ħandân sözine
3. N'ola her emrüne râm olsam efendi yokdur
Bir kişi karşı durup lâ diye sulţân sözine
4. Levh-i ' âlemde dağı böylece bir nazm olmaz
Gerçi münkirde gelem şâhib-i ' irfân sözine
5. Ey **Siyâhî** göricek şî' rûni ' irfân ehli
Bakmaz ayruğ birisi Ħüsrev-i Selmân sözine

[351]

Ġazel-i Siyâhî

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

1. Geç begüm cân u gönül tahtına sulţânsın sen
İns ü cin ħükmin ider başka Süleymânsın sen
2. Terdeyüm görmedüğümde seni cânım yokdur
Böyle ey rûħ-ı revânum bir ' aceb cânsın sen
3. Şimdi geldüm kapuña gel beni maħrûm itme
Pâdişâhum ezeli şâhib-i iħsânsın sen
4. Çünkü yok sende o Leylîveşüñ ey dil ' aşkı
Zülf gibi ya niçün böyle perişânsın sen

5. Ey **Siyāhî**yine esrâr-ı leb-i dil-berle
Sözlerüñden bilürem var ise hayrânsın sen

[352]

[69a] **Ġazel-i Siyāhî**

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Miyānuñ nüktesin fehm eyleyüp gerçi hayâl itdüm
Velî keyfiyyet-i la' l-i lebün şordum su'âl itdüm
2. Senün ' aks-i ' izâr u kıaddün ile bāğ-ı sînemde
Görinen dāğ-ı güllerdür elif şeklin nihâl itdüm
3. Boyadum kıollarum dāğ-ı gamuñla kıaraya gerçi
Bu cism-i zerdüm ammâ eşk-i hününümle âl itdüm
4. Cefâ vü zulmi a' dâ ile hâl-i pür-melâlümünden
Bu gün ol şâh-ı ' âlî-şâna vardum ' arz-ı hâl itdüm
5. **Siyāhî** minnet Allâha bu gün meydân-ı nazm içre
Semend-i tab' ile a' dâyı başdum pây-mâl itdüm

[353]

Ġazel-i Siyāhî

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1. Var idi gerçi dil-ber sevmeyem andum
Yine bir lebleri ala boyandum
2. Güzellerde vefâ yok dirler idi
Ġaķîkat gerçek imiş yok inandum

3. Vişālũñ şerbetin şun künc-i ğamda
Tabībũm derd ü miñnetler azandum
4. Beni almışdı gerçi ħāb-ı ğaflet
Hele şimdi gözũm açdum uyandum
5. Cihānda bī-vefālar sevmek ile
Siyāhīkendũ kendũmden uşandum

[354]

azel-i Siyāhī

Fe' ilātũn Fe' ilātũn Fe' ilātũn Fe' ilũn

1. Baña sen itdũğũni itmedi ol aşları yā
Sen mi seni yoluk boz dũnyā
2. O dũr-i sīm-tenũñ ħasreti ile şimdi
Şol adar adı gözũm yaşı kim oldu deryā
3. Bir şanem 'aşkı ile şöyle cũnũnum vardur
Doldı efgānum ile deyr-i cihān şīt ü şadā
4. Giryeden gözlerũm ağardı belā küncinde
Jeng-i ğam dutdı gũnũl āyinesin gitdi şafā
5. Hele bilmez mi ferāsetle **Siyāhī**yodur⁹¹⁶

⁹¹⁶ Makta' beytinin ikinci dizesi eksiktir.

[355]

Ġazel-i Siyāhī*Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün*

1. Āl ile gönüm alup ol leb-i la' l-i mercān
Seyl-i eşküm aqıdup eyledi baħr-ı 'ummān
2. Ġoncanuñ bağrını şimdi ruħ-ı gül-günüñla
Ĥasret-i la' l-i lebün eyledi ey meh pür-қан

[69b]

3. Cān ile bende-yi fermānberün olsam tañ mı
Dutulur çün ezeli ĥidmet-i emr-i sulţān
4. Ol perī şīvelü bildüm degül imiş ādem
Kim baña da' vet ile olmadı bir dem mihmān
5. Ĥod dimişdüñ ki **Siyāhī**yecefādan geçdüm
Ya be zālīm қanı cevr eyledün ' aħd ü peymān

[356]

Ġazel-i Siyāhī*Mef' ulü Mefā' ilün Mef' ulü Mefā' ilün*

1. Ey şūħ-ı cefākārum ağyār ile yār olduñ
Layık mıdur ey gül-rū kim hem-dem-i ĥār olduñ
2. Gül devri dürür şimdi ol gül-ruħuñ ' aşq ile
Ey murğ-ı dil ü cānum bülbul gibi zār olduñ
3. Geldün n' idelüm gerçi ey ĥaṭṭ-ı ruħ-ı dil-ber
Āyīne-i ĥāṭırda ammā ki ġubār olduñ

4. Tañ mıdur eger ey meh ben hāk-i rehūñ olsam
Nāz esbine sen çün kim devletle süvār olduñ
5. Mest-i mey-i ‘aşq olup mey-hānelere düşdüñ
Gitdüñ be Siyāhī sen bī-‘ırz u vaqār olduñ

[357]

Ġazel-i Siyāhī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dōstlar hengām-ı gül-i ‘ıyş u nūş eyyāmıdur
Şu gibi taşmak gerek cūş u hurūşeyyāmıdur
2. Sāki-i mehveş yürütsün cām-ı sīr-ābı yine
Bāde-i nābı getir ey mey-fürüş eyyāmıdur
3. Bezm-i ālāt-ı tarab hāzır müheyyādur bu gün
Seyr-i gülzār eyler iseñ sāki hoş eyyāmıdur
4. Ger düşersem yiridür şahrālara mānend-i āb
Kim cünūniyyet hevāsı birle cūş eyyāmıdur
5. Ey **Siyāhī** fırsatı fevt eyleme kām al yūri
Devr-i gül hengām-ı fırsat ‘ıyş u nūş eyyāmıdur

[358]

Ġazel-i Siyāhī

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Büküldi hasret-i ebrūñ ile qaddüm kemānāsā

Döküldi yirlere seyl-i sirişküm aqđı qanāsā

2. Reh-i ‘aşq içre efkār-ı firākı tîğ-i bürrānuñ
Aşıldı qaldı boynumda hemān bār-ı girānāsā
3. N’ola yap yap eger vîrān olursam hāne-i dilde
Hayāl-i vaşl-ı dildārum yatur künc-i nihānāsā

[70a]

4. Haddüñüñ ğamze-i hūnrîz ki ey qaşları yayım
Qalupdur üstüñ~ān-ı sine-i kūyuñda nişānāsā
5. **Siyāhî**ey şaçı Leylā ki bir Mecnūn-ı şeydādur
Başında dāğ-ı miñnet olsa tañ mı āşiyānāsā

[359]

Ġazel-i Siyāhî

Mefā‘îlün Mefā‘îlün Mefā‘îlün Mefā‘îlün

1. Birāder ‘āqil iseñ dîvine aldanma dünyānuñ
Bilürsin yile virdi ‘āqibet tahtın Süleymānuñ
2. Beni hayrān u zār itdi ğubār-ı haţtuñ ey meh-rū
Dağıtdı ‘aql u fikr ü şabrumı zülf-i perişānuñ
3. Bilürdi haţt-ı müşğînüñ cefādan geç behey zālīm
Dem-i mihr ü maħabbetdür vefā kııl geçdi devrānuñ
4. Nice yüz biñ niyāz idüp temannā-yı vişāl itdüm
Şu gibi ayağına düşdüm ol serv-i hırāmānuñ

5. Faķirũn derd-mendũndũr hiĉ eyle mũsteħaķ olmaz
Diriĝ itme **Siyāhĩ**den efendi luřf-1 iħsānuñ

[360]

[Mũseddes-i Derũni]⁹¹⁷

Mefā'ĩlũn Mefā'ĩlũn Mefā'ĩlũn Mefā'ĩlũn

I

Alalı Rũm ilinũn 'āşık-1 bĩ-dilleri yāhũ
Maħabbet cāminuñ mestāne vũ řanzĩleri yāhũ
Kemāl-i vecdũn ol dīvāne vũ 'āķilleri yāhũ
Bu gũnden elvedā' ey fenn-i ĝam kāmilleri yāhũ
Ala ey Ūngũrũsũn daĝı vũ řaşı seyleri yāhũ
Sefer ķıldum diyār-1 řarķa ey Rũm illeri yāhũ

II

Sevāduruma (?) beñzer bir diyār-1 mĩvedār olmaz
Ĥodabdālı gibi bir yerde dāĝ-1 lāle-zār olmaz
Anuñ ĥũbı gibi 'uşşāķa mā'il şatlu yār olmaz
Muħaşşal rub' -1 meskũnda aña beñzer diyār olmaz
Ala ey Ūngũrũsũn daĝı vũ řaşı seyleri yāhũ
Sefer ķıldum diyār-1 řarķa ey Rũm illeri yāhũ

III

İki dũrlũ ĝazādur ĥıřz iden serħaddini Rũmuñ
Birisi rũz [u] şeb cengindedũr kũffār-1 mezmũmuñ
Birisi nefis-i emān-1 dĩn ol dũşmen-i řũmuñ
Şevābın dimeyem kim ĥaddi yoķ deryādaki ķumuñ

[70b]Ala ey Ūngũrũsũn daĝı vũ řaşı seyleri yāhũ

Sefer ķıldum diyār-1 řarķa ey Rum illeri yāhũ

IV

⁹¹⁷ Bu Şiirin bařlıĝında "Ĝazel-i Derũni" yazmaktadır.

Nice Һasretle ey dil ağlamayın Һali‘ -i Őuma
 Ki hicrān acılıđından nevālem dōndi zađķūma
 Giden heyhāt kim bir dađı Őađ olup gele Rūma
 Ƙatı boynı uzađ yoldur Őıđındum Һayy-i Ƙayyūm a
 Ala ey Őngürüsūn dađı vü ҺaŐı seyleri yāhū
 Sefer ķıldum diyār-ı Őarķa ey Rūmilleri yāhū

V

‘ Adüvv-i dīn-i İslāma ķılıç çekmek ķamu Һađdur
 Velī sürĥ-i sere her kim çekerse ol yüz ağıdur
 Anı ķatlı eylemek vācib o bir zındıķ-ı muĥlađdur
 Gelūn kim Őarķ ilin Sulĥān Murāduñ ķaŐdı almađdur
 Ala ey Őngürüsūn dađı vü ҺaŐı seyleri yāhū
 Sefer ķıldum diyār-ı Őarķa ey Rūmilleri yāhū

VI

Derūnīnūn eridi Һasret ile bađrınūn yađı
 Anı cezb eyleyen Őarķa ya Őuyıdur ya Һopađı
 Ƙurılıp yir yir etrāfa Ricālū’l-Ĝayb’uñ otađı
 Sevinür ‘avn-i Һađ olursa Şimdi Őāhuñ [ocağı]
 Ala ey Őngürüsūn dađı vü ҺaŐı seyleri yāhū
 Sefer ķıldum diyār-ı Őarķa ey Rum illeri yāhū

[361]

Ĝazel-i Siyāhī

Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn

1. Süpürdi sildi ferrāŐ-ı Őabā Őaĥn-ı gülistānı
 Ƙadem baŐdı çemen iķlīmine nev-rūz-ı sulĥānī
2. Ƙaçan nev-rūz ola ey meh güneŐ yüzinde ebr olmaz
 Ruĥūndan zülfūnī def it cihānı eyle nūrānī

3. Delürmişdür meger kıaddün hevâsı birle kim cular
Gümüş zencir ile bend itdiler serv-i hıramanı
4. Bahâr eyyâmıdur Leylî şaçun sevdâsı hicr ile
Cünûniyyet hevâsı dutdı cânâ tab^c -i insânı
5. Şafâsın bulmadum bir zerre deñlü gerçi câm-âsâ

[71a] Dolandum ey **Siyâhî** nice kerre bezm-i devrânı

[362]

Ġazel-i Siyâhî

Mef^c ulü Mefâ^c ilü Mefâ^c ilü Fe^c ulün

1. Meftün olup ol şaçları Leylâya benefşe
Düşdi yine Mecnün gibi şahrâya benefşe
2. Var ise meger sâyeveş üftâde geçüpdür
Baş egdi kim o serv-i dilârâya benefşe
3. Dil bu mey-i dil-âvizle râğbet kıomadı hiç
Müşg-i Hutun ü^c anber-i sârâya benefşe
4. Dâğ yakmağa farkına kıodı yine bir aķker
^c Aşık geçer ol ğonca-i ra^c nâya benefşe
5. Şâh oldı çemen taķtına urunuban efser
Tañ itse **Siyâhî** n'ola Dârâya benefşe

[363]

Ġazel-i Siyāhī*Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün*

1. [Ba]küp şahn-ı bahāristāna bülbül
Bu günden başladı efġāna bülbül
2. Bahār eyyāmıdır ' aşkuñla ey gül
Yine oldı delü dīvāne bülbül
3. Meger bezm-i ezelde ' aşk elinden
Çeküp nüş eyledi peymāne bülbül
4. Eriyüp zer gibi zerd oldıġından
Düşüpdür āteş-i hicrāna bülbül
5. Ne kuşdur ' aşık-ı şeydā geçürmiş
Siyāhīol gül-i ħandāna bülbül

[364]

Ġazel-i Siyāhī*Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün*

1. Çemende gözlerüm yaşın seher dem
Görüp ħaylī bu gün ter düşdi sīnem
2. Senüñ cevr ü cefāña ey perī-rū
Nice şabr eylesün dünyāda ādem
3. Cihāndur bu cihāndur bu cihāndur
Kimine sūr u ' işret kime mātem

4. Baña añma şaķın zühd ü şalāhı
Harābāt ehliyem ey şūfi epsem
5. İçinde bir hasırüm yok **Siyāhī**
Ne ğam oda yanarsa cümle ‘ālem

[365]

[71b] **Ġazel-i Siyāhī**

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Şu meh-rünüñ kim adı Muştafādur
Cemāli kıble-yi ehl-i şafādur
2. Reh-i ğamda ser-i bī-devletümçün
Şorarlarsa leked-küb-ı belādur
3. Cenāb-ı meclis-i pīr-i muġāna
Bu ğün ‘ıyş ehli gelsünler şalādur
4. Ögürdür dāne-i halkı cihānı
Hemān çarh-ı felek bir āsiyābdur
5. Baş egmez rūbeh-i cūhhāl-i dehre
Siyāhībende-i şīr-i Ĥudādur

[366]

Ġazel-i Kalendar

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bāde şevkiyle kaçan ol nev-cüvānum deprenür

Cüş ider kaynar o dem cismümde anum deprenür

2. asretinden āh idersem gül ider cismüm firā
Vaşlını yād eylesem rū-1 revānum deprenür

3. Başlasam tarırine cānā derūn-1 derdümüñ
udretüm almaz söze ancak dehānum deprenür

4. Şaqlar idüm aşuñı dilde velī avfum budur
Āşikār eyler beni rāz-1 nihānum deprenür

5. Leblerin şunsa baña bir dem **alender** ol perī
Azuma cānum gelür ol dem zebānum deprenür

[367]

azel-i Siyāhī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1. Her açan nāz ile ol serv-i revānum deprenür
Şabra tāat almaz ol dem tende cānum deprenür
2. ılca almaz itiyārum Tañrı aıyçün benüm
Bād-1 āhumdan açan ol mū-miyānum deprenür
3. udretüm almaz cevāba arz-1 āl itsem saña
Şarmaşur dilüm hemān ancak dehānum deprenür
4. Şev ile yād eylesem ger ben o şūuñ la' lini
Eş-i çeşmüm an olur rāz-1 nihānum deprenür

5. Ey **Siyāhī** ʿ ar ʿ ar u şimşād-ı bāğ olur sükût
Her kaçan nāz ile ol serv-i revānum deprenür

[368]⁹¹⁸

Ġazel-i ʿUlvi

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

1. Ġam-ı la ʿ lüñle gözyaşın kanı kan itdügüm demler
Añılmaz mı ser-i kuyuñda⁹¹⁹ efgān itdügüm demler

[72a]

2. Mu ʿ arrā idi aşhāb-ı⁹²⁰ tabāi ʿ cübbe-i tenden
Ezel bezminde ben çāk-i girībān itdügüm demler
3. Şadā-yı ney şafā-yı mey nedür bilmezdi ʿ aşk ehli⁹²¹
Dil-i nālānumı şevküñle⁹²² giryān itdügüm demler
4. Zemāne urmamışdur top-ı mihre⁹²³ çarḥ-ı çevgānın
Ser-i şad-çākümü tıguñla ğaltān itdügüm demler
5. Uşandum hāşılı bu⁹²⁴ ʿ ālem-i esfelden⁹²⁵ ey ʿUlvi
Gözümde uçar oldu yāri seyrān itdügüm demler

[369]

Ġazel-i Firāķi

Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün

⁹¹⁸ ʿUlvi Dīvānı, 142. gazel, s. 302.

⁹¹⁹ ser-i kuyuñda: kapuñda bu nice D.

⁹²⁰ aşhāb-ı: erbāb-ı D.

⁹²¹ ʿ aşk ehli: ʿ aşıklar D.

⁹²² şevküñle: ʿ aşkuñla D.

⁹²³ urmamışdur top-ı mihre: top-ı mihre urmamışdur D.

⁹²⁴ hāşılı bu: ḥākdan D.

⁹²⁵ esfelden: esefelden D.

1. Lebûñ şevkiyle anı şol yaşum an itdüğüm demler
Cihānı ser-te-ser la‘l-i Bedaḥşān itdüğüm demler
2. Ya anı s̄nemi şol anlı anlı tāze dāğlarla
ızıl güllerle zeyn olmuş gülistān itdüğüm demler
3. İki yaası yo donlar giyerdi eski ‘āşıklar
Senüñ ‘aşuña ben āk-i girībān itdüğüm demler
4. Niçün ‘ahdüñe durmazsın meger kim gitdi yāduñdan
Behey zālīm senüñle ‘ahd ü peymān itdüğüm demler
5. Daḥı bilmezdi ‘ālem n’eydügin feryād u efgānuñ
Firākīney gibi feryād u efgān itdüğüm demler

[370]⁹²⁶

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. anı bülbül gibi şol āh u efgān itdüğüm demler
anı ya gülşen-i kūyuñda seyrān itdüğüm demler
2. Simāt-ı arḥa onmamışdı urş-ı āfitāb ey meh
Dil-i sūzānumı şevüñle biryān itdüğüm demler
3. Daḥı keyfiyyet-i ḥālını bilmezlerdi engūruñ
Mey-i ‘aşuñla ben āk-i girībān itdüğüm demler

⁹²⁶ Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir. Gazelin 3. beytinden sonrası eksiktir.

[371]⁹²⁷**Ġazel-i Bâķī Tahmīs-i Cinānī***Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün*

I

Nev-bahār oldı güzellendi ser-ā-ser ‘ālem

Oldı ezhār ile her gūşe gülistān-ı irem

Sīneler doldı şafā qalmadı endūh ile ğam

Eyledi müjde-i gül bülbülü⁹²⁸ şād u ħurrem

[72b] Ġoncanuñ göñli açıldı güle düşdi şeb-nem

II

Cūy-bārın baña ‘arz itme kenārın sensiz

Oda yansun n’ideyin serv ü çenārın sensiz

Bāğ-ı rāguñ⁹²⁹ kim ider geşt ü güzārın sensiz

‘Ālemüñ n’eyleyeyin bāğ u bahārın sensiz

Baña sen ruĥları gül-zār ile ĥoşdur ‘ālem

III

Nedür ol cünbüş-i tarz⁹³⁰ şīve-i reftārın[da]

Nedür ol ĥüsn-i edā nāz ile güftārın[da]

Şabra tākāt mi qalur cezbe-i dīdārın[da]

Dāne-i ĥāline baq cennet-i ruĥsārında

Nice meyl itmesün⁹³¹ Allāhı seversen ādem

IV

İderüz mey-kedeküncinde iķāmet⁹³² geh geh

Ķıluruz anda namāz itmege niyyet geh geh

Demidür sen de idüp luţf u mürevvet geh geh

⁹²⁷ Cinānī Dīvānı, 10. musammat, s.229.⁹²⁸ bülbülü: dilleri D.⁹²⁹ rāguñ: dehrūñ D.⁹³⁰ cünbüş-i tarz: tarz-ı reviş D.⁹³¹ meyl itmesün: şabr eylesün D.⁹³² mey-kedeküncinde iķāmet: şavma‘a küncinde ‘ibādet D.

Dil-i şūrīdeye kı1 pend ü naşīhat geh geh
Nefesün gelsün eyā şūfi-i nāşih dem dem

V

Ey **Cinānī** pür idüp şöhret ile āfākı
Haşre dek nāmuñ ola devr-i felekde bākī
Demidür sākin idüp şūz-ı dil-i ‘uşşākı
Āb-dār olsa n’ola mīve-i şī‘ r-i **Bākī**
Urmadı kimse bu bāğ [içre] dağı böyle qalem

[372]⁹³³

Ġazel-i İshāk Tahmīs-i Muṭī‘ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

I

Gözüm yollarda qalmışdur görüñ ol meh-liqā gelmez
Bu gün bu qalb-i nā-şāda anuñçün hiç şafā gelmez
Helāk oldum firāqından ṭabībüm gör baña gelmez
Cefā vü cevri[n] arturdu yine⁹³⁴ ol bī-vefā gelmez
Güzellerden⁹³⁵ ne dirsek hep gelür illā vefā gelmez

II

Helāk itmek muqarrerdür beni bu derd ile miḥnet
Egerçi böyle qalursa benümle şiddet-i ḥasret
Diriğā çāresüz qaldum geçüpdür cānuma firqat
Sitāremde temāşā bu ki ol ḥūrşīd-i meh-ṭal‘ at
Çıqup⁹³⁶ her [bir] yaña seyrān [ider] benden yaña gelmez

III

* Muṭī‘ī’nin tahmisine ulaşamadığı için sadece Üsküblü İshāk Çelebi’nin gazeliyle karşılaştırma yapılmıştır.

⁹³³ Üsküblü İshāk Çelebi Divānı, 107. gazel, s.205.

⁹³⁴bize: yine D.

⁹³⁵güzellerden: güzelden her D.

⁹³⁶çıqup: çıkar D.

[73a] Ne suç itdüm dilâ bilmem yine ol âfet-i devrân

Çevirmüş yüzini benden nedendür kalmışam hayrân
 Ne deñlü da' vet itdüm ol periyi olmadı mihmân
 Bizümle çün kaçar aḥşamlamaqdan ol meh-i tâbân
 Seher vaqtinde gün gibi niçün bir gün toğa⁹³⁷ gelmez

IV

Esîr-i bend-i ' aşk oldı dirigâ bu dil-i şeydâ
 Anuñçün böyle olmışdur cihân içre yürür hevâ
 Oturdum bezm-i miḥnetde ben ey ḥ'âce bu gün tenhâ
 O yüzi muşhafı varup oqurdum şöḥbete ammâ
 Sözüm geçmez hümâdur yüksek uçar oqıya gelmez

V

Beni derd ü belâ içün yaratmışdur meger Ḥallâk
 Ki kısmet eylemiş ' aşkı baña ol Qâdir-i Rezzâk
 Muḥî'î hoş-nevâ olsa ' aceb mi cümle ' uşşâk
 Nigârũn dünki sözinden gele gibi bu gün İshâk⁹³⁸
 Şımazdı ' ahdini ammâ üşenmişdür⁹³⁹ aña gelmez

[373]

Taḥmîs-i Zemîni

Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün

I

Bu leṭâfet nedür ey şâh-ı cihân ânuñda
 Nedür ol bũy-ı vefâ zũlf-i perişânuñda
 Beñ midür jâle midür şol gül-i ḥandânuñda
 Yine diş yarası var sîb-i zenaḥdânuñda
 Tâze şeftâlũ yimişler gibi bũstânuñda

⁹³⁷ toğa: çıka D.

⁹³⁸ gele gibi bu gün İshâk: gele gibiydi İshâkâ D.

⁹³⁹ ahdini ammâ üşenmişdür: ' ahd ü peymânũm unıtmışdur D.

II

Taraf-1 bāğa revān olan eyā serv ü semen
 Bir sözüm var diyeyin saña kerem eyle hemen
 Haberüñ virdi baña geldi şabā sağ u esen
 Şovukel degmedi ise saña ey gonca-dehen
 Yād ayak izi nedür rāh-1 gülistānuñda

III

Demidür nālelerüm dutsa şehā çarḥ bütün
 Bağlasam n'ola ğam-1 zülfüñ ile dilde düğün
 Ber-murād itmeyüp vā' diye şaldüñ beni dün⁹⁴⁰
 Dün gice kimler ile eyledüñ aḥşām ki bu gün
 Didi çok dürlü ḥaber bād-1 şabā şānuñda

IV

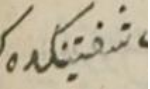
Sāyeveş olamadum kām̄et-i bālāña qarīb
 Baḫmaduñ pādişehüm bendeñe oldumsa ğarīb

[73b] Çekeyin cevriñi çün yād-1 Ḥudā kıldı naşīb

Biz saña iremezüz sürinür arduñca raḫīb
 'Āşık-1 şādık uyuz itçe degül yanuñda

V

Bu **Zemīnī** kuluñuñ ḫalması tende mededi
 Bāğ-1 ḥüsnüñde olan mīvenüñ olmaz 'adedi
 Ne revādur ire her ḥār u ḥasuñ aña didi

Āfitābī görüp yāre didi

Yine şeftālū yimişler gibi büstānuñda

⁹⁴⁰ Vezin tutarsız.

[374]⁹⁴¹**Ġazel-i ‘Ubeydī Tahmīs-i Şādıkī***Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün*

I

Ey gönül her meh-i nā-mihre maḥabbet itme
 Her yüze gülici hercāḫye raġbet itme
 Yāre yār olmak raġibe diyü minnet itme
 Dime cānāneye aġyār ile şoḫbet itme
 Seni sevsin dir iseñ aña naşīḫat itme

II

Sevdiğün mülk-i melāḫatda eger server ise
 Hüsn-i ḫulḫ ile cihān içre melek-manzar ise
 Ne kadar ḫulna şādık geçinür dil-ber ise
 Ġayra meyl eylemezsin diyü yemīn eyler ise
 Mümteni‘ dür inanup aña ḫamāḫat itme

III

Ey gönül nār-ı ġamuñ bir ruḫ-ı aḫmerdendür
 Lāleveş dāġ-ı derūnuñ o semen-berdendür
 Fitne-i ‘aşḫ dile çarḫ-ı bed-aḫterdendür
 Her ne ḫālet ki zuḫūr eyleye dil-berdendür
 Kimseye anuñiçün buġz u ‘adāvet itme

IV

N’ola şahrā-yı maḥabbetde şalarsañ ġulġul
 Gelmedi sencileyin ġülşen-i ‘aşḫa bülbül
 Āl ile şabruñı aldı yine bir ‘arız-ı ġül
 İḫtiyār elde olaydı der idüm saña gönül
 Ḥüblar zümresine meyl ü⁹⁴² maḥabbet itme

*Şādıkī’nin tahmisine ulaşılamadığı için sadece ‘Ubeydī’nin gazeliyle karşılaştırma yapılmıştır.

⁹⁴¹ ‘Ubeydī Dīvānı, 285. gazel, s. 522.

⁹⁴² meyl ü: hıç D.

V

Şādıkā kārūnī āh itdi o dildār senüñ
 Hañcer-i cev̄ ile oldı cigerüñ yār senüñ
 Nālemi virdi yile ol gül-i gülzār senüñ
 Çünkü bunlarla⁹⁴³ Ubeydī ğarazuñ var senüñ

[74a] Ehl-i ʿaşq olımaduñ⁹⁴⁴ diyü nedāmet itme

[375]⁹⁴⁵

Ġazel-i Şāliḫī Tahmīs-i Rahmī

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

I

Sālik-i rāh-ı ḥaḫīkat ol dād⁹⁴⁶ şimdengirü
 Terk⁹⁴⁷ idüp zerrin ḳabāyı gey ʿ abā şimdengirü
 Meskenüñ olsa n'ola künc-i fenā şimdengirü
 Āḫir oldı ʿ ömr çün geçdi⁹⁴⁸ hevā şimdengirü
 N'ideyin el virdügin dünyā saña⁹⁴⁹ şimdengirü

II

Geçdi⁹⁵⁰ eyyām-ı cüvānī oldı her miḫnet füzün
 Dūd-ı āhum şeklidür elde ʿ aşā-yı reh-nümün
 ʿ Anberüm kāfūr olup oldı elif-ḳaddüm çü nün
 Pīrlık hengāmıdur gelmişdür eyyām-ı sükün
 Şu gibi dil tıflı aḳmaz her yaña şimdengirü

III

Ehl-i vaḫdet oldı dil terk eyledi keşret ğamın

⁹⁴³ bunlarla: bunlarda D.

⁹⁴⁴ Ehl-i ʿaşq olımaduñ: Ehl-i dil olımadum D.

⁹⁴⁵ Bursalı Rahmī Dīvānı, 22. musammat, s. 128.

⁹⁴⁶ dād: dilā D.

⁹⁴⁷ çāḳ: terk D.

⁹⁴⁸ ʿ ömr çün geçdi: ömür geçdi D.

⁹⁴⁹ saña: baña D.

⁹⁵⁰ Geçdi: Gitdi D.

Mülk-i lâhûtüñ bütün dünyâya virmez bir demin
 Gâh rûhânî gehî ' İsi idüpdür hem-demin⁹⁵¹
 Tâ'ir-i kudside nefis añdı tecerrüd ' âlemîn
 Cîfe-i dünyâ gamı düşmez aña şimdengirü

IV

Hubb-ı dünyâ dîdede olur sebel ey müdde'î
 Çeşm-i cāna irüşür andan hâlel ey müdde'î
 Kıl mücellâ-yı nazar-ı qalbüñe⁹⁵² ey müdde'î
 Ben cihân sevdâlarından çekdüm el ey müdde'î
 Ser-te-ser gavgâ-yı dehri al saña şimdengirü

V

Merd-i dānâ-dil nazar kılmaz cihāna **Rahmiyā**
 Bî-vefādur⁹⁵³ kârgāh-ı ' âleme irer fenā
 İşbu ma' nîde dimişdür sâlik-i rāh-ı Hudā
 Bir gün āgāh olma[duñ] düş gibi geçdi mā-mezā
Şaliḫā ḫālūñ n' olur bāri aña şimdengirü

[376]⁹⁵⁴

Ġazel-i Ḥayretî Tahmîs-i Bahrî

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

I

Derd ile öldigüme kâfir müselmân ağladı
 Hâlüme rahm itdi her bir ehl-i imân ağladı
 Yalıñuz şanmañ baña rahm itdi cānān ağladı
 Üstüme döndi benüm bu çarḫ-ı devrān ağladı
 Acıdı mey gice meclisde kadeḫ kan ağladı

⁹⁵¹ hem-demin: maḫremin D.

⁹⁵² Kıl mücellâ-yı nazar-ı qalbüñe: Maḫzar-ı meclâ-yı Ḥaḫ kıl qalbi gel D.

⁹⁵³ vefādur: beḫādur D.

* Bahrî'nin tahmisine ulaşamadığı için sadece Ḥayretî'nin gazeliyle karşılaştırma yapılmıştır.

⁹⁵⁴ Hayretî Dīvānı, 487. gazel

II

[74b] H̄astesi olup yine bir gözleri b̄im̄aruñ āh

Ey dir̄iḡā derd-i hicr̄ān ile ben oldum tebāh
 Ey ṭabīb-i cān u dil h̄iç ḥālūme kılmaz nigāh
 Pister-i miḥnetde şol deñlü zebūn oldum ki āh
 Döne döne üstüme bu zāl-i devrān ağladı

III

Bir güneş yüzlü hilāl-ebrū içün bu rüzigār
 Encüm-i eşküm revān eyler benüm leyl ü nehār
 Gördiler ol meh beni ağlatduğunu zār zār
 Oldılar cümle feleklerde melekler eşk-bār
 Göklere girdi benümçün ebr-i bārān ağladı

IV

Gülşen-i ḥasretde her dem in̄ilerin ‘ andelīb
 Ol gül-i ḥandānuñ ile vaşlımı eyle naşīb
 Hey dir̄iḡā derd-i hicr̄ān ile oldum ben ğarīb
 Baña bir dem ne ḥabīb itdi teraḥḥum ne raḳīb
 Dost u düşmān acıdı kāfir müselmān ağladı

V

Āsitānuñ ḥidmetine çok gedā geldi velī
Bahri-yi bī-çāre şāhum saña kul oldu velī
 Ğam şebinde rüz irmedi ḳaldı velī⁹⁵⁵
 Pādişāhum işigüñde niceler güldi velī
Ḥayreti-i vālih ü ser-mest ü ḥayrān ağladı

⁹⁵⁵ Vezin tutarsız.

BÖLÜM IV

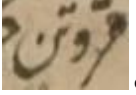
MİLİ KÜTÜPHANE '06 MİL YZ A 3291' NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ MESTAP'A GÖRE DÖKÜMÜ

Yp · Nr.	Mahlas	Matla' beyti/bendi	Makta' beyti/ bendi	Nazım şekli/ Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
1b	Hayretî	Bezm-i ğamdan ney gibi nālân olan gelsün berü Vâkıf-ı esrâr olup hayrân olan gelsün berü	Hayretî gibi bu gün meydânda şâhuñ 'aşkına Cân u baş terk eyleyüp qurbân olan gelsün berü	Gazel / 7 beyit		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Hayretî Dîvânı, 390. gazel
1b	Şehîdî	Cân u ser terk itmeyen cânâna olmaz âşinâ Virmeyenler varını sulţâna olmaz âşinâ	Rûz [u] şeb feryâd-ı figân itmeyen bülbül gibi Ey Şehîdî ol gül-i ħandâna olmaz âşinâ	Gazel / 5 beyit		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
2a	Hayretî	Bahâr irişdi câm içmek gerekdür Şarâb-ı la'l-i gülfâm içmek gerekdür	Bu günlerde hemîşe Hayretîvâr Olup rüsvâ-yı 'âm içmek gerekdür	Gazel / 5 beyit		Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün	Hayretî Dîvânı, 90. gazel
2a	Hayretî	İrişür 'arşa âhum İbrâhîm Saña irmez mi mâhum İbrâhîm	Hayretînüñ dil-i ħarâbını yap Ka' bedür secdegâhum İbrâhîm	Gazel / 5 beyit		Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün	Hayretî Dîvânı, 316. gazel
2a	Necâtî	Göñlümi қо 'aşkuñ ile mübtelâ olsun dirin 'Âķibet bir şâha kul olur saña olsun dirin	Ey Necâtî ister imiş yıķılanı yıķılan Anuñ için hep güzeller bî-vefâ olsun dirin	Gazel / 5 beyit		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Necâtî Dîvânı, 417. gazel,

						s.398.
2b	Zātī	Binā-yı devlet hüsne tayanmaz [şol ki] dānādur Begüm nice ‘imāretler hārāb oldı bu dünyādur	‘ Aceb mi adı çıksa halk içinde bu Zātīnün Senün her beyti eş‘ aruñ çü bir garrā mu‘ ammādur	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Zātī Dīvānı I. cilt, 257. gazel, s.145.
2b	Dā‘ ī	Gitdi elden ihtiyārum şabra hiç imkân yok Uğradum bir derde nā-gāh hiç aña dermān yok	Ben maḥabbet cāmını Dā‘ ī ezelden içmişem Anuñiçün benden özge vālih ü hayrān yok	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Bu gazel Ahmed-i Dā‘ ī Dīvānı’nda yoktur.
2b	Ḥayālī	Her kaçan vahşī gāzālüm seyr ider şahrā yüzün Hāy ü hūyum āh kim ol dem dutar dünyā yüzün	Faqr kūyun devlet-i dehre Ḥayālī virmedi Böyle kullanmak gerek ‘ālemdē istiğnā yüzün	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Ḥayālī Dīvānı,55. gazel, s.348.
3a	Ḥayretī	Ey birāder terk-i ‘ār itmek dilersen ‘āşık ol Gizlü rāzuñ āşikār itmek dilersen ‘āşık ol	Bir miḥāḳḳ-i ma‘ nevidür ‘aşḳ-ı pāk ey Ḥayretī Ḳalbünı sen de ‘ayār itmek dilersen ‘āşık ol	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Ḥayretī Dīvānı, 251. gazel
3a	Ḥayretī	Senden ayru ey şanem şanma ki yārum var benüm Bu fenā mülkünde yāḥūd bir nigārum var benüm	Ṭaşa çaldum şīşe-i nāmūsı ben ey Ḥayretī ‘Aşḳ yolında şanma kim nāmūs-ı ‘ārum var benüm	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Bu gazel Ḥayretī Dīvānı’nda yoktur.
3a	Figānī	Ḳaşlaruñ doğrusı cānā āfitāb üstindedür Şek-i bismi’llāha beñzer kim kitāb üstindedür	Dutalum kim ser-te-ser sultān-ı ‘ālemsin bu gün Ey Figānīmenzilün āḫir ṭurāb üstindedür	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Figānī Dīvānı, 15. gazel, s.57.
3a	Na‘ imī	Seni ānduḳça gözüm ḥasret ile ḳan aḡlar Ey boyı serv-i revān ya‘ ni firāvān aḡlar	Yāre ey nāme Na‘ imīyi şorarsa diyesin Seni añar yüz urur yirlere her ān aḡlar	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	

3b	Medhî	Gel ki vaşluñdur dil-i bî-çâre cân eglencesi Eglenmez sensiz beni yüz biñ cihân eglencesi	Medhî-yi dil-ḥasteye luṭf it ey serv-i nâz Kim cemâlün bâğıdır anuñ hemân eglencesi	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
3b	Bâkî	Dil-rübâlarla 'aceb keşreti var her yoluñ Geçemez hûblarından gönül İstanbuluñ	Yoluña Bâkî-i dil-ḥaste revân eyler idi Tuḥfe-i cân-ı ḥakîr olsa eger mâkbülün	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Bâkî Dīvânı, 267. gazel, s.193.
3b	Bâkî	Ḥoş geldi baña mey-gedenün âb u hevâsı Va'llâhi güzel yirde yapılmış yıķılası	Meddâḥ olalı çeşm-i ğazâlenceñe Bâkî Öğrendi ğazel tartzını Rûmun şu' arâsı	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ulün	Bâkî Dīvânı, 508. gazel, s.297.
4a	Bâkî	Hergiz ne ḳadr u câh u ne sîm ü zer isterin Bir serv boylu dil-ber-i sîmîn-ber isterin	Bâkî gedâ-yı meykede-i 'aşḳ olup yine Bezm-i ğamından ol şanemün sāğar isterin	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün	Bâkî Dīvânı, 386. gazel, s.244.
4a	Bâkî	Nesîm-i şubḥ eser cân-baḥş olup âheste âheste Cihânda böyle cân virmiş degüldür daḫı bir ḥaste	Bir elde Bâḳıyâ gül gibi sāğar var iken geldi Ḥayâl-i kâkül-i müşġını cânân sundı	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Bâkî Dīvânı, 445. gazel, s.270.
4b	Ḥaṭâyî	Biz ezelden tâ ebed meydâna gelmişlerdenüz Şâh-ı merdân 'aşḳına merdâne gelmişlerdenüz	Ey Ḥaṭâyî 'ıyd-ı ekberdür cemâli dil-berün Biz bu 'ıyd-ı ekbere ḳurbâna gelmişlerdenüz	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Ḥaṭâyî Dīvânı, 183. gazel, s.178.
4b	Ḳalender	Ey felek işbu senün dâr ile devrânuna yuf Bu fenâ 'ömrün ile mülk-i Süleymânuna yuf	Yüri kesb eyle Ḳalender olasın ehl-i kemâl Dimesünler senün ol cehl ile noḳşânuna yuf	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	
4b	Nuṭḳî	Ḡurre olma ḥüsnüne sen ey gül-i ra' nâ geçer Bâkî ḳalmaz bu güzellik şüret-i zîbâ geçer	Gülşen-i kūyunda Nuṭḳînice feryâd itmesün Gül yüzün ḳarşısına bülbül gibi gūyâ geçer	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
4b	Ḥayretî	Yüklenüp gel çekme ey dil her zamân dünyâ	Dâdın aldum ni' met-i ḥ'ân-ı ğamuñ şimdengirü	Gazel / 5	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün	Ḥayretî

		ğamın Çün çekersin bâri çek bir dil-ber-i ra' nâ ğamın	Yimezem ey H̄ayretî h̄ayrân olup helva ğamın	beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Dîvânî, 338. gazel
5a	H̄ayâlî	Dil-rübâlar kim benüm şabr u qarârüm aldılar Çekdiler evvel elümden ihtiyârum aldılar	Zahm-ı sînemden H̄ayâlî tîr-i yâri çekdiler Piste-leb bir serv-kâmet gül-' izârum aldılar	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	H̄ayâlî Dîvânî, 58. gazel, s.174.
5a	Yahyâ	Mest ü lâ-ya' kıl ider âdemi câm-ı Cem-i ' aşk Geçürür iki cihândan kişiyi ' âlem-i ' aşk	Mürşid-i kâmil dilersen berü gel ey Yahyâ Olalum râh-ı maḥabbetde bu gün maḥrem-i ' aşk	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Taşlıcalı Yahyâ Dîvânî, 204. gazel, s.417.
5a	Necâtî	Vireliden gönlümü sen gözleri sâhirlere Nesne yok vaqtümde hâlüm virmesün kâfirlere	Ben Necâtîyem cihânda adum oldu dâsitân Şi' r demek ögredeyüm şimdiki şâ'irlere	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Necâtî Dîvânî, 544. gazel, s.482.
5b	Revânî	Cefâ kılmak egerçi saña hûdur Şaḥın gözüm yaşından ḡanlı şudur	Revânî büseye ' ahd itdüğüçün Tırup ağzında yâri öpmelüdür	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ulün	Revânî Dîvânî, 68. gazel, s.215.
5b	İshâk	Ölmez ol serv-i ḡaba-püşî der-âġuş eyleyen Yâre cân bulur çeküp câm-ı lebin nüş eyleyen	Derdmend İshâk ol vaḡtın göreydün hâlünü Kim saña raḡm itmeyeydi nâleñi ġuş eyleyen	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Üsküblü İshâk Çelebi Dîvânî, 205. gazel, s.269.
5b	Revânî	Diş bilersin ey gönül yârün leb-i ḡandânına Kim görüpdür kim kişî ḡaşd ide kendü cânına	Rûy-ı dil-berler ḡayâliyle Revânî gözlerüm Döndi şol mir' atı [çok] âyîneci dükkânına	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Revânî Dîvânî, 332. gazel, s.371.
6a	Revânî	Dil ğamından ' ömr-i cânâ daḡı mihmân istemez Cân lebün câmından özge âb-ı ḡayvân istemez	Derdinün zevḡin bilelden bu Revânî rüz [u] şeb Derdünü ister dil-i derdine dermân istemez	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Revânî Dîvânî'nda

						yoktur.
6a	‘İbādî	Ey gül-i ra‘nâ yeter ben bülbülü zâr eyledüñ Gice gündüz miñnet ü derdüm baña yâr eyledüñ	Ḥâk olunca terküni urmaz ‘İbādî döstüm Cevr kıлмаğ ile şanma anı bî-zâr eyledüñ	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	
6a	Yahyâ	Bu âhum ile yaşum bu nâle vü efgânüm Cânâna beyân eyle aḥvâl-i perişânüm	Yaşı gibi Yahyânunı karşıya çıkar cânı Nâz ile kaçan gelseñ ol âfet-i devrânüm	Gazel / 5 beyit	Mef‘ ülü Mefâ‘ ilün Mef‘ ülü Mefâ‘ ilün	Taşlıcalı Yahyâ Dīvânı, 281. gazel, s.464.
6a	Şem‘î	Alursa cânımı ğamzeñ n’ola ‘ömrüm revân olsun İçerse leblerün kınum efendüm nûş-ı cân olsun	Onulmaz derdümün dâğı yüri ‘arz eyle dildâra Niçe bir sînede Şem‘î bu göynükler nihân olsun	Gazel / 5 beyit	Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	Prizenli Şem‘î Dīvânı, 122. gazel, s. 99.
6b	Aḥmedî	Görmeyen cân Yûsuf-ı Ken‘ânı bilmez kıdadur Kaldı nisyân içre ol insânı bilmez kıdadur	Cân kılağıyla işit Aḥmed Muḥammed nuḫıdur Kendü nefsin bilmeyen Raḥmânı bilmez kıdadur	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	Bu gazel Ahmed Paşa ve Ahmedî Dīvânı’nda yoktur.
6b	Yemîni	Dursam şanemâ kıul gibi dîdâruña karşı Kıo kim yanayın âteş-i ruḥsâruña karşı	Var ise Yemîni ümidün vaşl-ı ḥabîbe Kırbân ideğör cânunu dildâruña karşı	Gazel / 5 beyit	Mef‘ ülü Mefâ‘ ilü Mefâ‘ ilü Fe‘ ülün	
6b	Yemîni	Düşmüşem bî-yâr İlâhî kıalmışam dermânsuz Bula mı revnağ cihânda hiç cânsuz	Bu Yemîni cânı nişâr itdi tavâf-ı ḥüsnüñe ‘İyd-ı ekberdür şehâ câ’iz degül kırbânsuz	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	
7a	Uşulî	Açılmaz ‘âşıkunı göñli bahâr u büstân içre Kı zîrâ bülbül ‘âdetdür ḥazın olur ḥazân içre	Nitekim bir senün mişlün güzel yokdur bu ‘âlemde Uşulî gibi ‘âşık bulunmaya cihân içre	Gazel / 5 beyit	Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	Usulî Dīvânı, 126. Gazel

7a	Uşulî	Dutuşdı çarh fânusı şerâr-1 nâr-1 âhumdan Murâdum şem'î uyanmaz meded baht-1 siyâhumdan	Ṭulû' itmez sitâremde Uşulî kevkeb-i ṭâlî' Yiridür odlara yansam felekler dūd-1 âhumdan	Gazel / 5 beyit	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Usûli Dīvânî, 107. Gazel
7a	Ḥatâyi	Dil-berâ derd ü ğamuñla yana gelmişlerdenüm Derd-mendüm umaram dermâna gelmişlerdenüm	Ḥândân-1 şâh-1 merdân 'aşkına merdân var Bir Ḥatâyi'iem bugün meydâna gelmişlerdenüm	Gazel / 5 beyit	Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün	Bu gazel Hatâyi Dīvânî'nda yoktur.
7a		Güyâ bu çeşmeyi bir saķâ durur Râh-1 haķda teşne eyler cüst ü cû	Öñine kim gelse dir târîḥ idüp Mâ Hüseyinle Ḥasan 'aşkına şü	Kıta / 4 beyit	Tarih Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün	Bu tarihin kime ait olduğu tespit edilememiş tir.
7b	Zuhurî	Ey gönül bildüm cihânda eglenülmez yârsuz Lîkin ol daḥı bulunmaz dünyede ağyârsuz	Ey Zuhurî'şiden âhuñ bilür neydiğüni Bu muḥaķķaķdur ki zirâ dūd olmaz nârsız	Gazel / 5 beyit	Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün	Bu gazel İshâk-zâde Zuhurî Dīvânî'nda yoktur.
7b	Ḥaydaroğlu	Bu cânuñ şâhibin yâ Rab cihânda müstedâm eyle Müdâm-1 gül gibi güldür hemîşe şâd u kâm eyle	Bu Ḥaydaroğlu Ḥaķķa niyâzı her dem oldur kim Revâ kıl ḥâcetin yâ Rab du'âsın müstecâb eyle	Gazel / 5 beyit	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	
8a	Fevrî	Gönlin açar kişinün âb-1 revâna baķmak Ol serv anuñçün itdi gözüm yaşını ırmaķ	Fevrî diyâr-1 derde beg olmasaydı şâhum Bu âh âteşinden çekmezdi başķa sancaķ	Gazel / 4 beyit	Mef'ûlü Fâ'îlâtün Mef'ûlü Fâ'îlâtün	A. N. Tarlan'ın, "Şiir Mecmuaları nda 16. ve

						17. Asır Dīvān Şiiri: Rahmî ve Fevrî", adlı çalışmasında yoktur.
8a	Muhibbî	Ol şacı Leylâ umardum baña Mecnûnam diye Gezmesün gelsün belâ dağında maḥzûnam diye	Dil-ber oldur ey Muhibbî ḥıṣm idicek 'âşıkâ Boynuña bend eyleye zülf-i hümâyûnam diye	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 4100. gazel, s.899.
8a	Ḥayretî	Dil-ber ayağı tozı başında tâc Besdür ger 'ârif iseñ gözün aç	Gel yüce dut himmetün ey Ḥayretî Olma denî-tab' idüp esfel-ferâc	Gazel / 5 beyit	Müfte' ilün Müfte' ilün Fâ' ilün	Ḥayretî Dīvānı, 31. gazel
8a	Ḥayretî	Ben gedâ idinmişem tâc u kabâyî bir nemed Çarḥ-ı atılsan baña yegdür fenâyî bir nemed	Ḳalbi şâf olmayıcak âyine-i şâfî gibi Geymeye ey Ḥayretî her bir mürâyî bir nemed	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Ḥayretî Dīvānı, 44. gazel
8b	Uşulî	Ugramaz üstüme bu ten ḥâk-i derden incinür Yüzüme başmaz ḳadem nür-ı başardan incinür	Yoluña cân virmedür zevḳi Uşulî'nün hemân Pâdişâhum sen anı şanma zârardan incinür	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Uşulî Dīvānı, 36. gazel
8b	'İşretî	Şanma 'aşḳ ehlini mevt ile güzâr eylediler Hiere şabr idemeyüp terk-i diyâr eylediler	Arḳası üzre yatup ehli ḳubür itdi ḥuzûr Ġam u miḥnet beni ey 'İşretî zâr eylediler	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	
9a	Yaḥyâ	Sevdüm ol yâri mübtelâ oldum Kendi kendüme bir belâ oldum	Begligüm [var] cihânda ey Yaḥyâ Yâr ışiginde bir gedâ oldum	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün	Taşlıcalı Yaḥyâ Dīvānı, 265. gazel, s.454.
9a	Ḥayretî	Ben gedâ geldüm ḳapuña yine şey'li 'llâh için Nâ-ümîd itme beni bu bâbda Allâh için	Ḥayretî'nün saña ancaḳ bir du'âdur tuḫfesi Daḫı dervîşün nesi var ola dirsın şâh için	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Ḥayretî Dīvānı 342.

						gazel
9a	Ḥayretī	Serverā her ḥidmete kābil geḥer kuluñ senüñ Bende-i muḳbil niḥün olmaya maḳbülün senüñ	Derdüne ey Ḥayretitümār idelden ‘aşḳ-ı yār Göz yaşıdır ḳarye-i miñnetde maḥşülün senüñ	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Hayretī Dīvānı, 228. gazel
9b	‘Aṭāyī	Āh bir yār-ı şādıḳ olaydı Keşf-i esrāra lāyık olaydı	Neler eylerüm ey ‘Aṭāyī yāre Ger bir sehlice āşınalık olaydı	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Mefāilün Fe‘ ilün	Bu gazel Nev‘ī-zāde Atāyī Dīvānı’nda yoktur.
9b	Mesihī	Ey yüzün āyine-i ‘ālem-nümā Ḥaṭṭ-ı la‘ lün āyet-i fīhi şifā	Var ise raḥmuñ Mesihī bendeñe Göz ucıyla ḳıl ‘ıraḳdan merḥabā	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Mesihī Dīvānı, 9. gazel, s.124.
9b	Necātī	Yanma ey dil derd ile hierānda der-i cāna gel ‘Arz-ı ḥāl itmek dilersenḥ ḥazret-i sultāna gel	Ey nigār-ı seng-dil bir dem itNecātībendeñe Kāfir isenḥ ḳulmi ḳo şimdengirü imāna gel	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Necātī Dīvānı, 343. gazel, s.354.
10 a	Necātī	Dil sevdi yine cān ile cān[ān] olacağı Bī-mest ne bilür derdine dermān olacağı	Genc-i ruḥı ḳatında gönül ḥālını añma Bī’llāhi Necātī ḳo şu vīrān olacağı	Gazel / 5 beyit	Mef‘ ülü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ülü	Necātī Dīvānı, 601. gazel, s.522.
10 a	Mesihī	Ne ḥoşdur duymadın aḡyārı muḥdiş Ḳılasın bezm şāḳī ola şālīş	Mesihī ḳaldı uş bir dōst bir post Öliceḳ üstüḥ’ānım ala vārīş	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ülü	Mesihī Dīvānı, 24. gazel, s.136.
10 a	Necātī	Nice kākül nice mū sünbül-i gül-būdur bu Dil-i ‘uşşāḳı perīşān idicekbudur bu	Nicesiḥr itdi Necātī nice söz nice ḡazel Leb-i dil-ber şıfatında bir iḥim şudur bu	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Necātī Dīvānı, 443. gazel, s.415.
10 b	Kātībī	Şana yerin māh bedr olmış cihānda bir civān olsa Yüzi ṭañ eylese eyā be-ḡāyet anda āh olsa	Cihānda ḳıymet olmazdı aña ey Kātībī herḡiz Şartılsa sine bir sinesünle cāna cān olsa	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	

10	Ḥayālī	Göñül şūrīde-ḥāl oldı göreliden sen dilārāyı Düşüp şahrā-yı ‘aşk içre gezer ağlayı ağlayı	Ḥayālī ḥāl-i ruḥsāruñ ğamından nār-ı hecr ile Şem‘ī-i derd-mend olmuş ciger tağlayı tağlayı	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Hayālī Dīvānı, 102. gazel, s.463.
10	Zātī	Şakın şayyād-ı ‘ālemden kemān-ı ḥīle kırmışdur Nice ‘ākillere ğaflet kemānından ok urmuşdur	Şu deñlü bī-kes olmuşdur ki Zātī ölicecek anı Bulutlar şu kıoyup bārān yuyup yıller getürmişdür	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Zātī Dīvānı I. cilt, 147. gazel, s. 90.
11	Mu‘ idī	Çün mey-i nāb arturur içdükçe şeydālanmağı Göresin şimdengirü ‘ālemden rüsvālanmağı	Ey Mu‘ idībir hilāl-ebriyü sevdim kim anuñ Mıhr-i ḥüsninden görüpdür ğurre ğarrālanmağı	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Mu‘ idī Dīvānı 473. gazel, s.426.
11	Şeyḥī	Düşeli göñlüme sen cān u cihānuñ hevesi Kalmadı tende qarār itmege cānuñ hevesi	Şeyḥī derdi hevesini düşeli ol şanemüñ Seyl görünmez gözine ḥür u ḥübānuñ hevesi	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Şeyḥī Dīvānı, 185. gazel, s.196.
11	Maḥremī	Zülfüñüñ nāfesidür ‘anber-i sarā didiğün Eşkümün kıatresidür lü’lü’-i lālā didiğün	Maḥremīdür şanemā bağ-ı cemālünde bu gün Gül yüzün kıarşısına bülbül-i güyā didiğün	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	
11	Bedī‘ ī	Kān ağladup beni güzelüm öldürür misün Ey nūr-ı dīde ḥalkı baña gül derer misün	Elden kıomaz Bedī‘ ī kıuluñ dāmenüñ şehā Sen bī-vefāyı terk idemez öldürür misün	Gazel / 5 beyit	Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün	
11	Bedī‘ ī	Seyrāna ‘azm idüp kıaçan ol dil-rübā kıaçā Cān naқdini nişāra nice mübtelā kıaçā	Var küyma Bedī‘ ī biliş segleri ile Şāyed birisü söyleşerek āşinā kıaçā	Gazel / 5 beyit	Mef‘ ülü Fā‘ ilātü Mefā‘ ilü Fā‘ ilün	
11	Zemīnī	Cevrin efzün eyler ise ger baña her an Nūḥ Cūy-ı eşkümden kıoparur başuma ḫūfān Nūḥ	Rāh-ı ‘aşkımda Zemīnī terk-i ser itmez dimiş Dōstlar baқuñ nice itmüş baña bühtān Nūḥ	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	

11 b	Zemīnī	Şevkine senberberūñ kes çāk-ı girībān olayın Bir tirāş olmuş kalender gibi ‘uryān olayın	Ey Zemīnī āteş-i şevki ile İbrāhīmūñ Dāğlarla zeyn idüp cismüm gülistān olayın	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
12 a	İşhāk	Va‘ de-i vaşla dilinden dil-berūñ lā gelmedi Çok vefā şüretlerin gösterdi illā gelmedi	Devr-i Ādemden berū İşhāka beñzer ‘āleme Bir cefākeş ‘aşık-ı rüsvā vü şeydā gelmedi	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Üsküblü İshāk Çelebi Dīvānı, 286. gazel, s.324.
12 a	Firākī	Ben ğam-ı hecriyle öldüm vuşlata irdi raķīb Allāh Allāh kim emek çekdi kime oldı naşīb	Ṭañ mı ağlarsam ser-i kūyuñda yāruñ dem-be-dem Ey Firākī gülşen-i ‘ālemde gülmez ‘andelīb	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
12 a	Bākī	‘Aşkuñuñ zaħmeti ĥod cānuma raħmetler idi Dōstum cevri ü cefālar da ne zaħmetler idi	Ten-i Bākīyi ser-ā-pā kılıcuñ pārelese Şöyle va’llāhi begüm cānına minnetler idi	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Bākī Dīvānı, 502. gazel, s. 295.
12 b	Bākī	Ağlayup inlemeden derd ile dōlāb gibi Oldı çihremde yaşum yolları mizāb gibi	Şāyed ol servi kenāre götürem ey Bākī Varayın yüz süreyin ayağına āb gibi	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Bākī Dīvānı, 507. gazel, s.297.
12 b	Mūyi	Dirīgā seni toğrı yār şanduk Ki böyle āteş-i ‘aşkuña yanduk	Cihānuñ bī-vefā dil-berlerini Behey Mūyi seve seve uşanduk	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün	
12	Yahya	İki kıat oldı vücūdum kıocadum [kıat] kıaldum Melekü’l-mevt selāmını egildüm aldum	Rūħum aşlına rücū‘ ide gibi ey Yahyā Pīr olup gerdenümi [cānib-i] ĥāke şaldum	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Taşlıcalı Yahyā Dīvānı, 273. gazel, s.459.
13 a	Siyāhī	Görmedüm ĥayli zamān oldı seni Fırkıat-i ĥasretūñ öldürdi beni	Bul Siyāhī gibi ‘uşşāk içre Seni bir cān u göñülden seveni	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	

13 a	Siyāhī	Bu hüs̄n ile güzellerde şāhum nazīrūn̄ yok Yalñuz hūkm iderseñ mülkde hüsne vezīrūn̄ yok	Egerçi hizmet eyler kıllaruñ çok āsitānuñda Siyāhīgibi şāhum boynı bađlu bir esīrūn̄ yok	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn	
13 a	Siyāhī	Vāqı' amda bu gice 'ārizuñ öpdüm cānā Oldı cānda uyanup 'aşq u harāret peydā	Yüzüñi görmege oldı bu gün çünki naşīb Umarum ola Siyāhīye müyesser ferdā	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn	
13 b	Siyāhī	Kendüyi teşbīh idermiş cebhe-i dildāra ay Gör nice eksükligin bilmez o yüzi kıra ay	Ey Siyāhī beñzedüp kendüñ 'izār-ı dil-bere Anuñ için bu zevāle uğradı bī-çāre ay	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn	
13 b	Siyāhī	Āh u feryād elūnden senūñ ey çarḥ-ı denī Bir nefes eylemedüñ hurrem ü ḥandān beni	Çün Siyāhī ğam-ı 'aşq ile pā-māl itdūñ Göreyin ḥāke ber-ā-ber ol eyā çarḥ seni	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn	
13 b	Siyāhī	Kūyuña vardum bu gün sen dil-rübāyī görmedüm Menzilūñ kındeydi arayı arayı görmedüm	Ey Siyāhī pister-i miḥnetde kıaldum ḥaste-dil Ya' ni kim ol lebleri derde devāyī görmedüm	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn	
13 b	Raḥmī	Vaqt-i gül-zār irdi bülbül oldı güyā bir yaña Şalınup ra' nālanurher serv-i bālā bir yaña Ehl-i diller kıldılar gül geşt-i şahrā bir yaña Ḥalk-ı 'ālem bir yaña bī-çāre tenhā bir yaña Cennet-i kūyuñ kımazam olsa dūnyā bir yaña	Āh-ı Raḥmīden n'ola gerdūn olursa bī-қarār Gerd-i miḥnet eyledi mir'āt-ı kıalbin pür-ğubār 'Ārizuñda zāhir olaldan bu ḥaṭṭ-ı müşğ-bār Cānına oldı Necātīnūñ ḥavāle 'aşq-bār Ey ecel sen de gelüp itme teқāzā bir yaña	Tahmis / 5 bend	Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn	Bursalı Raḥmī Dīvānı, 27. musammat, s. 135.
14 a	Bilālī	Şanmañ cihānda zinde vü zīb ü fer isterin Ḥāl ü menāl u la' l-i dürr-i güher isterin Genc-i ḥabīb beklemege ejder isterin Hergiz ne kıadr u cāh u ne sīm ü zer isterin	Peymāneler Bilālī bezmde ṭolup yine Қalb-i melūla ṭolu şafālar gelüp yine Pīr-i muğāna medḥ ü şenālar kılıp yine Bāķī gedā-yı meykede-i 'aşq olup yine	Tahmis / 5 bend	Meḥ' ulū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilūn	

		Bir serv boylu dil-ber-i sîmîn-ber isterin	Bezm-i gâmindan ol şanemûn sâgar isterin			
14 b	Yahyâ	Yâ Rabbi hasret ile alma benüm cânımı Bir dağ göreyin meh-i nâ-mihribânımı Cânânımı cefâ kılcı nev-cüvânımı Şâhîn bağışlu yârümi rûh-ı revânımı Sultânımı efendimi şâh-ı cihânımı	[Ben] nice medh idem cemâlini ki âl bilür Gün gibi nazîr ü bî-bedel bilür Bu devlete bu ' izzete gâyet mağal bilür Yahyâ ' ale'l- huşûş ziyâde güzel bilür Sultânımı efendimi şâh-ı cihânımı	Muhammes / 5 bend	Mef' ülü Fâ' ilätü Mefâ' ilü Fâ' ilün	Taşlıcalı Yahyâ Dīvānı, 20. manzume, s.200.
15 a	Behiştî	Anuñ feryâdına raħm eyleyüp kevn ü mekân inler	Mağabbet ' aşıkı rübâh olursa dönderür bebre Dem-i gayretde kalmaz kudreti bir zerrece şabra Raķibe merħamet itmez ider tersâya vü gebre Behiştî ey güneş yüzli nice incinmüşebre İkide bir ser-i küyuña geldükçe hemân inler	Muhammes / 5 bend	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Behiştî Dīvānı, 2. musammat, s.88. Mecmuada matla' bendinin ilk dört dizesi yoktur.
15 a	Bahrî	Yine süz ile bir âh ideyin cümle cihân yansun Şerâr-ı nâr-ı âhumdan zemîn u âsumân yansun Mağabbet itdüm oddan âşikâre cism [ü] cân yansun Nice bir âteş-i ' aşkuñ derûnumdan nihân yansun Kodum yüz dâğ sînemde idüp süzüm nihân yansun	Belâ küncinde Bahrînüñ şorarsan yâri miñnetdür İşigün taş bâlîni firâş-ı hâr-ı miñnetdür Ĝurür itme sürürına cihân berdâr-ı miñnetdür Mağabbet didügün ey Hâyretî bir nâr-ı miñnetdür Bu gün gelsün berü pervâneveş câna kıyan yansun	Tahmis / 5 bend	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
15	Bâkî	Câme-i şîhhat Hüdâdan halğa bir hil' at gibi	Menzil-i âsâyiş-i ' uķbâya isterseñ vuşul	Tahmis / 5	Fâ' ilätün Fâ' ilätün	Bâkî Dīvānı, 4.

b		Bir libās-ı fāhır olmaz cisme ol kisvet gibi Var iken baht u sa‘adet kuvvet ü kudret gibi Halk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi Olmaya devlet cihānda gūşe-i şihhat gibi	Hubb-i dünyādan ferāgat gibi olmaz tođrı yol Şādmān erbāb-ı ‘uzletdür hemān Bākī melül Ger huzūr itmek dilerseñ ey Muhibbī fāriğ ol Olmaya vahdet maķāmı gūşe-i ‘uzlet gibi	bend	Fā‘ilātün Fā‘ilün	musammat, s. 65.
16 a	Nağmī	Geldi(?) ey şūh pūr-nevā bülbül Hāyl-i murğāna pişvā bülbül Geldi(?) hāzān u gam şitā bülbül Nev-bahār irdi eş-şalā bülbül Nāleye eyle ibtidā bülbül	Nağmi gibi uşūle vāķif iseñ Dā‘ir-i meclis-i maşārif iseñ [....] āvāze iseñ ‘İlm-i musīķiye mü‘ellif iseñ Bağla bir tazece hevā bülbül	Muhammes / 5 bend	Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün	
16 b	Şālī	Ķaddūni lām idüp kemān eyle Tīr-i ‘aşķa özūñ nişān eyle Pes iki ‘ālemi bir an eyle Şānuña sen bu şānı şān eyle Ķoma bülbül Ķoma fiğān eyle ‘aşķı ‘ālemde dāstān eyle	Hāne-i ‘aşķı eyleyen nālān Rām idüp rüh eyledi yārān Şāliyā eyle sırruñı seyrān Gözlerūñ yaşını idüp bārān Ķoma bülbül Ķoma fiğān eyle ‘aşķı ‘ālemde dāstān eyle	Müseddes / 5 bend	Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün	
17 a	Semā‘ī	[Ey] yüzi gül nedür bu zibālķ Tāzelik terlik ü dilārālķ Hūsni (?) hulķ şeh bu ne a‘lālķ Sende hādden ziyāde ra‘nālķ Baña yüz dutmasun mı şeydālķ	Ey Semā‘ī yönüñ yuķaru yiğ Nitekim gökyüzünde kıl kıl miğ [...] ferzend-i merd şāhib tiğ Olmaz oğuldur kelām-ı belīğ Sırriyā ancak ola babalķ	Tahmis/5 bend	Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün	
17	Nev‘ī	Ne mümkinoldı ĝam-ı fırķatūñle ülfet idem	Ķapuñda eyleyüp āgyār ben gedāyı ĝarīb	Muhammes/ bend	Mefā‘ilün Fe‘ilātün	Nev‘ī Dīvānı, 8.

a		Ne çäre var talebünden senünferâgat idem Ne kâdir oldum ser-i kûyuñ [varup] ziyâret idem Ne fırsat oldu saña hâlûmi rivâyetidem Ne vaşl oldu ki hicrân gâmin hikâyet idem	Düşürdi râh-ı beyâbân-ı hecre bî-taqrîb Ne çäre çün[ki] degüldür vişâlûñ aña naşîb Çapuñda ölmeğe Nev'îye mâni' oldu raķîb O seg kômadı [ki] bir lahza istirâhat idem	5 beyit	Mefâ' ilün Fe' ilün	musammat, s. 230.
17 b	Siyâhî	Burc-ı hüsni içre görelden mâh-ı tâbânüm seni Gökde efgânüm uyutmaz hür u gîlmân ehlini	Hîç cihânda eyle yoķdur bir ferâgat güşesi Ey Siyâhîtaht-ı şâhâna deġişme küllhanı	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
18 a	Siyâhî	Gelcefâ vü cevri ile aġlatma ey dil-ber beni Bend olaldan zülfüne dîvânedür dirler beni	Ben Siyâhîyem bu gün meydânda kat' â dönmezem Tîġ-i cevruñ şerha şerha yaralar ise beni	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
18 a	Bâkî	[Bilini ol] şanemün kôçmadadır derd ü belâ Yoħsa şîrin lebi ' aşık-lara hâzîr helvâ	Lûle-i hâme ile çeşme-i dilden Bâkî Eyledi kâ' ide-i âb-ı hayâtı icrâ	Gazel / 7 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Bâkî Dîvânı, 9. gazel, s. 76.
18 a	Bâkî	Şöyle olmuş câm-ı ' aşk-ı yârdan mest ü harâb Kend'özin dîvârdan dîvâra urmuş âfitâb	Bâkiye senden ferâgat virdi ey gerdün-ı dün Südde-i devlet- me'âb-ı pâdişâh-ı kâm-yâb	Gazel / 6 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bâkî Dîvânı, 20. gazel, s. 81.
18 b	Bâkî	ġubâr-ı hattun olmaz çünki hayrân olmaġa bâ' iş Nedür la' l-i lebün çak böyle handân olmaġa bâ' iş	Meger başun ser-i kuyında tûb olmak hevâsıdır Dem-â-dem Bâkiyâ koluñda çevgân olmaġa bâ' iş	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Bâkî Dîvânı, 27. gazel, s. 84.
18 b	Hayâlî	Yegdür şu kaşrdan k'ola anuñ soñı harâb Rind-i şarâb-h'âreye câm içre bir habâb	Yirde gerek Hayâlî yüzün sâyeveş senün Başun göge irerse de mânend-i âfitâb	Gazel / 5 beyit	Me' ulü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün	Hayâlî Dîvânı, 3. gazel, s.134.
18 b	Hayâlî	Bu' âleme ermişdürür erbâb-ı harâbât Kim düşde daġı görmez anı ehl-i münâcât	Sevdâ-yı cihânı koma gönlünde Hayâlî Ol Ka'be-i ' ulyâyı niçün mesken ider Lât	Gazel / 5 beyit	Me' ulü Mefâ' ilü Me' fâilü Fe' ulün	Hayâlî Dîvânı, 3. gazel, s.136.

19	Ḥayālī	Dikse ger çeşmi ḥabābı sen semen-ruḥsāra şu Kıranlu yaşum gibi boyansun kızıl kıranlara şu	Ol boyı servūn Ḥayālī gözleyelden yolların Lāle-i şahrānūn indi gözlerine kıra şu	Gazel / 6 beyit	Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn	Ḥayālī Dīvānı, 1. gazel, s.361.
19	Ḥayālī	Her kim ki cām-ı aşk ile bed-nām-ı am olur Mecnūn gibi bu silsile içre be-nām olur	Sihr eyledi Ḥayālī gazel dîmede yine Her bir gazāl-i vaḥşî görüp anı rām olur	Gazel / 5 beyit	Mef' ulū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilūn	Ḥayālī Dīvānı, 44. gazel, s.166.
19	Nazmī	[Dōstum] aşkuñ sînde müşkil belā Düşmenüm olmasun aña mübtelā	Nazmiyā derd ü gam ile niceler Olmasun yār u diyārından cüdā	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn	Edirneli Nazmī Dīvānı, s.30
19	Şemsi	Yoluñda şehā cān u dilūn terk-i seri var Gelsün berü meydāna kimūn kim cigeri var	Bu nazm-ı dürer-bārî görenler ide taḥsîn Sen zerreye Şemsi diyeler hoş hüneri var	Gazel / 5 beyit	Mef' ulū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ulūn	Şemsi Dīvānı, 78. gazel, s.308.
19	Siyāhī	Satır-ı şî' rüm kāmēt-i dil-ber gibi mevzūndur Dişleri vaşfında nazmum şan dürr-i meknūndur Şanma ey şūfî cünūnum berş ü yā āfyūndur Cānumı mest eyleyen yād-ı leb-i mey-gūndur Zār iden dil 'andelīb[in] ol ruḥı gül-gūndur	Şaḥa lāyık midur eygöl hem-demūn ḥār eylemek Ben faḳîri ḡuşşa u endūh ile yār eylemek Şānuña düşmezdi gerçi meyl-i aḡyār eylemek Nev-resîde gonca bülbüllerin[i] zār eylemek Gülşen-i dehr içre dirler eskiden kânūndur	Tahmis / 4 bend	Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn	
20	Emrī	Leblerūn gonca yanaḡuñ gül-i ḥandān olmuş Ḥüsñūn ey serv-i sîmîn tāze gülîstān olmuş	Ḥasret-i la' lūn ile cān virür Emrī şanemā Gözleri kıan aḡıdur üstine giryān olmuş	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn	Emrī Dīvānı, 242. gazel, s.133.
20	Emrī	İki kıaşuñ iki rā muşḡaf-ı ruḥsāruñda İki zülfüñ iki dāl āyet-i didāruñda	Emrīnūn dün şanemā aḡzına geldi cānı Seni bir kez öpicek la' l-i dürer-bāruñda	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn	Emrī Dīvānı, 452. gazel, s.240.

20 a	Siyāhī	İstemez çün bu maḥabbet zerre üzre dönmek Göreyin kim bu yakında dönüben çarḥ-ı felek	‘Azm-i rāh-ı ‘adem it durma yürü Ey Siyāhīyol eri yolda gerek	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	İlk beyit dışındaki beyitlerde bir “fe‘ ilātün” tefilesi eksiktir.
20 b	Ḳalender	Çekdi dehrün ḳahrını vāfir ḡarīb başum benüm Hep ḡarīblikde geçürdüm ‘ömr ile yaşum benüm	Nice elinden Ḳalender ḳaldı maḥbūs ağlayu Ḡurbet için hoş yer olmuş ḡarīb başum benüm	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
20 b	Siyāhī	Derd ü ḡam bārānidur gözden aḳan yaşum benüm Bāde-i ebr ü belādur görinen yaşum benüm	‘Aşk ile bir ḥālete irdüm Siyāhī kim baña Acıyup ḳan yaşlar ağlar çeşm-i ḥün-pāşum benüm	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
20 b	Kerimī	Āh kim ol serv-ḳāmet toḡrı yār olmaz baña Aḳdı gönlüm şu gibi bir dem ḳarār olmaz baña	Ey Kerimī luḫ idüp yāre elüm irmez benüm Çünkim ḳaldum ayaḳda i‘tibār olmaz baña	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
20 b	Faḳirī	Gün yüzüne zūlf-i miskinün niḳāb itmek neden Ben za‘īfün ḥālün da’im ḥarāb itmek neden	Vaşluña ırgür nigārā ‘āşıḳa raḫm eyle gel Ol Faḳirenār-ı hierünle ‘azāb itmek neden	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	
21 a	Fiḡānī	Ḳaşlaruñ tuḡrāsı cānā āfitāb üstindedür Şekl-i bismi’llāha beñzer kim kitāb üstindedür	Dutalum kim ser-be-ser sulṫān-ı ‘ālemsin bu gün Ey Fiḡānī menzilün āḫir türāb üstindedür	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Fiḡānī Divānı, 15. gazel, s.57.
21 a	Ḥayretī	‘Ahdine durmaz dirīḡ ol serv-ḳāmet geç gelür Dōstlar oldı yaḳinüm kim ḳıyāmet geç gelür	Ḥayretiyi ḳılma red kim ḡülsitān-ı kūyına Ancılayın bülbül-i bāḡ-ı melāḥatgeç gelür	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Ḥayretī Divānı, 85. gazel

21 a	Şemsi	Kaşların yay uralıdan cânuma tır ü hadeng Sine şahrâsında oldu eşk-i çeşmüm lâle-reng	Şemsiyâpâk eylesün dil hânesin cârüb-ı aşk Kalmasun dirseñ eger âyine-i felekde jeng	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Şemsi Dīvânı'nda yoktur.
21 b	Siyâhî	Dûram bir iki gündür gerçi cemâlünden Olmadı gönül hâlî ammâ ki hayâlünden	Ol yâre Siyâhî sen dil virdügüñi bildüm Bir kimse şağın âgâh olmaya bu hâlünden	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Mefâ' ilün Mef' ulü Mefâ' ilün	
21 b	İlmî	Bu cihânun be yûri yârine âgyârına yuf Ağladup yüze güler hârına gülzârına yuf	İlmîyâ sen de şağın oқınacağ bu gâzelün Diseler buncalayın şâ' irün iş'ârına yuf	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	
21 b	Şemsi	Şol kul oğlı Mısr-ı hüsnün Yûsuf-ı Ken'ânıdır Nice sulţân işigünde bende-i fermânıdır		Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Şemsi Dīvânı, 82. gazel, s.312. Mecmuada bu gazeli makta' beyti yoktur.
22 a	Muhibbî	Bahâr irdi çemenlerde kadeh nüş idecek demdür Şağın fevt eyleme fırsat zamânını bu bir demdür	Muhibbî aşlı yoğdur şimdi dil-teng olmanun aşlâ Düşüp şahrâlara çâk-î girîbân idicek demdür	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Bu gazel Muhibbî Dīvânı'nda yoktur.
22 a	Muhibbî	Bâğ-ı âlem yine âbâd olacağ demlerdür Künc-i miñnetde gönül yâd olacağ demlerdür	Çatı âvâre Muhibbî bu dil-i şeydâmız Hürmen-i şabr ise berbâd olacağ demlerdür	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Muhibbî Dīvânı II. cilt, 3992. gazel, s.852.
22 a	Muhibbî	Yine hemr bülbüledür çizginüp muhkem köpürmişdür Düşelden kadd-i bâlâñun hevâsına esürmişdür	Geçid virmezse tañ mı seyl-i eşki vâdi-i gâmda Muhibbî niçe anuñ gibi başından aşırılmışdur	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Muhibbî Dīvânı II. cilt, 3993. gazel, s.853.

22	Muhibbî b	Seni nev-rûzda ağıyar ile gördüm çün iy meh-rû Günüm gicem ber-â-ber oldu girmez gözime uyğu	Muhibbî şem' veş par par yanar süz-ı firâkuñla Meded sâkin kıl âb-ı vaşluñ ile ey dişi lü 'lü	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 4050. gazel, s.877.
22	Muhibbî b	Ayda bir görünüp ey kaşı hilâl Kâmetüm bu gam ile itdün dâl	Âl ile aldı dil-i meyyâli Ey Muhibbî yine ol ruhları al	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 4001. gazel, s.856.
22	Muhibbî b	' Arızuñ gonca durur ey meh-rû Zülf-i müşgînüñe dirler şeb-bû	Dir iseñ menzil-i maşşüda irem Ey Muhibbî bu cihândan el yu	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 4051. gazel, s.877.
22	Muhibbî b	Gönlümüz sevdāya uğradan o müşgîn hâldür Cânuma işler geçen ol gamze-i kıttâldür	Şanma sulţānum Muhibbînüñ murâdı şî' r ola Hûk-i pâyuña ğaraz ancak bir ' arz-ı hâldür	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 3994. gazel, s.853.
23	Muhibbî a	Âh kim ol tır-ra-i cüzûlaruñ ey gamze-kâr ' Aqlumı yağmaya virdi şabrum itdi tărümâr	Tîğ-i hierānuñ Muhibbî sinesin çâk itmese ' Âlem-i derd-i derünü olmaz idi âşikâr	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 3995. gazel, s.854.
23	Muhibbî a	Bilüm bükdî şaçuñ sevdâları cevır ü cefâlarla Hayâl itdi kaşuñ fikri tenüm derd ü belâlarla	Şaçuñ zencîrine bağlamak isterseñ Muhibbîyi Cefâ itme kaçır dīvānedür ol da vefâlarla	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Muhibbî Dīvānı II.cilt, 4101. gazel, s.899.
23	Muhibbî a	Gözüm hier-i lebünle dolmadın çan Ciger nâr-ı gamuñla oldu biryân	Muhibbî gice gündüz âh idersin Dimez misin olur zülf-i perîşân	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ilün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 4043. gazel, s.874.
23	Muhibbî	Kaşuñ hayâli k'yleydi kanlu gözüm mekân	Tîr-i müjem añar mı dimişsin Muhibbî hiç	Gazel / 5	Mef' ilü Fâ' ilâtü	Muhibbî

a		Güyâ şafak içinde meh-i nev dūrūr hemân	Dilden çıkar mı oqlarūñ ey kaşları kemân	beyit	Mefâ'îlü Fâ'îlün	Dīvānı II. cilt, 4044. gazel, s.874.
23 b	Muhibbî	Yine gönlüm alındı âl ile sen verd-i hândâna N'ola bülbül-şıfat âgâz idersem âh u efgâna	Muhibbîer geçer bu pîre-zen dehre zebûn olmaz Bi-hamdi'llâh begüm merdâne gelmişdür bu meydâna	Gazel / 5 beyit	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 4102. gazel, s.899.
23 b	Muhibbî	Meyl ider iy büt-i Çin dâ'im ayağūñ tozına Var ise kıble-nümānuñ görünür tar gözine	N'ola ey şūhî Muhibbîye cefâlar kılsañ Hâkķıdır biñ baş anuñ kendü ider kendüzine	Gazel / 5 beyit	Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 4103. gazel, s.900.
24 a	Muhibbî	Her kaçan sâķî lebūñ yâdıyla mey nūş eylerem Jeng-i ğamdan gönlümūñ âyinesin pāk eylerem	Ey Muhibbîitmesün yanumda da'vâ ehl-i 'aşķ Cūylar hāmūş olur deryāya irse lâ-cerem	Gazel / 5 beyit	Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün	Muhibbî Dīvān II. cilt, 4004. gazel, s.857.
24 a	Muhibbî	Cânâ semâ yüzinde degüldür sitâreler Eflâke çıķdı âhum odından şerâreler	Ceng itseñ ol şanemle vişâlin Muhibbiyâ Fırķat girer miyānumuza bizi aralar	Gazel / 5 beyit	Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 3396. gazel, s.854.
24 a	Muhibbî	Ey şanem devr-i қaranfildür güzel hengâmdur Sînem üzre tâze dâğlar yanacaķ eyyâmdur	Öldürürsin luţf kıll olma Muhibbîden cüdâ Rūh [u] cânum sensüz bil merdi bi-ârâmdur	Gazel / 5 beyit	Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 3397. gazel, s.854.
24 b	Muhibbî	Leb-i la' lün görüp ey zülf-i siyâhî zulumât Bir қaranlık yire sindi utanup âb-ı hayvân	Ey Mesîhâ- nefes olmaz olur ihyâ ebedî Ger Muhibbî ile hem-dem olasin vaķt-i vefât	Gazel / 5 beyit	Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün	Muhibbî Dīvānı II. cilt, 3988. gazel, s.851.
24	Muhibbî	Firâķuñdan meded feryâd u dâd ey meh-liķâ	Perişân olalı zülfūñ ğamıyla hâtır-ı şeydâ	Müseddes /	Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Muhibbî Dīvānı II.

b		senden Sözüm güş eyle kim cümle şikâyetdür saña senden Revâ midur baña bu nâz u istignâ şehâ senden Umulmazdı bu cevri ü bu cefâ ey bî-vefâ senden Günâhum bildüm eylersem n'ola luţfuñ recâ senden Benüm devletlü sulţânum ħaţâ benden 'atâ senden	Beni Mecnûn gibi tağa düşürdüñ ey saçı Leylâ Çapuñda sehv ile secde kıldum tıtalum farza Muĥibbî bendeñem bağışla cürmüm luţf idüp şâhâ Günâhum bildüm eylersem n'ola luţfuñ recâ senden Benüm devletlü sulţânum ħaţâ benden 'atâ senden	5 bend		Mefâ'îlün Mefâ'îlün	cilt, 4118. şiiir, s. 906.
25 a	'Ulvî	Çıl nazar ħâlûme ey kişver-i ħüsnüñ şâhı Gâhi cevri eyler iseñ gâhi esirge bârî Çoma tenhâda vü fırkatde dil-i güm-râhı İrmesün çarĥa dilerseñ bu ħarîbüñ âhı Bezme gel bu gice ey 'âlem-i ħüsnüñ mâhı Yoĥsa yirden göge dek incünürüz va'llâhi	Gözyaşın bezm-i maĥabbetde şarâb eyleyelüm Nâle vü âhı bu meclisde rebâb eyleyelüm Çigeri âteş-i şevk[üñ] ile kebâb eyleyelüm Mey-i la' lüñle dili mest-i ħarâb eyleyelüm Bezme gel bu gice ey 'âlem-i ħüsnüñ mâhı Yoĥsa yirden göge dek incünürüz va'llâhi	Müseddes / 3 bend		Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	'Ulvî Dîvânı, 24. musammat, s.165.
25 b	Bâkî	Dil temennâ-yı vişâl-i dil-rübâdan geçmedi Her neden geçdiyse geçdi ol recâdan geçmedi	Sâ'irden geçdi Bâkî ol şeh-i 'âlî-cenâb Bende-yi muĥliş muĥibb-i bî-riyâdan geçmedi	Gazel / 5 beyit		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Bâkî Dîvânı'nda yoktur.
25 b	Muĥibbî	Dil belâ-yı derd ü 'aşk-ı dil-rübâdan geçmedi Cevre mu'tâd eyleyüp kendin cefâdan geçmedi	Ĥâtır-ı 'uşşâkdan geçdi o şüh-ı ħamze-kâr Ey Muĥibbî ĥiç rakîb-i bed-liķâdan geçmedi	Gazel / 7 beyit		Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Muĥibbî Dîvânı II. cilt, 4116. gazel, s.905.
25	Şun'î	Bir câm [ile] kıldı yine sâķi beni Mecnûn	Bir dâneye Şun'î hele dâñalar içinde	Gazel / 5		Meş' ulü Meş' ulü	Gelibolulu

b		Var isedilâ itdi şarâba o gül efsün	Alçaq nazar itse n'ola dünyâ gibi her dñn	beyit	Mefâ'îlü Fe'ülün	Şun'î Dîvânı, 131. gazel, s. 95.
26 a	Fevrî	Gezüp mülk-i vücûdî 'âlem-i 'aşka kadem başdum Bu günden şoñra ölmezsem 'adem iqlîmidür kaşdum	Dutuşdum küşt-gîr-i ğamla Fevrî meclis-i meyde Erenler himmetinde bir ayağ ile anbaşdum	Gazel / 5 beyit	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	A. N. Tarlan, "Şiir Mecmuaları nda 16. ve 17. Asır Dîvân Şiiri: Rahmî ve Fevrî", 20. gazel, s. 61.
26 a	Yahyâ	Mecnûn-ı 'aşkı lâle gibi dâğa şaldılar Hem dâğa hem benefşe gibi bâğa şaldılar	Müstağrak itdi gözyaşı Yahyâyı nâgehân Berg-i hazânı şanki bir ırmağa şaldılar	Gazel / 5 beyit	Mef'ülü Fâ'ilätü Mefâ'îlü Fâ'ilün	Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı, 117. gazel, s.362.
26 a	Āfitâbî	Yine diş yarası var sib-i zenâhdânuñda Tâze şeftâlû yimişler gibi büstânuñda	Āfitâbî şefeteynüñde görüp yâre didi Tâze şeftâlû yimişler gibi büstânuñda	Gazel / 5 beyit	Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	
26 b	Emrî	Vaz' idelden bâğbân-ı şun' hüsnüñ gülşenin Hâr-ı ğayret güllerüñ şad-pâre kılmışdur tenin	Şanma encüm tîr-i âh-ı Emri vehminden felek Bile yatur her şeb egninden çıkarmaz cevşenin	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	Emrî Dîvânı, 368. gazel, s.198.
26 b	Muhibbî	'Ārizuñ âlin görüp alındı cân u dil saña Gör ne reng itdi şehâ gül-ber-i handânuñ baña	Ger seni sevmez Muhibbîdirse a' dâ ğam degül Zâhir ü bâtn muhibbüñdür hele ol mübtelâ	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	Muhibbî Dîvânı, 3987. gazel, s.850.
26	Muhibbî	Ķatlûme ğamzeñ hañuñdan hüccet ibraz eyledi	Şimdi vaşşâfuñ ola şanma Muhibbî bendeni	Gazel / 5	Fâ' ilätün Fâ' ilätün	Bu gazel Muhibbî

b		Dōstum cellād-ı çeşmün aña iğmâz eyledi	Medhūne ey pâdişāhum çokdan āgâz eyledi	beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Dīvānı'nda yoktur.
26 b	Bâkî	Başlar kesilür zülf-i perişānuñ ucundan Çanlar dökülür hānçer-i bürrānuñ ucundan	Murğ-i dil-i Bâkîyi görüñ fâhteāsâ Efgān ider serv-i hırāmānuñ ucundan	Gazel / 5 beyit	Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün	Bâkî Dīvānı, 356. gazel, s.232.
27 a	Rūhî	Rāh-ı ' aşk-ı yārda cismüm ğubār itsem gerek Bu tārîk ile nite geşt ü güzār itsem gerek	Ṭa' ne-i aġyārdan kurtulmak için Rūhiyâ Rāh-ı ' aşk içre gezüp terk-i diyār itsem gerek	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Baġdatlı Rūhî Dīvānı'nda yoktur.
27 a	Rumūzî	Aġlayup eşk-i revānum cūy-bār itsem gerek Āh idüp derd ü derūnum āşikār itsem gerek	Yine bir şāhın baġıslu Rūm ili şehbāzını Ey Rumūzî avlayup tenhâ şikār itsem gerek	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
27 a	Şemsî	Olmaduñ gitdüñ cihānda hālūme āġah sen Şām-ı hāsetdeġoduñ ben bendeñi ey mäh sen	Sāye gibi pây-māl itmeñ efendi yol degül N'ola Şemsî bendeñ olduysa cihāna şāh sen	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Şemsî Paşa Dīvānı, 276. gazel, s.506.
27 b	Figānî	Abdāl-ı dil ki kendüyi zeyn itdi dāġ ile Bāzār-ı ' aşka cerre gelüpdür çerāġ ile	El virmedi bu sākî-i devrān Figāniyâ Bezm-i cihānda yıkdı beni bir ayaġ ile	Gazel / 5 beyit	Mef' ülü Fâ' ilätü Mefâ' ilü Fâ' ilün	Figānî Dīvānı, 75. gazel, s.87.
27 b	Bâkî	Nedür bu hāndeler bu ' işveler bu nāz u istiġnâ Nedür bu şivelerle cilveler bu kāmēt-i bālâ	Vefâ ummaz cefādan yüz çevürmez Bâkî ' āşıġdur Niyāz itmek yaraşur aña cānâ saña istiġnâ	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Bâkî Dīvānı, 6. gazel, s. 75.
27 b		Mübtelâ-yı derd ü ġam bulsam melālüm söylerüm Ehl-i hāle rāst gelsem hāsb-i hālüm söylerüm		Gazel / 4 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduġu

						tespit edilememiştir.
29 a	Hayretî	Ey diyen hâlün nedür bî-çâre dil-berden cüdâ Bülbülün hâli n'ola dirsın gül-i terden cüdâ	Ṭaḥ mî bu gün bende-i maqbûlün olsa Hayretî Ehl-i diller görmemişdür devleti erden cüdâ	Gazel / 7 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Hayretî Dīvānı, 4. gazel
29 a	Şemsî	Seyr ider gülşende gördüm mest bir garrâ güzel Görmedi ' âlemde hergiz böyle bir garrâ güzel	Sen ayağıma yüzün sür sâkinün öp dâmenin Her ne dirlerse disünler Şemsiyâ güş itme al	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Şemsî Dīvānı'nda yoktur.
29 a	'İşretî	Cevr itmek için bendesine ol şeh-i hûbân 'Azm-i sefer idüp qodı ben hâste-i bî-cân Çâk eyledi şabrum yaqasın pençe-i hicrân Ten bunda vü cân anda gönül arada hayrân	Çün 'İşreti ol şâh-ı cihânüm sefer itdi Terk itdi beden mülkini rûhum bile gitdi Kim gördi benüm hâlümü yâ Rab kim işitdi Ten bunda vü cân anda gönül arada hayrân	Murabba / 4 bend	Me'f' ulü Me'fâ' ilü Me'fâ' ilü Fe' ulün	
29 b	Necâtî	Diler iseñ ki dil-i hâste yarasın göresin Öliceğ sinemi hançerle yarasın göresin	Ger Necâtî kuluña qahr ile düšnâm idesin Şevk ile şâm u seher luğf-ı du'âsın göresin	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Necâtî Dīvānı, 400. gazel, s.388.
29 b	Re'yi	Dâğlar ile sinemün şahını gülistândur baña Hançerünün tâze zaḥmı derdi handândur baña	Şâh-ı 'aşkum tahtgâhum künc-i miḥnet olalı Re'yi yâ derd ü belâ vü guşsa mihmândur baña	Gazel / 8 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
30 a	Bâkî	Şeb-nem gibi saçılson koñ eşk-i firāvânüm Güller gibi açılson tek gonca-i handânüm	Döksün güher-i eşki Bâkî reh-i 'aşkuñda Maḥşül-i dil ü dide hep yoluña sulṭânüm	Gazel / 6 beyit	Me'f' ulü Me'fâ' ilün Me'f' ulü Me' fâilün	Bâkî Dīvānı, 338. gazel, s.224.
30 a	Yaḥyâ	Ey ecel alma bu gün cânını ben bimârün Bir iki gün çekeyin bâr-ı cefâsın yârün	Bu yaluñ yüzlülerün şevki ile ey Yaḥyâ Süz ile odlara yaqdı bizi âh u zârün	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Taşlıcalı Yaḥyâ Dīvānı, 216.

						gazel, s.424.
30 a	İshāk	Fürkate düşdi gönül derd ü belāya cān virür Cānına kār itdi ğurbet āşināya cān virür	Tevbe itdüm dir imiş İshāk dil-ber sevmeden Hāy inanmañ tañrı haqqı Muştafāya cān virür	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Üsküplü İshāk Çelebi Dīvānı, 33. gazel, s.154.
30 b		Bildün mi 'ālemde cānā neye 'aşk olsun 'Uşşāka vefā eyler cānāneye 'aşk olsun Āteş gibi gül yaqdı kâşāneye 'aşk olsun Eyyām-ı bahār irdi mey-ĥāneye 'aşk olsun Gül gibi güler yüzlü peymāneye 'aşk olsun	Bu gülşen-i zībāya seyrān iderek geldüm Fırkat odına cānum büryān iderek geldüm Derd-i dilüme şāhum dermān iderek geldüm Sahrā-yı melāmetde efġān iderek geldüm Şhrinde kıomazlarsa vīrāneye 'aşk olsun	Muhammes / 5 bend	Mef' ūlü Mefā' ilün Mef' ūlü Mefā' ilün	Başlık ve mahlas olmadığı için muhammesi n kime ait olduğu tespit edilememiş tir.
30 b	Nesīmī	Ey gönül bī-vücūddan cān umarsın ne 'aceb Bī-keremden luḡ ile iḥsān umarsın ne 'aceb	Ey Nesīmī bī-vefādanumma gel resm-i vefā Bī-vefādan 'ahd ile peymān umarsın ne 'aceb	Gazel / 9 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Bu gazel Nesīmī Dīvānı'nda yoktur.
31 a	Nesīmī	Gel ey dil-ber ki ĥüsnüñ aya düşmiş Yüzüñ görmüş güneş sevdāya düşmüş	Nesīmīnün ġözi yaşı ġamından Aḡar her kıatresi deryāya düşmüş	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ūlün	Nesīmī Dīvānı, 210. gazel, s.440.
31 a	Nesīmī	Cānumı yandurdı 'aşkıñ ey nigārum kıadasan ġözlerüm nūrı iki 'ālemde varum kıadasan	Ey Nesīmīdür bu ġün eyyām-ı 'aşkıñ rehberi Ey şeker-leb yār-i şīrīn pādīşāhum kıadasan	Gazel / 11 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Nesīmī Dīvānı, 312. gazel, s.570.
31 b	Nesīmī	Şüretün nāḡşını yazdı didi Rabbü'l-'ālemīn Hāzihī cennāti 'adnīn fedḡulūḡā ḡālīdīn	Ey Nesīmī çün iştūdün bu 'Uḡārid naḡmuñı Nāmesin çāk itdi ol dem oda şaldı defterin	Gazel / 7 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Nesīmī Dīvānı, 350. gazel, s.620.
32	Nesīmī	Dünye çün murdārmış ġren gönül murdārdan	Çün Nesīmī zāhidün ḡālīnı bildi kim nedür	Gazel / 7	Fā' ilātün Fā' ilātün	Nesīmī Dīvā

a		Gül degül dünyâ tikendür ne umarsın hârdan	Meyden ikrâh eylemez gâfil degül hammârdan	beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilün	nı, 300. gazel, s.554.
32 a	Nesîmî	Ehl-i îmân işlerin şol demde inkâr itdiler Çün Hüseyinîni Haleb şehrinde ber-dâr itdiler	Ey Nesîmîvâşıl olduñ Hâlîk-ı Rahmâna sen Cennetü'l-me'vâyı bulduñ yirüñ[i] gülzâr itdiler	Gazel / 7 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Nesîmî Dîvânı, 156. gazel, s.376.
32 b	Nesîmî	Yüzüñ Muşhafdur ey ref'-i mu'tahhar Te'âlâ şânühü Allâhu ekber	Nesîminüñ sözi Hâkdur Hâkı bil Ki Hâkdur kim anuñ dilinde söyler	Gazel / 11 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün	Nesîmî Dîvânı, 72. Gazel,s.268.
32 b	Nesîmî	Ey nâfe-i Çîn şaçun siyâhı Hüsnüñ [delü] kıldı mihr ü mâhı	Ma'lv oldu Nesîmî' aşk içinde Deryâ-yı mu'hi'ta düşdi mâhî	Gazel / 7 beyit	Mef' ulü Mefâ' ilün Fe' ülün	Nesîmî Dîvânı, 420. gazel, s.317.
32 a	Nesîmî	El-minnetüli'llâh ki bu gün yârümi buldum Gönlümde duran dil-ber ü dildârumı buldum	Virdi şaçınun güftârına îmânı Nesîmî Ey hırka giyen ben da'ı zünnârumı buldum	Gazel / 13 beyit	Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün	Bu gazel Nesîmî Dîvânı'nda yoktur.
33 a	Nesîmî	Ey yüzüñ seb' a'-l-meşâni nezzel-furkân budur Nür-ı mu'tlak Hâk kelâmı kâf ve'l-Çur'an budur	'Âşkuñ başıyla oynar şol nigârün çevgâni 'Âşık Nesîmî ol meydâna gel kim topla meydân budur	Gazel / 10 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Nesîmî Dîvânı, 138. gazel, s.352.
33 a	Nesîmî	Cân u dilden sevmeyen sen şâhı dilşâd olmasun Olmayan 'aşkuñ esîri gâmdan âzâd olmasun	Ey Nesîmî kılma yârün sırrını âgyâra fâş Tâ ki yâr olsun bu sırma ma'hem âgyâr olmasun	Gazel / 7 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Nesîmî Dîvânı'nda yoktur.
33 b	Nesîmî	Yanaram 'aşkuñdan açar gözlerümden yaşlar Hâsretüñ derdi çıkardı yüregümden başlar	Öldi 'ışkuñdan Nesîmî uşta dünyâdan gider Sen murâd ile cihânda qal yaşağıl yaşlar	Gazel / 9 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Nesîmî Dîvânı, 91. gazel, s.291.
33 b	Nesîmî	Sen baña dil-ber yetersen özgeler yâr olmasun Yâr bir olur ikki [olmaz ikki] zinhâr olmasun	Ey Nesîmî kılma yârün sırrını âgyâra fâş Tâ ki yâr olsun bu sırma ma'hem âgyâr olmasun	Gazel / 7 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Nesîmî Dîvânı, 328. gazel, s.594.

34 a	Nesîmî	Ey baña nâ-ḥaḳ diyenler bu vücūdum oldı Ḥaḳ Kâ'inātuñ içre bize gösterür envâr-ı Ḥaḳ	Ey Nesîmî kıılma inkâr veche ḥübân şürete Cümle Ma'nî kâmil oldı ḳudret-i rabbâni Ḥaḳ	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Nesîmî Dīvânı'nda yoktur.
34 a	Nesîmî	Bulmadum ey dil nice 'âlemde bir yâr istedüm 'Ahdine kıılır vefâ bir toğrı dil-dâr istedüm	Her kimi sevsem baña yâr ol disem ağyâr olur Ey Nesîmî bulmadum 'âlemde bir yâr istedüm	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Nesîmî Dīvânı'nda yoktur.
34 a	Ḥayretî	Çoğ zamândur ḥastesidür döstlar cân Aḥmedüñ Emsem olurdu lebin derdüme dermân Aḥmedüñ	Mezheb-i 'aşḳ içre ümmetden degüldür Ḥayretî Ka'be-i küyında ḳurbân itmeyen cân Aḥmedüñ	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Ḥayretî Dīvânı, 231. gazel
34 b	Ḥayretî	'Aceb serv-i ḥırâmândur ḳad-i bälâsı Maḥmüduñ İrişmiş mîve-i cândur lebi ḥurmâsı Maḥmüduñ	Yine ey Ḥayretî n'itdi beni mecnün-ı dil itdi Düşürdi tağlara gitdi saçı Leylâsı Maḥmüduñ	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün-	Ḥayretî Dīvânı, 235. gazel
34 b	Ḥayretî	İçelüm içelüm müdâm içelüm Hîç ayılmayalum müdâm içelüm	Sözi ey Ḥayretî uzatmayalum İçelüm ḥaşıl-ı ḳelâm içelüm	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün	Ḥayretî Dīvânı, 318. gazel
34 b	Dâ'î	Gice gündüz yiler ḫırmaz anuñçün âfitâb 'Aşık-ı pâ-mâl olupdur saña ey 'âlî-cenâb	Başmaya bir kez yüzüme yañulup Dâ'î benüm İşigünde nice yıllar yatuban olsam türâb	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Ahmed-i Dâ'î Dīvânı'nda yoktur.
35 a	Dâ'î	Cânımı ger eyler isem yolına anuñ fedâ Raḥm idüp bir kez teraḥḫum kıılmaz ol meh-rû baña	Geçdi 'ömr-i nâzeninüm 'ıyd-ı vaşla irmedüm Anuñçün gice gündüz ağlarum ben Dâ'iyâ	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Ahmed-i Dâ'î

						Dīvānı'nda yoktur.
35 a	Dā'ī	Yā qaşuñ tırini çekmiş sīnemi delmek diler Gözleruñ tıgın dutunmuş qanumı içmek diler	Ayrı düşdüm ol nigārumdan eger ben Dā'iyā Mülk-i tenden rūḥ-ı nā-şādum hemān gitmek diler	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Bu gazel Ahmed-i Dā'ī Dīvānı'nda yoktur.
35 a	Ḥarīmī	Daḥı hoş görüñ dehrüñ lu'beti var Bu deyrüñ dürlü dürlü şüreti var	Yetişdi birlige dil-berle sözi Ḥarīmī 'aşk içinde maḥremi var	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün	Bu gazel Ḥarīmī Dīvānı'nda yoktur.
35 a	Ḥayretī	Bī-vefālar sevme şimdengirü ey dil vāz gel Aşlı yoqdur olma her bī-aşla mā'il vāz gel	Kāmil iseñ Ḥayretī ḥüsñ iline şāh ise de Olıcaq bir dil-berüñ hem-rāzı cāhil vāz gel	Gazel / 7 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Ḥayretī Dīvānı, 265. gazel
35 b	Ḥayretī	Beni vaşl 'aşığı şanma hemān dīdāra 'aşq olsun Efendüm ben belālu bülbülem gülzāra 'aşq olsun	Gice mey meclisinde Ḥayretī yār ile yār oldum Elinde bir tolu şāgar didi bī-çāre 'aşq olsun	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	Ḥayretī Dīvānı, 385. gazel
35 b	Ḥayretī	Aldanup her dil-bere dil virme zinhārey gönül Kim bulunmaz isteseñ dünyāyı bir yār ey gönül	Şimdi[ki] dil-berlere 'arz-ı şadāqat cyleseñ Ḥayretiveş sen de olursın günehkār ey gönül	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Ḥayretī Dīvānı, 248. gazel
36 a	Seyrī	Bilmiş ol gelmez iseñ rūḥ-ı revānum bu gice Şem' gibi yaqarum sūz ile cānum bu gice	Görmege gelmez iseñ Seyrigedānuñ ḥālın Zār zār inlede eflāki fiğānum bu gice	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Seyrī Dīvānı, 8. gazel, s.397.
36 a	Ḥayālī	Şol mu'teberḥāl kim qonmuş oḥadd-i mehveşe Kāfir-i Hindüya beñzersecde eyler āteşe	Devlet-i dünyāya meyl itmez Ḥayālī pāk-dil Şāh-bāz-ı evc-i istiğnā olan qonmaz leşe	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Ḥayālī Dīvānı, 17. gazel, s.374.

36 a	Mesîhî	Bu ne istîgnâ olur bu nice ‘izz ü nâz olur Kim seni çok sevdüğümce baña meylün az olur	Bezm-i gâmdannâle eylerken Mesîhî dün gice Zühre gökden işidüp didi ne erkek sâz olur	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	Mesîhî Dîvânı, 71. gazel, s.169.
36 b	Mesîhî	Kim ki derbânuñ olup kapuñda varup yir dutar Kendüyi cennetdeki Rıdvân ile ol bir dutar	Küyuña varup Mesîhî dutuşur ağıyâr ile Şanki gâzîdür aqına varuban kâfir dutar	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	Mesîhî Dîvânı, 48. gazel, s.151.
36 b	Mesîhî	Nigârûñ alınna kıblem didüm dün Didi yüzüme dirsın ırte bir gün	Didüm gün yüzüñi görsem n’olaydı Didi günün Mesîhî olur ol gün	Gazel / 5 beyit	Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Fe‘ ülün	Mesîhî Dîvânı, 173. gazel, s.234.
36 b	İshâk	Seyre gelseñ gülşenün her güşesi seyrân olur Açılır güller ferahdan goncalar hândân olur	Bu gice İshâk beni düşümde öpdi dir imiş Gâh olur bir derdmede yok yere bühtân olur	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	Üsküblü İshâk Çelebi Dîvânı, 29. gazel, s.151.
37 a	Hayâlî	Şu kim evvel bahâr irse kadeh nüş itmez ayıkdur Otursun hânede seyr-i çemen aña ne lâyıkdur	Etine cânâne tolu güzeller çoçmaç olurdı Hayâlîneylesün cür’et deminde kîse arıkdur	Gazel / 5 beyit	Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	Hayâlî Dîvânı, 150/ 59. gazel, s.174.
37 a	Fevrî	Şarâbum bezm-i gâmdan eşk-i çeşmüm hün- feşânumdur Mey-i hamrâ diyü nüş itdüğüm hep kendü kanumdur	Felekte gördüğün kıavs-ı kûzağdur şanma ey Fevrî Hadeng-endâz-ı ‘aşkam çarha aşılmış kemânumdur	Gazel / 5 beyit	Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	Bu gazel, A. Nihat Tarlan ’ın, “Şiir Mecmuaları nda 16 ve 17. Asır Dîvân Şiiri: Rahmî ve Fevrî” adlı çalışmasına da yoktur.

37 a	İshâk	Dil-rübâlar çok velî hergiz nazîr olmaz saña Hey ne dîrsin pâdişâhum kim esîr olmaz saña	Gör nice bî-mişl ü bî-hemtâya virmiş gönlünü Âferîñ İshâk va'llâhi nazîr olmaz saña	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Üsküblü İshâk Çelebi Dîvânı, 4. gazel, s.133.
37 b	İshâk	İsterem zâd-ı gamuñ dilde firāvân olsun Ki cihândan sefer itmek baña âsân olsun	Lebin öpdüm uyanup nâz ile dildâr didi Yürü İshâksaña bu dağı ihsânolsun	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Üsküblü İshâk Çelebi Dîvânı, 216. gazel, s.277.
37 b	İshâk	Görmedüm ol şem' -i bezmârâyı bir gün bir gice Âh u yaşum gitdiler arayı bir gün bir gice	Dünyede âdem misin İshâk eger çoçmaz iseñ Ol perî-peyker melek-sîmâyı bir gün bir gice	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Üsküblü İshâk Çelebi Dîvânı, 241. gazel, s. 294.
37 b		Cân virür cânân yolında mübtelâ gördün mi hiç Yârini cândân sever bir bî-nevâ gördün mi hiç		Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.
38 a	Hayretî	Ey gözüm gönlüm gibi dîvâneler gördün mi hiç Yoluña cânlar virür merdâneler gördün mi hiç	Çok zamândur bahr-ı aşka aşınâsın Hayretî Eşk-i gülgünüm gibi dür-dâneler gördün mi hiç	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Hayretî Dîvânı'nda yoktur.
38 a	Necâtî	Câm-ı aşkuñ nüş ider mestâneler gördün mi hiç Yoluña cânlar virür merdâneler gördün mi hiç	Bezm-i aşkuñdan Necâtî gibi hüsnuñşem' ine Bâl u perler yandurur pervâneler gördün mi hiç	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Necâtî Divanı, 39. gazel, s.168.
38		La' l-i nâbuñ yâdına mestâneler gördün mi hiç		Gazel / 5	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün	Gazelin

a		Cām-ı ‘aşkuñ nüş ider dīvāneler gördüñ mi hîç		beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.
38 a	Gedâyî	Ey gözüm mihrâb var büt-hâneler gördüñ mi hîç Hûblarla zeyn olunmuş mey-hâneler gördüñ mi hîç	‘Arif iseñ ey Gedâyî güş idüp kıl gel nazar Zâhidüñ güftârı gibi evsânlar gördüñ mi hîç	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	
38 b	Dâ‘ î	Bilmezem kime şikâyet eyleyüm dildârdan Gönlüm aldı âl ile şimdi gelür inkârdan	Ben nice derd ile Dâ‘ î âh u efgân itmeyem Vuşlat umarken cefâlar görmüşüm ol yârdan	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	Bu gazel Ahmed-i Dâ‘ î Dīvānı’nda yoktur.
38 b	Hayretî	Kendü luftundan idüpdür beni dil-ber güstâh Yüz virüp ben kılına kıldı ol server güstâh	Hayretinüñ gelün eksüklüğine kalmayalum Kulları şâh-ı kerimün olur ekşer güstâh	Gazel / 7 beyit	Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün	Hayretî Dīvānı, 35. gazel
39 a	Hayretî	‘Asker-i gam yine cānum kaşdına bağladı şaf Üstüme at şal mürüvvet eyle ey Şâh-ı Necef	Atma gamzeñ tîrini gayra dururken Hayretî Ġayroqlarına cānın eyleme anuñ telef	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	Hayretî Dīvānı, 174. gazel
39 a	Hayretî	Dolanup şehri için bir dil-ber-i ‘ayyâr arar gönlüm Evin yıkmag için bi’llâhi gör mi‘mâr arar gönlüm	Yeñi başdan delü olmağ diler ey Hayretiammâ Yine eski efendüm gibi bir dildâr arar gönlüm	Gazel / 5 beyit	Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	Hayretî Dīvānı, 305. gazel

39 a	Ahmedî	Bu gün meydân-ı ‘aşk içre şu kim merd-i melâmetdür Ta‘allukdan hâlâş oldı yiri anuñ selâmetdür	Gözün yaşın görüp Ahmed senünçün cümle ‘âlem dir deryâya ğarq olmaz meger şâhib-i kerâmetdür	Gazel / 5 beyit	Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün	Bu gazel Ahmed Paşa ve Ahmedî Dîvânı’nda yoktur.
39 a	Ahmedî	‘Aşka kulluk itmeyen cânânı bilmez qandadır Kendüzini kul bilür sulţân bilmez qandadır	Ten libâsın çâk idüp terk itmeyenler Ahmedâ Tâlib-i fersüdedür kim cânı bilmez qandadır	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	Bu gazel Ahmed Paşa ve Ahmedî Dîvânı’nda yoktur.
39 b	Hayretî	Ger dilersen ey harâbatî şafâ-yı rûzigâr Dâ’imâ nûş it şarâb-ı dil-güşâ-yı rûzigâr	Hayretî bir künc-i miñnetdür maķâm-ı saltanat Bî-ħaberler gerçi dir devlet-sarây-ı rûzigâr	Gazel / 7 beyit	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	Hayretî Dîvânı, 118. gazel
40 a	Penâhî	Yârdan yâd olduğum bu baħt-ı bî-ferden midür Ya felâketler felekden mi bed-aħterden midür Göñli meyl itmez baña bilsem ki mermerden midür Böyle ser-gerdânlığum ol şâh-manzardan midür Tâli‘üm naħs olduğı çerħ-i sitemkerden midür Başuma bunca belâ dilden mi dil-berden midür	Her nefes[de] tóbveş zâr ile nâlân ağlamak Gülşen-i küyuñda çeşmüm seyl ü tûfân ağlamak Saña mı kaldı Penâhî böyle yeksân ağlamak Ey Mu‘îdî gice gündüz inleyüp kan ağlamak Mest olup câm-ı mey-i ‘aşk ile her an ağlamak Kendü kendünden midür yoħsa güzellerden midür	Tesdis / 5 bend	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	
40 b	Nizâmî	Ĥaţtuñ ol pîrüzedür kim la‘l-i nâb üstindedür Leblerüñ ol la‘l kim dürr-i hoş-âb üstindedür	Ey Nizâmî vaşla şâd olma vü hicrâna melûl Kâ’inâtuñ hâli çünkim inķilâb üstindedür	Gazel / 7 beyit	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı, 23. gazel

40 b	Ḥayālī	Ana raḥminde tenüm şol dem ki şüret bağladı Bir şanem yādına zünnār-ı maḥabbet bağladı	Yād-ı la' lüñle Ḥayālī nüş ider ḥün u ciger Gör ṭabīb-i hecr aña cānā ne şerbet bağladı	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Ḥayālī Dīvānı, 62. gazel, s. 444
40 b	Nesīmī	Yi yüzün māhiyyetidir 'āleme nūr-ı necāt Lāmelif lā-raybe illā vechehū aña cihāt	Elif Allāhdur ki olmaz nuṭṭ-ı zātından cüdā Uş kitāb-ı vahy-i muṭlaq uş Mesīḥī mu' cizāt	Gazel / 15 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Nesīmī Dīvānı, 27. gazel, s.214.
41 a	Nesīmī	Dā'im ister dil ü cān ma' şūka buluşmaları Bir nefes görmese göz kan ağıdur çeşmleri	Çün naşīb oldı Naşībisaña ol lāle-' izār Öpsem ol şevküñle eridür қо bu çalışmaları	Gazel / 6 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Bu gazel Nesīmī Dīvānı'nda yoktur.
41 b	Nihānī	Ey gönül yār gerekse 'ārı terk it fāriğ ol Nāmūs-ı 'ār gerek ise yāri terk it fāriğ ol	Ey Nihānī der hemenden 'āciz olma şabr kıl Yoḥsa adın añmayup dīdārı terk it fāriğ ol	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Bu gazel Nihānī Dīvānı'nda yoktur.
41 b		Bir beli ince lebi gonca güzeller güzeli Ḳul çıkardı şoraraқ cāmı bedenden ezeli		Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiş ir.
41 b	Nāmī	'Āşıқа 'ıyş itmege bir dil-ber-i ra' nā gerek Ruḥları gül lebleri mül bir semen-sīmā gerek	Şim ü zer ile olunmaz serv-қadd gül-ruḥ nigār Nāmīyā ra' nā güzeller қоçmağa dünyā gerek	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Bu gazel Nāmī Dīvānı'nda yoktur.

42 a	Necâî	Baş koşma mey-i nâb ile peymâne degülseñ Hây uyma delü qanluya dîvâne degülseñ	Dün gice Necâtinüñ iden gönlini yağma Öldür beni sen gözleri mestâne degülseñ	Gazel / 5 beyit	Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün	Necâî Dîvânı, 293. gazel, s.324.
42 a	Mesîhî	Ne gizlersin saçuñ bûyını bizden Şehâ umduğumuz bu mıydı sizden	Raķibe bilmezüz n'itdük Mesîhî Ki hiç ayrılmaz anuñ gözi bizden	Gazel / 5 beyit	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün	Mesîhî Dîvânı, 172. gazel, s. 234.
42 a	Yemîni	Bülbül-i cāna dirîgā hem-dem oldı zāğlar Ağlamağdan nice düşmesün gözüme ağlar	Ey Yemîni bir eser yıl gibidür 'ömr-i şebāt Qanı evvelki heves qanı ezeki çağlar	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	
42 b	Ca' ferî	Sırr-ı 'aşkı bilmekisterseñ gönül üstāda gel Hüsrev [ü] Şîrin oğursañ hîdmet-i Ferhāda gel	Ca' ferā [sen] yār işigine düşüp yaşdanı gör Raħm idüp şāyed diye kim derdmend üftāde gel	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	Tāci-zāde Ca' fer Dîvânı, 126. gazel, s232.
42 b	Muħibbî	Bi-ħamdi'llāh ne bed fikrüm ne bir bātıl ħayālüm var Ne bir zerrāk u sālūsüm ne mekr ü şeydālüm var Sa' ādet ehliyem Ħağdan tenüm ħande hoş ħālüm var Ġanîdür 'aşq ile gönlüm ne māl ü ne menālüm var Ne vaşl-ı yāra ħandānam ne hierāndan melālüm var	Perişān olmadın dil defterinün köhne evrāķı Kesilseñħalk-ı 'ālemden gel ey cān iste Ħallāķı Ser-ā-ser mülküñ olmış tūt Muħibbî cümle āfāķı Cihān fānîdür ey Yaħyā Hüve'l-Ħayyu hüve'l-Bāķî Değişmem aғlas-ı çarħa benim bir köhne şālüm var	Taħmîs/ 5 bend	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Muħibbî Dîvânı, II. cilt, 3544. musammat, s. 748.
43 a	Ca' ferî	Her kim ol nā-ehle fāş itmek diler esrārını Dîve yağma eyledi mülk-i vücuduñ varını	Ger selāmet olmak isterseñ bu gün Mañşürvār İħtiyār it Ca' ferî' aşkuñ melāmet varını	Gazel / 6 beyit	Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	Bu gazel Tāci-zāde Ca' fer

						Dīvānı'nda yoktur.
43 a	Nihālî	Cefâda katı mâhirdür cihânı baña öğretmeñ İçi cânân ile birdür siz anı baña öğretmeñ	Nihālî serv-i kıametdür kıyâmetden 'alâmetdür Şer ol ser-fitne-i âhîr zamânı baña öğretmeñ	Gazel / 5 beyit	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	Bu gazel Nihālî Dīvânçesi'n da yoktur.
43 a		Sâyeveş çaldı yine ben bendesin ol serv-ğad Dâğlar yağdı derûnumdan benüm ol lâle-ğad Oldı aḥvâlüm mükedder hey Müselmânlar meded Dâd elinden gönlümün feryâd elinden gönlümün		Murabba / 3 bend	Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün	Bu murabbanın başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiş tir.
43 b	Şadâyî	Vâde-i vaşl eyledi bizümle cânân irteye Uyduğından kılcı kıldı çıkmaga cân irteye	Ey Şadâyîsen bu yirde cânuñı virmek gerek Az durur komaz dirîğâ anı şeytân irteye	Gazel / 7 beyit	Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün	
43 b	Ġulâmî	Yâ İlâhî sen beni dîvâne eyle 'âķibet Cur'a-yı 'aşķ iķirüp mestâne eyle 'âķibet	Bu Ġulâmî bendeñe göster cemâl-i hüsnüñi Gelmişem ben necmiyâ kurbâna eyle 'âķibet	Gazel / 5 beyit	Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün	
44 a	Ümidî	Gice didüm şoḥbete gel ol meh-i tâbânuma 'Iyş u 'işret şem' i yağdum külb-i aḥzânuma	Çünkü Ümidî sürür-ı vaşluñ egler 'âşıkı Hiç ġayrı çâre yok def' -i ġam-ı hicrânuma	Gazel / 21 beyit	Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün	Bu gazel Ümidî Dīvānı'nda

							yoktur.
44 b	Me'ālī	Çıkuñ elden n'idelüm añsuzın āh pisi Yandūñ ölüm odına derd ile nā-gāh pisi H̄asretā şīr-i ecel buldı saña rāh pisi N'idelüm āh pisi n'eyleyelüm vāh pisi	Ey Me'ālī anuñ öldüğine kim ağlamaya Acıyup h̄asret ile cān ciger dağlamaya Cüş idüp kanlu yaşı sel gibi çağlamaya N'idelüm āh pisi n'eyleyelüm vāh pisi	Murabba / 12 bend	Masriye	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Me'ālī Dīvānı, 11. musammat
45 a	Fevrī	Mekānum meclis-i miḥnet maḥabbet yār-ı cānumdur Perī-rū dil-berüm sāķī ḥayālī dil-sitānumdur Elifler şem' i şevķüm sīnem altun şem' -dānumdur Nevālemğuşsa vü ğam dāğ-ı derd-i 'aşķ nānumdur Kebābum bağrumuñ başı rübāb āh u fiğānumdur Dil-i pür-ḥūn şurāḥī dīde-i cām erğavānumdur Şarābum bezm-i ğamda eşķ-i çeşmüm ḥūn- feşānumdur Mey-i ḥamrā diyüp nüş itdügüm hep kendü ķanumdur	Çıluğerdün baña bir gözleri āhū için cevri Çü bildüm nūr-ı vuşlatdan cüdā itmek dūrür tavrı Kemān-ı ğayreti ben daḥı aldum destüme fevri Görünen encümi şanmañ gül-i gülzārınuñ nūrı Müşebbek cyledüm ben tīre dutup sīne-i devri Şikār itdüm felekler tevşeni gibi nice şevri Felekde gördüğüñ kavs-ı kuzahdır şanma ey Fevrī Ḥadeng-endāz-ı 'aşķam çarḥa aşılmiş kemānumdur	Müsemmen / 5 bend		Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	A. N. Tarlan, Şiir Mecmuaları nda 16 ve 17. Asır Dīvān Şiiri: Rahmī ve Fevrī, 1. musammat, s.43.
46 b	Aḥmedī	Ş'ir oķurken ķāmet-i dil-ber nevādan arğunur Ol nihāl-i serve beñzer kim şabādan arğunur	Ey güneş tal'at ruḥuñ devrinde Aḥmed ḥaste-dil Zerre-i nāçize beñzer kim ziyādan arğunur	Gazel / 7 beyit		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Bu gazel Ahmed Paşa ve Ahmedī Dīvānı'nda yoktur.
46 a	Uşulī	Be bu bāzār-ı cihānuñ ķuru dükkānına yuf Çenber-i çarḥına vü ğünbed-i eflākine yuf	Derd ü miḥnetle helāk oldu Uşulīçün kim Şimdiden şoñra tabībūñ daḥı dermānına yuf	Gazel / 7 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Uşulī Dīvānı, 57. gazel

46 a	Yaḥyā	Dāğlar dutdı tenüm vuşlata imkânım yoḡ Ḳaldım ayaḡda ḡara başuma dermânım yoḡ	Baḡa bayram yirini aḡma şaḡın ey Yaḥyā Bile şalınmaḡa bir serv-i ḡurāmânım yoḡ	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Taşlıcalı Yaḥyā Dīvānı, 206. gazel, s.418.
46 a	‘Ubeydī	Ne açıldıḡ fezā-yı gülşene gül pīrechenlerle Ne şalındıḡ murād üzre boyı serv-i çemenlerle	Vefā eylük diseydün incinürler söylemezler hiç ‘Ubeydī söyleşilmez ḡaḡ budur ḡonca-dehenlerle	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	‘Ubeydī Dīvānı, 276. gazel, s.515.
46 b	Yaḥyā	Nice bir mācerāmuz dōstāna dāsītān olsun Nice bir nār-ı ‘aşḡum dūd-ı āhumdan ‘ayān olsun Mekānum ‘ayn-ı ‘ālemdē ‘ayān-ender-‘ayān olsun Kilāb-ı kūyuḡa cism-i za‘īfüm armaḡān olsun Ne kūyuḡ āh ile dolsun ne ḡapuḡda fiḡān olsun Beni öldür vücūdumdan ne nām u nişān olsun	Maḡabbet ehline yāruḡ cefāsı imtiḡānidur Ölümlü ‘āşıḡa cevır oḡları devlet nişānidur Baḡa Yaḥyā gibi ölmek ḡayāt-ı cāvīdānidür Baḡa bilme felek āyīnesini cümle fānīdür Begüm ḡayr işi te’ḡīr itme bi’llāhi zamānidur Beni öldür vücūdumdan ne nām u nişān olsun	Müseddes / 5 bend	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Taşlıcalı Yaḥyā Dīvānı, 17. musammat, s. 195.
47 a	Fevrī	Gönülde nice derdüm var ḡam-ı dil-ḡāhdan ḡayrı Kimesne derdümi bilmez benüm Allāhdan ḡayrı	Faḡīr ü bi-kes ü ḡoş u bi-yār oldı ve’l-ḡāşıl Penāhı yoḡ cihānda Fevrinün sen şāhdan ḡayrı	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Bu gazel, A. Nihat Tarlan’ın, “Şiir Mecmuaları nda 16 ve 17. Asır Dīvān Şiiri: Rahmī ve Fevrī” adlı çalışmasında yoktur.
47	Celālī	Dir iseñ murḡ-ı dili ey yüzi gül şen ḡoreyin	Şūfī mescidde Celālī döşedi eski ḡaşīr	Gazel / 5	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün	Manastırlı Celāl Bey

a		Aç niķābın yüzüññ ey yüzi gülşen göreyin	Varayın ben daħı mey-ķānede mesken göreyin	beyit	Fe' ilātün Fe' ilün	Dīvānı, 474. gazel, s. 559.
47 a	Ĥāverī	Seni gözler dü çeşm-i ĥñ-feşānum nice demlerle Gel iy nūr-ı başar merdümlik it demler ķademlerle	Nice zünnār-ı 'aşķa Ĥāverī bel bağlayayum kim [ben] Der ü dīvār-ı deyr-i dil pür olmışdur şanemlerle	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	Hāverī Dīvāñesi, 33. gazel, s.32.
47 b	Şebātī	Ĝamuñdan olma bu dil-ķaste yatur nice demlerle Ĥudā bilür anuñ sağ olacağın bu elemlele	Şanasın bir nihāl-i tāzedür ĥavzuñ kenārında Şebātī ķāmet-i dildāra ķarşu dīde ğamlarla	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
47 b	Fününī	Eger ben ĥasteyi koyup giderseñ bu elemlele Benüm ĥod biñde bir derdüm yazılmaya ķalemlele	Seni özler Fününī var ki miñnetde yatur bī-cān Gel ey 'İsī-nefes iĥyā kıl anı nice demlerle	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
47 b	Revānī	Didüm ey meh beni hicründe çoğ ağlatdı felek Didi nāz ile geķen yağmura dutma kepenek	Gel begüm cān virelüm buseñe didüğün için Baña ol ğonca-dehen gitdi Revānī söğerek	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Revānī Dīvānı, 196. gazel, s.289.
48 a	Vuşulī	Eşküm ile seyr iden kūyuñda naķş-ı keķebün Didiler ol mäh ile alıñmış incü keķebün	Cām-ı la'li yādına elden ķomasın bādeyi Ey Vuşulī āferīñ saña begendüm meşrebün	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Bu gazel Vuşulī Dīvānı'nda yoktur.
48 a	Selīķī	Şol zamān kim 'ālem-i eķibbadan pinhān idüm 'Ālem-i ervāħda cānā ben saña ĥayrān idüm	Daħı te'şir itmeden erbāb-ı 'aşķa nār-ı şevķ Ey Selīķī bezm-i ğamdan şem' veş sūzān idüm	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Bu gazel Selīķī Dīvānı'nda yoktur.

48 a	Bākī	Âh kim sevdüm yine bir dil-ber-i ra' nâcuğı Şimdiden yanında biñ var ' âşık-ı şeydâcuğı	Dünyede hiç öldüğüme gam yimezdüm Şadıķā Bir gice pehlûya çeksem ol kamer-sîmâcuğı	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bākī Dīvânı, 534. gazel, s.307.
48 b	Nihānī	Lâleler çıkdı kızıl tâc ileşâhîler gibi Çekdi süsen hânçerin sünnî sipâhîler gibi	Ey Selîmî sen de cûş eyle Muhammed' aşkına Bâyezidî-meşreb ol kalma tebâhîler gibi	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Nihānī Dīvânı 190. gazel, s.258.
48 b	'Âşık	Güzel seni görmez ölürsem derdün çeker ağlarum Gice gündüz âh eyleyüp kanlu yaş döker ağlarum	'Âşık eydür düşdüm derde düşüp yanaram oda Hâk kâdî oldığı yerde kabrümünden çıkar ağlarum	Gazel / 5 beyit		'Âşık mahlaslı hangi şaire ait olduğu tespit edilemeyen bu şiir, 16'lı hece ölçüsüyle yazılmıştır.
48 b	Vahdetî	Cânımı kaşuña kurbân ideyin n'olsa gerek Alnuma resm-i kazâ çekdüğü resm olsa gerek	Dem bu demdür berü gel bezm-i gama Vaḥdetiyâ İçelüm bâde-i 'aşkı bed yâ (?) n'olsa gerek	Gazel / 7 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	
49 a	Hüsrev	Âh ider âhuma âheng olurlar dağlar Ağlasam yanumca bile ağlaşur ırmağlar	Ben nice dīvâne-i 'aşk olmayam kim Hüsrevâ Ol saçı Leylâ beni Mecnûn yerine bağlar	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
49 a	'Amrî	Nev-bahâr irdi güzeller 'azm-i büstân itdiler Ġam tenürında dil-i 'uşşâķı biryân itdiler	'Amriyâ ben ḥaste kıaldum gam bucağında hemân Her kişi yâriyle seyr[ân]-ı gülistân itdiler	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	'Amrî Dīvânı, 23. Gazel, s.57.
49 a	Hisālî	Yine zeyn itdi bu gün meclisimiz iki perî Biri şâvûs-ı cinân u birisi kebk-i derî	Hızra irişdi Hisālî idi buldı ḥayât Ya' ni oldı dil ü cân ile 'Alînüñ nökeri	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Bu gazel Peşteli Hisālî Dīvânı'nda yoktur.

49 b	Muḥliṣī	Tek seni tîr-şîfat sîneye bir kez çekeyin Baş egüp ḥidmetüñe yâ gibi ḳaddüm bükeyin	Resen-i zülfüñ ile Muḥliṣîyiberdâr itme Şal benüm boynuma var ise vebâlin çekeyin	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	
49 b	Enverî	Ġayr[a] şerbet baña tîz-âb şunarsın çekeyin İçmeyüpüstüme bir ḳatre dokersem lekeyin	Umaram kim baña gel diye o kendi gelici Ĥâşılı Enverîyârânı yanumdan çekeyin	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Müreккеbeçi Enverî Dîvânı, 194. gazel, s.78 .
49 b	Şâh Ṭahmâs	Şâh-ı merdân devletinde geydigüm nârencidür Nâra ḳarşu durmazam zîrâ beni nâr incidür	Şâh Ṭahmâsam cihânda şâh-be-şâh nesl-i ' Alî Yâr ile yâr olmuşam şanma beni yâr incidür	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
49 b	Muḥibbî (Şâh Süleymân)	Âl-i ' Oşmân devletinde geydügüm ṭuruncıdur Mürted-i dîn olanuñ yir ider [ü] nâr incidür	Şâh Süleymânâm cihânda Âl-i ' Oşmân neslim Sancağ-ı İslâm benümdür küfr îmân incidür	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Mecmuada bu gazel Şâh Süleymân başlığı ve mahlasıyla verilmiştir.
50 a	Nihânî	İtmezem ' ıyş hevesitâze bahâr olmayıcağ Sebze vü sâz ü mey ü rûy-ı nigâr olmayıcağ	Virme her gözleri âhûya Nihânî dil ü cân Bî-tekellûf zer ü sîm ile şikâr olmayıcağ	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Nihânî Dîvânı, 86. gazel, s.154.
50 a	Fendî	Ḥaṭṭ-ı sebzün bizi ḫayrân ideli beng gibi Görürüz la'l-i lebüñe bâde-i gül-reng gibi	Dutdı dünyâ yüzini murğ-ı dilüñ zemzemesi Fendiyâ cismüm aña bir ḳafes teng gibi	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	
50 a	Aḫmedî	Şadr-ı nûr için o şanemün Mât iderdi gökde ḳameri Ḳaşları kemânın çeküben	Bendeñe vefâlar idegör Ağladup n'idersin sen anı Ḳâkülün kemendin virüben	Terci-i bent / 3 bent		Ahmed Paşa ve Ahmedî Dîvânı'nda bulunmayan

		<p>Ġamzesi dolupdur cigeri H̄ançer-i müjeñ çek ura gör Cân u dîl olupdur siperi Cevri çok güzelsin güzelüm H̄üsni-i bî-bedelsin n'idelüm Râh-ı ğamda kaldum kerem it Ayırma ben kuluñdan nazarı</p>	<p>Boynuma daqayın reseni Aḥmedîfaḫîrûñ sözi bu Dâ'im ide mi ḫüsni Cevri çok güzelsin güzelüm H̄üsni-i bî-bedelsin n'idelüm Râh-ı ğamda kaldum kerem it Ayırma ben kuluñdan nazarı</p>			bu terci-i bent 9'lu hece ölçüsüyle yazılmıştır.
50 b	Ḥayretî	<p>Ne âteş ü bād u ne âb u gil idüm cānā Sen serv-i hevā baḫşa ben māyil idüm cānā</p>	<p>‘aşk eyledi âvāre ben Ḥayretîyi yoḫsa Her ḫidmete cān ile müste‘ cil idüm cānā</p>	Gazel / 5 beyit	Mef‘ ülü Mefā‘ ilün Mef‘ ülü Mefā‘ ilün	Hayretî Dīvānı, 1. gazel
51 a	Ḥayretî	<p>Ne iki bu ḫareket serv ile şimşāda ‘aceb Ḳaddüñe öykineyin dir imiş hāy edeb</p>	<p>Bezm-i ‘aşkuñda şurāḫîyi kenār eyleyem Ḥayretî cām-ı şarāb ile olalum leb leb</p>	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Bu gazel Hayretî Dīvānı’nda yoktur.
51 a	Ḥayretî	<p>Yine cūs itdi deryā-yı maḫabbet Cihānı dutdı ğavgā-yı maḫabbet</p>	<p>Öliceḫ Ḥayretî her üstüḫ ānuñ Ola ‘ālemde bir nāy-ı maḫabbet</p>	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ülün	Hayretî Dīvānı, 28. gazel
51 a	Ḥayretî	<p>Eylesem tañ mi kilāb-ı kūy-ı cānān ile baḫş Şimdi mi itdüğü var yārān yārān ile baḫş</p>	<p>Ehl-i ‘irfān ile yoḫdur baḫşümüz ey Ḥayretî Ḳaṭreyüz [biz] itmezüz deryā-yı ‘ummān ile baḫş</p>	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Hayretî Dīvānı, 30. gazel
51 b	Vuşulî	<p>Her kimün cām-ı maḫabbetden şafāsı var ise Sākḫūñ ayağına düşsün şafāsı var ise</p>	<p>Küfr-i zülfüñe Vuşulî dîn u imānum dimiş Boynuma anuñ günāhı ger ḫaṭāsı var ise</p>	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Vuşulî Dīvānı, 164. gazel, s.175.
51 b	Vuşulî	<p>Dil hevāya düşdi yine mübtelādur var ise Ey perî-peyker melek-manzar sañadur var ise</p>	<p>Yine bir yāre Vuşulî ‘āşık u āşüftedür Bilmezem kim ola ammā Meḫmedümdür var ise</p>	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Bu gazel Vuşulî Dīvānı’nda

							yoktur.
51 b	Bâkî	Lebüne dirler ise gönca-i gülden terdür Şakın incinme begüm haylice rengin yirdür	Dökilen kanlara bak dide-i giryânından Döstum Bâkiye rahm eyleyecek demlerdür	Gazel / 5 beyit	Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	Bâkî Dīvānı, 108. gazel, s.123.	
52 a	Bâkî	Berg-i gülden leb o läle-izāruñ terdür Nükte fehm eyle begüm haylice rengin yirdür	Cüy-ı hüsn âbı taşup çıkmış o servün biline Bâkiyâ şanma miyânında duran hañçerdür	Gazel / 5 beyit	Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	Bâkî Dīvānı, 107. gazel, s.122.	
52 a	Zemîni	Bir beg oğlına eyle lälâlik Şonradan yoluñ ola paşalık	Giydügiçün o şeh yeni cāme Büse aldı Zemîni helvâlık	Gazel / 5 beyit	Fe' ilätün Me' failün Fe' ilün		
52 a	Zemîni		Mürde cismüm la'l-i cân-bağşla ihyā cyledi Cānum içinde Zemîni cānum olan bu mıdur	Gazel / 6 beyit	Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün	Bu gazelin ilk üç beytinin tamamı ve dördüncü beytin ikinci dizesi siyah mürekkep lekesinden dolayı okunamamı ştır.	
52 a	Zemîni	Nedür ol nāz u şive sende o bel Kâbil olsaydı olsa diz ile bel	O cüvāna Zemîni lâyıkdur Böyle rengince 'âşıkâne gazel	Gazel / 5 beyit	Fe' ilätün Me' failün Fe' ilün		
52 b	Zemîni	Mey nüş ider diyü baña yārān ayak dolar Sâkî ger iç[er]sem yine rindān ayak dolar	Evşāf-ı la'lün ise meclisde cām içüp Yoğdur Zemîni bendeye ey cân ayak dolar	Gazel / 5 beyit	Me' ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün		

52 b	Zemīnī	Oldı gönülüm çün melâmet şehrinün âvâresi Uğradı bir derde kim anuñ bulunmaz çâresi	Geçmedi dil-ber hevâsından Zemīnī derd-mend Ehl-i ‘aşkuñ olmadı Mecnûn gibi zenpâresi	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	
52 b	Zemīnī	Sâkı meclisde elüme silme bir cām eyledi La‘l-i dil-ber şevkine iç diyü ibrâm eyledi	Ger şorarsañ dâr-ı gurbet içre ey mâh-ı ziyâm Heçr-i zülfüne Zemīnī kara bayram eyledi	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	
53 a	Zemīnī	Gün gibi ziyâ virdi cihâna yeñi dünyâ Rağş ursa n’ola zerre gibi çarh-ı mu‘ allâ	Ol yâr işigin baş ten-i ‘aşk ehli Zemīnī Rü‘yâda ider ‘arş-ı mu‘ allâyı temâşâ	Gazel / 5 beyit	Mef‘ ülü Mefâ‘ ilü Mefâ‘ ilü Fe‘ ülün	
53 a	Bâkī	Dem-i şubh oldı getür bâdeyi şöhet demidür Mey-i nâb ile pür it sâgarı ‘işret demidür	Mihnet-i dil ser-i zülfünde çeker ey Bâkī Kâfiristâna düşen kimse[de] miñnet demidür	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün	Bâkī Dīvânı, 81. gazel, s.110.
53 a	Revânī	Bahâr oldı lâle ele cām aldı rindâne Benefşe şeb-külâhını kıvırmışdur levendâne	Revânī ‘ârif ol elden düşürme hâtem-i câmı Bilürsin çünki qalmadı cân mülki Süleymâna	Gazel / 5 beyit	Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün	Revânī Dīvânı, 370. gazel, s.393.
53 b	Hâverī	O[l] şacı Leylâ yolında ölicez zâr u nizâr Türbe olsun üstüme eflâk Mecnûn türbe-dâr	Öldigüme ağlamazdumHâverī dünyâda ben Çorçum oldur ben ölemağyâr ile yâr ola yâr	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	Hâverī Dīvânçesi, 6. gazel,s.16
53 b	İşhâk	Yolına sen şanemün cânı fedâ eyleyelüm Duralum kavlimüze ‘ahde vefâ eyleyelüm	Kim bakar ni‘ mete pâyânı mı var hân-ı gamuñ Cümle ‘aşk ehline İşhâk şalâ eyleyelüm	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün	Üsküblü İşhâk Çelebi Dīvânı, 182. gazel, s.255.
53 b	Maħremī	Ben kim olam bu cihân içre baña yâr olasin Yârlık haqqı temâm oldı hemân var olasin		Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün	Bu gazelde maktâ‘ beyti

						yoktur.
54 a		Benüm maqşūdum ey dil-ber seni pehlūya şarmaqdur Ġaraż va'llāhi bi'llāhi hemān pehlūya şarmaqdur		Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	Gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.
54 a	Bākī	Gönder efendi sīneme tīr-i belālaruñ Olsun siper belālaruña mübtelālaruñ	Bākī-i haste-hātırın inletme dōstum Maqbül olur du'āsi şağın mübtelālaruñ	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün	Bākī Dīvānı, 262. gazel, s.191.
54 a	'Ulvī	Görmez oldum ol hilāl-eb rūyı birkaç gicedür Gözlerüm terk itdiler uyhuuyı birkaç gicedür	Yār idüm taş yaşdanup toprağ döşersem 'Ulvıyā Çoçmadum ol nāzenīn-pehlūya birkaç gicedür	Gazel / 5 beyit	Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün	'Ulvī Dīvānı, 97. gazel, s.249.
54 b	Rahmī	Āhumdan āsmāna yir yir tarāka düşdi Nergis gibi her encüm göz uçdı bağa düşdi	Şem' i ruğ-ı vişālin ağıyāra kestirelden Ĥākister oldı Rahmī nār-ı firāka düşdi	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Fā' ilätün Mef' ulü Fā' ilätün	Bursalı Rahmī Dīvānı, 210. gazel, s.278.
54 b	'Ulvī	Āyine-i cemālün ile pür-şafālaruz Dīdāra māyilüz güzelüm bī-ziyālaruz Ser-pā-yı bürehne gerçi baş açuğgedālaruz İqlīm-i 'aşğ içinde bu gün pādīşāhlaruz 'Āşīqlaruz belā-zedeler mübtelālaruz	Maħmūr-ı mey-zede mest ü şūrīde sīne-çāk Zā' if dil oldı hañçer-i hecr ile çāk çāk Rāh-ı maħabbet içre olursañ 'aceb mi ĥāk Der bu maṭla'ı idüp āh-ı derd-nāk 'Āşīqlaruz belā-zedeler mübtelālaruz	Müseddes / 5 bend	Mef' ulü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün	'Ulvī Dīvānı, 23. musammat, s. 162.

		‘Älemde bir maḥabbete ḳalmıř gedälaruz	‘Älemde bir maḥabbete ḳalmıř gedälaruz			
55 a	Behişti	Çünki taḳdîr-i ezel her ne ise olsa gerek Ben senüñ tir-i cefâña dururam n’olsa gerek	Ey Behiřti bu cihândan gidicek rüz-ı bahâr Läle ḳan ağlasa sünbül şaçımı yolsa gerek	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilätün Fe‘ ilün	Behişti Dîvânı, 259.gazel, s.247.
55 a	Yahyâ	Sâde pehlûya dirîğâ ol şanem ḳâ’il degül Kimsenüñ maḳşûdı yanında anuñ ḥâřil degül	Ėam degül Yahyâ saña geldükçevirmesse selâm Çünki ol serv-i bülendüñ alçağa mâyil degül	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı, 243. gazel, s.441.
55 b	Yahya	Ağlañuz ol ‘âřıḳı kim gözleri giryân ola Kendü bir rind-i cihân u sevdügi nâ-dân ola	Ḥalḳ içinde yalımı alçağ olur Yahyâ gibi Her kimüñ kim sevdügi gün gibi ‘âlî-řân ola	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı, 435. gazel, s.554.
55 b	Āhi	Bağrına taşlar başup ben ḥaste için ağlar Ḳabrüm üzre şaçların çözmüş bulutlar ağlar	Şu gibi çağlar geçer Āhi güzellik çağıdır Şanma ancak sen benüm eşk-i revânüm çağlar	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	Āhi Dîvânı, 17. gazel, s.12.
55 b	Āhi	Derler ki ‘âřıḳ olana yâ şabr u yâ sefer Şabrum dükendi lâzum olupdur baña sefer	Dil-ber maḥallesinden irâğ itme Āhiyi Yazuḳ degül mi eyleye bir mübtelâ sefer	Gazel / 5 beyit	Mef‘ ülü Fâ‘ ilätü Mefâ‘ ilü Fâ‘ ilün	Āhi Dîvânı,15. gazel, s. 11.
56 a	Necâti	Göricek yârüñ elde oḳ u yâsın Benüm çün ḥâce başla oḳu Yâ-Sîn	Ne yirde var ise ‘uşşâḳ-ı ġamġin Necâtinüñ olalum o ḳiyâsın	Gazel / 5 beyit	Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Fe‘ ülü	Necâti Dîvânı, 419. gazel, s.400.
56 a	Zâti	Allar geymiş yine feryâd elinden ol gülün Āl ile almaḳ diler göñlin hezârân bülbülün	Ḥasret-i ḥâl-i ruḥuñ ḳalbin ḳurudup lâlenün Zâtiyi ‘ömrüm perişân itdi hecr-i sünbülün	Gazel / 5 beyit	Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilätün Fâ‘ ilün	ZâtiDîvânı II. cilt, 719. gazel, s.114.

56 a	İşretî	Görüp ey gönca-leb şermende oldırüyuñı güller İşidüp nâlemi gülşende feryâd itdi bülbüller	Dehânuñla ı izârüñ ı İşretî vaşf itdi gülşende Görüp dem-beste oldı gönca vardı hayrete güller	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
56 a	Nazmî	Râh-ı aşk içre nice derd ü belâlar varmış Allâh Allâh ı aşık olmağ nice müşkil kârmış	Nazmîñ cānāñ cāndan sevdigün eş'âr ile La'l-i vaşfından didügi cān şî'âr eş'âr imiş	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün	Edirneli Nazmî Dīvāñı, 2885.gazel, s. 1574 .
56 b	Şemsi	Şehre baqqâl imiş alduğ yine bir cānāñı Kef-i desti ile döksün yürüsün mizāñı	Hağ budur ol gözi āhüyî şikâr itmekte Şemsiyâ şāh-ı cihān oldı figān arslanı	Gazel / 7 beyit	Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	Şemsi Dīvāñı,473. gazel, s.703.
56 b	Nesimî	Nigārum dil-berüm yārum enisüm münisüm cānum Refîküm hem-demüm ı ömrüm revānum derde dermānum	Çerāğum şem'üm u nūrum ziyā'üm yıldızum şemsüm Revānum bülbülüm kebküm Nesimî yahşî elhānum	Gazel / 7 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Nesimî Dīvāñı, 243. gazel, s.484.
57 a	Sa'yi	Pâdişāhum sitem ü zulme nihāyet gereke Ġam-ı hierānda vaşfuña ri'āyet gereke	Hele Sa'yi kuluñı ğayra kıyās eyleme Ki kemāl ehline elbetde ri'āyet gereke	Gazel / 5 beyit	Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	
57 a	Maħremî	Nice bir cevri ü cefā bir de ı ināyet gereke Hey efendüm kuluña ğāh ri'āyet gereke	Maħremî isteme yāruñ haţtı geldüğini sen ı Aşkı dīvānesisin saña bir āfet gereke	Gazel / 5 beyit	Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün	
57 a	Muħibbî	Olurdi yāri çoçmağ pīrehensüz Eger cān tensüz ola gül dikensüz	Şehā derdüñ Muħibbiye devādur Ki bir laħza degüldür derd ü ğamsuz	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ilün	Muħibbî Dīvāñı I. cilt, 1216. gazel, s.686.

57 a	Siyāhī	Leb-i şîrîninüñ dadı bulunmaz çün şekerlerde Dür-i dendānuña beñzer ya var mıdur güherlerde	Egerçi haylimüşkildür Siyāhī iresin şāyed Ümîdüñ kesme vaşl-ı dil-rübādan gerçek erlerden	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
57 a	Siyāhī	Ger şorarlarsa bizimçün diyesin yārāna Şadr-ı meyhāneye geçmiş oturur şāhāne	Ey Siyāhī berü gel bezm-i mey-i nāba bu gün Borcumuz var mı dağı cevri-ı ğam-ı devrāna	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
57 b	Münîrî	Olupdur gerçi dil-ber lāubālî Velî gitmez gönülden hiç hayālî	Şorarlarsa Münîrî kim dürür ol Efendim pâdişāhum 'AlîBālî	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün	Bu gazel Münîrî Dīvānı'nda yoktur.
57 b	Vişālî	Serv-i kıddüm rāst gelse 'aşıkım bilmez geçer Nāz u istignā mıdur yoğsa bilür bilmez geçer	Ey Vişālî ol perîyi da' vet itsem hāneye Şüretā görseñ gelür gibi gelür gelmez geçer	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	
57 b	Zeynî	Erbāb-ı dile oldı kapuñ Mescid-i Aşkā Aşhāb-ı şufāya nitekim Ka' be 'ālîyā	Çaldur elin el kıalmasun ayağda habîbüm Zeynî gele çün eşigüne bî-ser ü bî-pā	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün	
58 a	Necātî	Bir yüzi gül gönca-leb dil-dār dir iseñ uşta sen Sen güle bülbül gibi kim zār dir iseñ uşta ben	Her zamān dir bu Necātî hā[y] 'ömrüm hāşılı Zülfümüñ dārına kim berdār dir iseñ uşta ben	Gazel / 7 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Necātî Dīvānı, 433. gazel, s.410.
58 a	Şemsi	Mülk-i derd ü ğamda ey dil ğuşsa yārüñdür senüñ Rehberüñ hayret belalar ğam-güsāruñdür senüñ 'İllet-i 'aşk ile ölmek iftihāruñdür señün İñleden çarhı dilā feryād u zāruñdür senüñ Görinen encüm degül her şeb şerāruñdür senüñ	Şemsiyā hār-ı belā oldı cihānuñ gülşeni Yile virdi hāşıl olmışken vücūdum hırmeni Yüzüme bir kez dönüp bakmaz beni ağlañ beni İşigünde itleriyle yār bir görmüş seni Devlet el virdi Muhibbî i' tibāruñdür senüñ	Tahmis / 5 bend	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Şemsi Dīvānı, 4. musammat, s. 720.
58	Şemsi	Bezm-i 'ālemd e lüme almadum peymāne ben	Şemsiyā ol göncaya çün hem-dem oldı hār u has	Tahmis / 4	Fā' ilātün Fā' ilātün	ŞemsiDīvān

b		Cām-ı ışık ile ezelden olmuşam mestâne ben Baş açup geldüm şurâhîler gibi meydâna ben Şem' -i hüsne karşı oldum yanmağa pervâne ben Zülfî zencîrûn göreliden olmuşam dîvâne ben	Olsa tañ mı bülbüle dünyâ-yı gülistân kafes Büy-ı zülfî bir uzun sevdâ imiş kıldum heves Ey Muhibbî râyegân zülfine bulur dest-res Kâşki olsam şabâ ' âlemdede yâhûd şâne ben	bend	Fâ' ilâtün Fâ' ilün	1, 5. musammat, s. 722.
59 a	Şemsî	İğ-i hicrûn sînem üzre açdı yir yir yarayı Bulmadum irdüm vefâ kuyında yâri arayı N' eyleyem derdâ dirîgâ bu dil-i şad-pâreyi Görmek olmadı müyesser çünki ol meh-pâreyi Açma ey dil çeşmi zâyi' eyleme nezzâreyi	Derd-i ' aşka Şemsiyâ olmaz eçibbâdan devâ Çâre yokdur kimseden illâ meger ' avn-i Hudâ Çekdiler yok yirlere Ferhâd ile Mecnûn belâ Mâh-rûlarda Muhibbî çün bilürsin yok vefâ Yâ ne ser-gerdân idersin bu dil-i âvâreyi	Tahmis / 5 bend	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Şemsî Dîvânı, 6. musammat, s. 724.
59 a	Şemsî	Hamdû-li'llâh kim irişdi yine faşl-ı nev-bahâr Bir-münaqqaş hayme kurdı her dirâht-ı şâhvâr Geydi zanbağ başına tâc-ı muraşsa' şâhvâr Servler bel bağlayup hîdmetde kâ' imdür çenâr Seyr-i bâğ it kim temâşa vahtidür ey gül- ' izâr	Şemsiyâ kalbünde yokdur zerrece gâmdan eşer Ergavânî câmelü maḥbûba döndi her şecer ' Âşıkun mir 'ât-i kalbi şâfdur konmaz keder Aç gözün firdevse döndi şimdi bâğ u deşt ü der Seyr-i bâğ it kim temâşa vahtidür ey gül- ' izâr	Muhammes/ 5 bend	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Şemsî Dîvânı, 8.musamma t, s. 72.
59 b	Ḥalîlî	Ey şâh-ı cihân zulmi ' ayân itme igende Ağyâra uyup bağrumı kan itme igende	Rahm eyle Ḥalîlî[ye] cigeri hün oldı Ser-geşte vü rüsvâ-yı cihân itme igende	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ulün	
59 b	Âhî	İşitdüm bir cefakâra o meh-[rû] mübtelâ olmuş Bi-ḥamdî'llâh benüm gibi o daḥî pür belâ olmuş	Nigârûn çeşmini Âhî münevver kılmış ol gül-ruḥ Çerâğ-ı çeşm-i maḥsûdı o mihrûn rûšenâ olmuş	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Âhî Dîvânı, 43. gazel, s. 23.
60 a	Necâtî	Ey hâl-i ruḥun memleketi Rum harâcı Câ' iz ki şaḥun misk-i Ḥutenden ala bâcı	Bir büseñün ölümüsüdür ḥaste Necâtî Ey cân-ı lebi la' l-i belâ-dîde ' ilâcı	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ulün	Necâtî Dîvânı, 566.

							gazel, s.498.
60 a	Necātī	Baḥa dirmiş şöyle kendin mübtelâ göstermesün İhtiyâr eldeyse hüsün dil-rübâ göstermesün	Büseñe cân vireyin dirmiş Necātī yâra diñ Virür imânın bile bir dem rızâ göstermesün	Gazel / 7 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Necātī Dīvânı, 390. gazel, s.382.	
60 a	Necātī	Var iken cânâne gönlüm cânâ olmaz âşinâ Şem' i koyup ğayr ile pervâne olmaz âşinâ	Çısmet-i bezm-i ezeldür [ey] Necātī şöyle bil Âşinâ bi-gâne vü bi-gâne olmaz âşinâ	Gazel / 6 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Necātī Dīvânı, 17. gazel, s.155.	
60 b	Ḥayālī	Serv-i kıddündür çenârı eyleyen gülşende pest Bu meşel meşhürdür kim dest-ber-bâlâ-yı dest	Bezm-i dünyânun Ḥayālī çekdi seyrinden ayağ Oldı dürd-i mey gibi mey-ñanede ehl-i nişest	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Ḥayālī Dīvânı, 2. gazel, s.135.	
60 b	Necātī	Gülleri bād-ı şabâ kıanda bulursa yağalar Çâk olupdur şanemâ ' aşkuñ elinden yağalar	Ey Necātī hele ben gördiğümü söyleyeyin Nice ola n'eyleyeler ğayeti bu kim yağalar	Gazel / 5 beyit	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	Necātī Dīvânı, 168. gazel, s.249.	
61 a	Fazlī	Şormazam ben ey melek saña periler dinmesün Şek yok anlardansın ammâ kâfiriler dinmesün	Ehl-i kılletsin bi-ñamdı'llâh nedür Fazliyâ Ol büte bu resme tapmağ âzeriler dinmesün	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Kara Fazlī Dīvânı'nda yoktur.	
61 a	Revānī	Göñülden ğitmedi şevki nigârün zevki şahbânun Mey-i maḥbûbı olmasa nesi var idi dünyânun	Revānī gözleri yârün göñül mülkin ider tâbân Ḥarāmiler bilür kıadrin cihân içinde yağmânun	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Revānī Dīvânı, 208. gazel, s.297.	
61 a	Qarīnī	Helâk oldum nedür cânâ bu fırkatler cüdâlıklar N'olaydı olmayaydı âh ezelden âh ezelden âşinâlıklar	Şuçın ' avf eyle Qarīnī kıapuña yüz süre ğeldi Bilürsin kim ider gülşende bülbül hoş-nevâlıklar	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün		
61	Mu' inī	Ne müşkillâr imiş fırkat ğiriftâr olmasun kimse	Mu' inī ğerçi yârinden zarûrī çün cüdâ düşmiş	Gazel / 5	Mefâ' ilün Mefâ' ilün		

b		Dilārāmından ayrılıp dil-āzār olmasun kimse	Yüri Hāḡdan dilek eyle ki bî-yār olmasun kimse	beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün	
61 b	Uşulî	Dilde ḡayliden ḡayāl-i zülf-i dil-ber var imiş Cānum içinde yatar biñ başlu ejder var imiş	Zāl-i dünyāya ḡöñül virme Uşulî var imiş ḡülşenî dirler vilāyet içre bir er var imiş	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	Uşulî Dīvānı, 51. gazel
61 b	ḡayālî	ḡaḡ-ı miskīnün lebūnde 'anber-i sārā şatar Ruḡların mihr [ü] maḡabbet beñlerün sevda şatar	Yūsuf-u Mışr-ı melāḡatdur ḡayālî dōstum Anuñ için kendüyi kıymetle bî-pervā şatar	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	ḡayālî Dīvānı, 23. gazel, s.156.
62 a		Seyr ider idüm yār ile çün bāḡ arasında Aḡvālūmi 'arz eyley idüm lāḡ arasında		Gazel / 8 beyit	Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün	Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiş ir.
62 a	Ḳāḡî	Maḡşer-i 'araşatda ki dīvān olacaḡdur Ey Ḳāḡî saña da' vacı Yezdān olacaḡdur	O cübbe vü destār ile faḡr eyleme Ḳāḡî Ol 'arızidür kim yine 'uryān olacaḡdur	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün	
62 a	Şirāzî	Ditrer yüregüm bir güzelüm üstine dir dir Ardunca aḡar gözlerümün yaşları şır şır	Şirāzî sözün dürr ile yāḡüt-ı müferriḡ Söz ehlini şād eyleyeyüm gel berü bir bir	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün	
62 b	Zātî	Yine geldi bir aḡiryān ḡomaz alur buçuḡı Vāy bu kāfir nā-müselmān ḡomaz alur buçuḡı	Arada buçuḡı yok geldi yine Zātî raḡīb Uydı ulaşdı firāvān ḡomaz alur buçuḡı	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Zātî Dīvānı, III. cilt, 1755. gazel, s.478.
62 b	Tācirî	ḡamdan öldüm sāḡiyā gelsün şarāb eglenmesün Oldı baḡrum nār-ı firḡatle kebāb eglenmesün	Tācirî kim ki nazīre dirse işbu şı'irüme Gelsün imdi durmasun virsün cevāb eglenmesün	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	

62 b	Tācīrī	Bir seher hāmmāma kavlı itdi benümle ol perī Çoç dolandum intizār ile o mäh[dan] ötüri	O sehī sīmīn-beden bu deñlü çün kıldı vefā Tācīrī oldum ben anuñ cān [u] dilden çakeri	Gazel / 5 beyit	Hammanīve	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün
63 a	Yaḥyā	Āh kim mihr ü maḥabbet devletini bilmedüm Zerrece rüz-ı vişālūñ vuşlatını bilmedüm Şoñ peşimān aşşı kılmaz fırsatını bilmedüm Buldum ammā yavı kıldum kıymetini bilmedüm	Yalimum alçağ olupdur guşşadan deryā gibi Yırlere düşdi yüzüm mihr-i cihānārā gibi Fırkatiyle günde biñ kez ölrüm Yaḥyā gibi Buldum ammā yavı kıldum kıymetini bilmedüm	Murabba/ 5 bend		Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün Taşlıcalı Yaḥyā Dīvānı, 33. gazel, s.215.
63 a	Zātī	Baḥā olduçça ğam-ı 'aşk ile zillet bākī Saḥā olsun şanemā devlet ü 'izzet bākī	Zātīyā öldigüme acımazam yine de kim Ben gidem fırkat ile qala bu ḥasret bākī	Gazel / 5 beyit		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün Bu gazel Zātī Dīvānı'nda yoktur.
63 b	Siyāhī	Dilā nūş it şarāb-ı lāle-fāmı Çoma dünyāyı dūna intikāmı	Şu maḥbūbuñ olıcağ nev-cüvānuñ Siyāhī 'aks-i memdūḥ oldı nāmı	Gazel / 5 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ilün
63 b	Siyāhī	Dil-berā dil düşeli 'aşkuña mağbūn oldı Cevr-i bī-dāduñ ile ḥāli diger-gūn oldı Eşk-i çeşmüm ruḥuñ 'aksi ile gül-gūn oldı Ḥasret-i la'l-i lebüñle cigerüm ḥūn oldı Ḥāl-i ruḥsār ile derdüm bir iken on oldı	Ḥırmen-i şabrum[ı] āhumla irişürdi şecer Ey Siyāhī şu seper āteşüme dīde-i ter Vaşf-ı tırrañla begüm zülf ü ḥaṭuñdan ne yiter Vaşf-ı la'lüñi yazup söyledügümçün dirler Şi'r-i dil-süz-ı Qalender kıatı mevzūn oldı	Tahmis / 5 bend		Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün
64 a	Siyāhī	Lebüñ evşāfın itdükçe mükerrer Gönül cām-ı şafādan geçmek ister	Qalenderveş tırāş itdi Siyāhī Bizi şol sīm-sā' id ḥūb bir bir	Gazel / 5 beyit		Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ilün

65 b		Ey ecel bir dem emān vir baña kıлма ‘acele Şon nefes dūş ola şāyed gözüm ol bi-bedele		Gazel / 13 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Bu gazelin başlığı ve mahlası olmadığı için kime ait olduğu tespit edilememiştir.
65 b	Fenāyī	Nice bir bu çarḥ elinden āh [u] efgān idelüm Nice nice lāle gibi bağırmuz ḳan idelüm Ṭutmadı mesken gönül ‘azm-i beyābān idelüm Yā İlāhī şal bizi ğurbetde seyrān idelüm	Ey Fenāyī geç hevādan çün beḳāsuzdur cihān Bir muşāḥib ehl-i dil yārāna vir gönülün hemān Şağ selāmet şıḥḥat ile ey ḥudāvend-i cihān Yā İlāhī şal bizi ğurbetde seyrān idelüm	Murabba / 5 bend	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Bu gazel Fenāyī Cennet Efendi Dīvānı’nda yoktur.
65 b	Zuhūrī	‘Aşıkam gün yüzünün naḳşına şāhum ezeli Seni naḳḳāş-ı ezel ḳudret eliyle yazalı	Ey Zuhūrī ḳamu yārāna yūri var haber it Böyle rindāne disunler diyicek her gāzeli	Gazel / 5 beyit	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün	Bu gazel Zuhūrī Dīvānı’nda yoktur.
66 a	Seyrī	Gitdi ol yāri göreydüm ḳalmışam cānānsuz Acısın herkes beni kim ḳaldı cismüm cānsuz	Seyriyā şimdengirü dirlük ḥarām olsun baña Ey dirīgā neyleyüm ol āfet-i devrānsuz	Gazel / 5 beyit	Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün	Bu gazel Seyrī Dīvānı’nda yoktur.
66 b	Bahārī	Ža‘ if [ü] nā-tüvān oldum esirge ey yüzi māhum Yetiş kim derd-i hecrüñle çıḳupdur göklere āhum	Bahārī her ne deñlü yol ḥaṭarnāk ise pāküm yoḳ ‘Adem mülkine gitdükde olursa ‘aşḳ yoldaşum	Gazel / 5 beyit	Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün	Bahārī Dīvānı, 74. gazel, s.194.
66	İşhāk	Yār ile ola didüm olmadı şoḫbet bāḳī	Fırşat el virmiş iken götür ayağı İşhāk	Gazel / 5	Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün	Üsküblü İşhāk Çelebi

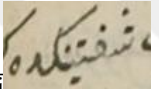
b		Kime oldu ki baña ola bu devlet bâkî	Diyelüm bezm-i fenâ ehline şoşbet bâkî	beyit	Fe' ilâtün Fe' ilün	Dîvânı, 307. gazel, s.338.
66 b	Vâlihî	Mağabbetler ider ol mâh-rû gördükçe her yâdı Velî yıllar añmaz bu ben mağzûn-ı nâ-şâdı	Yıkık dil Ka'besin bünyâd idermiş dest-i luţfuyla Anuñçün Vâlihî oldu Ğalîl İbrâhimün adı	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	
66 b	Ğaţâyî	Sebeb bilmem ne zûlm eyler nesin aldum bu devrânun Belâ vü miñneti derdi baña yitmez mi cânânun	Ğaţâyî biz sipâhiyüz bize dil-ber bulunmaz mı Ğudâ 'ömrin ziyâd itsün şeh-i 'âdil Süleymânun	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün	Hatâyî Dîvânı, 4. gazel, s.225.
67 a	Sücûdî	Şanma bülbül nağmesi ey gül-'izâr egler beni Gülşen-i 'aşkuñda bu feryâd u zâr egler beni	Ey Sücûdî mihr-i bahtum çokdan eylerdi tulü' Lîk nuhs-ı tâlî'üm leyl ü nehâr egler beni	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
67 a	Nâmî	Câm-ı mey içmezdi kimse la'lin cânân olmasa Bülbül efgân eylemezdi verd-i Ğandân olmasa	Ğamzesine cân virüp la'lin öperdüm Nâmiyâ Arada yok yire bu zülf-i perişân olmasa	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	Bu gazel Nâmî Dîvânı'nda yoktur.
67 b	Luţfî	Baş açuğ âbdâl-ı 'aşkam terk-i tâc-efser yiter Bu şeş-i ten penbe-hâ-yı dâğ ser-tâ-pâ yiter	Luţf-ı tab' uñ Luţfiyâ fehm itmege Ğalk-ı cihân Lebleri vaşfında dildârün bu şî'r-i ter yiter	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
67 b	Siyâhî	İşiginde Ğul olmak devletidür Şularkim Muştafanun ümmetidür	Gönül virmek vefâsuz dil-rübâyâ Siyâhînün ezelden 'âdetidür	Gazel / 5 beyit	Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün	
67 b	Siyâhî	Gitdi ol meh-rû baña bir gice mihmân olmadı Üstüme pertev şalup gün gibi tâbân olmadı	Ey Siyâhî çekmege ol meh-liĞâyı sineye Her ne deñlü Ğaşd Ğıldum Ğâbil imkân olmadı	Gazel / 5 beyit	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	
67	Siyâhî	Ğul oldum bâğ-ı dehr içre yine bir serv-âzâda	Görelen gülşen-i Ğüsñünde cânâ verd-i ruhsârün	Gazel / 5	Mefâ' ilün Mefâ' ilün	

b		Düſersem sāyeveſ pāyine tañ mıdur ben üftāde	Siyāhī bülbül-i ſūrīde gibi geldi feryāda	beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün	
68 a	Siyāhī	Düſürüp küçeyi pīr-i muġāna der-be-der kıldı Fırāk-ı la' l-i mey-gūnuñ baña sāķī neler kıldı	Siyāhī ey kaſı yā ' arſa-yı kūy-ı maħabbette Melāmet oġlarına sīnesi dutdı siper kıldı	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
68 a	Siyāhī	'Acā 'ib bülbülün feryādı vardır Oġur tā ſubħa dek evrādı vardır	Belā kūhında ol ſīrīn-zebānuñ Siyāhīveſ nice Ferhādı vardır	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün	
68 a	Siyāhī	Œalınup zāġ-ı raķīb ile kaçarsın benden 'Andelībün senün ey ġonca-dehānum benden	Gördüġünce bize meyl itse 'aceb mi çeſm-i yār Ülfet-i āhū Siyāhī çün yine Mecnūnadur	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
68 b	Siyāhī	Ķo iſüm bülbül-i ſūrīde gibi zār olsun Tek yirüm ey yüzi gül ġuſe-i ġülzār olsun	Bu Siyāhī ġam u miħnet-zedenün hiç bir dem Dönmedün üstine ey çarħ-ı sitemkār olsun	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
68 b	Siyāhī	Söyledükçe o perī karşı çıkar cān sözine Böyle hiç bir kiſi cān vire mi cānān sözine	Ey Siyāhī ġoricek ſi' rüni 'irfān ehli Baġmaz ayrıġ birisi Ĥüsrev-i Selmān sözine	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
68 b	Siyāhī	Geç begüm cān u ġönül taħtına sulţānsın sen İns ü cin ġükmin ider başķa Süleymānsın sen	Ey Siyāhī yine esrār-ı leb-i dil-berle Sözlerüñden bilürem var ise ġayrānsın sen	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
69 a	Siyāhī	Miyānuñ nüktesin fehm eyleyüp gerçi ġayāl itdüm Velī keyfiyyet-i la' l-i lebün ſordum su 'āl itdüm	Siyāhī minnet Allāha bu ġün meydān-ı nazm içre Semend-i taħ' ile a' dāyı başdum pāy-māl itdüm	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
69	Siyāhī	Var idi gerçi dil-ber sevmeyem andum	Cihānda bi-vefālar sevmek ile	Gazel / 5	Mefā' ilün Mefā' ilün	

a		Yine bir lebleri ala boyandum	Siyāhī kendü kendümden uşandum	beyit	Fe'ülün	
69 a	Siyāhī	Baṅa sen itdüğüni itmedi ol kaçları yā yoluğ boz dünyā	Hele bilmez mi ferāsetle Siyāhī yokdur	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	Makta' beytinin ikinci dizesi eksiktir.
69 a	Siyāhī	Āl ile gönüm alup ol leb-i la' l-i mercān Seyl-i eşküm ağıdup eyledi baḥr-ı ' ummān	Ḥod dimişdüñ ki Siyāhiye cefādan geçdüm Ya be zālīm ḳanı cevı eyledün ' aḥd ü peymān	Gazel / 5 beyit	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	
69 b	Siyāhī	Ey şūḫ-ı cefākārum ağıyār ile yār olduñ Layık mıdur ey gül-rū kim hem-dem-i ḥār olduñ	Mest-i mey-i ' aşğ olup mey-ḥānelere düşdüñ Gitdüñ be Siyāhī sen bi'-ı ırz u vaḳār olduñ	Gazel / 5 beyit	Mef' ülü Mefā' ilün Mef' ülü Mefā' ilün	
69 b	Siyāhī	Dōstlar hengām-ı gül-i ' ıyş u nūş eyyāmıdır Şu gibi taşmak gerek cūş u ḥurūşeyyāmıdır	Ey Siyāhī fırsatı fevt eyleme kām al yūri Devr-i gül hengām-ı fırsat ' ıyş u nūş eyyāmıdır	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	
69 b	Siyāhī	Büküldi ḥasret-i ebrūñ ile ḳaddüm kemānāsā Döküldi yirlere seyl-i sirişküm ağıdı ḳanāsā	Siyāhī ey saçı Leylā ki bir Mecnūn-ı şeydādur Başında dāğ-ı miḥnet olsa tañ mı āşiyānāsā	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
70 a	Siyāhī	Birāder ' āḳil iseñ dīvine aldanma dünyānuñ Bilürsin yile virdi ' āḳibet taḥtın Süleymānuñ	Faḳirūñ derd-mendüñdür hiç eyle müsteḥaḳ olmaz Diriğ itme Siyāhiden efendi luḫf-ı iḥsānuñ	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
70 a	Derūñi	Alalı Rūm ilinün ' aşıḳ-ı bi'-dilleri yāhū Maḥabbet cāmınuñ mestāne vü ḳanzīlleri yāhū Kemāl-i vecdüñ ol dīvāne vü ' āḳılleri yāhū Bu günden elvedā' ey fenn-i ḡam kāmılleri yāhū	Derūñinün eridi ḥasret ile bağıruñ yağı Anı cezb eyleyen şarḳa ya şuyıdır ya toprağı Ḳırlup yir yir etrāfa Ricālū'l-Ḡayb'uñ otağı Sevinür ' avn-i Ḥaḳ olursa şimdi şāhuñ [ocağı]	Müseddes/ 6 bend	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	

		Ala ey Üngürüsün dağı vü taş seyleri yāhū Sefer kıldum diyār-ı şarğa ey Rūm illeri yāhū	Ala ey Üngürüsün dağı vü taş seyleri yāhū Sefer kıldum diyār-ı şarğa ey Rum illeri yāhū			
70 b	Siyāhī	Süpürdi sildi ferrāş-ı şabā şaĥn-ı gülistānı Çadem başdı çemen iĥlīmine nev-rūz-ı sulţānī	Şafāsın bulmadum bir zerre deñlü gerçi cām-āsā Dolandum ey Siyāhī nice kerre bezm-i devrānı	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	
71 a	Siyāhī	Meftūn olup ol şaçları Leylāya benefşe Düşdi yine Mecnūn gibi şaĥrāya benefşe	Şāh oldı çemen taĥtına urunuban efser Tan itse Siyāhī n'ola Dārāya benefşe	Gazel / 5 beyit	Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün	
71 a	Siyāhī	[Ba]küp şaĥn-ı bahāristāna bülbül Bu gündən başladı efgāna bülbül	Ne kuşdur ' aşık-ı şeydā geçürmiş Siyāhī ol gül-i ĥandāna bülbül	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün	
71 a	Siyāhī	Çemende gözlerüm yaşın seĥer dem Görüp ĥaylī bu gün ter düşdi sīnem	İçinde bir ĥasirüm yok Siyāhī Ne ĥam oda yanarsa cümle ' ālem	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün	
71 b	Siyāhī	Şu meh-rūnuñ kim adı Mustafādur Cemāli kıble-yi ehl-i şafādur	Baş egmez rübeh-i cühhāl-i dehre Siyāhī bende-i şir-i Ĥudādur	Gazel / 5 beyit	Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün	
71 b	Çalender	Bāde şevkiyle kaçan ol nev-cüvānum deprenür Cüş ider kaynar o dem cismümde çanum deprenür	Leblerin şunsa baña bir dem Çalender ol perī Ağzuma cānum gelür ol dem zebānum deprenür	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	
71 b	Siyāhī	Her kaçan nāz ile ol serv-i revānum deprenür Şabra tākat çalmaz ol dem tende cānum deprenür	Ey Siyāhī ' ar' ar u şimşād-ı bāğ olur süküt Her kaçan nāz ile ol serv-i revānum deprenür	Gazel / 5 beyit	Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	

72 a	‘Ulvī	Ġam-ı la‘lünle gözyaşın xanı xan itdügüm demler Añılmaz mı ser-i küyuñda efgān itdügüm demler	Uşandum hāşılı bu ‘ālem-i esfelden ey ‘Ulvī Gözümde uçar oldı yāri seyrān itdügüm demler	Gazel / 5 beyit	Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün	‘Ulvī Dīvānı, 142. gazel, s.302.
72 a	Firāķī	Lebün şevķiyle xanı şol yaşum xan itdügüm demler Cihānı ser-te-ser la‘l-i Bedaħşān itdügüm demler	Dağı bilmezdi ‘ālem n’eydügin feryād u efgānuñ Firāķī ney gibi feryād u efgān itdügüm demler	Gazel / 5 beyit	Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün	
72 a		Xanı bülbül gibi şol āh u efgān itdügüm demler Xanı ya gülşen-i küyuñda seyrān itdügüm demler		Gazel / 3 beyit	Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün	Bu gazelin başlığı ve mahlası yoktur. Gazelin 3. beyitinden sonrası eksiktir.
72 a	Cinānī	Nev-bahār oldı güzellendi ser-ā-ser ‘ālem Oldı ezhār ile her güşe gülistān-ı irem Sīneler doldı şafā xalmadı endüh ile ğam Eyledi müjde-i gül bülbülü şād u hurrem Ġoncanuñ göñli açıldı güle düşdi şeb-nem	Ey Cinānī pür idüp şöret ile āfāķı Haşre dek nāmuñ ola devr-i felekde bāķī Demidür sākin idüp şüz-ı dil-i ‘uşşāķı Āb-dār olsa n’ola mīve-i şī‘r-i Bāķī Urmadı kimse bu bağ [içre] dağı böyle kalem	Tahmis/5 bend	Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün	Cinānī Dīvānı, 10. musammat, s.229.
72 a	Muṭī‘ī	Gözüm yollarda xalmışdur görüñ ol meh-liķā gelmez Bu gün bu xalb-i nā-şāda anuñçün hīç şafā gelmez Helāk oldum firāķından ṭabībüm gör baña gelmez	Beni derd ü belā için yaratmışdur meger Hāllāķ Ki kısmet eylemiş ‘aşķı baña ol Qādir-i Rezzāķ Muṭī‘ī hoş-nevā olsa ‘aceb mi cümle ‘uşşāķ Nigāruñ dünki sözinden gele gibi bu gün İshāķ Şımazdı ‘ahdini ammā üşenmişdür aña gelmez	Tahmis/5 bend	Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün	

		Cefâ vü cevri[n] arturdu yine ol bi-vefâ gelmez Güzellerden ne dirsek hep gelür illâ vefâ gelmez				
73 a	Zemîñî	Bu leñâfet nedür ey şâh-ı cihân ânuñda Nedür ol büy-ı vefâ zülf-i perişânuñda Beñ midür jâle midür şol gül-i ðandânuñda Yine diş yarası var sîb-i zenaðdânuñda Tâze şeftâlû yimişler gibi büstânuñda	Bu Zemîñî kuluñuñ kalmadı tende mededi Bâğ-ı hüsnüñde olan mîvenüñ olmaz ‘adedi Ne revâdur ire her hâr u ðasuñ aña didi Âfitâbî görüp yâre didi Yine şeftâlû yimişler gibi büstânuñda	Tahmis/5 bend	Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün	
73 b	Şâdıķı	Ey gönül her meh-i nâ-mihre maðabbet itme Her yüze gülici hercâñye rağbet itme Yâre yâr olmağ raķibe diyü minnet itme Dime cânâneye ağıyâr ile şoğbet itme Seni sevsin dir iseñ aña naşîhat itme	Şâdıķâ kârûñi âh itdi o dildâr senüñ Ïançer-i cevri ile oldı cigerüñ yâr senüñ Nâlemi virdi yile ol gül-i güzâr senüñ Çünkü bunlarla ‘Ubeydî ğarazuñ var senüñ Ehl-i ‘aşğ olmaduñ diyü nedâmet itme	Tahmis/ 5bend	Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilün	
73 b	Rağmî	Sâlik-i râh-ı ðaķîķat ol dâd şimdengirü Terk idüp zerrin kâbâyı gey ‘abâ şimdengirü Meskenüñ olsa n’ola künc-i fenâ şimdengirü Âñir oldı ‘ömr çün geçdi hevâ şimdengirü N’ideyin el virdüĝin dünyâ saña şimdengirü	Merd-i dâñâ-dil nazâr kılmaz cihâna Rağmiyâ Bî-vefâdur kârgâh-ı ‘âleme irer fenâ İşbu ma‘ nide dimişdür sâlik-i râh-ı Ğudâ Bir gün âĝâh olma[duñ] düş gibi geçdi mâ-mezâ Şaliķâ ħâlûñ n’olur bâri aña şimdengirü	Tahmis/ 5 bend	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	Bursalı Rağmî Dîvânı, 22. musammat, s. 128.
74 a-	Bağrı	Derd ile öldiğüme kâfir müselmân ağladı Ėâlûme rağm itdi her bir ehl-i îmân ağladı	Âsitânuñ ħidmetine çok gedâ geldi velî Bağrı-yi bî-çâre şâhum saña ħul oldı velî	Tahmis/ 5 bend	Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün	

74 b	Yalıñuz şanmañ baña raħm itdi cānān aġladı Üstüme döndi benüm bu çarħ-ı devrān aġladı Acıdı mey gice meclisde ƣadeħ ƣan aġladı	Ġam Őbinde rüz irmedi ƣaldı velī Pādişāhum işigüñde niceler güldi velī Ĥayretī-i vālih ü ser-mest ü ĥayrān aġladı				
---------	--	---	--	--	--	--

BÖLÜM V

SONUÇ

Bu çalışmada Milli Kütüphane ‘06 Mil Yz A 3291’ numarada kayıtlı şiir mecmuasının transkripsiyonlu metnine ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) göre tasnifine yer verilmiştir.

Mecmua, 74 varaktan oluşan bir şiir mecmuasıdır. Mecmua üzerinde derleyen ve derleme tarihine ilişkin herhangi bir bilgi yoktur. Ancak mecmuada şiirleri yer alan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar göz önüne alındığında en geç 17. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerine yer verilmiş olunması mecmuanın 17. yüzyılda tertip edildiği ihtimalini güçlendirmektedir.

Mecmua, bazı kişi isimlerinin bulunduğu “Şuhûdu’l-hâl” ile başlayan kısım dışında tamamen şiirlerden oluşmakta olup mecmuadagazel, tahmis, murabba, muhammes müseddes, müsemmen, tesdis, terci-i bent, kıt’agibi muhtelif nazım şekilleriyle yazılmış şiirlere yer verilmektedir.

Mecmuada on dört farklı aruz vezni kullanılmıştır. En fazla kullanılan aruz vezni 163 adet ile “*Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilün*” kalıbıdır.

Orta hacimli olarak değerlendirebileceğimiz mecmuanın şair kadrosu oldukça geniştir. Mecmuada 111 şaire ait 365 şiir bulunmaktadır. Mecmua mahlassız olarak yazılan 11 şiirle birlikte toplam 376 şiirden oluşmaktadır.

Mecmuada 16. yüzyılın divan sahibi meşhur şairleri Bâkî, Muhibbî, Zâtî, Hayâlî, Hayretî, Revânî, Figânî, Emrî, Şemsî vb. şairlerinin şiirlerinin yanında İşretî, Kâtibî, Bahrî, Âfitâbî, Kerîmî, Sücûdî gibi divanı olmayan şairlerin şiirlerine de yer verilmiştir.

Müstensih mecmuayı tertip ederken herhangi bir düzene uymamıştır. Bazen aynı şaire ait şiirler peş peşe sıralanırken bazen de farklı şairlere ait şiirler arka arkaya sıralanmıştır. Mecmuada bazı sayfalarda zemîn şiir ve nazîre şiir belirtilmeksizin nazîre şiirlere yer verilmiştir. İncelediğimiz mecmua bu bakımdan kısmennazîre mecmuası olarak değerlendirilebilir.

Mecmuada genellikle her şiirin başlığı vardır. Şiirlere başlık verilirken nazım şekli ve şairin adı birlikte verilmiştir. Bazı şiirlerin nazım şekliyle mecmuadaki şiirin başlığında verilen nazım şekli birbiriyle uyuşmamaktadır. Tespit ettiğimiz en önemli yanlışlıklar şair adlarıyla ilgilidir. Mecmuada 6 şiirin yanlış şair adlarıyla kaydedildiği görülmektedir. Söz konusu 6 şiirin hem başlığı hem de mahlası aynı isimden oluşmaktadır. Araştırmalar ve divan taramaları sonucunda bu şiirlerin gerçekte kime ait olduğu tespit edilebilmiştir. Bu durum, tespit ettiğimiz şiirler dışında mecmuada yanlış adlarla kaydedilmiş şiirlerin olabileceğini göstermektedir.

Mecmuada bazı şairlerin şiirleri o şairlerin yayımlanmış divanlarında yoktur. Bu şairler ve şiir sayıları şöyledir: Ahmed (4 şiir), Ahmedî (1 şiir), Atâyî (1şiir), Bâkî (1 şiir), Ca'ferî (1 şiir), Dâ'î (5 şiir), Fazlî (1 şiir), Fenâyî(1 şiir), Harîmî(1 şiir), Hatâyî (1 şiir), Hayretî (3 şiir), Hisâlî (1 şiir), Nâmî (2 şiir), Nesîmî (6şiir), Nihâlî (1şiir), Nihânî (1 şiir), Muhibbî (3şiir), Münîrî (1 şiir), Revânî (1 şiir), Rûhî (1 şiir), Selîkî (1 şiir), Seyrî (1 şiir), Siyâhî (43 şiir),Şemsî (2 şiir), Ümîdî(1 şiir), Vusûlî (2 şiir), Zâtî (1şiir), Zuhûrî (1 şiir).

Mecmuada divanı olmayan veya şimdiye kadar divanı yayımlanmayan şairler şunlardır: Âfitâbî, Bahrî, Bedî'î, Bedrî, Bilâlî, Derûnî, Fakîrî, Fendî, Firâkî, Fünûnî, Gedâyî, Gulâmî, Halîlî, Haydaroglu, Hüsrev, İbâdî, İlmî, İşretî, Kâdî, Kalender, Karînî, Kâtîbî, Kerîmî, Lutfî, Mahremî, Medhî, Mu'inî, Muhlîsî, Mûyî, Mutî'î, Na'imî, Nagmî, Nutkî, Penâhî, Re'yî, Rumûzî, Sadâyî, Sâdikî, Sa'yî,Sebâtî, Semâ'î, Sücûdî, Şâh Tahmâs, Şâlî, Şehîdî, Şîrâzî, Tâcirî,Vahdetî, Vâlihî,Visâlî, Yemînî, Zemînî, Zeynî.

43 şiirle en fazla şiiri olan Siyâhî mahlaslı şairin hayatı hakkında mecmuada herhangi bir bilgi yoktur. Siyâhî'ye ait şiirlerin hiçbiri 17. yüzyılda yaşayan Siyâhî'nin yayımlanmış divanındaki şiirlerle ve tezkirelerdeki Siyâhî, Sipâhî (Sipâhî mahlaslı bir şair bazen Siyâhî mahlasını da kullanmaktadır.) mahlaslı şairlerin şiirleriyle eşleştirilemediği için Siyâhî'nin kim olduğu ile ilgili kesin bir bilgi elde edilememiştir. Ancak mecmuada 16. yüzyıl şairlerinin şiirlerinin çoğunlukta olması ve 17. yüzyılda yaşayan *Siyâhî Dîvânî*'nda mecmuada bulunan 43 şiirin hiçbirinin bulunmayışı mecmuada şiirleri olan Siyâhî'nin 16. yüzyılda yaşamış olabileceğini akla getirmektedir.

Mecmuada Siyâhî'nin ve 16. yüzyılın önemli şairlerinden Hayretî'nin şiirlerinin, diğer şairlerin şiirlerinden ciddi oranda fazla olması müstensihin bu şairlerin şiirlerini beğendiğini göstermektedir.

Mecmuada Muhibbî'ye ait 23 gazel, 1 müseddes, 1 tahmis vardır. 21 gazel, 1 tahmis (Muhibbî, Taşlıcalı Yahyâ'nın gazeline yazmıştır.) ve 1 müseddes çalıştığımız mecmuadan daha önce yapılan bir çalışmayla yayımlanmış ve *Muhibbî Dîvânı*'nın ek şiirler başlığı altına kaydedilmiştir. Mecmuada Muhibbî'ye ait *Muhibbî Dîvânı*'nda ve söz konusu çalışmada olmayan 3 gazel daha vardır. Mecmuada Şâh Süleymân mahlasıyla verilen bir gazel akademik çalışmalarda Kanunî Sultan Süleyman'a ait gösterilmiştir. Ancak bu gazel *Muhibbî Dîvânı*'nda yoktur. Bu gazelle birlikte mecmuada Muhibbî'ye ait toplam 26 şiir vardır.

Mecmuada, tezkirelerde adı geçmeyen Tâcirî, Haydaroglu, Karînî ve Şâlîmahlaslı dört şair vardır. Bu çalışmayla dört şair dahagün yüzüne çıkarılmıştır. Bu mecmua özelinde tezkirelerde dahi adı geçmeyen şairlerin şiirlerinin yer alması mecmuaların günümüz araştırmacıları için ne denli önemli birer kaynak olduğunu göstermesi açısından oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

Metin Kısımında Kullanılan Kaynaklar

- Âhî Dîvânı: Kaçalın, M.S. (2010). *Âhî Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Amrî Dîvânı: Çavuşoğlu, M. (1979). *Amrî Dîvân Tenkidli Basım*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Behiştî Dîvânı: Aydemir, Y. (2018). *Vizeli Ramazan Behiştî Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Bahârî Divanı: Pomakoğlu, A. (2013). *Bahârî Dîvânı İnceleme- Metin*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.
- Bâkî Dîvânı: Küçük, S. (2017). *Bâkî Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Bursalı Rahmî Dîvânı: Erdoğan, M. (2017). *Bursalı Rahmî Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Cinânî Dîvânı: Okuyucu, C. (1994). *Cinânî Hayatı Eserleri Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Ankara: TDK
- Edirneli Nazmî Dîvânı: Üst, S. (2012). *Edirneli Nazmî Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, e-kitap.
- Emrî Dîvânı: Saraç, M. A. Y. (2010). *Emrî Divanı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Figânî Dîvânı: Cankurt, G. Ç. (2015). *Figânî Dîvânı Gramatikal İndeksi*, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.
- Gelibolulu Sun'î Dîvânı: Yakar, H. İ. (2018). *Gelibolulu Sun'î Dîvânı ve Tahlili*. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Hatâyî Dîvânı: Saadettin, N. E. (1946). *Hatâyî Dîvânı*, İstanbul: İstanbul Maarif Kitaphanesi.
- Hâverî Dîvânçesi: Açıl, B. (2016). *Hâverî Dîvânçesi*, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s.16, Diyarbakır.
- Hayâlî Bey Dîvânı: Tarlan, A. N. (1945). *Hayâlî Bey Dîvânı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları.

- Hayretî Dîvânı: Çavuşoğlu, M.-Tanyeri, M.A. (1981). *Hayretî Divan Tenkidli Basım*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, (http://groups.yahoo.com/group/metinbankasi, Dec. 31. 2004 versiyonu).
- Karamanlı Nizâmî Dîvânı: İpekten, H. (1974). *Karamanlı Nizâmî Hayatı Edebî Kişiliğine Dîvanı*, Atatürk Üniversitesi Yayınları No. 208, Ankara (http://groups.yahoo.com/group/metinbankasi, Dec. 31. 2004 versiyonu).
- Manastırlı Celâl Bey Dîvânı: Güneş, M. (2013). *Manastırlı Celâl Bey Dîvânı İnceleme Metin*, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Me'âlî Dîvânı: Şahin, E. (1982). *Me'âlî Dîvânı*, Berlin: Ambros, (http://groups.yahoo.com/group/metinbankasi, Dec. 31. 2004 versiyonu).
- Mesîhî Dîvânı: Mengi, M. (1995). *Mesîhî Dîvânı*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Muhibbî Dîvânı: Yavuz, K. -Yavuz, O. (2016). *Muhibbî Dîvânı Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin)*, İstanbul: Bilnet Matbacılık.
- Mu'îdî Dîvânı: Tanrıbuyurdu, G. (2012). *Mu'îdî Dîvânı*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Mürekkepçi Enverî Dîvânı: Kurnaz, C-Tatçı, M. (2001). *Ümmî Divan Şairleri ve Enverî Dîvânı*, Ankara: MEB
- Necâtî Beg Dîvânı: Tarlan, A. N. (1992). *Necâtî Beg Dîvânı*, Ankara: MEB
- Nesîmî Dîvânı: Ayan, H. (2014). *Nesîmî: Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanı'nın Tenkitli Metni*, Ankara: TDK
- Nev'î Dîvânı: Tulum, M.-Tanyeri, M. A. (1977). *Nev'î Dîvânı Tenkidli Basım*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Nihânî Dîvânı: Dursun, M. (1990). *Nihânî Dîvânı İnceleme-Metin*, Ankara Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Prizenli Şem'î Dîvânı: Karavelioğlu, A. (2005). *Onaltıncı Yüzyıl Şâ'irlerinden Prizenli Şem'î Dîvânı'nın Edison Kritiği ve İncelenmesi*, Ankara: Kültür Eserleri-421.
- Revânî Dîvânı: Avşar, Z. (2009). *Revânî Dîvânı*, Kültür Turizm ve Bakanlığı Yayınları, e-kitap.
- Seyrî Dîvânı: Gökkaya, R. (2017). *16. Asır Şairlerinden Seyrî ve Dîvân'ı*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

- Şemsî Paşa Dîvânı: Akkaya, M. (1992). *Şemsî Paşa Dîvânı (Edisyon Kritikli Metin)*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Şeyhî Dîvânı: Biltekin H. (2018). *Şeyhî Dîvânı*. Ankara: Kültür Turizm ve Bakanlığı Yayınları, e-kitap.
- Tâcî-zâde Ca'fer Çelebi Dîvânı: Erünsal, İsmail, E. (1983). *Tâcî-zâde Ca'fer Dîvânı*, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Tarlan, A. N. (1948). *Şiir Mecmualarında 16. ve 17. Asır Divan Şiri: Rahmî ve Fevrî*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, Fasikül 1.
- Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı: Çavuşoğlu, M. (1977). *Yahyâ Bey Dîvânı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Ubeydî Dîvânı: Aslan, Ö. (2013). *Ubeydî Dîvânı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Ulvî Divanı: Çetin, İ. (1993). *Dersi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*, Elazığ: Fırat Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.
- Usûlî Dîvânı, İsen M. (1990). *Usûlî Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları, (<http://groups.yahoo.com/group/metinbankasi>, Dec. 31. 2004 versiyonu).
- Üsküblü İshak Çelebi Dîvânı: Çavuşoğlu, M.-Tanyeri, M. A. (1989). *Üsküblü İshak Çelebi Dîvan Tenkidli Basım*, Prof. Dr. Nazım Terzioğlu Basım Atölyesi, İstanbul.
- Vusûlî Dîvânı: Taş, H. (2010). *Vusûlî Dîvânı (İnceleme- Metin)*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, e-kitap.
- Zâtî Dîvânı: Tarlan, A.N. (1967). *Zâtî Dîvânı Gazeller Kısmı*, I. Cilt, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Zâtî Dîvânı: Tarlan, A. N. (1970). *Zâtî Dîvânı Gazeller Kısmı*, II. Cilt, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Zâtî Dîvânı: Çavuşoğlu, M.-Tanyeri, M. A. (1987). *Zâtî Dîvânı Gazeller Kısmı*, III. Cilt, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

İnceleme Kısmında kullanılan Kaynaklar

- Aydemir, Y. (2007). Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler. *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları, II (3)*, s. 122-137.
- Çımarcı, M. N. (2015). Söz Meydanında İki Hükümdar: Kanunî Sulltan Süleyman'ın ve Şah Tahmasb'ın Müşâ'aresi, *Tarih Okulu Dergisi*, S. 8, s187-210.
- Devellioğlu, F. (2007). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın.
- Gürbüz, M. (2012). "Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, İstanbul:Turkuaz, s. 99-113.
- Gürbüz M. (2013). Mecmuaların Tüketim Biçimleri Üzerine Kimi Tespitler, Ankara: *Gazi Türkiyat, Bahar / (12)*, s. 67-74.
- Kalyon, F.(2015). Nesîmî'nin, Divanında ve Diğer Kaynaklarda Rastlanmayan Şiirleri, Ankara: *Turkish Studies* s. 783-806.
- Kesik, B. -Pehlivan ve Z. Şengül, E. (2015). Bir Şiir Mecmuasından Hareketle Muhibbî'nin Yayınlanmamış Şiirleri, *International Journal of Language Academy*. V. 3/1, s.361-373.
- Kılıç, A. (2012). Mecmûa Tasnifine Dair. Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, İstanbul: Turkuaz, s.78-96.
- Koncu, H.- Çakır, M. (2012). Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmua. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, İstanbul:Turkuaz, s. 117-133.
- Köksal, M.F. (2009). Seyyid Nesîmî'nin Yayınlanmamış Şiirleri, *Türk Kültürü ve HacıBektaş Velî Araştırma Dergisi*, s.50.
- Köksal, M. F. (2009). Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespit ve Teklifler. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, İstanbul, (3), s. 63-86.
- Köksal, M. F. (2012). Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi. *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, İstanbul: Kesit.
- Kurnaz, C. - Aydemir, Y. (2013). Mecmualara Sorulması Gereken Sorular. *Turkish Studies*, 8 (1), s. 51-64.
- Kut, G. (1986). Mecmua, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, İstanbul: Dergâh, C. 6, s.170-176.

- Kut G.(1988). *Osmanlı Araştırmaları-VII-VIII*, İstanbul : s.182.
- Levend, A. S. (2014).*Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Levend, A. S. (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi*, C.I. Ankara: TDK
- Pala İ. (2004). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Parlatır, İ. (2011).*Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Yargı.
- Sâmi Ş. (1989). *Kâmûs-ı Türkî*, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- Tarlan A. N, (1946). Eski Mecmualar Arasında, *İÜ Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 1, S. 1-2-3-4, s. 122-123.
- Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/>. (Erişimtarihi: 05. 11. 2019).
- Uzun, M. (2003). Mecmua, Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. 28, s. 265-268.
- Ünver, İ. (1993). Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler. *Ankara Üniversitesi Dilve Tarih Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, Ankara, XI (1), s. 51-90.
- Yöntem A. C, (1927). Edebiyat Tezkirelerinde Mecmuâların Rolü, *Hayat Mecmuâsı*,C.2, S.45, s. 363-364.
- Zülfe, Ö. (2011). Biyografik Bilgiler Açısından İki Nazire Mecmuası, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*C. 4, S. 18, s.151-169.

EKLER (METİNDEN ÖRNEKLER)

بنای دولت مستطیانز و انار
 بگریخ غارتل فراب اولاد بود نیار
 درکب اوله هر بار بازر جرمش کوشی
 نیم کیلی کوزم در کل و هم بود یا هر
 جلیلم کوشک حق عم کعلک دایم
 اگر چه بیلده شکل کوسه بکاملو
 بولم عین و قوه زانک هاک کوزلیم
 بنی من اول جاناک بو عالم تا شاهر
 عجبی ادری چه بو خلق بجنده زانیک
 سنگ هر بیت اشکاک جبر خا معار

کندی الدن اختیارم هر چه ام کلون
 او خورم هر دره ناله هج انا کلون
 لطفا بود عار نی جاناموش کویزک
 چون بکوشم عارفان کوزل کلون
 ای طیب جان نیچ او مان بن جیات
 جسمم هر کوسه دیر که بوه جان یوق
 زاهد او سون سکا خشت بن آن نیلم
 چونم که کوه کلک اکلوشه جان یوق
 بن خفت جانمنی بلغی از لولن جرمشتم
 اکون بنون او کوه الوجران یوق

هر چنان چشمی خالم بر لوله تجر ایزین
 صافی هر چه ادم اوارم دفتر نیابونین
 خفته لوله کولوب بیلکه افلسیم
 آی اوور کوسه هر اول هر چنان ارا یوق
 ای چشم هر چه بوسه کانا افلک
 روز خسته ده کوسه هر سب ایزین
 اه علق هر زمان لولن خزان بودی
 دوزخ هر کس خزان علق نیل ایزین

فقو کون دولت دهر خیالی و هر مدی
 بو پاره قولنق کک عاقله استخفا ییزین
 ای بر از نیک عاقلانک در سکا عقال
 کولور کک اشکاک زانیک در سکا عقال اول

هر طایر ایضا را نیک در سکا عقال اول
 درت و جیحی ناما را سب دکا کک نیق
 کار باک نوز را نیک در سکا عقال اول
 جاده دهر بده بان بنیاد کک ایزین
 جان اساده استوار انیک در سکا عقال اول

هر یک معنوی عشق پاک ای چرتی
 فلکی سنده عیان انیک در سکا عقال اول

سنان ارای صمغ صنعا که یارم وار غم
 بونفا ملکنده یا عوهر نغلام وار غم
 یار عوارم غم یوق سنن او کوه چرتی
 سنسین عزم حاکم سنن وار غم
 کلن نوبت غم قوت کاز نوبت کوش
 دهر اهر دوشب فریاد زارم وار غم
 طعن ایزین دیر که بکاویر دل بر لره
 لوده صانور که لاله احتیاد وار غم

عاشق جلدم شیشه ناموشی ای چرتی
 عشق بونده صمغ ک ناموس علم وار غم

فتک و دوزخ سی جانا ایت او توره
 شکل اسم الله کرم کتاب او سنده هر
 عاقل کیشک علق کوش کور و میل ایل
 کهنه هر چه ایزین بنیاد آب و سنده هر
 آینه عاقل ارا کوزه دویج زهر کک
 زره و ش دوزخ فلک اوزره جاب
 طالع علم یوق کجک بوقله دلق الله وار
 اول سیدن در کم اقلیم انقلاب او سنده هر

دو کلمه هر سه مطلقا عاقل اکون
 ای نعمانی غم کک فراب او سنده هر

سنان لوق کوزم حسه بطریق اقل
 سنی بون سرور ان یعنی زاولان اقل
 شمعی هر خالده کوشه کوشه غم
 بولور دوت کالور اسکا اقل

بجانی

حسه سی اوب بی نه کوز اری تا کسه
 ای در یغادر در جلالین اولم نه
 این طایفه اول حج عالم نظر نگاه
 بسته شسته نعل دکورن اولم
 دونه دونه اووم بوزال دوران اغلدی
 بگنیش بوزوصال ابرو اوون روزگام
 اینجک شکم روان ابرو بیخ لیاغ نه بار
 کور بیا اولم بی اغلده و غول زازار
 اولدی لجه فکطره مملکت کلساس
 کوطره کردی نجون ابرو باران اغلدی
 کلاشمن توه مردم کلین بختونه
 اول کل جمدن ایلد صلی بیغیب
 بی در یغادر در جلال اولم نه غره
 بکار دم حسیب تنی تخم زرب
 دوست دوستن اجدی کفر مسلمان اغلدی
 استا کوز فضه مستیغ کولکلدی ویلی
 جرجی بخاره تامم کاقول اولدی
 غم شبنده روز ایلدی قلدی ویلی
 بادام افطکه بجه کوری ویلی
غزل جانی چیزی والم و مست و غیران اغلدی **تخیس رحیمی**
 وقت کلزار ایزدین ایل اولد کوبار بکا
 صائتو. عقالنور اهر سه و بالایر بکا
 اصل دیلر تکرار کاشت صوابر بکا
 خلق عالم بکا بخاره تبار بکا
 جنت کوبک توام او اید بار بکا
 بوغجه زخیر زلفن ایه لی اول بار بند
 فلقه خلقه دود اتم جغه صلیت کند
 فائزه تونه لازم بودل شید ایزد
 عشق مانع اولمیز زاهد کلام خوش
 که فرسود ویز از اقسه ببار بکا
 اهل دنیا کوشی تو قیلد قانی
 کل قلندر اولم بوب بر روح علی ایالی

کارباری
 Fi... 40...

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Karden KARAKOÇ
Doğum Yeri : Mersin
Adres : Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
İletişim : kardenkarakoc@yandex.com.tr

EĞİTİM BİLGİLERİ

Tezli Yüksek Lisans : Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, 2017-2019.
Tezsiz Yüksek Lisans: Gaziantep Üniversitesi, 2009-2010.
Lisans : Dicle Üniversitesi, 2005-2009.

İŞ DENEYİMİ

2010-... : MEB'e bağlı okullarda Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği.

OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 27/11/2019

Tez Başlığı / Konusu: **MİLLİ KÜTÜPHANE '06 Mil Yz A 3291' NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE "MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ"NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ**

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 401 sayfalık kısmına ilişkin, 27/11/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme tiplerinden biri uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % 23'tür.

Filtreleme Tip 1 (maksimum %30)

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça dâhil,
- 3- Alıntılar dâhil.

Filtreleme Tip 2 (maksimum %10)

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç,
- 3- Alıntılar dâhil,
- 4- 5 Kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orjinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

K. Kaplan
09.12.2019
Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Karden KARAKOÇ

Öğrenci No: 1721107110

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Eski Türk Edebiyatı

Statüsü: Y.Lisans Doktora

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Doç. Dr. Yunus KAPLAN
(Unvan, Ad Soyad, İmza)

ENSTİTÜ ONAYI

UYGUNDUR.

Arş. Gör. Alptuğ AKSOY
(Unvan, Ad Soyad, İmza)